RIKSDAGENS

år 1874 församlade

REVISORERS

BERÄTTELSE

om granskningen af

RIKSGÄLDS-KONTORETS

tillstånd och förvaltning.

STOCKHOLM,
ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1874.

Efter fulländad granskning af förvaltningsåtgärderna och räkenskaperna vid Riksgälds-kontoret få undertecknade, af innevarande års Riksdag utsedde Revisorer, jemlikt stadgandet i 5 § af gällande revisionsinstruktion, afgifva nedanstående berättelse om hvad vid denna granskning förekommit.

Revisionens omfattning.

Vid sin första sammankomst fingo Revisorerne mottaga till dem afgifna berättelser, af Fullmäktige angående Riksgälds-kontorets tillstånd och förvaltning, af kommissariatet angående samma verks rörelse och ställning under år 1873, samt af ombudsmannen angående de af honom sedan den 13 Augusti 1873 handlagda ärenden. Enär sist församlade Revisorer, enligt deras afgifna berättelse, granskat Riksgäldskontorets för år 1872 afslutade räkenskaper och Riksdagen meddelat Fullmäktige décharge för beslut och åtgärder, som finnas antecknade i deras protokoll till och med den 23 Januari 1874, hafva således nu varande Revisorer läst de hos Fullmäktige från nämnda dag förda så väl *allmänna* som *särskilda protokoll* till och med den 13 sistlidne Augusti, hvarjemte Revisorerne granskat Riksgälds-kontorets *hufvudbok* för år 1873 med dertill hörande räkenskaper och den för samma år upprättade särskilda räkenskap öfver de fonderade statslånens liqvidations- och amorteringsfonder samt tagit kännedom om det hos kommissariatet sagda år förda *protokollsdiarium*.

Riksgäldskontorets skulder.

Såsom fortsättning af de i föregående revisionsberättelser intagna uppgifter om beloppet och beskaffenheten af de i Riksgälds-kontorets hufvudbok för revisionsåret upptagna *skulder* få Revisorerne meddela följande, på de granskade räkenskaperna grundade uppgift för senast förflutna år:

Riksgälds-kontorets utbalan-

Räntebärande.

a) fonderade.

Obligationer, utfärdade för år 1855 upplånta medel till *jernvägsanläggningars* bekostande eller understödjande . . . . . .
Dito, utfärdade år 1858 för anskaffande af medel till statens *jernvägsbyggnader,* 8,190,500 Thaler Pr. Courant . . . . . .
Dito, utfärdade år 1860 för dito dito:
a) räntebärande, Thlr Pr. Cour. 8,000,000 . . . . . .
b) premieobligationer, Thlr Pr. Cour. 2,400,000, bokförda till Thlr 2,000,000 . . . . . .
Dito, utfärdade år 1861 för beredande af tillgång dels för *statsskuldens förvandling,* dels för bekostande af större *allmänna produktiva företag* . . . . . .
Dito, utfärdade år 1864 för upplåning af medel för *jernvägsbyggnader,* P. St. 555,700 . . . . .
Dito, utfärdade år 1866 för dito dito, 9,932,300 Thlr Pr. Cour. . . . . .
Dito, utfärdade år 1868 för dito dito, P. St. 1,150,000 . . . . . .
Dito, utfärdade år 1870 för dito dito . . . . . .
Dito, utfärdade år 1872 för dito dito . . . . . .

b) icke fonderade.

Obligationer, hvilka i anseende till sin ordalydelse icke kunna af Riksgälds-kontoret uppsägas, nemligen:
a) till *Södertelge stads kyrka* . . . . . .
b) till *Skeppare-societeten* i Stockholm . . . . . .
Dito, utfärdade år 1869 för upplåning af medel för statens *jernvägsanläggningar* . . . . . .
Uti det staten tillhöriga *f. d. Ridderstolpeska huset intecknad skuld* till Stockholms borgerskaps enkhus, hvilken skuld, enligt derför af husets förre egare afgifven förbindelse, icke kan af Riksgälds-kontoret uppsägas . . . . . .
Insatt fond till säkerhet för *Göta kanals* framtida underhållande . . . . . .
Af 1828—1830 årens Riksdag beviljad och afsatt fond för *Södertelge kanals* underhållande . .
Skuld till *liqvidations- och amorteringsfonderna* . . . . . .

---

a) Obligationerna kunna endast af Riksgälds-kontoret uppsägas och förfalla till betalning 6 månader efter upp-

b) Annuiteten ökas eller minskas dock i mån, som de till låneöfvertagarne utlemnade obligationer varda ut-

c) Genom felskrifning är denna annuitet i 1873 års revisionsberättelse uppgifven utgöra 1,086,000 R:dr.

d) Lånet upptages successivt med det belopp under året, som Riksdagen bestämmer. Till ränteliqvider samt erfordras för sagde liqviders och amorterings verkställande.

e) Dito dito. Till ränteliqvider samt från och med år 1873 till kapitalskuldens amortering afsättes ett årligt

serade Skulder år 1873.

Räntefot.	Annuitetsbelopp. R:mt.		Primitivt antal obligationer.	Tiden, då förbindelserna blifvit utfärdade.	Tiden, under hvilken lånet återbetalas.	Ursprungligt belopp. R:mt.		Riksgälds-kontorets skuld vid 1873 års slut. R:mt.	
3½ och 4 proc.	13,655	—	373	30/6 1855	*a)* — —	281,900	—	185,900	—
4½ »	1,166,666	67	24,381	1/3 1858	1859—1898	21,841,333	33	17,242,400	—
4½ »	1,466,000	—	24,000	1/5 1860	1860—1898	21,333,333	33	17,429,600	—
— —			240,000			5,333,333	33	3,502,222	22
4½ »	165,000	—	5,000	30/3 1861	1862—1899	3,000,000	—	2,536,100	—
4½ »	*b)* 495,000	—	4,207	15/4 1864	1864—1918	9,891,460	—	9,332,540	—
5 »	1,380,000	—	33,823	2/1 1866	1866—1931	26,486,133	33	25,946,400	—
5 »	*c)* 1,086,750	—	9,500	1/7 1868	1869—1931	20,700,000	—	20,413,800	—
5 »	*d)* — —	—	— —	30/9 1870	1876—1910	40,000,000	—	16,170,000	—
4 »	*e)* — —	—	17,400	30/3 1872	1873—1912	24,000,000	—	3,487,900	—
5 »	— —	—	— —	9/3 1798	— —	— —	—	750	—
5 »	— —	—	— —	30/12 1811	— —	— —	—	9,375	—
5 »	— —	—	3,256	30/9 1869	1876—1879	4,000,000	—	4,000,000	—
4½ »	— —	—	— —	— —	— —	— —	—	17,400	—
5 »	— —	—	— —	31/12 1833	— —	— —	—	140,889	—
5 »	— —	—	— —	— —	— —	— —	—	45,000	—
5 »	— —	—	— —	31/12 1873	— —	— —	—	140,000	—
						Transport		120,600,276	22

sägning.

lottade.

från och med år 1876 till kapitalskuldens amortering afsättes ett årligt anslag, motsvarande det belopp, som hvarje år

anslag, motsvarande dito dito.

Räntefria.	Ursprungligt belopp. R:mt.		Vid 1873 års slut. R:mt.	
Transport	— —	—	120,600,276	22
a) Innestående anslagssummor:				
Beviljade under 1856—1858 årens riksdag:				
1) Utaf anslaget till kostnader för *beskattningsväsendets förenkling* samt de nya jordeböckernas afslutande och granskning	100,000	—	970	02
2) » 1859—1860 årens anslag, 2,000 R:dr hvartdera året, till fortsatt utgifning af »*Svenskt diplomatarium*»	4,000	—	2,456	25
3) » 1860 års anslag till *löneförbättring* vid vissa *stadspedagogier* och dessa skolors utvigdning	30,000	—	1,544	50
Beviljade under 1859—1860 årens riksdag:				
4) Utaf 1863 års anslag för verkställigheten af *beskattningsväsendets förenkling* samt de nya jordeböckernas afslutande och granskning . .	24,700	—	163	04
5) » 1861—1863 årens anslag, 3,000 R:dr hvartdera året, för utgifning från trycket af *äldre*, för *Sveriges historia* och offentliga förhållanden vigtiga *skrifter* och *handlingar*	9,000	—	6,900	01
Beviljade under 1862—1863 årens riksdag:				
6) Återstoden af 1866 års anslag för understödjande af sådana *myrutdikningar* och *vattenaftappningar* inom Norrbottens, Vesterbottens, Vester-Norrlands, Jemtlands, Gefleborgs och Kopparbergs län samt Elfdals, Fryksdals och Jösse härader af Vermlands län, som företrädesvis afse att förminska *frostländigheten*	100,000	—	393	—
7) 1866 års anslag för vårdande och förökande af Kamreraren *C. Sandbergs samlingar*	500	—	500	—
8) Utaf 1866 års anslag för fortsatt utskrifning af *riksregistraturet*	3,000	—	2,000	—
9) Förslagsanslaget för utarbetande och utgifning af en teknisk-ekonomisk *beskrifning* öfver *statens jernvägsbyggnader*	15,000	—	15,000	—
Beviljade under 1865—1866 årens riksdag:				
10) Utaf anslaget till understödjande af sådana *myrutdikningar* och *vattenaftappningar* inom				
Transport	— —	—	120,630,203	04

	Ursprungligt belopp. R:mt.		Vid 1873 års slut. R:mt.	
Transport	— —		120,630,203	04
Norrbottens, Vesterbottens, Vester-Norrlands, Jemtlands, Gefleborgs och Kopparbergs län samt Elfdals, Fryksdals, Jösse och Nordmarks härader i Vermlands län, som afse att minska *frostländigheten*	120,000	—	700	—
11) Anslaget till fortsättande och vårdande af Kammereraren *C. Sandbergs samlingar*	500	—	500	—
Beviljade under 1867 års riksdag:				
12) Af anslaget till *anläggning* af nya samt *förbättring* eller *omläggning* af backiga eller eljest mindre goda *vägar*	150,000	—	4,000	—
13) » anslaget till understödjande af sådana *myrutdikningar* och *vattenaftappningar* inom Norrbottens, Vesterbottens, Vester-Norrlands. Jemtlands, Gefleborgs och Kopparbergs län samt Elfdals, Fryksdals, Jösse och Nordmarks härader i Vermlands län, som företrädesvis afse att förminska *frostländigheten*	120,000	—	5,605	—
Beviljade under 1868 års riksdag:				
14) Af anslaget för understödjande af mindre *hamn-* och *brobyggnader* samt *upprensning* af *åar* och *farleder*	20,000	—	2,000	—
15) » anslaget till understödjande af sådana *myrutdikningar* och *vattenaftappningar* inom Norrbottens, Vesterbottens, Vester-Norrlands, Jemtlands, Gefleborgs och Kopparbergs län samt Elfdals, Fryksdals, Jösse och Nordmarks härader i Vermlands län, som företrädesvis afse att förminska *frostländigheten*	120,000	—	11,019	—
Beviljadt under 1869 års riksdag:				
16) Af anslaget till understödjande af sådana *myrutdikningar* och *vattenaftappningar* inom Norrbottens, Vesterbottens, Vester-Norrlands, Jemtlands, Gefleborgs och Kopparbergs län samt Elfdals, Fryksdals, Jösse och Nordmarks härader i Vermlands län, som företrädesvis afse att förminska *frostländigheten*	60,000	—	11,220	—
Transport	— —	—	120,665,247	04

	Ursprungligt belopp. R:mt.		Vid 1873 års slut. R:mt.	
Transport	— —	—	120,665,247	04
Beviljade under 1870 års riksdag:				
17) Af anslaget till *anläggning* af nya samt *förbättring* eller *omläggning* af backiga eller eljest mindre goda *vägar*	150,000	—	2,500	—
18) » anslaget till understödjande af mindre *hamn-* och *brobyggnader* samt *upprensning* af *åar* och *farleder*	20,000	—	6,900	—
19) » anslaget till understödjande af sådana *myr-utdikningar* och *vattenaftappningar* inom Norrbottens, Vesterbottens, Vester-Norrlands, Jemtlands, Gefleborgs och Kopparbergs län samt Elfdals, Fryksdals, Jösse och Nordmarks härader af Vermlands län, som företrädesvis afse att förminska *frostländigheten*	60,000	—	14,340	—
Beviljade under 1871 års riksdag:				
20) Af anslaget till *anläggning* af nya samt *förbättring* eller *omläggning* af backiga eller eljest mindre goda *vägar*	150,000	—	56,425	—
21) » anslaget till understödjande af mindre *hamn-* och *brobyggnader* samt *upprensning* af *åar* och *farleder*	20,000	—	5,000	—
22) » anslaget till understödjande af sådana *myr-utdikningar* och *vattenaftappningar* inom Norrbottens, Vesterbottens, Vester-Norrlands, Jemtlands, Gefleborgs och Kopparbergs län samt Elfdals, Fryksdals, Jösse och Nordmarks härader af Vermlands län, som företrädesvis afse att förminska *frostländigheten*	60,000	—	22,550	—
Beviljade under 1872 års riksdag:				
23) Af anslaget till *undersökning* af *vattendragen* i Norrbottens län *för tillgodogörande af statens skogstillgångar*	15,000	—	11,000	—
24) » Förslagsanslaget till befrämjande af tillgodogörandet af *fosforförande lager*	6,000	—	1,000	—
25) » anslaget till understöd för mindre *uppfostringsanstalter* för *medellösa döfstumma barn* . . .	10,000	—	300	—
26) » anslaget till *anläggning* af nya samt *för-*				
Transport	— —	—	120,785,262	04

	Ursprungligt belopp. R:mt.		Vid 1873 års slut. R:mt.	
Transport	— —	—	120,785,262	04
bättring eller *omläggning* af backiga eller eljest mindre goda *vägar*	150,000	—	107,671	50
27) Anslaget för år 1873 till *väganläggning* mellan *Lycksele* och *Vilhelmina* kyrkobyar i Vesterbottens län	20,000	—	20,000	—
28) Af anslaget till understödjande af mindre *hamn-* och *brobyggnader* samt *upprensning* af *åar* och *farleder*	20,000	—	6,000	—
29) » anslaget för understödjande af sådana *myrutdikningar* och *vattenaftappningar* inom Norrbottens, Vesterbottens, Vester-Norrlands, Jemtlands, Gefleborgs och Kopparbergs län samt Elfdals, Fryksdals, Jösse och Nordmarks härader i Vermlands län, som företrädesvis afse att förminska *frostländigheten*	60,000	—	39,930	—
Beviljade under 1873 års riksdag:				
30) Af anslaget för iståndsättande af staden *Cimbrishamns* genom storm skadade hamn	50,000	—	5,000	—
31) » anslaget för ordnandet af *Konung Carl XV:s* till svenska staten *testamenterade konstsamlingar* m. m. samt till inlösen af hans efterlemnade *boksamling*	50,000	—	10,000	—
Af ofvan uppräknade anslag tillhöra:				
Sjette hufvudtiteln de under N:is 6, 9, 10, 12—24 och 26—30 uppförda, tillsammans R:dr 348,253: 50.				
Sjunde hufvudtiteln de under N:is 1, 4, 7 och 11 upptagna . . . . . „ 2,133: 06.				
Åttonde hufvudtiteln de under N:is 2, 3, 5, 8, 25 och 31 uppförda . . „ 23,200: 76.				
R:mt R:dr 373,587: 32.				
b) Innestående låneunderstöd:				
Beviljadt under 1872 års riksdag:				
Af låneunderstöd för befrämjande af *utdikningar* och				
Transport	— —	—	120,973,863	54

	Ursprungligt belopp. R:mt.		Vid 1873 års slut. R:mt.	
Transport	— —	—	120,973,863	54
aftappningar af sanka trakter och sjöar till beredande af *odlingsföretag*	100,000	—	*) 45,000	—
c) Upplupna räntor	— —	—	61,098	61
d) Diverse skulder:				
För *undsättning vid missväxter* eller felslagna skördar afsedda medel	— —	—	797,368	69
Lots- och *fyrinrättningens reservfond*	— —	—	200,000	—
Förskjutna kostnader för *Riksdagens hus*	— —	—	62	06
Utaf 1872 och 1873 årens anslag till bildande af ett *bibliotek inom Riksdagens hus*	1,800	—	903	83
Förskjutna *kontorsexpenser* vid Riksgälds-kontoret .	— —	—	188	12
Förskjutna *expenser vid Justitie-ombudsmannens expedition*	— —	—	12	99
Summa R:mt	— —	—	122,078,497	84

*) Enligt 1873 års Riksdags beslut hafva här upptagna innestående anslagssummor, 373,587 R:dr 32 öre, och låneunderstöd, 45,000 R:dr, äfvensom ett till utgående under år 1874 anvisadt anslag, 19,000 R:dr, för iståndsättande af staden Ystads genom storm skadade hamn, blifvit i början af år 1874 till Statskontoret utbetalda med tillsammans 437,587 R:dr 32 öre.

		Vid 1873 års slut. R:mt.
Inom linien upptagna skulder:		
Det enligt 1779 års Riksdags beslut till *hemgift* åt då varande Hertigen af Södermanland, sedermera *Konung Carl XIII*, anslagna kapital, å hvilket Riksgälds-kontoret erlägger 5 procent årlig ränta . . . . . Rdr 150,000: —		
(Fördt inom linien enligt 1840—1841 årens Riksdags beslut.)		
Af Riksgälds-kontorets den 1 Mars 1750 mot s. k. *lottsedlar* upptagna lån på 100 år för *Trollhätte slussverks* byggnad, återstående kapital . . . . . 1,250: —		
jemte ränta derå till 1865 års slut à 9 och 6 procent . . . . . 2,286: 88. „	3,536: 88.	
(Fördt inom linien enligt 1867 års Riksdags beslut.)		
Lappmarks ecklesiastikverks vid Kongl. Kanslistyrelsens upplösning år 1834 till Riksgälds-kontoret öfverlemnade *fond* . . . . . „	100,777: 16.	
(Förd inom linien enligt 1840—1841 årens Riksdags beslut.)		
De af Riksgälds-kontoret å statsverkets vägnar utfärdade och till *Allmänna hypoteksbanken* såsom *grundfond* för densamma öfverlemnade 4½ procent obligationer . . . . . „	8,000,000: —	
(Upptagen inom linien enligt Fullmäktiges i Riksgäldskontoret beslut den 7 November 1861.)		
Summa R:mt R:dr		8,254,314 04

Sammandrag:

			Rmt.
Riksgälds-kontorets skulder, oberäknadt inom linien balanserade skuldposter, uppgingo vid 1873 års början till			124,761,596 95
och då de vid samma års slut, enligt ofvanstående utredning, utgjorde			122,078,497 84
hafva skulderna under året följaktligen *minskats* med			2,683,099 11
hvilken skuldförminskning hufvudsakligen blifvit föranledd genom inbetalandet till Riksbanken af dess förskott till 1808 och 1809 årens krigskostnader.			
De *räntebärande skulderna*, oberäknadt de inom linien förda, uppgingo vid slutet af år 1873 till			120,600,276 22
(fonderade Rdr 116,246,862: 22; icke fonderade 4,353,414: —)			
nemligen:			
mot 3½ % ränta	Rdr 34,400: —		
„ 4 d:o	„ 3,639,400: —		
„ 4½ d:o	„ 50,060,262: 22.		
„ 5 d:o	„ 66,866,214: —		
	Rmt 120,600,276: 22.		
De räntebärande skulderna, som vid 1872 års slut utgjorde		Rdr 123,282,185: 10.	
hafva under år 1873 ökats genom:			
ytterligare försäljning af obligationer för 1872 års lån till ett belopp af	700,000: —		
från liqvidations- och amorteringsfonderna erhållen försträckning	140,000: —	840,000: —	
Deremot har *minskning* af dessa skulder under samma år egt rum genom:			
amortering af de fonderade lånen	Rdr 1,222,608: 88.		
slutbetalning af skulden till Riksbanken för dess förskott till 1808—1809 årens krigskostnader	„ 1,584,000: —		
inlösen af obligationer, tillhörande 1867 års lån	„ 15,300: —		
betalning af det för framlidne Kommersrådet S. B. Hebbes och dess frus fideikommissinnehafvares räkning insatta kapital	„ 200,000: —		
inbetalning af lyftade medel å Riksgälds-kontorets kreditiv i Riksbanken	„ 500,000: —		
med tillsammans	Rdr 3,521,908: 88.		
	Transport	123,282,185: 10.	120,600,276 22

			Rmt.	
Transport		123,282,185: 10.	120,600,276	22
Om skilnaden mellan det belopp, hvarmed de räntebärande skulderna minskats, Rdr 3,521,908: 88. och det belopp, hvarmed desamma ökats . . . . . „ 840,000: —		2,681,908: 88.		
drages från de vid 1872 års slut utbalanserade skulderna, visar sig häraf, att de räntebärande skulderna vid 1873 års slut utgjorde här ofvan angifna belopp . . . . . Rdr		120,600,276: 22.		
Öfriga skulder:				
a) under nedannämnde riksdagar beviljade och till utbetalning från Riksgälds-kontoret anvisade, men icke lyftade anslag utan återbetalningsskyldighet:				
beviljade under 1856—1858 årens riksdag Rdr		4,970: 77.		
„ „ 1859—1860 „ „ „		7,063: 05.		
„ „ 1862—1863 „ „ „		17,893: —		
„ „ 1865—1866 „ „ „		1,200: —		
„ „ 1867 „ „ „		9,605: —		
„ „ 1868 „ „ „		13,019: —		
„ „ 1869 „ „ „		11,220: —		
„ „ 1870 „ „ „		23,740: —		
„ „ 1871 „ „ „		83,975: —		
„ „ 1872 „ „ „		185,901: 50.		
„ „ 1873 „ „ „		15,000: —	373,587	32
b) under 1872 års riksdag till utgående från Riksgälds-kontoret anvisadt låneunderstöd			45,000	—
c) vid årets slut upplupna oguldna räntor			61,098	61
d) för undsättning vid missväxter eller felslagna skördar afsedda medel			797,368	69
e) lots- och fyrinrättningens reservfond			200,000	—
f) af anslag för bildande af ett bibliotek inom Riksdagens hus . .			903	83
g) förskjutna kostnader för Riksdagens hus, förskottsvis bestridda kontorsexpenser äfvensom expenser vid Justitie-ombudsmannens expedition			263	17
		Summa Rdr	122,078,497	84

Kapitalskulden för de fonderade lånen.

Enligt uppgift i senast afgifna revisionsberättelse (sid 14) utgjorde *den fonderade skulden* vid 1872 års slut . . . . . Rdr 116,769,471: 10.

Under loppet af år 1873 har skulden *ökats* genom försäljning af obligationer, utfärdade för 1872 års lån, nemligen:

112 st. af Litt A à 5,000 Rdr	Rdr	560,000: —	
132 st. af Litt. B à 1,000 Rdr	„	132,000: —	
80 st. af Litt. C à 100 Rdr	„	8,000: —	700,000: —
		Sgr Rmt	117,469,471: 10.

Deremot har under år 1873 den fonderade skulden blifvit på följande sätt *minskad:*

genom annullering af inköpta 7 st. obligationer af 1855 års lån	Rdr	7,000: —	
„ genom utlottning af 1858 års lån tillhörande 438 st. obligationer, lydande å 147,400 Thlr, à $2\frac{2}{3}$ Rdr pr Thlr	„	393,066: 66.	
„ genom utlottning af 420 st. $4\frac{1}{2}$ procent obligationer af 1860 års lån å tillhopa . . . . . Thlr 141,100: —			
äfvensom af 6,850 st. premieobligationer af samma lån med ett bokfördt värde af . . . . . „ 57,083: 10.			
Thlr 198,183: 10.			
utgörande i Rmt efter förenämnda kursberäkning	„	528,488: 89.	
„ annullering af inköpta 44 st. obligationer af 1861 års lån	„	48,700· —	
„ utlottning af 21 st. obligationer af 1864 års lån å 3,400 P. St, i Rmt efter 17 Rdr 80 öre för hvarje Pund	„	60,520: —	
„ utlottning af 98 st. obligationer, tillhörande 1866 års lån, å Thlr 29,900: —, à $2\frac{2}{3}$ R:dr pr Thlr	„	79,733: 33.	
„ utlottning af 27 st. obligationer af 1868 års lån å 3,500 P. St., i Rmt efter 18 Rdr pr Pund	„	63,000: —	
„ utlottning af 11 st. obligationer af 1872 års lån.	„	42,100: —	1,222,608: 88.
Återstående fonderad skuld vid 1873 års slut		Rmt	116,246,862: 22.

nemligen:

för 1855 års inhemska jernvägslån 241 st. obligationer å Rmt	Rdr	185,900: —	
„ 1858 års jernvägslån 19,274 st. obligationer å tillsammans 6,465,900 Thlr, i Rmt	„	17,242,400: —	
„ 1860 års jernvägslån 19,603 st. $4\frac{1}{2}$ procent obligationer å . . Thlr 6,536,100: —			
Transport Thlr 6,536,100: —	Rdr	17,428,300: —	116,246,862: 22.

Transport Thlr 6,536,100: —	Rdr	17,428,300: —	116,246,862: 22.
och 157,600 st. premie-obligationer, bokförda till . . . . . „ 1,313,333: 10.			
Thlr 7,849,433: 10.			
utgörande i Rmt	„	20,931,822: 22.	
för 1861 års inhemska jernvägslån 3,062 st. obligationer å	„	2,536,100: —	
„ 1864 års jernvägslån 3,975 st. obligationer å 524,300 P. St., i Rmt	„	9,332,540: —	
„ 1866 års jernvägslån 33,192 st obligationer å 9,729,900 Thlr, i Rmt	„	25,946,400: —	
„ för 1868 års jernvägslån 9,365 st. obligationer å 1,134,100 P. St., i Rmt	„	20,413,800: —	
„ 1870 års inhemska jernvägslån 11,554 st. obligationer å Rmt	„	16,170,000: —	
„ 1872 års inhemska jernvägslån 1,050 st. obligationer å Rmt	„	3,487,900: —	
	Sgr Rdr	116,246,862: 22.	

Om härifrån afdrages liqvidations- och amorteringsfondernas vid 1873 års slut egande behållningar, tillhopa . . . . . Rdr 2,071,816: 74.

utgör återstoden af den *fonderade skulden* . . . . . Rdr 114,175,045: 48.

Riksgälds-kontorets tillgångar.

Till upplysning om beloppet och beskaffenheten af Riksgälds-kontorets i dess hufvudbok upptagna *fordringar* och öfriga *tillgångar* vid slutet af år 1873 äfvensom rörande betalningsvilkoren för hvarje särskild fordran och dess förändring under samma år hafva Revisorerne låtit på grund af räkenskaperna upprätta och, i likhet med hvad i föregående revisionsberättelser egt rum, här intaga följande redogörelse:

Riksgälds-kontorets utbalanserade For-

Fordringar för lån, meddelade under längre tid och för vissa bestämda ändamål:	Ursprungliga belopp.
	1.
a) Byggnadslån:	
Till *Upsala akademi*, för biblioteksbyggnad	75,000 —
„ staden *Jönköping*, för ny byggnad åt dervarande elementarläroverk	120,000 —
„ uppförande af ett nytt läroverkshus i *Falun*	40,000 —
„ dito vid *Umeå* läroverk af en byggnad för inrymmande af gymnastiklokal, åtskilliga lärorum m. m.	25,000 —
„ dito af ett nytt elementarläroverkshus i *Sala*	12,000 —
„ dito af ny byggnad för elementarläroverket i *Halmstad*	25,000 —
„ dito vid läroverket i *Kalmar* af ny byggnad för inrymmande af gymnastiklokal, bibliotek m. m.	40,000 —
„ dito af ny byggnad för högre elementarläroverket i *Upsala*	140,000 —
„ dito af dito för *Venersborgs* högre elementarläroverk	40,000 —
„ dito af dito för *Vesterviks* elementarläroverk	20,000 —
„ dito af dito för *Karlstads* högre elementarläroverk	40,000 —
„ förändring och tillbyggnad af läroverksbyggnaden i *Skara*	40,000 —
„ utvidgande af elementarläroverksbyggnaden i *Kristianstad*	20,000 —
„ *Apotekare-societeten* för uppförande i hufvudstaden af en byggnad åt *Farmaceutiska Institutet*	50,000 —
„ *Kristinehamns stads- och Varnums landsförsamling*, för uppbyggande af en ny kyrka i Kristinehamn	37,500 —
„ staden *Lidköping*, för ny kyrkas uppbyggande	24,000 —
„ *Knäreds församling* i Hallands län, för dito dito	24,000 —
„ *Markaryds församling* i Kronobergs län, för dito dito	10,000 —
„ *Vallentuna församling* i Stockholms län, för dito dito	20,000 —
„ reparation af *Linköpings domkyrka*	30,000 —
„ fullbordande af reparations- och utvidgningsarbetena å *Vexiö dito*	30,000 —
„ reparations- och förbättringsarbeten å *Skara dito*	25,000 —
„ reparationer och åtskilliga förändringar i *Vesterås dito*	22,500 —
„ dito dito i *Dito*	28,000 —
„ reparation af *Karlstads domkyrka*	23,500 —
Transport	—— —

Anmärkning. Olikheten i kolumnerna 7 och 8 beror, der ej särskild upplysning derom lemnats, af flera

a) Deraf halfva beloppet utgjorde resterande inbetalning för år 1872, hvilket till liqvid vid samma års

b) Detta lån skall, enligt derför afgifven förbindelse, återbetalas i den mån domkyrkans inkomster dertill

dringar samt öfriga Tillgångar år 1873.

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapital-afbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års början.	Kapital- och ränte-inbetalning under år 1873. Påräknadt belopp.	Kapital- och ränte-inbetalning under år 1873. Inbetaldt belopp.	Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års slut.
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1824. 1825	1826	2 procent jemte ränta.	3 procent	11,993 79	1,500 — jemte ränta.	1,860 —	10,492 35
1861	1867	5 procent	4 „	109,628 40	6,000 —	6,000 —	108,011 53
1864	1870	5 „	4 „	39,078 20	2,000 —	2,007 —	38,618 71
1864	1870	5 „	4 „	24,738 40	1,250 —	1,250 —	24,450 68
1865	1871	5 „	4 „	11,613 70	600 —	600 —	11,478 03
1866	1872	5 „	4 „	25,548 79	1,250 —	1,250 —	25,280 19
1866	1872	5 „	4 „	40,761 06	2,000 —	2,000 —	40,331 99
1867, 1868	1873	5 „	4 „	142,660 —	3,500 —	3,500 —	144,500 82
1867, 1868	1873	5 „	4 „	40,160 —	1,000 —	1,741 67	39,811 66
1867, 1868	1873	5 „	4 „	20,286 67	500 —	500 —	20,543 69
1868	1874	5 „	4 „	40,000 —	— — —	— — —	40,177 78
1868, 1869	1874	5 „	4 „	40,000 —	— — —	— — —	40,317 78
1873	1879	5 „	4 „	— — —	— — —	— — —	10,000 —
1862	1863	5 „	4 „	45,359 91	2,500 —	2,500 —	44,597 04
1849, 1854	1850	2 „ jemte ränta.	3 „	21,830 33	750 — jemte ränta.	1,404 91	21,080 33
1851	1852	6 procent	4 „	8,771 78	1,440 —	1,440 20	7,673 —
1852	1858	6 „	4 „	12,413 25	1,440 —	1,440 —	11,432 16
1854	1860	6 „	4 „	5,774 58	600 —	600 —	5,394 85
1859	1865	6 „	4 „	16,936 73	1,200 —	1,200 —	16,368 20
1850	1851	6 „	4 „	9,409 91	1,800 —	1,811 —	7,943 11
1852	1853	6 „	4 „	12,299 55	1,800 —	1,800 —	10,960 33
1858	1861	6 „	4 „	17,478 3	1,500 —	1,500 —	16,677 15
1858	1861	6 „	4 „	17,181 48	*a)* 2,700 —	2,725 31	15,114 74
1860	*b)* — —	— —	räntefritt.	28,000 —	*b)* — — —	— — —	28,000 —
1869	1870	6 procent	4 procent.	22,828 48	1,410 —	1,410 —	22,280 70
— —	— —	— —	— —	764,753 04	— — —	— — —	761,536 82

orsaker, såsom att öfverräntor blifvit erlagda, att öfverbetalningar skett, m. m.

slut förfallna belopp inbetaldes först den 15 Maj 1873 jemte deraå upplupen öfverränta.
lemna tillgång.

	Ursprungliga beloppet.	
	1.	
Transport	——	—
Till staden *Venersborg* för dess återuppbyggande efter 1834 års eldsvåda	225,000	—
„ „ *Vexiö* för dess nya reglering och återuppbyggande efter 1838 års eldsvåda	150,000	—
„ „ *Vexiö* för dess återuppbyggande efter 1843 års eldsvåda	360,000	—
„ „ *Amål* för återuppbyggande af den genom 1846 års eldsvåda ödelagda delen af denna stad	45,000	—
„ „ *Kristianstad* för återuppbyggande af den år 1847 nedbrunna delen af denna stad	150,000	—
„ „ *Lidköping* för d:o af den år 1849 nedbrunna delen af denna stad . .	63,666	—
„ „ *Örebro* för d:o af den år 1854 genom eldsvåda förstörda delen af denna stad	375,000	—
„ „ *Jönköping* för d:o d:o	100,000	—
„ „ *Eksjö* för d:o af den år 1856 nedbrunna delen af denna stad	200,000	—
„ „ *Malmö* för uppförande af stall- och kasernbyggnad åt den derstädes förlagda garnison	75,000	—
„ återuppförande af de genom vattenflöde år 1844 förstörda verkstäder och öfriga byggnader vid *Konradsfors bruk* i Vermland	45,000	—
„ uppförande af saknade byggnader vid häradshöfdingeboställetet *Mälby i* Vester-Fernebo socken af Vesterås län	7,000	—
b) *Tomtregleringslån:*		
Till staden *Kristianstad* efter 1847 års eldsvåda	20,000	—
„ „ *Lidköping* efter 1849 års d:o	20,000	—
„ „ *Örebro* efter 1854 års d:o	37,500	—
„ „ *Jönköping* efter d:o d:o	15,000	—
„ „ *Eksjö* efter 1856 års d:o	30,000	—
„ „ *Karlstad* efter 1865 års d:o	50,000	—
„ „ *Strengnäs* efter 1871 års d:o	30,000	—
Transport	——	—

c) 3 procent erläggas för lån å tegel- och kalkbrukshus samt tegelbeklädda trähus och 4 procent för lån
d) För lån till byggnader af sten eller annat icke eldfarligt ämne erlägges en annuitet af 6 procent med
e) Deraf hälften för år 1872, hvilken vid samma års slut förfallna liqvid inbetaldes den 25 Augusti 1873.

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapitalafbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års början.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1873.		Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års slut.
					Påräknadt belopp.	Inbetaldt belopp.	
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
— —	— —	— —	— —	764,753 04	— — —	— — —	761,536 82
1835—1837	1841	6 procent.	4 procent.	439 82	270 —	441 68	— — —
1840	1844	6 „	4 „	1,454 11	1,014 —	1,093 43	415 69
1845	1850	6 „	*c)* 3 & 4 pr.	97,245 32	20,538 —	23,046 68	77,644 20
1848	1853	6 „	4 procent	15,659 65	2,232 —	2,232 —	13,964 75
1848—1850	1852	6 „	4 „	54,066 18	9,000 —	9,000 —	47,228 83
1852	1855	6 „	4 „	31,100 18	3,820 —	3,820 —	28,524 19
1854—1855	1860	6 „	4 „	272,839 38	22,500 —	22,500 —	260,352 96
1855	1860	6 „	4 „	66,746 32	6,000 —	6,000 —	63,416 17
1857	1862	6 och 7 procent.	*d)* 4 & 4½ procent.	151,325 06	13,028 —	13,028 —	144,165 35
1813—1815	1815	2 procent å 32,000 rdr jemte ränta	4 procent	8,500 02	973 41	972 80	7,847 80
1845	1850	6 procent	3 „	3,804 20	2,700 —	2,700 —	1,143 97
1864	1864	5 „	räntefritt.	4,200 —	*e)* 700 —	700 —	3,500 —
1851	1853	7 „	4 procent	2,125 20	1,400 —	1,400 —	810 21
1854	1858	6 „	4 „	12,036 29	1,200 —	1,200 —	11,317 74
1854	1858	6 „	4 „	24,743 19	2,250 —	2,250 —	23,392 92
1855	1858	6 „	4 „	8,970 04	900 —	900 —	8,428 84
1857	1861	6 „	4 „	22,795 20	1,800 —	1,800 —	21,835 01
1867	1871	6 „	4 „	47,960 —	3,000 —	3,000 —	46,878 40
1872	1876	6 „	4 „	30,000 —	— — —	— — —	30,000 —
— —	— —	— —	— —	1,620,763 20	— — —	— — —	1,552,403 85

å trähus.
beräkning af 4 procent ränta, och för lån till trähus en annuitet af 7 procent med beräkning af 4½ procent ränta.

	Ursprungliga beloppet.
	1.
Transport	—— —
c) *Lån till Karlskrona stads pastorat*	18,000 —
d) *Lån till Allmänna barnhuset i Stockholm*	75,000 —
e) *Lån till Jemtlands kommunikationsaktiebolag*	70,000 —
Lån till Doktor K. A. Hagberg	
f) *Lån till Alnarps landtbruksinstitut* för utförande af nödiga grundförbättringar å Alnarps egendom	30,000 —
g) *Lån för hamn- och brobyggnader samt åars upprensning:*	
Till staden *Ystad* för hamnbyggnad	30,000 —
„ „ *Ystad* för hamnuppmuddring	60,000 —
„ „ *Helsingborg* för hamnens förbättring och utvidgning	230,000 —
„ „ *Cimbrishamn* för hambyggnad	37,500 —
„ „ *Kristianstad* för hamnbyggnad vid Åhus	30,000 —
„ „ *Kristianstad* för återstående hamnbyggnadsarbeten vid Åhus samt Hernesta kanals fullbordande m. m.	30,000 —
„ hamnbyggnad vid *Färjestaden* i Thorslunda socken på Öland	12,850 —
„ staden *Falkenberg* för hamnbyggnad	47,000 —
„ „ *Varberg* för fullbordande af hamnanläggningen derstädes	30,000 —
„ „ *Varberg* för samma ändamål	22,500 —
„ „ *Strömstad* för fullbordande af hamnanläggning	15,000 —
„ „ *Åmål* för hamnbyggnad	8,000 —
„ „ *Grenna* för dito	37,500 —
„ „ *Vadstena* för hamnanläggning	48,000 —
„ „ *Vadstena* för hamnens fullbordande	15,000 —
„ „ *Vesterås* för utvidgning och förbättring af hamnen	30,000 —
„ „ *Kristinehamn* för uppmuddring af hamnen och segelrännan vid denna stad	36,000 —
Transport	—— —

f) Enligt 1874 års Riksdags beslut skall Riksgälds-kontorets fordran för sagde lån ur kontorets räken-
g) Utgör en för flera föregående år resterande liqvid; kommande från och med år 1874 att årligen in-
h) Deraf hälften för år 1872, hvilken erlades den 30 Januari 1873. Inbetalningen för år 1873 verk-
i) Deraf hälften för år 1872, som inbetaldes den 4 Mars 1873. Liqviden för år 1873 erlades den 12
k) Deraf halfva beloppet resterade för år 1872, samt inbetaldes den 4 Mars 1873. Den vid 1873 års

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapitalafbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års början.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1873. Påräknadt belopp.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1873. Inbetaldt belopp.	Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års slut.
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
——	——	——	——	1,620,763 20	—— —	—— —	1,552,403 85
1842	1843	5 procent	3 procent	1,449 31	900 —	900 —	571 03
1851	1857	6 „	4 „	41,799 22	4,500 —	4,500 —	38,971 19
1864—1865	1865	6 „	5 „	48,306 75	—— —	—— —	*f)* 50,611 57
		utom ränta.	6 „	18,687 —	*g)* 7,567 —	7,567 —	11,968 77
1864	1869	10 procent	räntefritt	18.000 —	3,000 —	3,000 —	15,000 —
1824	1825	2 „ utom ränta.	3 procent	1,245 27	636 32	636 32	627 96
1857	1858	6 procent	4 „	39,790 12	3,600 —	3,608 —	37,637 72
1862	1863	6 „	4 „	174,987 06	13,800 —	13,800 —	168,186 54
1843	1843	5 „	3 „	22,494 85	1,875 —	1,875 —	21,294 70
1848	1854	5 „	3 „	16,089 05	1,500 —	1,500 —	15,071 72
1855	1856	6 „	4 „	15,772 96	1,800 —	1,800 —	14,603 88
1858	1859	6 „	4 „	8,922 09	*h)* 1,542 —	774 21	8,477 13
1859	1860	6 „	4 „	31,372 55	2,820 —	2,820 —	29,807 45
1844	1850	5 „	3 „	10,755 80	1,500 —	1,500 —	9,547 36
1849	1850	6 „	4 „	6,185 45	1,350 —	1,350 —	5,050 77
1858	1859	6 „	4 „	10,503 64	*i)* 1,800	907 —	9,988 79
1861	1862	6 „	4 „	6,427 66	*k)* 960 —	484 10	6,185 74
1861	1862	6 „	4 „	27,395 26	2,250 —	2,250 —	26,241 07
1850	1851	6 „	4 „	15,554 78	2,880 —	2,884 40	13,272 02
1855	1856	6 „	4 „	8,187 85	900 —	901 —	7,581 83
1849	1850	6 „	4 „	8,118 59	1,800 —	1,800 —	6,637 53
1850	1851	6 „	4 „	9,721 29	2,160 —	2,160 —	7,950 14
——	——	——	——	2,162,529 75	—— —	—— —	2,057,688 76

skaper afskrifvas.
betalas 1,080 Rdr.
ställdes den 13 Januari 1874.
Februari 1874.
slut förfallna inbetalningen fullgjordes den 28 Februari 1874.

	Ursprungliga beloppet.
	1.
Transport	—— —
Till staden *Karlstad* för anläggning af hamnbassin vid staden samt derifrån till *Kanikenäset* vid Venern	100,000 —
„ „ *Karlstad* för fortsättning af hamn- och kanalanläggningen	70,000 —
„ „ *Piteå* för uppmuddring af segelleden mellan denna stad och Löfholmen samt lastbryggas anläggning vid staden	26,000 —
„ byggande af bro öfver *Helge å* vid Kristianstad	100,000 —
„ *Hanekinds* och *Gullbergs härader* i Östergötland för uppförande af jernbro öfver *Svartån* mellan Linköping och gästgifvaregården Berg	20,000 —
„ *Gustafs socknemän* för brobyggnad öfver *Dalelfven* i närheten af nämnda sockens kyrka i Kopparbergs län	6,000 —
„ *Thorsångs socknemän* för anläggande af 2 flottbroar i närheten af Thorsångs kyrka i samma län, den ena öfver Dalelfven och den andra öfver Lillelfven	10,000 —
„ brobyggnad öfver *Ume elf* vid staden Umeå	55,000 —
„ d:o d:o d:o	20,000 —
„ *Ronneby köping* för *Rottnedns* upprensning och jetébyggnad vid dess utlopp	10,000 —
» *Arboga åns* upprensning	15,000 —
„ upprensning och fördjupning af *Köpings å*	20,000 —
h) *Lån för kanal- och slussanläggningar:*	
„ slussanläggning vid *Forshaga* i *Klara elf* inom Grava socken i Vermland	150,000 —
„ utsträckning af *Kinda båtled* medelst kanalisering af Stångån från sjön Rengen till Linköpings hamn	437,500 —
„ segelleds öppnande från *Hattefura* vid Venern förbi Köpmannabro till sjön *Stora Lee* samt för anläggning af jernväg vid Håfveruds bruk	800,000 —
„ kanalanläggning mellan sjöarne *Östra* och *Vestra Silen* på Dalsland	51,200 —
i) *Lån för jernvägsanläggningar:*	
Till anläggning af jernväg mellan *Kristinehamn* och lastageplatsen *Sjöändan*	100,000 —
„ anläggning af jernväg mellan *Nora* och *Ervalla*	150,000 —
„ jernvägsanläggning inom *Norbergs bergslag* till sjön *Åmänningen* (utbetaldt från handels- och sjöfartsfonden åren 1852 och 1853, men öfverflyttadt till Riksgälds-kontoret år 1858)	150,000 —
Transport	—— —

l) Deraf hälften för år 1872, hvilket belopp inbetaldes den 2 Januari 1873.
m) Se härom under rubrik: Dalslands kanalaktiebolag.

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapitalafbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års början.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1873. Påräknadt belopp.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1873. Inbetaldt belopp.	Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års slut.
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
——	——	——	——	2,162,529 75	—— —	—— —	2,057,688 76
1859	1860	6 procent	4 procent	66,739 20	6,000 —	6,000 —	63,408 77
1861	1862	6 „	4 „	51,116 23	4,200 —	4,200 —	48,960 88
1861	1862	6 „	4 „	18,978 08	1,560 —	1,560 —	18,177 20
1858	1859	6 „	4 „	63,441 07	6,000 —	6,000 —	59,978 71
1852	1853	6 „	4 „	8,514 36	1,200 —	1,200 —	7,632 14
1853	1856	6 „	4 „	3,266 95	360 —	360 —	3,024 63
1859	1862	6 „	4 „	7,402 91	600 —	600 —	7,090 29
1861	1862	6 „	4 „	40,168 61	3,300 —	3,300 —	38,475 35
1864	1865	8 „	5 „	14,262 03	1,600 —	1,600 —	13,375 13
1861	1862	6 „	4 „	7,302 96	600 —	600 —	6,995 08
1855	1856	6 „	4 „	7,877 70	900 —	895 50	7,297 31
1855	1856	6 „	4 „	10,476 67	1,200 —	1,200 —	9,695 74
1856	1857	6 „	4 „	84,527 01	9,000 —	9,000 —	78,908 09
(1865 (1867–1870)	1872	5 „	3 „	450,625 —	*l)* 43,750 —	43,750 —	419,737 50
1865, 1867	1868	5 „	3 „	807,408 35	*m)* 112,000 —	76,928 —	753,618 57
1868, 1869	1869	6 „	4 „	50,108 09	*m)* 6,144 —	6,246 91	45,845 53
1849	1850	6 „	4 „	27,602 81	6,000 —	6,003 33	22,577 59
1854	1855	6 „	4 „	74,427 69	9,000 —	9,000 —	68,235 80
1858	1859	5 „	4 „	122,671 61	7,500 —	7,500 —	120,078 47
——	——	——	——	4,079,447 08	—— —	—— —	3,850,801 54

	Ursprungliga beloppet.	
	1.	
Transport	——	
Till fortsättning och fullbordande af *förenämnda jernvägsanläggning*	150,000	—
„ anläggning af jernväg mellan sjöarne *Norra Barken* och *Vessman*	200,000	—
samma jernvägs fullbordande	200,000	—
„ anläggning af jernväg mellan städerna *Gefle* och *Falun*	2,400,000	—
„ d:o af d:o mellan *Hudiksvall* och sjöarne *Dellen*	370,000	—
„ d:o af d:o mellan *Söderhamn* och sjön *Bergviken* samt förbi *Landaforssen* i *Ljusne elf*, äfvensom för upprensningar i denna elf och sjön *Varpen*	500,000	—
„ d:o af d:o mellan staden *Borås* och *Herrljunga* station på vestra stambanan	1,377,055	24
„ d:o af d:o till *Ystad* från trakten af *Eslöfs* station på södra stambanan	2,450,000	—
„ d:o af d:o mellan staden *Helsingborg* och *Billeberga* station på Landskrona—Eslöfs-banan	1,100,000	—
„ d:o af d:o mellan staden *Landskrona* och *Eslöfs* station	1,200,000	—
„ d:o af d:o mellan staden *Kristianstad* och *Hessleholms* station på södra stambanan	720,000	—
„ d:o af d:o mellan staden *Vexiö* och *Alfvesta* station på d:o	434,000	—
„ d:o af d:o från hamnen vid *Köping* till *Uttersberg* med grenbana till sjön *Lillsvan*	500,000	—
„ d:o af d:o från *Herrljunga* station på vestra stambanan öfver *Venersborg* till *Uddevalla*	3,240,000	—
„ d:o af d:o mellan *Vexiö* och *Karlskrona*	2,600,000	—
„ d:o af d:o från *Krylbo* vid Dalelfven till *Norbergs* jernmalmsfält	406,000	—
„ d:o af d:o från staden *Sundsvall* till *Torpshammar* vid Ljunga elf	1,494,000	—
„ d:o af d:o från *Upsala* till *Gefle* med bibanor till Dannemora och Söderfors	500,000	—
k) *Lån för inlösen af de med åtskilliga landshöfdingebeställningar förenade ackord*	226,500	—
Transport	——	—

n) Annuiteten, från början 3 procent, har varit af Kongl. Maj:t bestämd att från och med år 1868 utgå

o) Den för år 1873 resterande annuiteten inbetaldes först den 24 Februari 1874, jemte öfverränta.

p) Deraf hälften utgör resterande annuitet för år 1872. Se vidare härom under rubrik: Uddevalla—Veners-

q) Lånet skall med bestämda andelar utbetalas under åren 1872—1874.

r) Enligt Statskontorets, å landshöfdingeackordsfondens vägnar, utgifna obligationer skulle årligen inbetalas den bestämda årliga inbetalningen å ackordsersättningsbeloppet vid landshöfdingebeställningen i Vermlands län, den

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapitalafbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års början.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1873.		Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års slut.
					Påräknadt belopp.	Inbetaldt belopp.	
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
——	——	——	——	4,079,447 08	—— —	—— —	3,850,801 54
1855, 1856	1857	3 procent	2 procent	122,881 94	4,500 —	4,500 —	120,794 83
1856, 1857	1859	5 „	3 „	133,949 33	10,000 —	10,000 —	127,817 81
1858	1859	6 „	4 „	131,825 75	12,000 —	12,000 —	124,693 45
1855—1859	1860	*n)* 6 „	2 „	1,884,114 10	144,000 —	144,000 —	1,777,107 92
1858, 1859	1860	5 „	4 „	309,486 75	18,500 —	18,533 40	303,271 87
1858—1860	1861	5 „	4 „	427,699 25	25,000 —	25,000 —	419,640 56
1862, 1863	1863	5 „	4 „	1,266,828 37	68,852 76	68,852 76	1,248,648 74
1864—1866	1868	5 „	4 „	2,319,004 67	122,500 —	122,500 —	2,289,264 86
1864, 1865	1868	5 „	4 „	1,038,127 44	55,000 —	55,000 —	1,024,652 54
1864—1866	1868	5 „	4 „	1,133,230 24	60,000 —	60,000 —	1,118,559 45
1864, 1865	1867	5 „	4 „	669,371 76	36,000 —	36,000 —	660,146 63
1864	1867	5 „	4 „	402,978 17	21,700 —	*o)* —— —	419,097 30
1864, 1865	1867	7 „	4 „	392,891 14	35,000 —	35,000 —	373,606 79
1865—1867	1869	5 „	4 „	3,263,196 37	*p)* 324,000 —	166,059 67	3,225,244 22
q) 1872—1873	1876 / 1878	6 „	5 „	866,666 66	—— —	—— —	1,733,333 33
1872—1873	1875 / 1877	6 „	5 „	150,000 —	—— —	—— —	406,000 —
q) 1872—1873	1876 / 1878	6 „	5 „	249,000 —	—— —	—— —	996,000 —
1873	1877 / 1878	6 „	5 „	—— —	—— —	—— —	500,000 —
1841, 1842	1843	*r)* ——	4 „	24,555 44	1,350 —	1,350 —	24,141 62
——	——	——	——	18,865,254 46	—— —	—— —	20,742,823 46

med 4 procent, och skall, enligt Kongl. brefvet den 6 September 1872, erläggas med 6 procent.

borg—Herrljunga jernvägsaktiebolag.

6 procent å de infriade ackordens belopp; men vid 1847 och 1848 årens riksdag medgafs nedsättning till 4½ procent i enda för hvilken afbetalning å ackordsersättningen ännu fortfar.

	Ursprungliga beloppet. 1.	
Transport	——	—
l) *Lån till vattenaftappningar och odlingsföretag:*		
inom *Upsala* län:		
för upprensning af vattendraget genom *Mösa*, *Ruds* och *Hesslinge sjöar* till *Ekavik* vid Mälaren för beredande af aflopp för vattnet i träsket *Blackfjärden* inom Lillkyrka och Löts socknar	6,000	—
„ sänkning af *Granebergs* och *Hallarby sjöar* i Litslena socken	6,000	—
„ utdikning af *Södra Visjö mosse* på Norunda härads allmänning	5,250	—
„ aftappning af *Bälinge mossar* i Bälinge socken	3,087	19
„ d:o af *Sandbysjön* i Vesslands socken	4,500	—
„ upprensning af *Slada å* och sänkning af *Barknåre-* eller *Griggebosjön* i Hållnäs socken	5,000	—
„ utvidgning och fördjupning af *Trögdbo dike* mellan Lagunda och Trögds härader	3,450	—
„ utdikning af *Vänge* och *Läby träsk* samt sänkning af *Älbo* och *Ekeby sjöar* inom Ulleråkers och Hagunda härader	13,000	—
„ utdikningar vid *Dorkarby*, *Rocknö*, *Ersta* och *Söderby* byar inom Tolfta socken	16,000	—
inom *Stockholms* och *Upsala* län:		
för rensning af *Olandsån* och dess sidogrenar	137,500	—
„ sänkning af *Långsjön*, *Elfgärdessjön* och *Källsjön* samt upprensning vid *Länna bro* och i *Näcksundet* inom Rasbo och Närdinghundra härader	18,000	—
inom *Stockholms* län:		
för utdikning vid *Vårby* egendom i Huddinge socken	1,725	—
„ sänkning af sjöarne *Norrviken* och *Edsjön* i Sollentuna, Eds och Fresta socknar	6,000	—
„ d:o af sjön *Erken* i Estuna socken	2,400	—
„ d:o af *Sigridsholms-*, *Lill-* och *Nederängssjöarne* i Lunda, Vidbo och Skeptuna socknar	6,400	—
„ d:o af åtskilliga sjöar inom *Bro*, *Estuna* och *Söderby-Karls* socknar	13,000	—
„ d:o af sjöarne *Flaten*, *Långsjön* och *Drefviken*	12,500	—
Transport	——	—

*) Kapitalet för sålunda betecknadt lån har blifvit sammanslaget med derå under hela lånetiden upplöpande år belöpande och i jordeboken antecknade andel af den beräknade summan verkställes i sammanhang med de af hems) Det inbetalda beloppet utgör resterande liqvid för åren 1871 och 1872.

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapital-afbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års början.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1873.		Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års slut.
					Påräknadt belopp.	Inbetaldt belopp.	
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
——	——	——	——	18,865,254 46	—— —	—— —	20,742,823 46
1842	1849	5 procent	* 3 proc.	1,793 02	300 —	300 —	1,493 02
1843	1850	5 „	* 3 „	2,099 69	300 —	300 —	1,799 69
1843	1850	5 „	* 3 „	1,837 23	262 50	262 50	1,574 73
1843	1850	5 „	* 3 „	1,080 34	154 36	154 36	925 98
1843	1850	5 „	* 3 „	1,574 77	225 —	225 —	1,349 77
1845	1852	5 „	* 3 „	2,249 74	250 —	250 —	1,999 74
1853	1860	8 „	* 2 „	144 76	144 76	144 86	—— —
1861	1867	8 „	4 „	10,655 19	1,040 —	1,040 —	10,009 71
1870	1874	8 „	5 „	16,000 —	—— —	—— —	16,306 67
1864	1870	8 „	5 „	136,010 49	22,051 48 *s)*	11,051 48	131,383 52
1869	1873	8 „	5 „	18,000 —	900 —	—— —	18,900 —
1844	1851	5 „	* 3 „	689 91	86 25	86 25	603 66
1853	1860	8 „	* 2 „	731 89	480 —	480 —	251 89
1855	1862	8 „	* 2 „	676 75	192 —	192 —	484 75
1859	1865	8 „	* 3 „	4,107 41	512 —	512 —	3,708 76
1867	1872	8 „	* 5 „	19,869 49	1,040 —	1,040 —	18,829 49
1870	1874	8 „	5 „	12,500 —	—— —	—— —	12,859 37
——	——	——	——	19,095,275 14	—— —	—— —	20,965,304 21

ränta, och det sammanslagna beloppet fördeladt på det bestämda antalet år, hvarefter inbetalningen af den på hvarje manen utgående kronoutskylder.

	Ursprungliga beloppet.
	1.
Transport	—— —
för sänkning af sjön *Angarn* i Vallentuna socken	2,000 —
„ d:o af sjön *Magelungen* och torrläggning af *Bränkyrka sjö* i Bränkyrka socken	11,000 —
inom *Södermanlands* län:	
för sänkning af sjöarne *Långhalsen*, *Yngaren* och *Hallbosjön* jemte flera mindre sjöar inom Rönö, Jönåkers och Oppunda härader	75,000 —
„ d:o af *Sundby*, *Malma* och *Eneboga sjöar* i Lilla Malma socken	11,000 —
inom *Östergötlands* län:	
för sänkning af sjöarne *Stora* och *Lilla Rengen*, *Jernlunden*, *Åsunden*, *Emmern*, *Striern* och *Nimmern* inom Hanekinds och Kinda härader	240,000 —
„ *samma sjösänkningsarbete*	150,000 —
„ sänkning af *Hallebysjön* i Skärkinds socken	3,480 —
till fortsättning och fullbordande af *Storåns* upprensning och dermed sammanhängande vattenaftappningsarbeten inom Tjellmo och Krigsbergs socknar .	100,000 —
inom *Gotlands* län:	
för utdikning af *Burge myr*	5,550 —
„ d:o af *Mellings myr* inom Ekstads och Sproge socknar	4,305 —
„ d:o af en *Vestöö* hemman tillhörig *myr* inom Halls socken	3,300 —
inom *Kalmar* län:	
för utdikning af *Vångerslätts mossar* inom Åby socken	1,200 —
„ utdikningsarbeten vid *Hänaryd*, *Rydholm* och *Knifvingaryd* i Bäckebo socken	3,600 —
„ utdikning af sank mark mellan *Krokstorps sjö* och *Ancbo såg* i Oskars socken	7,840 —
„ d:o vid *Björnasjö*, *Skärfvets*, *Krokstorps* och *Karstorps* hemman i samma socken	4,500 —
„ upprensning af *Storån* inom Lofta socken	5,500 —
„ sänkning af sjöarne *Solaren* och *Yxnaren* inom Djursdala m. fl. socknar . . .	15,300 —
Transport	—— —

t) Deraf 51 Rdr 45 öre resterade för år 1871.
u) Deraf 38 Rdr 90 öre utgjorde rest för år 1871.

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapitalafbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års början.		Kapital- och ränteinbetalning under år 1873.				Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års slut.	
						Påräknadt belopp.		Inbetaldt belopp.			
2.	3.	4.	5.	6.		7.		8.		9.	
——	——	——	——	19,095,275	14	——	—	——	—	20,965,304	21
1870	1874	8 procent	5 proc.	2,000	—	2,000	—	2,000	—	——	—
1871	1875	8 „	5 „	11,000	—	——	—	——	—	11,000	—
1855	1861	8 „	* 2 „	19,733	04	*t)* 5,635	29	6,036	17	13,696	87
1869	1873	8 „	5 „	11,000	—	880	—	2,568	55	8,853	02
1855—1857	1861	8 „	* 2 „	67,675	04	19,200	—	19,200	—	48,475	04
1858	1859	6 „	* 4 „	135,097	21	9,000	—	9,000	—	126,097	21
1856	1863	8 „	* 2 „	981	27	278	40	278	40	702	87
1858	1865	8 „	* 3 „	63,215	59	8,000	—	8,000	—	55,215	59
1844	1850	5 „	3 „	2,434	75	277	50	277	50	2,223	08
1850	1857	5 „	* 3 „	3,228	75	215	25	215	25	3,013	50
1851	1858	5 „	* 3 „	2,640	—	165	—	165	—	2,475	—
1852	1859	8 „	* 2 „	50	37	50	37	50	37	——	—
1857	1864	8 „	* 2 „	1,589	64	288	—	288	—	1,301	64
1859	1865	8 „	* 3 „	5,622	19	*u)* 666	10	666	10	4,956	09
1861	1867	8 „	* 4 „	4,563	83	360	—	360	—	4,203	83
1864	1869	8 „	* 5 „	7,086	30	440	—	440	—	6,646	30
1865, 1866	1869	8 „	* 5 „	20,936	86	1,224	—	1,224	01	19,712	85
——	——	——	——	19,454,129	98	——	—	——	—	21,273,877	10

	Ursprungliga beloppet.	
	1.	
Transport	——	—
för upprensning af *Applerums* och *Söderåkra* åar inom Thorsås och Söderåkra socknar	8,200	—
„ utdikning af *Långebro mosse* inom Ölands norra Mot	12,000	—
„ sänkning af *Tjuståsa, Sandhults* och *Skorpetorps* sjöar inom Stranda och Handbörds härader	21,000	—
„ upprensning af *Alsterån* samt afdikningar inom *Ålems* socken	5,000	—
„ afdikningar vid *Tombo, Karlsbo, Tokebo* och *Sporrsjö* byar i Åby socken	3,500	—
„ sänkning af *Grytsjön* i Mörlunda socken	4,000	—
„ upprensning af vattendraget genom *Krokstorps, Ingebo* m. fl. byars kärrmarker inom Fliseryds och Mönsterås socknar	6,000	—
„ afdikningar vid byarne *Tålebo, Nybo, Arhult* m. fl. i Ålems socken	11,600	—
inom *Blekinge* län:		
för utdikning af *Mölle-* och *Dafrasjöarne, Öllegöl, Stora mossen* och *Aborregöl* i Asarums socken	1,176	—
„ aftappning af sjön *Vesan* i Listers härad	50,000	—
inom *Jönköpings* län:		
för sänkning af *Säbysjön* i Säby socken	5,496	—
„ rensning af *Storån* i Svartarps och Lekaryds socknar	9,550	—
„ sänkning af sjön *Nätaren* samt *Bruks-* och *Rekeboåarne* i Barkaryds och Jersnäs socknar	3,976	33
„ aftappning af *Stensjön* och *Laggarbosjön* inom Lekaryds och Öggestorps socknar	4,500	—
„ sänkning af *Kahusjön* i Malmbäcks socken	1,500	—
„ d:o af sjöarne *Stora* och *Lilla Nömmen* samt *Stensjön* jemte upprensning af *Källtorps å* i Östra och Vestra härader	10,875	—
„ d:o af *Näsby-* eller *Flishultssjön* samt upprensning af *Flishults å* inom Näsby socken	5,250	—
„ utdikning af *Skifverstads, Bonarps* och *Lunnagårdens* madängar i Ekesjö socken	1,747	50
Transport	——	—

v) Deraf hälften utgjorde resterande liqvid för år 1872, hvilken hälft inbetalades den 19 Maj 1873.
x) Deraf hälften för år 1872, hvilken inbetaldes först den 18 Augusti 1873. Liqviden för år 1873 under

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapitalafbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års början.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1873.		Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års slut.
					Påräknadt belopp.	Inbetaldt belopp.	
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
——	——	——	——	19,454,129 98	—— —	—— —	21,273,877 10
1868	1873	8 procent	* 5 proc.	13,189 06	656 —	656 —	12,533 06
1868	1872	8 „	5 „	12,600 —	*v)* 1,920 —	960 —	12,236 06
1869	1874	8 „	* 5 „	33,776 87	—— —	420 90	33,355 97
1870	1875	8 „	* 5 „	8,042 11	—— —	—— —	8,042 11
1871	1876	8 „	* 5 „	5,629 48	—— —	—— —	5,629 48
1872	1876	8 „	5 „	4,000 —	—— —	—— —	4,000 —
1872	1876	8 „	5 „	6,000 —	—— —	—— —	6,000 —
1873	1877	8 „	5 „	—— —	—— —	—— —	11,600 —
1856	1863	8 „	* 2 „	426 18	94 08	94 08	332 10
1864	1868—1871	8 „	5 „	50,998 98	8,000 —	*x)* 4,000 —	49,471 42
1843	1850	5 „	* 3 „	1,923 30	274 80	274 80	1,648 50
1844	1851	5 „	* 3 „	3,819 50	477 50	477 50	3,342 —
1844	1851	5 „	* 3 „	1,590 44	198 82	198 81	1,391 63
1845	1852	5 „	* 3 „	2,024 77	225 —	225 —	1,799 77
1852	1859	8 „	* 2 „	62 97	62 97	62 97	—— —
1852	1859	8 „	* 2 „	404 04	404 04	404 18	—— —
1853	1860	8 „	* 2 „	640 39	420 —	420 —	220 39
1853	1860	8 „	* 2 „	213 17	139 80	139 80	73 37
——	——	——	——	19,599,471 24	—— —	—— —	21,425,552 96

samma år uteblifven.

	Ursprungliga beloppet.	
	1.	
Transport	——	—
för sänkning af *Bexhedasjön* eller *Grummeln* inom Bexheda, Näsby, Hvetlanda och Myresjö socknar	4,800	—
„ d:o af *Ljungaån* m. fl. vattendrag inom Vestra härad	22,800	—
„ d:o af *Brobyån* inom Lannaskede och Fröderyds socknar	13,360	—
„ d:o af *Höka-* och *Bölesjöarne* inom Skede socken	2,300	—
„ d:o af *Visjön* inom Svartarps, Lekaryds och Hakarps socknar	2,000	—
„ d:o af *Svinsjön* inom Hjelmseryds socken	3,000	—
„ d:o af *Kanarpsån* samt utdikning af madängar inom Öggestorps och Forserums socknar	3,100	—
„ utdikning och aftappning af sjöarne *Tjurken*, *Näfvelsjön*, *Furusjön* och *Stensjön* m. fl. vattendrag inom Myresjö m. fl. socknar	42,000	—
„ sänkning af sjöarne *Solgen* och *Ass-sjön* m. fl. sjöar inom södra Vedbo härad	48,000	—
„ d:o af sjöarne *Rålången* och *Lunnasjö* i Hultsjö socken	3,950	—
„ utdikning af madängar utmed *Lillån* i Lekaryds socken	2,500	—
„ sänkning af *Löfås sjö* i Ramqvilla socken	2,000	—
„ utdikning af *Stockaryds göl* och kringliggande sank mark i Stockaryds socken	750	—
inom *Jönköpings* och *Kronobergs* län:		
för sänkning af sjön *Vidöstern* inom Östbo och Sunnerbo härader	3,885	—
inom *Kronobergs* län:		
för aftappning af sjön *Elen* i Virestads och Vestra Thorsås socknar	3,992	15
„ d:o af *Stenhults-*, *Mellan-* och *Mexarpssjöarne* inom Qvenneberga, Slätthögs och Mistelås socknar	3,000	—
„ sänkning af sjön *Möckeln* inom Allbo och Sunnerbo härader	28,000	—
„ aftappning af *Rinkaby-* och *Barnesjöarne* i Konga och Kinnevalds härader	4,800	—
„ d:o af *Tomsjöarne* i Dädesjö och Furuby socknar	1,800	—
„ sänkning af *Långasjön* och utdikning af *Galnegöl* samt dervid liggande mossar inom Almunderyds socken	2,340	—
„ d:o af *Madaån* inom Åsheda socken	14,550	—
„ utdikning af *Agunnaryds-* och *Farsjöarne* i Sunnerbo härad	7,500	—
„ d:o af *Skärsjön* inom Vestra Thorsås socken	2,800	—
„ sänkning af *Vi-* och *Gölsjöarne* inom Ljunga, Agunnaryds och Pjetteryds socknar	24,200	—
Transport	——	—

y) Deraf hälften för år 1872, hvilken inbetaldes den 1 September 1873. Liqviden för år 1873 icke

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapitalafbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års början.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1873.		Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års slut.
					Påräknadt belopp.	Inbetaldt belopp.	
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
——	——	——	——	19,599,471 24	—— —	—— —	21,425,552 96
1855	1862	8 procent	* 2 proc.	1,353 50	384 —	384 —	969 50
1858	1865	8 „	* 3 „	14,413 16	1,824 —	1,824 —	12,589 16
1859, 1860	1865	8 „	* 3 „	9,514 39	1,068 80	1,068 80	8,445 59
1862	1868	8 „	* 4 „	2,516 62	184 —	184 —	2,332 62
1862	1869	8 „	* 4 „	2,188 44	160 —	160 —	2,028 44
1863	1870	8 „	* 4 „	3,522 55	240 —	240 —	3,282 55
1864	1868	8 „	* 5 „	3,994 11	248 —	248 —	3,746 11
1864	1870	8 „	* 5 „	60,833 74	3,360 —	3,360 —	57,473 74
1865	1869	8 „	5 „	45,862 31	3,840 —	3,848 66	61,835 62
1866	1870	8 „	* 5 „	5,721 27	316 —	316 —	5,405 27
1867	1872	8 „	* 5 „	3,821 06	200 —	200 —	3,621 06
1870	1874	8 „	5 „	2,000 —	——	——	2,009 72
1872	1876	8 „	5 „	750 —	—— —	—— —	750 —
1844	1851	5 „	* 3 „	1,747 63	194 25	194 28	1,553 35
1844	1851	5 „	* 3 „	1,596 74	199 61	199 60	1,397 14
1852	1859	8 „	* 2 „	126 43	126 43	126 43	—— —
1852	1859	8 „	* 2 „	1,178 42	1,178 42	1,178 42	—— —
1854	1861	8 „	* 2 „	969 50	384 —	384 —	585 50
1856	1863	8 „	* 2 „	650 82	144 —	144 —	506 82
1857	1864	8 „	* 2 „	1,034 24	187 20	187 20	847 04
1862	1869	8 „	* 4 „	15,920 37	1,164 —	1,164 —	14,756 37
1865	1870	8 „	* 5 „	10,263 17	600 —	600 —	9,663 17
1867	1871	8 „	5 „	2,855 95	*y)* 448 —	224 —	2,770 88
1868	1873	8 „	* 5 „	38,923 82	1,936 —	1,936 —	36,987 82
——	——	——	——	19,831,229 48	—— —	—— —	21,659,110 43

under samma år verkställd.

	Ursprungliga beloppet.
	1.
Transport	—— —
för utdikning af *Horshults* och *Stubbalycke mossar* i Virestads socken	1,900 —
„ sänkning af *Örsjön* inom Virestads och Stenbrohults socknar	3,900 —
inom *Kristianstads* län:	
för utdikning af 8 myrar inom *Orkeneds* socken	3,000 —
„ d:o af 6 d:o inom *Vittsjö* socken	1,650 —
„ d:o af myrar vid *Hyngarp* och *Snärshult* inom nämnda socken	525 —
„ mossutdikningar vid *Björstorp*, *Hästhult* och *Mörkhult* i samma socken	1,680 —
„ d:o vid *Gjörbjörnarp*, *Mölleröd*, *Glimåkra* m. fl. byar i Glimåkra socken	5,430 —
„ sänkning af *Bohults sjö* inom Loushults socken	3,300 —
„ d:o af *Ifösjön* i Villands härad	42,000 —
inom *Hallands* län:	
för *Himble ås* upprensning	6,800 —
„ *Tollereds ås* d:o	3,200 —
„ upprensning af *Ysby å* inom Valda, Tölö och Släps socknar	3,600 —
„ sänkning af *Ramsjön* och utdikning af deromkring belägna vattendränkta egor inom Ljungby, Vinberga, Stafsinge och Morups socknar	10,800 —
„ rätnings- och rensningsarbeten i *Tvåkersån* inom Himble härad	18,800 —
„ sänkning af *Stensån* inom Skummeslöfs, Östra Karups, Voxtorps m. fl. socknar	15,000 —
inom *Hallands* och *Elfsborgs* län:	
för sänkning af sjön *Veselången* m. fl. vattendrag inom Viske och Marks härader	40,000 —
inom *Elfsborgs* län:	
för sänkning af *Hasseråssjön* samt upprensning af *Lerby* och *Snapperuds elfvar* inom Åmåls och Mo socknar	5,400 —
„ upprensning af *Stenebyelfven* i Steneby socken	9,750 —
„ d:o af *Bredängsån* i Väne härad	2,640 —
„ utdikning af *Lenghems mader* inom Kinds härad	3,600 —
„ sänkning af *Nären* och *Köttsjön* inom Holms och Skålleruds socknar	6,000 —
„ utdikning af *Hudeneds* mader i Gäseneds härad	24,750 —
Transport	—— —

z) Deraf en del utgjorde resterande betalning för år 1871.

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapital-afbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års början.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1873.		Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års slut.
					Påräknadt belopp.	Inbetaldt belopp.	
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
——	——	——	——	19,831,229 48	—— —	—— —	21,659,110 43
1868	1873	8 procent	* 5 proc.	3,056 —	152 —	152 —	2,904 —
1871	1875	8 „	5 „	3,900 —	—— —	—— —	3,900 —
1854	1861	8 „	* 2 „	605 94	240 —	240 —	365 94
1854	1861	8 „	* 2 „	333 27	132 —	132 —	201 27
1854	1861	8 „	* 2 „	106 04	42 —	42 —	64 04
1856	1863	8 „	* 2 „	608 82	134 40	134 40	474 42
1856	1863	8 „	* 2 „	1,967 80	434 40	434 40	1,533 40
1863	1870	8 „	* 4 „	3,874 81	264 —	264 —	3,610 81
1872	1876	8 „	5 „	42,000 —	—— —	—— —	42,000 —
1843	1850	5 „	* 3 „	2,719 65	340 —	340 —	2,379 65
1843	1850	5 „	* 3 „	1,119 70	160 01	160 01	959 69
1852	1859	8 „	* 2 „	151 13	151 13	152 62	—— —
1855	1862	8 „	* 2 „	3,045 38	864 —	864 —	2,181 38
1858	1865	8 „	* 3 „	11,845 02	1,504 —	1,504 —	10,341 02
1863	1869	8 „	* 4 „	17,612 75	1,200 —	1,200 —	16,412 75
1858—1860	1867	8 „	* 3 „	30,408 81	3,200 —	3,200 02	31,686 22
1846	1853	5 „	* 3 „	2,969 72	270 —	270 —	2,699 72
1854	1861	8 „	* 2 „	1,969 29	780 —	780 —	1,189 29
1856	1863	8 „	* 2 „	989 50 *z)*	246 18	246 18	743 32
1859	1866	8 „	* 3 „	2,563 75	288 —	288 —	2,275 75
1863	1870	8 „	* 4 „	7,045 10	480 —	480 —	6,565 10
1864—1866	1868	8 „	* 5 „	25,245 03	1,567 50	1,567 50	23,677 53
——	——	——	——	19,995,366 99	—— —	—— —	21,815,275 73

	Ursprungliga beloppet.	
	1.	
Transport	——	—
för utdikning af madängar vid *Bostorps*, *Björstorps* m. fl. hemman i Sems och Skölfveneds socknar	5,000	—
„ d:o af *Starlanda mader* på Dalsland	28,860	—
„ aftappning af sjön *Hästefjorden* i Frändefors socken	100,000	—
„ sänkning af *Simmesjön* m. fl. sjöar i Kinds härad	18,340	—
„ utdikning af sank mark vid hemmanet *Dåfverud* i Ertemarks socken	1,900	—
„ sänkning af söarne *Kalfven* och *Fegen* inom Kinds härad	34,700	—
„ utdikning af *Ekenäs mosse* i Frändefors socken	4,100	—
„ sänkning af *Örsjön*, *Gärdsjön* m. fl. sjöar samt utdikning af *Vångs*, *Härna* och *Vings mader* inom Ås och Redvägs härader	29,000	—
inom *Elfsborgs* och *Skaraborgs* län:		
för utdikning af mossar omkring ån *Atran* i Redvägs och Vartofta härader	14,640	—
inom *Skaraborgs* län:		
för sänkning af sjön *Östen* i Vadsbo härad	8,329	50
„ kanalanläggning genom *Kottholmsnäset* vid *Tidaån* samt upprensning af *Sågströmmen* i samma härad	6,189	75
„ sänkning af sjön *Lången* och upprensning af *Kräftån* i samma härad	11,550	—
„ utdikning af *Dagsnäs-* och *Höryda* samt en del af *Stora Bjurums mossar* i Gudhems härad	10,200	—
„ sänkning af sjön *Örlen* och ån *Örlan* i Ransbergs socken	6,800	—
„ sänkning och upprensning af *Lidaån*	126,000	—
„ utdikning af sanka trakter inom *Vedums*, *Holmestads* och *Göteneds* socknar	10,200	—
„ sänkning af *Kullesjön* och dertill hörande vattendrag inom Hofva socken	9,500	—
„ reglering af *Tidaåns* flodvatten i Ullervads socken	13,800	—
„ sänkning af *Lillån* i Trökörna socken	9,000	—
„ utdikning af mader inom *Sjelfvums* och *Sihls* socknar	6,600	—
inom *Örebro* län:		
för sänkning af *Mosjön* samt rensning af *Kumla-*, *Täby-* och *Aby* åar inom Örebro, Kumla och Sköllersta härader	30,000	—
Transport	——	—

å) Deraf en del utgjorde resterande liqvid för år 1871, hvilken fullgjordes den 12 April 1873. Afbetal-
ä) Deraf halfva beloppet för år 1872, hvilket inbetaldes den 12 April 1873. Annuiteten för år 1873
ö) Som Riksdagen medgifvit räntefrihet för detta lån till 1875 års slut, så har den uppdebiterade räntan
²) Deraf hälften för år 1873.

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapital-afbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års början.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1873.		Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års slut.
					Påräknadt belopp.	Inbetaldt belopp.	
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
— —	— —	— —	— —	19,995,366 99	— — —	— — —	21,815,275 73
1864	1868	8 procent	* 5 proc.	6,442 11	400 —	400 —	6,042 11
1864—1866	1868	8 „	* 5 „	37,689 73 *a)*	2,814 66	2,799 24	34,890 49
1865	1869	8 „	5 „	95,167 06 *ä)*	16,000 —	8,000 —	91,639 47
1866	1870	8 „	* 5 „	26,564 07	1,467 20	1,467 20	25,096 87
1868	1873	8 „	* 5 „	3,056 —	152 —	152 —	2,904 —
1868	1876	8 „	5 „	36,435 —	— — —	— — — *ö)*	34,700 —
1871	1875	8 „	5 „	4,100 —	— — —	— — —	4,100 —
1872	1876	8 „	5 „	29,000 —	— — —	— — —	29,000 —
1859	1866	8 „	* 3 „	10,425 90	1,171 20	1,171 20	9,254 70
1843	1850	5 „	* 3 „	3,331 35	416 47 [1])	832 94	2,498 41
1843	1850	5 „	* 3 „	1,161 51	333 93	333 93	827 58
1844	1851	5 „	* 3 „	4,619 26	577 50	577 51	4,041 75
1855	1862	8 „	* 2 „	2,876 19	816 —	816 —	2,060 19
1860	1867	8 „	* 3 „	4,842 66	544 —	544 —	4,298 66
(1864, 1867 | 1868, 1870)	1874	8 „	5 „	126,000 —	— — —	— — —	126,000 —
1865	1869	8 „	* 5 „	13,957 91	816 —	816 —	13,141 91
1865	1869	8 „	* 5 „	13,000 01	760 —	760 —	12,240 01
1868	1872	8 „	5 „	13,352 66	1,104 —	1,104 —	12,878 60
1870	1874	8 „	5 „	9,000 —	— — —	— — —	9,008 75
1871	1875	8 „	5 „	6,600 —	— — —	— — —	6,600 —
1855	1862	8 „	* 2 „	8,459 38	2,400 —	2,400 —	6,059 38
— —	— —	— —	— —	20,451,447 79	— — —	— — —	22,252,558 61

ningarne å annuiteten för år 1872 verkställda under olika tider år 1873.
icke under samma år erlagd.
blifvit afskrifven.

	Ursprungliga beloppet.
	1.
Transport	—— —
för sänkning af *Lindesbysjön* och upprensning af *Rastelfven*, i Jernboås socken .	2,175 —
„ d:o af *Rala å* i Kumla och Hallsbergs socknar	20,400 —
„ utdikning af *Granhammarskärren* i Vintrosa och Kräcklinge socknar	22,500 —
„ d:o af *Mossbykärren* i Kumla och Sköllersta härader	5,900 —
„ sänkning af sjön *Tysslingen* och *Svartån* mellan *Bäcks* qvarn i Vintrosa socken och *Lindbacka* pappersbruk i Ånsta socken	100,000 —
inom *Vermlands* län:	
för sänkning af *Hänsjön* i Fryksände socken	12,600 —
„ d:o af sjöarne *Vadljungen* och *Björklången* samt rensning af elfven *Rinnan* inom Nordmarks härad	16,800 —
„ d:o af *Säfsjön* i Arvika socken	8,000 —
„ utdikning af *Nolby* och *Skane* mossar i Näs härad	11,600 —
inom *Vesterås* län:	
för upprensning af *Altuna å* till förekommande af öfversvämningar inom Simtuna och Thorstuna härader	3,000 —
„ sänkning af *Schedevi-*, *Vestlanda-*, *Öster-* och *Sundängssjöarne* i Åkerbo härad	14,000 —
„ d:o af *Bocksjön* och upprensning af *Tillberga å* inom Tortuna m. fl. socknar	12,100 —
„ utdikning af *Solingebäcken* och kringliggande sank mark inom Fläckebo, Romfartuna, Kila och Harakers socknar	9,500 —
inom *Kopparbergs* län:	
för utdikning af *Romsängsmyren* i Stora Tuna socken	600 —
„ d:o af *Dalsjön*, *Igeltjern* och *Dalängsmyren* i Stora Tuna socken	1,440 —
„ sänkning af *Rejsjön* i Rättviks socken	375 —
„ utdikning af *Somyren*, *Sällängen* och *Källmyren* m. fl. myrar i samma socken	1,440 —
„ myrutdikningar inom *Folkärna* socken	720 —
„ utdikning af *Stora Flyten* i Mora socken	720 —
„ d:o af 7 myrar inom *Jerna* socken	750 —
inom *Gefleborgs* län:	
för utdikning af *Baggbo-*, *Als-*, *Lop-* och *Stormyrarne* i Ljusdals socken	20,700 —
„ d:o af *Gamsätersmyren* i Bergsjö socken	3,000 —
Transport	—— —

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapitalafbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års början.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1873.		Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års slut.
					Påräknadt belopp.	Inbetaldt belopp.	
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
— —	— —	— —	— —	20,451,447 79	— — —	— — —	22,252,558 61
1852	1859	8 procent	*2 proc.	91 31	91 31	91 31	— — —
1858, 1859	1865	8 „	*3 „	12,895 98	1,632 —	1,632 —	11,263 98
1862, 1863	1868	8 „	*4 „	24,619 13	1,800 —	1,800 —	22,819 13
1864	1868	8 „	*5 „	7,601 72	472 —	471 99	7,129 73
1864	1868	8 „	5 „	91,842 69	8,000 —	8,000 —	88,174 83
1853	1860	8 „	*2 „	1,536 95	1,008 —	1,008 —	528 95
1857	1864	8 „	*2 „	7,432 24	1,344 —	1,344 —	6,088 24
1858, 1859	1865	8 „	*3 „	5,057 25	640 —	640 —	4,417 25
1859	1866	8 „	*3 „	8,261 —	928 —	928 —	7,333 —
1852	1859	8 „	*2 „	126 24	126 24	126 24	— — —
1861, 1862	1867	8 „	*4 „	14,198 57	1,120 —	1,120 —	13,078 57
1864	1868	8 „	*5 „	15,589 91	968 —	968 —	14,621 91
1872	1876	8 „	5 „	9,500 —	— — —	— — —	9,500 —
1856	1863	8 „	*2 „	217 19	48 —	48 —	169 19
1856	1863	8 „	*2 „	521 24	115 20	115 20	406 04
1857	1864	8 „	*2 „	135 74	30 —	30 —	105 74
1859	1866	8 „	*3 „	1,025 50	115 20	115 20	910 30
1858	1865	8 „	*3 „	397 55	57 60	57 60	339 95
1859	1866	8 „	*3 „	455 15	57 60	57 60	397 55
1862	1869	8 „	*2 „	631 48	60 —	60 —	571 48
1852	1859	8 „	*2 „	868 97	868 97	868 98	— — —
1852	1859	8 „	*2 „	125 94	125 94	125 97	— — —
— —	— —	— —	— —	20,654,579 54	— — —	— — —	22,440,414 45

	Ursprungliga beloppet.
	1.
Transport	—— —
för sänkning af *Gårsjön* i Öster Fernebo socken	6,300 —
„ d:o af *Östanbräcks-* och *Vijsjöarne* i Tuna socken	6,240 —
„ d:o af *Fäbodetjern* i Söderala socken	480 —
„ d:o af *Al-* och *Telgesjöarne* i närheten af Söderhamn	27,600 —
„ d:o af sjöarne *Herten*, *Håsjön* och *Hertejern* i Bollnäs socken	8,000 —
„ d:o af *Bölesjön* i Enångers socken	12,050 —
inom *Vester-Norrlands* län:	
för sänkning af *Tåsjön* inom Tåsjö socken	6,000 —
inom *Jemtlands* län:	
för utdikning af myrar vid *Vaplanda*, *Ökne* och *Smedsåsens* byar i Näskotts socken	3,440 —
„ d:o af myrar vid byarne *Näset*, *Grelsgård*, *Jönsgård*, *Gärde*, *Berget*, *Valla* och *Riselås* inom Ströms socken	7,000 —
inom *Vesterbottens* län:	
för utdikning af *Svartbergs-* och *Nybruksmyrarne* i Säfvars socken	2,250 —
„ sänkning af *Degersjön* och *Lillsjön* i Nysätra socken	2,700 —
„ d:o af *Kroksjön* i Bygdeå socken	2,520 —
„ utdikning af *Qvarnmyren*, *Atjälsmyren* och *Tattarsmoran* på Tvärå marks bys egoområde i Säfvars socken	750 —
„ utdikningsarbete vid *Byske* by i Skellefteå socken	3,440 —
„ utdikning af *Ratu träsk* i Bygdeå socken	1,840 —
„ d:o af åtskilliga myrar på *Vester-Sjulmarks* bys egor i samma socken	1,660 —
„ d:o af *Hamptjerns-* och *Degermyrarne* i Degerfors socken	7,800 —
inom *Norrbottens* län:	
för utdikning af *Vesti träsk* vid Niemisels by i Råneå socken	906 —
„ d:o af *Teurajärvi*, *Lombolo* m. fl. sjöar i Öfver-Kalix socken	7,800 —
„ d:o af *Bälingträsket*, *Lilträsket*, *Staftjern* m. fl. sjöar i Neder-Luleå socken	3,320 —
Transport	—— —

[1]) Deraf hälften för år 1872.

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapitalafbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års början.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1873.		Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års slut.
					Påräknadt belopp.	Inbetaldt belopp.	
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
— —	— —	— —	— —	20,654,579 54	— — —	— — —	22,440,414 45
1854	1861	8 procent	* 2 proc.	1,272 47	504 —	504 —	768 47
1857	1864	8 „	* 2 „	2,261 33	499 20	499 20	1,762 13
1857	1864	8 „	* 2 „	173 95	38 40	38 40	135 55
1858, 1859	1865	8 „	* 3 „	15,239 52	2,208 —	2,208 —	13,031 52
1862	1869	8 „	* 4 „	8,113 47	640 —	640 —	7,473 47
1863	1870	8 „	* 4 „	13,184 91	964 —	964 —	12,220 91
1860	1867	8 „	* 3 „	4,272 94	480 —	480 —	3,792 94
1859	1866	8 „	* 3 „	2,449 81	275 20	275 20	2,174 61
1862	1869	8 „	* 4 „	7,659 28	560 —	560 —	7,099 28
1844	1851	5 „	* 3 „	899 88	112 50	112 50	787 38
1845	1851	5 „	3 „	1,255 06 [2])	270 —	270 —	1,015 28
1856	1863	8 „	* 2 „	912 20	201 60	201 60	710 60
1857	1864	8 „	* 2 „	331 48	60 —	60 —	271 48
1859	1866	8 „	* 3 „	2,449 81	275 20	275 20	2,174 61
1859	1866	8 „	* 3 „	1,310 38	147 20	147 20	1,163 18
1860	1867	8 „	* 3 „	1,314 96	132 80	132 80	1,182 16
1861	1868	8 „	* 4 „	7,286 63	624 —	624 —	6,662 63
1857	1864	8 „	* 2 „	400 53	72 48	72 48	328 05
1857	1863	8 „	2 „	3,344 71 [2])	1,248 —	624 —	2,780 08
1858	1865	8 „	* 3 „	1,779 59	224 94	224 94	1,554 65
— —		— —	— —	20,730,492 45	— — —	— — —	22,507,503 43

	Ursprungliga beloppet. 1.
Transport	—— —
för utdikning af myrtrakter vid och mellan byarne *Tärendö, Niva, Pajala, Kirnujärvi* och *Erkheike* i Pajala socken	6,360 —
„ utdikningsarbete vid *Kukkola* by i Karl Gustafs socken	15,000 —
Enligt 1873 års Riksdags beslut hafva Riksgälds-kontorets fordringar för lånet till inlösen af de med åtskilliga landshöfdingebeställningar förenade ackord samt för alla under litt. *l)* här ofvan upptagna lån till vattenaftappningar och odlingsföretag blifvit från och med år 1874 öfverlemnade till Statskontoret.	
Fordringar, grundade på Riksdagens särskildt meddelade beslut och stadganden:	
Allmänna bevillningen för år 1872, upptagen, enligt dess vid 1871 års riksdag beräknade belopp, till . . . . . Rdr 3,200,000: —	
efter afdrag af hvad som influtit utöfver utbetalda uppbörds- och taxeringskostnader . . . . . „ 24,395: 21.	—— —
Folkskoleafgift för år 1871, upptagen till dess vid samma års riksdag beräknade belopp . . . . . Rdr 575,000: —	
efter afdrag af hvad derå till Riksgälds-kontoret influtit „ 555,230: 88.	—— —
Skogsplanteringskassans behållning vid 1869 års slut öfverlemnad till Riksgäldskontoret enligt 1871 års Riksdags beslut . . . . . Rdr 142,614: 57.	
efter afdrag af under år 1871 levererade . . . . . „ 140,898: 04.	—— —
Fondens för boställsskogars indelning till regelbunden hushållning behållning vid 1869 års slut . . . . . Rdr 50,000: —	
efter afdrag af under år 1871 levererade . . . . . „ 35,568: 51.	—— —
Såsom låneunderstöd till *undsättning* åt de genom *1868 års missväxt* nödlidande länen anvisadt och utbetaldt belopp	210,400 —
Transport	—— —

[3]) Som 1872 års Riksdag medgifvit, att annuiteterna från och med år 1873 skola nedsättas till hälften,

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapital-afbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgälds-kontorets fordran vid 1873 års början.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1873.		Riksgälds-kontorets fordran vid 1873 års slut.
					Påräknadt belopp.	Inbetaldt belopp.	
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
——	——	——	——	20,730,492 45	—— —	—— —	22,507,503 43
1861	1868	8 procent	* 3 proc.	5,546 91	508 80	508 80	5,038 11
1862	1869	8 „	* 4 „	16,181 61	1,183 10	1,183 10	a) 7,499 26
——	——	——	——	3,175,604 79	—— —	—— —	—— —
——	——	——	——	23,918 83	—— —	—— —	19,769 12
——	——	——	——	1,716 53	—— —	—— —	1,716 53
——	——	——	——	14,431 49	—— —	—— —	14,431 49
——	——	——	——	79,466 66	65,466 66	65,466 66	14,000 —
——	——	——	——	24,047,359 27	—— —	—— —	22,569,957 94

a) så har halfva beloppet af Riksgälds-kontorets fordran blifvit afskrifven.

	Ursprungliga beloppet.
	1.
Transport	—— —
Kreditivfordringar hos statsverket:	
För lyftade medel å det vid 1867 års riksdag anvisade *kreditiv* för *rikets försvar* eller andra högst vigtiga ändamål	1,030,000 —
„ d:o å det vid 1870 års riksdag anvisade *kreditiv* för *dito*	1,500,000 —
Fordringar för oredovisade förskott:	
Till *riksdagskostnader*	—— —
„ kostnader för *Riksdagens hus*	—— —
„ *kontors-* och *rättegångsexpenser* vid Riksgälds-kontoret	—— —
„ kostnader vid *kortstämplingen*	—— —
„ d:o för *Justitie-ombudsmannens embetsresor*	—— —
„ inlösen af förfallna *obligationer* och *räntekuponer*	—— —
Tills vidare förräntade medel:	
Genom uppköpta *obligationer*	—— —
„ meddelade *lån* emot reverser eller depositionsbevis	—— —
Upplupna oguldna *räntor*	—— —
Fordringar för lyftade belopp af myrutdikningsanslag, hvilkas begagnande intressenterne frånsagt sig:	
för myrutdikning vid byn *Ström* inom Ume socken af Vesterbottens län	—— —
„ d:o vid *Hedens* by i Neder-Kalix socken af Norrbottens län	—— —
Fordran af liqvidations- och amorteringsfonderna	—— —
Transport	—— —

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapitalafbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års början.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1873.		Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års slut.
					Påräknadt belopp.	Inbetaldt belopp.	
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
— —	— —	— —	— —	24,047,359 27	— — —	— — —	22,569,957 94
— —	— —	— —	— —	565,000 —	— — —	475,000 —	90,000 —
— —	— —	— —	— —	1,500,000 —	— — —	— — —	1,500,000 —
— —	— —	— —	— —	2,998 44	— — —	— — —	3,619 02
— —	— —	— —	— —	415 72	— — —	— — —	— — —
— —	— —	— —	— —	833 82	— — —	— — —	200 —
— —	— —	— —	— —	58 99	— — —	— — —	28 21
— —	— —	— —	— —	135 53	— — —	— — —	— — —
— —	— —	— —	— —	29,632 50	— — —	— — —	10,000 —
— —	— —	— —	— —	1,551,560 91	— — —	— — —	741,550 35
— —	— —	— —	— —	9,408,000 —	— — —	— — —	3,120,666 67
— —	— —	— —	— —	126,635 64	— — —	— — —	74,584 79
— —	— —	— —	— —	500 —	500 —	500 —	— — —
— —	— —	— —	— —	100 —	100 —	50 —	50 —
— —	— —	— —	— —	378 —	— — —	— — —	666 —
— —	— —	— —	— —	37,233,608 82	— — —	— — —	28,111,322 98

		Ursprungliga beloppet.
		1.
Transport		—— —
Behållningar, tillhörande fonderade statslånens liqvidations- och amorteringsfonder:		
Tillhörande 1855 års statslån	4,590: 88.	3,828: 54.
„ 1858 „ „	1,116,613: 26.	1,143,375: 22
„ 1860 „ „	688,861: 92.	698,519: 46.
„ 1861 „ „	61,746: 29.	64,775: 42.
„ 1864 „ „	30,270: 27.	30,087: 99.
„ 1866 „ „	74,987: 70.	77,682: 88.
„ 1868 „ „	41,950: 44.	49,086: 25.
„ 1870 „ „	2,270: 48.	4,153: 54.
„ 1872 „ „	—— —	307: 44.
		—— —
Behållning, innestående å Riksgälds-kontorets räkning N:o 1 i Riksbanken (eller den bankoräkning, som begagnas för alla Riksgälds-kontorets inkomster och utgifter förutom dem, som tillhöra de fonderade lånens liqvidations- och amorteringsfonder)		—— —
Summa Rmt		—— —

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapitalafbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års början.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1873.		Riksgäldskontorets fordran vid 1873 års slut.
					Påräknadt belopp.	Inbetaldt belopp.	
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
— —	— —	— —	— —	37,233,608 82	— — —	— — —	38,111,322 98
— —	— —	— —	— —	2,021,291 24	— — —	— — —	2,071,816 74
— —	— —	— —	— —	321,216 08	— — —	— — —	2,055,210 15
— —	— —	— —	— —	39,576,116 14	— — —	— — —	32,238,349 87

Inom linien bokförda tillgångar:			Riksgälds-kontorets fordran vid 1873 års början.	Riksgälds-kontorets fordran vid 1873 års slut.
Riksdagens hus, beräknadt efter åsatta brandförsäkringsvärdet . . . . . (Upptaget inom linien på grund af 1840—1841 årens Riksdags beslut.)	105,000: —	105,000: —		
Riksgälds-kontorets hus (Upptaget inom linien på grund af 1856—1868 årens Riksdags beslut.)	90,000: —	90,000: —		
Lyftade oredovisade medel utaf det vid 1862—1863 årens riksdag beviljade särskilda *kreditiv* till betäckande af kostnaderna för *försvarsverkets* fullständigare ordnande . . .	2,997,358: 42.	2,997,358: 42.		
Fordran af *Allmänna hypoteksbanken* för de till *grundfond* åt denna bank aflemnade obligationers kapitalbelopp. . . .	8,000,000: —	8,000,000: —		
Summa Rmt	11,192,358: 42.	11,192,358: 42.		

Sammandrag:

Riksgälds-kontorets samtliga fordringar och öfriga tillgångar (oberäknadt de inom linien förda), som vid 1873 års början uppgingo till . . . . Rmt 39,576,116: 14.
och vid samma års slut utgjorde . . . . . „ 32,238,349: 87.

hade således under året, hufvudsakligen genom inbetalning af utestående fordringar för meddelade lån på kortare tid, *minskats* med . . . . . Rmt 7,337,766: 27.

De uti 1873 års hufvudbok utbalanserade tillgångarne utgjordes af:

a) räntebärande fordringar, nemligen mot			
6 procent ränta	Rdr	11,925: 04.	
5 „ „	„	3,612,662: 79.	
4½ „ „	„	599,183: 70.	
4 „ „	„	13,905,420: 85.	
3 „ „	„	1,412,625: 11.	
2 „ „	„	1,890,716: 72.	21,432,534: 21.
b) låneunderstöd för sjösänkningar och myrutdikningar samt andra vattenaftappningsföretag, hvilka lån skola af vederbörande hemmansegare återbetalas med sina i jordeböckerna antecknade årliga kapital- och räntebelopp samt erläggas i sammanhang med de af hemmanen utgående kronoutskylder			1,011,838: 12.
c) fordringar, för hvilka ränta efter viss tids förlopp kommer att beräknas			3,675,333: 33.
d) å Riksgälds-kontorets räntebärande fordringar upplupna räntor			290,636: 95.
e) utgifna lån, för hvilka ränta icke behöfver erläggas			46,500: —
f) beloppet af den vid 1871 års riksdag beräknade folkskoleafgift för samma år, efter afdrag af hvad deraf till Riksgälds-kontoret influtit			19,769: 12.
g) återstoden af skogsplanteringskassans samt fondens för boställsskogars indelning till regelbunden hushållning behållningar vid 1869 års slut			16,148: 02.
h) återstående fordran för det till undsättande af de genom 1868 års missväxt nödlidande länen anvisade lånebelopp			14,000: —
i) återstående fordran hos statsverket för lyftade medel å anvisade kreditiv för rikets försvar eller andra högst vigtiga ändamål			1,590,000: —
k) åtskilliga oredovisade förskott			13,847: 23.
l) fordran för ett myrutdikningsanslag, som skall till Riksgälds-kontoret återbäras			50: —
m) Riksgälds-kontorets fordran af amorteringsfonderna för de fonderade statslånen			666: —
n) behållningar, tillhörande nämnda fonder			2,071,816: 74.
o) innestående behållning å Riksgälds-kontorets räkning N:o 1 i Riksbanken			2,055,210: 15.
		Summa Rmt Rdr	32,238,349: 87.

Vid *jemförelse* mellan Riksgälds-kontorets *skulder* och *tillgångar* visar sig att, då skulderna vid 1873 års slut öfverstego tillgångarne med . . . Rdr 89,840,147: 97. och vid årets början med . . . „ 85,185,480: 81. hade således under samma år skulden utöfver tillgång *ökats* med Rdr 4,654,667: 16. utgörande det belopp, hvarmed de i kapitalräkningen uppförda

Jemförelse mellan Riksgäldskontorets skulder och tillgångar.

kapitalutgifter . . . . . Rdr 17,838,777: 44.
öfverskjuta de i samma räkning krediterade:
a) kapitalinkomster . . . . . 11,902,422: 74.
b) besparingar å extra statsanslag . . . . . 57,051: 50.
c) återlevererade extra statsanslag . . . . . 2,027: 16.
d) amorteradt belopp af fonderade lån . . . . . 1,222,608: 88. 13,184,110: 28. Rdr 4,654,667: 16.

Revisorerne hafva vid meddelandet af förestående uppgift om det belopp, hvarmed Riksgälds-kontorets skulder öfverstego dess tillgångar vid 1873 års slut, ansett sig böra erinra derom, att dessa skulder nästan uteslutande härleda sig från lån, upptagna för utförande af jernvägsbyggnader; och då värdet af statens jernvägsbyggnader ingenstädes, hvarken i Statsverkets eller i Riksgälds-kontorets räkenskaper, är uppfördt såsom en tillgång, få Revisorerne upplysa att, enligt en från Styrelsen öfver statens jernvägstrafik erhållen uppgift, totala byggnadskapitalet för statens jern-

Liqvidations- och amorteringsfonderna för de fonderade statslånen.

Enligt särskilda räkenskaper öfver *liqvidations-* och *amorteringsfonderna* för de fonderade tillgångar och skulder vid samma års slut följande:

Liqvidations- och amorteringsfondernas för de

Skuld vid 1873 års början.		Utgifter. Annuitet.		Utgifter. Omkostnader.		Tillgång vid 1873 års slut.		Summa R:mt.		
1,803	30	14,544	--	— —	—	6,771	84	23,119	14	Liqvidations- och amorte- 1855 års lån . . . . .
60,191	33	1,182,222	22	6,677	26	1,228,131	22	2,477,222	03	Dito dito för 1858 års lån
156,742	—	1,466,666	67	8,670	55	871,660	79	2,503,740	01	Dito dito för 1860 års lån
3,523	50	163,920	25	— —	—	66,798	17	234,241	92	Dito dito för 1861 års lån
8,842	50	487,867	50	3,691	31	34,803	99	535,205	30	Dito dito för 1864 års lån
95,633	33	1,380,053	33	11,225	28	187,096	21	1,674,008	15	Dito dito för 1866 års lån
33,255	—	1,085,265	—	5,246	08	64,341	25	1,188,107	33	Dito dito för 1868 års lån
25,142	50	808,500	—	— —	—	15,813	54	849,456	04	Dito dito för 1870 års lån
— —	—	154,458	—	— —	—	375	44	154,833	44	Dito dito för 1872 års lån
385,133	46	6,743,496	97	35,510	48	2,475,792	45	9,639,933	36	

vägar, innefattande anläggningskostnad samt kostnaden för materiel och inventarier, vid 1873 års slut utgjorde . . . . . Rdr 123,952,604: 67.
Om från denna summa drages här förut uppgifna belopp, hvarmed Riksgälds-kontorets skulder vid samma tid öfverstego dess tillgångar . . . . . „ 89,840,147: 97.
visar sig en behållning af . . . . . Rdr 34,112,456: 70.

Riksgäldskontorets inom linien förda skulder och tillgångar.

Riksgälds-kontorets *inom linien* förda *skulder* och *tillgångar* hafva under år 1873 icke undergått någon förändring, hvadan de balanserades vid årets början och slut med samma belopp, nemligen:
Skulderna . . . . . Rdr 8,254,314: 04.
och tillgångarne . . . . . „ 11,192,358: 42.

Riksgäldskontorets kassainkomster och kassautgifter år 1873.

För att lemna upplysning om Riksgälds-kontorets *kassainkomster* och *kassautgifter* under år 1873 hafva Revisorerne låtit upprätta härvid bilagda sammandrag af den i samma års hufvudbok intagna kassaräkning (Bil. Litt. A.)

lån, Riksgälds-kontoret upptagit, voro dessa fonders inkomster och utgifter under år 1873 samt

fonderade jernvägslånen ställning under år 1873.

	Tillgång vid 1873 års början.		Inkomster. 1873 års anslag till ränta och amortering.		Andel i amorteringsfondernas kapital- och räntevinster.		Kursvinster.		Skuld vid 1873 års slut.		Summa R:mt.	
ringsfonden för												
. . . . .	6,394	18	13,655	—	126	66	——	—	2,943	30	23,119	14
. . . . .	1,176,804	59	1,166,666	67	44,857	25	4,137	52	84,756	—	2,477,222	03
. . . . .	845,603	92	1,466,000	—	17,867	80	1,126	96	173,141	33	2,503,740	01
. . . . .	65,269	79	165,000	—	1,949	38	——	—	2,022	75	234,241	92
. . . . .	39,112	77	487,867	50	1,508	04	2,000	99	4,716	—	535,205	30
. . . . .	170,621	03	1,380,000	—	8,165	77	5,808	02	109,413	33	1,674,008	15
. . . . .	75,205	44	1,086,750	—	6,192	73	4,704	16	15,255	—	1,188,107	33
. . . . .	27,412	98	808,500	—	1,883	06	——	—	11,660	—	849,456	04
. . . . .	——	—	154,458	—	307	44	——	—	68	—	154,833	44
Summa Rmt	2,406,424	70	6,728,897	17	82,858	13	17,777	65	403,975	71	9,639,933	36

Summan af de till 1873 års slut för de fonderade statslånen utbetalda ränte- och amorteringsanslag.

Till bestridande af *ränta* och *amortering* för de fonderade *statslånen* hafva från Riksgälds-kontoret intill 1873 års slut utbetalts följande belopp:

för 1855 års lån	. . . . .	Rdr	257,570:	—
„ 1858 „ „	. . . . .	„	18,666,666:	67.
„ 1860 „ „	. . . . .	„	19,408,150:	60.
„ 1861 „ „	. . . . .	„	2,031,850:	—
„ 1864 „ „	. . . . .	„	4,708,468:	29.
„ 1866 „ „	. . . . .	„	10,084,623:	85.
„ 1868 „ „	. . . . .	„	5,819,555:	65.
„ 1870 „ „	. . . . .	„	2,149,952:	50.
„ 1872 „ „	. . . . .	„	211,058:	—
		Summa Rdr	63,337,895:	56.

Summan af de till 1873 års slut uflemnade behållningar af trafikinkomsten å statens jernvägar samt erlagda räntor och kapitalafbetalningar å lån till enskilda jernvägsanläggningar.

Då de af Riksgälds-kontoret upptagna fonderade lån blifvit använda dels till bekostande af statens jernvägsbyggnader dels till anslag eller lån för enskilda jernvägsanläggningar, hafva Revisorerne ansett sig här böra lemna en fortsättning till 1873 års slut af den i senaste revisionsberättelse, sid. 51 och 52, intagna, ur Riksgälds-kontorets och Trafikstyrelsens räkenskaper för flera år hemtade uppgift å hvad som i ränta och amortering för dessa lån blifvit till Riksgälds-kontoret inbetaldt, äfvensom å de behållningar af trafikinkomsterna å statens jernvägar, som blifvit till Riksgälds-kontoret eller Statskontoret aflemnade:

	Aflemnad behållning af trafikinkomsten å statens jernvägar.		Till Riksgäldskontoret inbetald ränta och amortering å lån till enskilda jernvägsanläggningar.		Summa.	
År 1850—1860	——	—	343,261	84	343,261	84
„ 1861	50,000	—	268,730	11	318,730	11
„ 1862	200,000	—	352,065	78	552,065	78
„ 1863	600,000	—	635,004	32	1,235,004	32
„ 1864	200,000	—	460,944	59	660,944	59
„ 1865	——	—	329,922	36	329,922	36
„ 1866	——	—	283,638	16	283,638	16
„ 1867	1,200,000	—	464,603	10	1,664,603	10
„ 1868	800,000	—	572,571	99	1,372,571	99
„ 1869	2,505,964	53	698,672	38	3,204,636	91
„ 1870	2,743,837	31	639,190	28	3,383,027	59
„ 1871	3,315,661	32	689,926	16	4,005,587	48
„ 1872	3,000,000	—	959,561	66	3,959,561	66
„ 1873	3,000,000	—	779,949	16	3,779,949	16
Sgr	17,615,463	16	7,478,041	89	25,093,505	05
afgå under år 1865 återlemnade	350,000	—	——	—	350,000	—
Summa	17,265,463	16	7,478,041	89	24,743,505	05

Beräkning öfver de till jernvägsanläggningar influtna och utgifna medel.

Till upplysning om de medel, som genom statslån m. fl. inkomster till Riksgäldskontoret influtit för verkställande af de utaf Riksdagen beslutade utbetalningar för statens och enskilda jernvägsanläggningar, samt om de summor, som för sådana ändamål blifvit så väl från Riksgälds-kontoret som Statskontoret utbetalda, äfvensom om andra hit hörande förhållanden, hafva Revisorerne, i likhet med hvad under föregående revisioner skett, låtit deröfver upprätta en beräkning, som finnes denna berättelse bifogad. (Bil. Litt. B).

Granskningen af Riksgäldskontorets hufvudbok.

De i Riksgälds-kontorets *hufvudbok* för år 1873 redovisade bevillnings- och andra från landtränterierna levererade medel hafva af Revisorerne blifvit jemförda med de till Kontoret insända *ränteriförslag*, utan att någon anmärkning dervid förekommit. Icke heller hafva Revisorerne i öfrigt funnit något att erinra vid hufvudboken och den särskilda räkenskapen öfver de fonderade lånens liqvidations- och amorteringsfonder; och hafva de till Riksgälds-kontoret influtna medel äfvensom derifrån verkställda utbetalningar varit behörigen verificerade.

Liggarne öfver byggnads- och vattenaftappningslånen samt anslagen till vägförbättringar.

Äfvenledes hafva Revisorerne under granskningen af hufvudboken och dertill hörande räkenskaper tagit kännedom om uppställningen och innehållet af de hos Riksgälds-kontoret förda särskilda räkenskaper eller *liggare* öfver de till åtskilliga städers återuppbyggande efter dem öfvergångna eldsvådor beviljade låneunderstöd samt öfver de till enskilda jernvägsanläggningar, hamn- och brobyggnader, kanal- och slussanläggningar samt vattenaftappningar och myrutdikningar m. fl. företag anvisade statsbidrag, äfvensom öfver anslagna medel för vägförbättringar och väganläggningar; och hafva dessa för flera år upplagda räkenskaper blifvit under år 1873 ej allenast behörigen fortsatta, utan jemväl fullföljda genom redovisandet deri af de under loppet af samma år utbetalda nya låne- och anslagssummor.

Angående förteckningen öfver inventarierna i Riksdagens hus.

Sedan innevarande års Riksdag uppdragit åt Fullmäktige i Riksgälds-kontoret att genom sakkunnige personer låta värdera de inom Riksdagens hus befintliga möbler och andra inventarier samt att låta tillse, det icke allenast detta värde uti *inventarieförteckningen* upptages, utan ock att inköpspris på de möbler och inventarier, som hädanefter anskaffas, uti inventarieförteckningen utsättes, jemte tiden, då inköpet egt rum, äfvensom att, vid skeende kasseringar af obrukbara eller obehöfliga inventarier, desamma varda utur inventarieförteckningen afförda, med anteckning af det pris, hvartill desamma vid möjligen skeende försäljning blifvit föryttrade; så har i följd af denna föreskrift en ny förteckning blifvit uppgjord öfver berörda inventarier, med undantag af dem som tillhöra den af Justitie-ombudsmannen disponerade lokal och lära vara ställda under hans vård. Det i denna förteckning upptagna värdet af förenämnda inventarier utgör 62,113 Rdr 15 öre.

Reservation anförd af Herr *Sven Nilsson*. (Bil. Litt. C).

Angående kungörelse om auktion å papper för Riksdagens behof.

Vid den sammankomst, då gjorda anbud å leverans af *tryck-* och *skrifpapper* m. m. för då instundande Riksdags behof underställdes Fullmäktiges pröfning, beslöto Fullmäktige, uppå hemställan af en sin ledamot, infordra upplysning från kommissariatet, dels hvarför den af Fullmäktige den 6 November sistlidet år å nämnde leverans beslutade auktion, som skulle hållas den 13 derpå följande December, blifvit så sent i tidningarne kungjord, dels hvarför i den derom utfärdade kungörelsen icke intagits de af Fullmäktige bestämda terminerna för de erforderliga pappersqvantiteternas levererande. Till derpå följande sammankomst inlemnade kommissariatet de begärda upplysningarne, affattade i ett skriftligt memorial och innehållande: att Fullmäktiges om auktionen den 6 November fattade beslut kommit kommissariatet tillhanda vid middagstiden den 13 i samma månad; att, uppå erhållen tillsägelse, vederbörande tjensteman uppsatt koncept till kungörelse, hvilket koncept den 15 framlades till justering, hvarefter bemälde tjensteman befalldes att låta införa kungörelsen 3 à 4 gånger i hvarje tidning, deruti Riksgälds-kontorets annonser vanligen plägat införas, dock så att kungörelsen icke på samma dag infördes i alla tidningarne; och hade kungörelsen blifvit första gången införd i Posttidningen den 17, i Aftonbladet den 19, i Nya Dagligt Allehanda den 21 och i Stockholms Dagblad den 24, allt i nämnda månad; och att kommissariatet ansett sig hafva desto mindre skäl att nu ändra kungörelsens uppställning, som densamma år efter annat blifvit oförändrad införd ordagrannt sådan den för mer än 20 år tillbaka, år 1850, blifvit af Fullmäktige beslutad och till införande i tidningarne anbefalld, utan att kommissariatet någonsin erfarit, att Fullmäktige deruti önskade någon förändring. Detta memorial inlemnades till Fullmäktige af den äldste kommissarien personligen, hvilken derjemte anhöll, att, derest de lemnade upplysningarne befunnos tillfredsställande, hvad derom förekommit måtte få ur de ännu ojusterade protokollen utgå, hvilket äfven af Fullmäktige medgafs. Vid derpå följande sammankomst anmälde ofvannämnde Fullmäktig, det han funnit den af kommissariatet meddelade uppgiften om kungörelsens öfverensstämmelse med föreskriften af år 1850 vara oriktig, med anledning hvaraf han till Fullmäktiges pröfning öfverlemnade, om och, i sådant fall, hvilken åtgärd borde vidtagas till förekommande af ett dylikt förfarande för framtiden samt till beredande af större trygghet och säkerhet vid ärendenas behandling. Sedan Fullmäktiges protokoll för den 15 Mars 1850 blifvit företedt och deraf inhemtats, att uti den då till efterrättelse fastställda kungörelse tiderna för leveransernas fullgörande funnos utsatta, anmodade Fullmäktige sekreteraren att i Post- och Inrikestidningar efterse och till näst derefter inträffande sammankomst lemna uppgift, huruvida i annonserna om upphandling af papper för Riksdagens behof från och med år 1850 tiden för leveranserna deraf funnits intagen. Enligt den af sekreteraren till följd häraf meddelade uppgift hade i alla de af Fullmäktige från och med år 1850 till och med år 1873 fattade beslut om sådan upphandling tiden varit bestämd för papperets leverering, med undantag af beslutet år 1868, deruti leveranstiden varit bestämd endast för tryckpapperet men icke för skrifpapperet; i sammanhang med besluten om upphandlingsauktion hade kungörelser blifvit af Fullmäktige justerade åren 1850, 1865 och 1867; och i de af kommissariatet i nämnda tidningar härom införda kungörelser hade under åren 1850—1867 leveranstiderna varit utsatta, hvaremot efter sist nämnda år någon tid för papperets leverering icke blifvit deruti uppgifven. Efter sålunda erhållen kännedom om dessa förhållanden infordrade Fullmäktige kommissariatets yttrande rörande hvad som blifvit anmärkt. Uti det till följd deraf afgifna memorial förklarade kommissarierne sig visserligen med ledsnad funnit att de misstagit sig deruti, att kungörelsen ända sedan år 1850 haft ordagrannt samma innehåll, men de fritogo sig från att den oriktiga

framställningen derom varit "afsigtlig" eller "uppsåtlig", utan hade denna oriktiga framställning grundat sig på en felaktig uppfattning af innehållet af utdrag ur ett Fullmäktiges protokoll, hvilken felaktighet de ansågo kunna i någon mån ursäktas, om i billigt öfvervägande togos de trägna göromål, hvaraf kommissarierne i slutet af sistlidna år varit öfverhopade, särskildt med anledning af då förestående öfverflyttning till Statskontoret af en del Riksgälds-kontoret åliggande bestyr. Efter det den Fullmäktig, som framställt anmärkningen, till belysning upptagit hvad kommissariatet i detta ärende anfört, hemställde han, att kommissariatet, för allt hvad i detta mål låge detsamma till last, måtte enligt reglementets 112 § inför Fullmäktiges protokoll tillrättavisas och varnas. Som Fullmäktige ansågo kommissariatet genom meddelandet af nämnde oriktiga uppgift under en tid, då kommissariatet var träget sysselsatt med handläggningen af andra mera vigtiga ärenden, icke vara beträdt med sådan vårdslöshet eller försummelse i sin tjenstgöring, som den åberopade 112 § af reglementet afser, så och då kommissariatets uppmärksamhet i allt fall genom den i ämnet förda skriftvexling blifvit på förhållandet fästad, funno Fullmäktige den gjorda framställningen icke till någon vidare åtgärd föranleda. Från detta beslut voro två af Fullmäktige skiljaktige.

Då detta ärende och dess behandling tillvunnit sig en allmännare uppmärksamhet, hafva Revisorerne ansett sig böra på detta sätt derom meddela Riksdagen kännedom.

Angående försäljning af 1872 års 4 procent obligationer.

Efter det *försäljningen* af så väl 1870 som 1872 års *obligationer* blifvit den 14 Mars 1872 inställd, och sedan Fullmäktige, på sätt i deras berättelse till 1874 års Riksdag omförmäles, enligt träffadt aftal till en dansk bankir försålt af 1872 års 4 procent obligationer ett nominelt belopp af två millioner R:dr efter en kurs af 91 procent samt detta belopp uttagits under senare delen af sistlidna och första dagarne af innevarande år, hafva Fullmäktige den 23 sistlidne Januari medgifvit samme bankir att tills vidare mot enahanda pris utfå ytterligare obligationer till belopp af minst 100,000 Rdr för hvarje gång; på grund hvaraf obligationer å tillsammans 500,000 R:dr äfven utlemnats inom några derpå följande dagar. Ett sedermera af bemälde bankir gjordt anbud att öfvertaga obligationer å högst 12 millioner Rdr ansågo sig Fullmäktige med afseende å det för dem erbjudna lägre pris icke kunna antaga, hvaremot Fullmäktige, i enlighet med derom af honom gjord framställning, den 20 Mars detta år beslöto att tills vidare tillhandahålla honom obligationer i belopp af minst 100,000 Rdr för hvarje gång till ett pris af 91 procent af nominela beloppet, från hvilket pris han dock skulle ega afdraga dels kostnaden för den i Danmark föreskrifna stämplingen med $^2/_3$ procent och provision med $^1/_3$ procent å det nominela beloppet. Fullmäktige motivera öfverenskommelsen härom dermed, att de önskade fortsätta försäljningen till honom af i fråga varande obligationer, och funno en sådan försäljning fördelaktig, äfven om från det förut betingade priset afdrogs stämpelkostnaden och en mindre provision, som tillförene vid försäljning af större poster ofta beviljats, äfvensom att de genom denna öfverenskommelse bibehöllo rättigheten att kunna, om tillfälle dertill uppstod, höja kursen på obligationerna. Mot sålunda bestämda vilkor försåldes under Mars, April och Maj månader obligationer å 1,320,000 Rdr. Ett nytt erbjudande gjordes af mer bemälde bankir den 21 Maj att inköpa ett större parti af obligationerna efter en kurs af 89 procent och med rätt att betala

med guldplants, på hvilket erbjudande Fullmäktige förklarade sig villige att ingå, om i öfrigt i fråga kommande vilkor blefve antagliga, och öfverenskommelse kunde träffas inom den 28 i samma månad. De omständigheter, som härvid togos i betraktande, voro följande: *att* penningetillgången inom landet under senaste tiden syntes hafva förminskats och en allmän stegring af räntefoten inträffat, så att så väl Riksbanken som de flesta enskilda banker med en half till en procent förhöjt sina räntesatser; *att* vid sådant förhållande den effektiva ränta af 4,83 procent, som den ifrågasatta kursen af 89 procent medförde, syntes så låg, som man rimligen kunde hoppas ernå, samt *att* den utaf Stats-Utskottet den 17 i samma månad uppgjorda och af Riksdagen godkända förslagsberäkning öfver Riksgälds-kontorets inkomster och utgifter från den 15 Maj 1874 till 1875 års slut förutsatte en upplåning under nämnde tid, som med ej mindre än 14 millioner Rdr öfversteg det belopp, Fullmäktige enligt 1873 års Riksdags föreskrifter egt upplåna, vid hvilket förhållande det syntes betänkligt att, då en tillfredsställande kurs erbjöds, längre uppskjuta försäljningen af någon betydligare del af lånet. Sedan Riksbanken uppå derom gjord förfrågan förklarat sig villig att af Riksgälds-kontoret inköpa guldplants utan beräkning af myntskatt eller annat afdrag, blef, efter derom föregången närmare underhandling, den 26 Maj mellan Fullmäktige och Bankiren R. Henriques Junior i Köpenhamn träffadt och afslutadt följande aftal:

"1:o Riksgälds-kontoret försäljer till Herr Henriques svenska statens år 1872 utfärdade och med fyra procent årlig ränta förskrifna obligationer till ett belopp af nominelt tolf (12) millioner riksdaler riksmynt.

2:o Priset är bestämdt till åttationio (89) procent af nominela beloppet och betalningen erlägges jemte upplupen ränta vid obligationernas mottagande.

3:o Betalningen sker i svenskt riksmynt, eller danskt guldmynt efter gällande myntkonvention, eller med guldplants till en kurs af två tusen fyrahundraåttatio (2,480) kronor per kilogram fint guld efter svenska myntverkets prof, allt i Stockholm kostnadsfritt för Riksgälds-kontoret.

4:o Obligationerna skola af Herr Henriques mottagas inom den tretiondeförsta Januari nästkommande år 1875 å tider, som han sjelf eger bestämma; dock så att en tredjedel bör mottagas inom den femtonde nästkommande Augusti och en tredjedel inom utgången af nästkommande Oktober månad.

5:o Riksgälds-kontoret förbinder sig att, såvida Riksdagen ej annorlunda beslutar, under loppet af innevarande år icke försälja ytterligare obligationer af ifrågavarande slag, äfvensom att, såvida försäljning af det återstående beloppet ifrågakommer före den 1:sta April 1875, lemna Herr Henriques optionsrätt till detsamma.

6:o Såsom säkerhet för aftalets fullgörande deponerar Herr Henriques i Riksgäldskontoret inom den nionde instundande Juni fem procent å det kontraherade nominela beloppet, hvilken deposition må utgöras af ifrågavarande obligationer och tillfaller Riksgälds-kontoret i den händelse att Herr Henriques icke skulle inom den 31 Januari 1875 hafva, på sätt i detta kontrakt stadgats, fullgjort det mellan Riksgäldskontoret och honom nu ingångna aftal."

Samma dag, som förestående aftal träffades, fingo Fullmäktige från en svensk penningeanstalt mottaga anmälan derom, att den reflekterade på öfvertagandet af återstoden utaf 1872 års 4 procent statslån, hvarå fullmäktige vid då inträffade förhållanden icke kunde fästa något afseende.

I öfverensstämmelse med sagda aftal har ofvan bemälde bankir efter derför erlagda liqvider utbekommit obligationer till belopp af 6,003,000 Rdr före den 15 Augusti och till belopp af 2,247,000 Rdr före Oktober månad, eller tillsammans 8,250,000 Rdr. Härutaf hafva obligationer å 3,875,000 Rdr liqviderats med guldplants.

Till upplysning om huru stor del, som af det enligt Riksdagens beslut år 1872 mot obligationer, löpande med 4 procent ränta, upplagda lån å 24,000,000 Rdr blifvit afyttrad, och hvad derför till Riksgälds-kontoret influtit, samt huru stor del af samma lån återstår att försälja, hafva Revisorerne här velat angifva dessa förhållanden, sådana de visade sig den 1 innevarande Oktober, då inventering i Riksgälds-kontoret anställdes:

	Försåldt nominelt belopp.	Erlagdt belopp.
à 87½ procent.		
År 1872 i Mars . . . . . Rdr	2,830,000 —	2,476,250 —
à 91 procent.		
År 1873 i September—1874 i Februari	2,500,000 —	2,275,000 —
à 91 procent med afdrag af 1 procent för stämpel och provision.		
År 1874 i Mars—i Maj	1,320,000 —	1,188,000 —
à 89 procent.		
År 1874 i Juni—September	8,250,000 —	7,342,500 —
Summa Rdr	14,900,000 —	13,281,750 —

Om till här angifna, redan utlemnade obligationsbelopp å Rdr 14,900,000: —
läggas: återstoden af det med Bankiren R. Henriques kontraherade
belopp . . . . . „ 3,750,000: —
samt utlottade, icke utlemnade obligationer . . . . . „ 424,000: —
funnos nämnde dag qvarliggande till ytterligare försäljning . . . . „ 4,926,000: —
Summa Rdr 24,000,000: —

Reservationer anförda:
af Herrar *Sven Nilsson*, *J. Mankell* och *A. P. Danielsson* (Bil. Litt. D).
af Herr *C. A. Larsson* (Bil. Litt. E och F).

Ändring i fördelningen af 1872 års Riksdags anslag till frostafledande myrutdikningar och vattenaftappningar.

Sedan, såsom å sid. 58 i senaste revisionsberättelse omförmäles, *Fahlmarks* byamän afsagt sig all delaktighet i det statsunderstöd, 10,000 Rdr, som af den utaf 1872 års Riksdag anvisade fond för utdikningar och vattenaftappningar till förminskande af frostländigheten inom de norra länen beviljats till utdikning vid Fahlmarks och Hjoggböle byar i Skellefteå socken af Vesterbottens län, samt Kongl. Maj:t under den 30 Maj nästlidna år medgifvit Hjoggböle byamän att få deraf tillgodonjuta den på aftappningen af deras vattensjuka och frostledande marker belöpande andel, 5,450 Rdr, och förklarat att återstoden, 4,550 Rdr, skulle användas såsom bidrag till en

eller flera utdikningar, för hvilka redan planer vore upprättade och ansökningar om statsunderstöds erhållande afgifna, har Kongl. Maj:t under den 19 Augusti samma år utaf det sålunda disponibla beloppet anvisat:

till afdikning å sank mark vid *Estermarks* och *Nyby* byar i *Nysätra* socken af Vesterbottens län . . . . . Rdr 2,200: —

samt till utdikning af *Kallmyren* inom *Spölands* by i *Umeå* socken af samma län . . . . . „ 2,350: —

Rdr 4,550: —

1873 års statsfyllnadssumma.

För fyllande af den brist, som vid 1872 års riksdag, enligt då fastställd riksstat, beräknades uppkomma i statsverkets inkomster för år 1873, och hvilken brist uppgick till 8,970,855 Rdr 48 öre, anvisade samma Riksdag en motsvarande *statsfyllnadssumma* till utgående från Riksgälds-kontoret. Utaf denna summa var, enligt senaste revisionsberättelse, sid. 59, vid sagde berättelses afgifvande lyftadt ett belopp af 5,970,855 Rdr 48 öre. Återstoden, 3,000,000 Rdr, har från Riksgälds-kontoret utbekommits under December månad sistlidna år.

1874 års statsfyllnadssumma.

Den vid 1873 års riksdag för år 1874 anvisade *statsfyllnadssumma*, 2,150,000 Rdr, har, efter föregångna reqvisitioner, blifvit under sistlidne Juli månad i tvänne särskilda poster till Statskontoret utbetald.

Angående det vid 1874 års riksdag anvisade bidrag till bestridande af Statskontorets utgifter för statens jernvägsbyggnader.

I afräkning å den summa, 7,245,000 Rdr, som *Statskontoret*, enligt Riksdagens förordnande, eger att såsom bidrag till bestridande af sina *utgifter* för de till *jernvägsbyggnaderna* anvisade medel, i mån af behof, af Riksgälds-kontoret utbekomma under innevarande år, har den 13 sistlidne Augusti ett belopp af 846,890 Rdr 60 öre blifvit, uppå skedd reqvisition, till Statskontoret utanordnadt; hvadan af i fråga varande summa vid revisionens början i Riksgälds-kontoret innestodo 6,398,109 Rdr 40 öre.

Anslaget för bestridande af de å Statskontoret anvisade extra statsutgifter för år 1874.

Den summa, 1,153,109 Rdr 40 öre, som det, enligt senaste Riksdags beslut, ålegat Riksgälds-kontoret att efter reqvisition tillhandahålla *Statskontoret* för *bestridande* af de utaf Riksdagen på sist nämnda Kontor anvisade *extra statsutgifter* för innevarande år, har redan blifvit till Statskontoret utbetald, i det att deraf anordnats:

den 24 Juli 1874 . . . . . Rdr 1,000,000: —

samt den 13 Augusti 1874 . . . . . „ 153,109: 40.

Rdr 1,153,109: 40.

Återstående kostnader för 1872 års Riksdag.

Uti senaste revisionsberättelse, sid. 60 och 61, upptogos de under år *1872* af Riksgälds-kontoret bestridda *kostnader* för samma års *Riksdag* till ett sammanlagdt belopp af . . . . . Rdr 406,303: 49.

Om härtill läggas de under år 1873 för enahanda ändamål verkställda utbetalningar . . . . . „ 2,306: 55.

uppgår summan af kostnaderna för nämnde Riksdag till . . . . . Rdr 408,610: 04.

Kostnader för 1873 års Riksdag.

Enligt särskild, i Riksgälds-kontorets revisionskontor utan anmärkning granskad redogörelse för de summor, som i egenskap af förskott anordnats till bestridande af *kostnaderna för 1873 års Riksdag*, utgjorde sammanlagda beloppet af de redovisade utbetalningarne . . . . . Rdr 440,361: 16.

hvilket belopp blifvit ur räkenskaperna affördt.

Till upplysning om beskaffenheten af förenämnda utgifter intages här följande sammandrag:

Sammandrag öfver de af Riksgälds-kontoret bestridda kostnader för 1873 års Riksdag.

	Riksdags-manna-arvoden	Resekost-nadsersätt-ningar.	Tjenstemäns och betjentes månads-arvo-den och dag-traktamenten	Tryckning-s- och häft-ningskostna-der.	Diverse utgifter.	Summa Riksmynt.
Riksdagens Första Kammare	—— —	—— —	25,723 14	—— —	1,615 13	27,338 27
Riksdagens Andra Kammare	230,840 —	17,020 25	29,537 16	—— —	2,087 03	279,484 44
Konstitutions-Utskottet	—— —	—— —	3,097 58	—— —	158 03	3,255 61
Stats-Utskottet	—— —	—— —	17,049 51	—— —	934 82	17,984 33
Bevillnings-Utskottet	—— —	—— —	4,125 61	—— —	615 31	4,740 92
Banko-Utskottet	—— —	—— —	3,077 61	—— —	145 27	3,222 88
Lag-Utskottet	—— —	—— —	3,575 98	—— —	351 23	3,927 21
Sammansatta Stats- och Bevillnings-Utskottet	—— —	—— —	—— —	—— —	3 70	3 70
Sammansatta Stats- och Banko-Utskottet	—— —	—— —	—— —	—— —	1 80	1 80
Sammansatta Stats- och Lag-Utskottet	—— —	—— —	—— —	—— —	1 40	1 40
Sammansatta Bevillnings- och Lag-Utskottet	—— —	—— —	—— —	—— —	2 10	2 10
Sammansatta Banko- och Lag-Utskottet	—— —	—— —	300 —	—— —	8 20	308 20
Särskilda Utskottet för behandling af frågor rörande elementarläroverken	—— —	—— —	1,553 68	—— —	95 57	1,649 25
Första Kammarens Tillfälliga Utskott	—— —	—— —	—— —	—— —	35 16	35 16
Andra Kammarens Tillfälliga Utskott	—— —	—— —	—— —	—— —	108 32	108 32
Riksdagens Kansli och Bibliotek	—— —	—— —	12,749 —	—— —	189 07	12,938 07
Riksdagens Klubb	—— —	—— —	—— —	—— —	447 37	447 37
Allmänna omkostnader, nemligen:						
tryckningskostnad. . . . . Rdr 37,829: 47.	—— —	—— —	—— —	—— —	—— —	—— —
häftnings- och bindningskostnad „ 12,145: 50.	—— —	—— —	—— —	—— —	—— —	—— —
skrifmaterialier, tryckpapper m. m. . . . . „ 19,538: 60.	—— —	—— —	—— —	—— —	—— —	—— —
ljus- och lyshållning . . . . . „ 3,090: 50.	—— —	—— —	—— —	—— —	—— —	—— —
diverse utgifter . . . . . „ 5,389: 82.	—— —	—— —	—— —	49,974 97	28,018 92	77,993 89
Sgr	230,840 —	17,020 25	100,789 27	49,974 97	34,818 43	433,442 92
Resekostnads- och traktamentsersättningar åt Deputerade vid kröningen i Norge	—— —	6,918 24	—— —	—— —	—— —	6,918 24
Summa Rdr	230,840 —	23,938 49	100,789 27	49,974 97	34,818 43	440,361 16

En del ledamöter af Riksdagens Andra Kammare hafva uti ingifna *reseräkningar* upptagit kostnaden för transport af effekter till och från ångfartyg eller jernvägsstation. Då uti Riksdagens rörande detta ämne fattade beslut någon rätt till ersättning för dylika utgifter icke finnes omnämnd, hafva Revisorerne velat om förhållandet meddela Riksdagen kännedom för den åtgärd, som kan pröfvas nödig.

Riksgälds-kontorets förvaltnings-kostnader.

Ur Riksgälds-kontorets granskade hufvudbok hafva Revisorerne hemtat nedan stående uppgift om de belopp, hvartill *aflöningar* och öfriga *förvaltningskostnader* vid Kontoret, äfvensom derifrån utbetalda pensioner, under år 1873 uppgått:

Fullmäktiges arvoden	Rdr	12,800: —
Aflöning till Kontorets tjenstemän och vaktbetjening	„	57,154: 36.
Pensioner	„	3,492: 50.
Gratifikationer och begrafningshjelp	„	2,725: —
Lönebesparing till Riksgälds-kontorets enke- och pupillkassa	„	883: 28.
Redovisade kontorsexpenser	„	9,021: 94.
„ rättegångsexpenser	„	120: 40.
Postporto och arvoden	„	384: 67.
Summa	Rdr	86,582: 15.

För verkställigheten af Riksgälds-kontoret åliggande utländska liqvider under år 1873 har ett arvode af 2,400 Rdr blifvit tillerkändt hvardera af de utaf Fullmäktige utsedde två Deputerade, hvilka således tillsammans uppburit Rdr 4,800: —

Den summa, 6,000 Rdr, som Fullmäktige egt att under samma år använda dels till godtgörande af de ökade göromål, som en del tjenstemän fått vidkännas i följd af särskilda bestyr med statsskulden, dels till lämpliga arvoden åt Deputerades biträden, har blifvit sålunda fördelad, att deraf tillagts:

De två tjenstemän, hvilka under olika tider af året i egenskap af sekreterare biträdt Deputerade, tillsammans	Rdr	1,985: —
Kommissarierne, efter beräkning af 950 Rdr för hvardera kommissarietjensten	„	2,850: —
Kanslisten vid Fullmäktiges expedition, som i nämnda egenskap äfven tjenstgjort hos Deputerade	„	500: —
Två extraordinarie tjenstemän, tillsammans	„	240: —
Åtskilliga extraordinarie tjenstemän för biträde vid utlottningarne af 1860 års premieobligationer	„	300: —
Vaktbetjeningen i Riksgälds-kontoret	„	125: —
Summa	Rdr	6,000: —

Angående af Riksgälds-kontoret bestridda annonskostnader.

Enligt redovisningen för kontorsexpenser vid Riksgälds-kontoret, hafva *kostnaderna* för *annonsering* angående prenumeration å och försäljning af 1874 års Riksdags protokoll och dertill hörande bihang uppgått till 590 Rdr 43 öre. Då denna summa är alltför stor i jemförelse med de obetydliga belopp, som genom försäljning af riksdagstryck hittills årligen influtit, synes någon besparing beträffande i fråga varande annonsering med skäl kunna i fråga sättas.

Angående sekreterarebefattningen i Riksgäldskontoret.

Då Fullmäktige den 26 Juni 1873 konstituerade ombudsmannen i Riksgäldskontoret att tills vidare bestrida *sekreterarctjensten* vid detta verk, fästade de dervid det förbehåll att, så länge denna tjenst af honom innehades, han icke fick innehafva tjenstebefattning hos annat penningeverk; hvilket förbehåll äfven intogs i det för honom å tjensten utfärdade konstitutorial. Till Revisorernes kännedom har kommit, att han i Mars månad innevarande år erhållit och mottagit befattning att vara ledamot i styrelsen för en i Stockholm befintlig enskild bankinrättning. Ehuru detta förhållande, som icke kan vara Fullmäktige obekant, står i strid mot omförmälda förbehåll, hafva dock Fullmäktige, enär deras protokoll derom ingenting innehålla, underlåtit att med anledning deraf vidtaga någon åtgärd. Då denna underlåtenhet synes Revisorerne anmärkningsvärd, hafva de funnit sig böra på densamma fästa Riksdagens uppmärksamhet.

Reservation anförd af Herr *P. Sjöbring* (Bil. Litt. G.)

Utredning af allmänna bevillningens årliga belopp.

Af den i 1873 års revisionsberättelse, sid. 66, intagna utredning öfver den *allmänna bevillning*, som för hvarje af de senaste åren influtit, inhemtas, att den till Riksgälds-kontoret levererade bevillningen *för år 1870* vid slutet af Juni månad 1873, efter afdrag af de från Kontoret utbetalda taxeringskostnader, 19,322 Rdr 32 öre,

utgjorde	Rdr	2,686,570: 26.
hvartill komma sedermera influtna	„	22: 04.
eller tillsammans	Rdr	2,686,592: 30.
hvilken summa med	„	86,592: 30.
öfverskjuter den beräknade bevillningssumman	Rdr	2,600,000: —

Efter afdrag af taxeringskostnader och restitutioner, utbetalda från Riksgäldskontoret med tillhopa 17,875 Rdr 85 öre, uppgick det belopp, hvilket Kontoret af *allmänna bevillningen för år 1871* till och med slutet af Juni månad 1873, uppburit, till Rdr 2,801,722: 09.
och hafva derefter levererats „ 770: 17.

hvilket sammanlagda belopp	Rdr	2,802,492: 26.
utöfver 1871 års bevillningssumma	„	2,600,000: —
utvisar ett öfverskott af	Rdr	202,492: 26.

Efter afdrag af restituerade 400 Rdr, uppgår det belopp, hvilket Riksgäldskontoret af *tilläggsbevillningen för år 1871* uppburit, till Rdr 1,030,455: 09.
utvisande ett öfverskott af „ 130,455: 09.
å den beräknade bevillningssumman Rdr 900,000: —

Utaf *allmänna bevillningen för år 1872* hade till den 1 Juli 1873, efter afdrag af de från Riksgälds-kontoret utbetalda taxeringskostnader och restitutioner å tillsammans 31,843 Rdr 89 öre, levererats Rdr 3,460,589: 63.
samt sedermera „ 69,835: 43.

eller tillsammans	Rdr	3,530,425: 06.
hvilket belopp med	„	330,425: 06.
öfverskjuter den beräknade bevillningssumman	Rdr	3,200,000: —

Utaf *1873 års allmänna bevillning* har till Riksgälds-kontoret inlevererats . . . . . Rdr 33,109: 23.
hvarifrån dock afgå utbetalda taxeringskostnader . . . . . „ 19,259: 48.
då återstoden utgör . . . . . Rdr 13,849: 75.

Enligt 1873 års Riksdags beslut har från och med år 1874 Riksgälds-kontorets dittills varande befattning med allmänna bevillningen upphört och öfverflyttats till Statskontoret.

Angående kortstämpel-bevillningen.

Till upplysning om antalet stämplade *kortlekar* och derför erlagd *bevillning* samt den behållning, som, efter afdrag af stämpelkostnader och fromma stiftelsers andelar i den erlagda afgiften, tillkommit Riksgälds-kontoret åren 1864—1873, meddelas här följande uppgift:

	Antal stämplade kortlekar.	Erlagd afgift.	Fromma stiftelsers andelar.	Stämpelkostnader.	Riksgälds-kontoret tillkommen behållning.
År 1864	193,448	72,543 —	33,248 85	7,549 48	31,744 67
„ 1865	193,156	72,433 50	33,198 68	3,198 26	36,036 56
„ 1866	177,108	66,415 50	30,440 42	7,534 23	28,440 85
„ 1867	180,016	67,506 —	30,940 24	3,804 91	32,760 85
„ 1868	127,484	47,806 50	21,911 29	6,059 17	19,836 04
„ 1869	163,340	61,252 50	28,074 04	5,829 77	27,348 69
„ 1870	168,200	63,075 —	28,909 37	1,984 87	32,180 76
„ 1871	208,332	78,460 78	30,723 63	6,573 23	41,163 92
„ 1872:					
omstämplade . .	74,758	112,251 72	39,864 60	9,602 49	62,784 63
nystämplade . .	120,590				
„ 1873	146,232	114,794 12	31,779 66	4,264 73	78,750 33

Angående arfs- och testaments-bevillningen.

I likhet med hvad i senaste revisionsberättelse skett och med tillägg af år 1873 meddelas här

Uppgift på den till Riksgälds-kontoret influtna bevillning för arf och testamenten under åren 1858—1873.

	Riksmynt.			Riksmynt.	
År 1858	54,008	48	År 1866	40,902	95
„ 1859	80,576	48	„ 1867	25,579	52
„ 1860	69,243	10	„ 1868	16,508	97
„ 1861	80,487	07	„ 1869	15,571	26
„ 1862	91,740	10	„ 1870	67,319	18
„ 1863	94,207	82	„ 1871	75,725	93
„ 1864	64,679	20	„ 1872	41,374	48
„ 1865	57,504	56	„ 1873	23,453	68

Härförutom hafva under början af år 1874 till Riksgälds-kontoret levererats åtskilliga i landtränterierna vid 1873 års slut innestående dylika bevillningsmedel med tillsammans . . . . . Rdr 6,893: 69.

§ 1.

Den 13 Oktober 1873 aflätо då församlade Revisorer till Fullmäktige en särskild skrifvelse rörande åtskilliga anmärkningar, som förekommit vid den granskning, Revisorerne verkställt af den, enligt Kongl. brefvet den 11 December 1811 samt 11 och 13 §§ i Instruktionen och Tjenstgöringsordningen vid Riksgälds-kontoret af den 9 Mars 1842, detta verk åliggande kontroll, uppbörd och redovisning af bevillning för arf, gåfva, testamente och fideikommiss; bland hvilka anmärkningar äfven förekom den, att å den i kommissariatets diarium öfver ingifna borgensförbindelser för sådan bevillning under N:o 30 upptagna förbindelse för bevillning af fideikommiss ombudsmannen utsökt omkring 125,000 Rdr, men, sedan Öfverståthållare-embetet medelst resolution den 30 Oktober 1871 utställt målet till påminnelser, hade ärendet hvilat, utan att påminnelser af ombudsmannen afgifvits. Afbetalning å bevillningsbeloppet hade dock med 33,000 Rdr verkstälts den 8 Februari 1871. Som Revisorerne ansågo sig förvissade derom, att Fullmäktige icke skulle underlåta att tillse, att hvad i de af Revisorerne berörda hänseenden blifvit försummadt ofördröjligen blefve af vederbörande fullgjordt, och att en omsorgsfull granskning af alla dit hörande förhållanden blefve verkställd, innan befattningen med dessa ärenden, till

följd af Riksdagens beslut, till annat embetsverk öfverlemnades, förklarade sig Revisorerne endast hafva velat på de anmärkta förhållandena fästa Fullmäktiges uppmärksamhet.

Denna Revisorernes skrifvelse föredrogs den 16 Oktober 1873 för Fullmäktige, hvilka deröfver infordrade förklaring af så väl kommissariatet som ombudsmannen. Det af kommissariatet i anledning häraf afgifna utlåtande, dateradt den 31 December, inlemnades till Fullmäktige den 8 Januari 1874. Detsamma innehåller ingen förklaring eller upplysning i afseende på det af Statsrevisorerne anmärkta förhållandet med här ofvan omförmälda ärende rörande bevillning af fideikommiss, utan uttalas deruti den förhoppning, att Fullmäktige vid den inventering och granskning af kommissariatets och ombudsmannens diarier, som de inom kort torde företaga, ville taga fullständig kännedom af förhållandena med de under kommissariatets vård befintliga borgensförbindelser, samt att Fullmäktige dervid skulle finna handlingarne i behörigt skick. Fullmäktige, som bordlade sagda utlåtande, anmodade äfven vid nämnde sammankomst, den 8 Januari 1874, de tre Fullmäktige, hvilka under förlidna året verkställt granskning och inventering af nämnda borgensförbindelser, att emellertid tillse, det Fullmäktiges under den 21 Augusti samma år meddelade föreskrifter i afseende å kompletterandet af testamentsbevillningen rörande handlingar blifvit vederbörligen iakttagna. Ombudsmannen afgaf sitt utlåtande den 12 Januari 1874, deruti han angående berörda, af Statsrevisorerne anmärkta förhållande åberopade sitt till Fullmäktige den 10 förutgångne December ingifna memorial och det hinder för bevillningsbeloppets bestämmande, som deri äfvensom i fideikommisstagarens den 30 Oktober 1873 inlemnade skrift omförmäldes; hvarom här nedan kommer att närmare redogöras. Dessa kommissariatets och ombudsmannens utlåtanden föredrogos i ett sammanhang den 15 Januari 1874, dervid, sedan bemälde tre Fullmäktige tillkännagifvit, att de vid den af dem den 12 i samma månad verkställda granskning och inventering af de för testamentsbevillningen aflemnade borgensförbindelser funnit de anmärkta ofullständigheterna och felaktigheterna till största delen afhjelpta, samt sedan vid denna sammankomst blifvit visadt, tt jemväl de vid nämnda granskning qvarstående anmärkningsanledningar dåmera blifvit undanröjda, med undantag af två utaf särdeles obetydlig beskaffenhet, Fullmäktige ansågo berörde, den 21 Augusti 1873 meddelade föreskrift vara iakttagen samt förklarade Statsrevisorernes gjorda framställning rörande testamentsbevillningsärendena icke föranleda till någon vidare åtgärd från Fullmäktiges sida. Fullmäktige anbefallde derefter kommissariatet att, å Riksgälds-kontorets vägnar, till Statskontoret öfverlemna de fordrings- och säkerhets- m. fl. andra handlingar — deribland äfven de till arfs- och testamentsbevillningsärendena hörande förbindelser — som, till följd af Riksdagens beslut om öfverflyttning till Statskontoret af åtskilliga Riksgälds-kontoret till 1873 års slut åliggande göromål, borde dit aflemnas; hvarom Statskontoret uti skrifvelse af den 15 Januari underrättades; och den 22 i samma månad företeddes för Fullmäktige vederbörliga qvittenser å dessa handlingars mottagande af Statskontoret.

Under tiden, som afgörandet af Statsrevisorernes mer berörda framställning hvilade i afvaktan å deröfver infordrade förklaringar, ingick innehafvaren af det fideikommiss, för hvars tillträdande erläggandet af bevillning var i fråga, till Fullmäktige med skrifvelse af den 23 Oktober 1873 deruti — jemte förmälan att, med anledning af svårigheten att utreda värdet å räntor från hemman, som förre fideikomissinnehafvaren såsom enskild tillhörighet innehaft, och hvilka räntor fördenskull blifvit tillsammans med jorden bevillningstaxerade, hafva under den i detta ärende förda skriftvexling

framställt förslag om frågans afgörande bemedlingsvis — han hemställde, huruvida icke, då annan utväg ej syntes vara att tillgå, bestämmandet af i fråga varande räntors värde i förhållande till det vid förre fideikommissinnehafvarens frånfälle dem tillsammans med jorden åsatta kunde öfverlemnas till afgörande af kompromiss utaf tre sakkunnige män, af hvilka en utsågs af Fullmäktige och en af honom samt den tredje af dessa två gemensamt. Denna skrifvelse, som ingafs den 30 Oktober, föredrogs först den 4 December för Fullmäktige, hvilka, i enlighet med ombudsmannens deröfver infordrade yttrande, den 18 i samma månad biföllo den gjorda framställningen under vilkor, att kostnaden för kompromissen bestriddes af fideikommissarien och att beräknandet af bevillningen å i fråga varande räntor skulle ske i enlighet med den vid fideikommissets tillträdande gällande bevillningsförordningen af den 17 Maj 1861; hvarjemte Fullmäktige föreskrefvo, att fideikommissarien skulle om detta beslut genom sekreteraren underrättas. Att en sådan underrättelse blifvit meddelad, synes af fideikommissariens bref till bemälde sekreterare af den 26 December. Uti denna skrifvelse, hvilken, så vidt Fullmäktiges protokoll utvisa, icke blifvit för dem anmäld, förklarade fideikommissarien sig ej finna skäligt att ingå på värdets beräknande efter nämnda bevillningsförordning, dels derför att ingressen till samma förordning innehöll att den gälde för 1862 och följande år, i sammanhang hvarmed upplystes att han tillträdt en del af fastigheterna år 1861, och dels derföre att bruket hittills lärer varit, att boupptecknings värdet tagits till grund för beräkningen. Ehuru han icke ville undandraga sig de möjliga kostnaderna af kompromissen, kunde han icke heller ingå på den uttalade åsigten att han vore den, hvilken skyldigheten ålåg att åstadkomma den i fråga varande utredningen i vidsträcktare mån, än som för honom vore möjligt, hvilket han trodde sig hafva för flera år sedan fullgjort genom aflemnandet både af bouppteckning och andra till arfsutredningen hörande handlingar. Slutligen och oaktadt han ansåg sättandet af kompromiss vara den bästa, kanske enda, utväg att få ett slut på saken, förklarade han sig dock hafva goda skäl att icke ingå på de vilkor, som blifvit honom genom sekreterarens skrifvelse meddelade.

Då Fullmäktige, såsom här förut är nämndt, läto genom kommissariatet till Statskontoret aflemna de till arfs- och testamentsbevillningen hörande handlingar, hade endast borgensförbindelsen för i fråga varande bevillning blifvit dit aflemnad med anteckning: "lagsökt 1871", i ena kolumnen af den förteckning å dylika förbindelser, som jemte dem till Statskontoret öfverlemnades; hvaremot sjelfva lagsökningsakten icke på samma gång aflemnades, utan lärer sedermera blifvit på enskild väg öfverlemnad från Riksgäldskontorets ombudsman till advokatfiskalen i Statskontoret, hvilken hållit densamma Statsrevisorerne tillhanda. Af denna lagsökningsakt inhemtas:

att dåvarande ombudsmannen i Riksgälds-kontoret den 11 April 1867 till Öfverståthållare-embetet i kronouppbördsärenden ingifvit ansökan derom att, sedan förut varande fideikommissinnehafvaren den 30 Juli 1861 aflidit och ny fideikommissarie, efter laga fardag, den 14 Mars 1863 tillträdt den fideikommissegendom, den aflidne i lifstiden innehaft, samt stadgad bevillning icke blifvit af den nye fideikommissinnehafvaren till Riksgälds-kontoret erlagd, utan i stället dit aflemnad en af två vederhäftige personer den 14 Juni 1862 ingången borgen för bevillningens betalande, så väl bemälde fideikommissinnehafvare som hans löftesmän måtte förpligtas att å den af honom tillträdda fideikommissegendom ofördröjligen till Riksgälds-kontoret inbetala, jemlikt bevillningsförordningen den 17 Maj 1861, belöpande bevillning, samt att, för bevillningsbeloppets bestämmande, åläggas, vid lämpligt vite, förete bestyrkt afskrift ej mindre af urkunden för fideikommisstiftelsen än ock af arfsföreningen, utredningen

och skiftet i boet efter senast aflidne fideikomissarien. Häröfver infordrades vederbörandes förklaringar, hvarjemte Öfverståthållare-embetet i kommunikationsresolutionen af den 12 April 1867 ålade dem att förete de af ombudsmannen begärda handlingarne;

att så väl fideikommissinnehafvaren som hans löftesmän den 2 Mars 1868 ingifvit gemensam förklaring, hvaruti anförts, dels hurusom utredningen af bevillningsbeloppet syntes dem mera invecklad, än att densamma kunnat på enskild väg åstadkommas, dels ock att, då Kronans ombudsman vore, bättre än förklaranderne, i tillfälle att åstadkomma en dylik utredning, de hoppades att sådant snarligen måtte ske, hvarefter bevillningsbeloppet skulle blifva behörigen erlagdt; hvaremellertid förklaranderne bifogade bestyrka afskrifter af "fideikommisstiftarens testamente af den 6 "Maj 1730 äfvensom arffföreningen, utredningen och skiftet efter den senast aflidne "fideikommissinnehafvaren i hvad angick fideikommissegendomen."

att t. f. ombudsmannen i Riksgälds-kontoret häröfver afgifvit påminnelser, som den 2 September 1870 till Öfverståthållare-embetet inlemnades och innehöllo, bland annat, att utaf ett vid förenämnda förklaring fogadt instrument öfver den 22 November 1862 afslutad utredning vore klart, att en mängd af t. f. ombudsmannen förtecknade bruksegendomar, hemman, räntor och stadsfastigheter med ett bouppteckнings- och taxeringsvärde af 2,519,615 Rdr voro af fideikommissnatur förutom en del andra hemman, för hvilka taxeringsvärdet icke vore i bouppteckningen utsatt. T. f. ombudsmannen anförde vidare, att det syntes honom orimligt att under den långa tid, som förflutit efter förre fideikommissinnehafvarens frånfälle, icke sterbhusdelegarne och fideikommissarien, som egde skilda intressen i boet, skulle hafva låtit verkställa en sådan utredning, som tydligt visade, huru stor del af egendomen vore fideikommiss eller arfvejord. Det ålåg dessutom icke ombudsmannen att åstadkomma en sådan utredning utan den tillträdande fideikommissarien, hvilken enligt 19 § i åberopade bevillningsförordning hade skyldighet att, så framt icke tvist om fideikommissrätten uppstått, hvilket här ej var fallet, inom ett år, från det fideikommisset tillträddes, hafva inbetalt bevillningen vid äfventyr, som i samma § stadgades (att böta 10 procent af bevillningens belopp). T. f. ombudsmannen yrkade fördenskull, dels att det måtte varda förklaranderne ålagdt att genast till Riksgälds-kontoret inbetala bevillning efter 5 för hundrade å all den af t. f. ombudsmannen uppräknade fasta egendom, som ostridigt tillhörde fideikommisset, dels ock, för den händelse att Öfverståthållare-embetet skulle anse de i bouppteckningen upptagna värden å en del af nämnda egendom afse jemväl annan egendom än den fideikommitterade, och i följd deraf förklaranderne ej genast kunde åläggas att, på sätt blifvit yrkadt, betala bevillning å *all* den uppräknade egendomen, dem likvisst måtte varda ålagdt att tills vidare oförd röjligen betala bevillning åtminstone å den egendom, hvars så väl taxeringsvärde som fideikommissnatur tydligt framgick af de ingifna handlingarne, samt att i afseende å den öfriga egendomen fideikommissarien kunde varda förelagdt vid vite, som stode i skäligt förhållande till den utsökta bevillningens belopp och den långvariga försummelsen att densamma betala, inom viss tid förebringa behörig upplysning om värdet ej mindre å den fideikommissegendom, hvars värde ej finnes i bouppteckningen tydligt utsatt, än ock å den till fideikommisset hörande lösa egendom, hvarå värde icke blifvit af fideikommissarien uppgifvet. Slutligen förbehöll sig t. f. ombudsmannen att få med svar bemöta den ytterligare förklaring, som kunde komma att infordras;

att, med anledning af Öfverståthållare-embetets häröfver den 20 September 1870 meddelade resolution, fideikommissarien och hans löftesmän den 4 Oktober 1871 ingifvit en ny förklaring, deruti anfördes, att den efter aflidne fideikommissinnehafvaren

den 22 Oktober 1861 upprättade bouppteckning utvisade, att af de egendomar, ombudsmannen upptagit såsom tillhöriga fideikommisset, en mängd hemman till sjelfva jorden icke tillhörde fideikommisset utan den aflidne fideikommissarien eller hans sterbhus. Då vid bouppteckningsförrättningen icke kunnat utredas till hvilken del det hemmanen åsatta taxeringsvärde belöpte på sjelfva jorden eller på räntan, hade uti en summa måst utföras hela värdet på hvarje gård eller hemman, vare sig att jorden tillhörde fideikommisset eller sterbhuset. För att dock icke uppehålla det ostridiga för det stridiga, hade fideikommissarien i testamentsbevillning levererat en summa af 33,300 Rdr, motsvarande den egendom, han, enligt upprättad och vid skriften bilagd förteckning, ansåg ostridigt tillhöra fideikommisset. I samma förklaring gjordes äfven bestridande mot erläggande af fideikommissbevillning å det år 1860 upptagna taxeringsvärdet å bruksrörelsen, hvilket skulle vara inräknadt i bevillningsbeloppet; och slutligen

att Öfverståthållare-embetet den 30 Oktober 1871 resolverat att handlingarne skulle öfverlemnas till Riksgälds-kontorets ombudsman, som hade att inom två månader med påminnelser inkomma, dervid remisshandlingarne borde till Öfverståthållare-embetet återställas.

Af hvad här förut blifvit anfördt, synes att hvarken några påminnelser blifvit af ombudsmannen afgifna eller handlingarne till Öfverståthållare-embetet återställda.

Med afseende å förebärandet, att värdet å fideikomissegendomen icke skulle kunna utredas på annat sätt än genom tvistens öfverlemnande åt en kompromiss, få nu församlade Revisorer upplysa, att fideikommisstagaren vid sin första förklaring bifogat bestyrkta afskrifter af dels sjelfva urkunden för stiftelsen af fideikommisset, dels bouppteckningen efter senast aflidne fideikommissinnehafvaren, uti hvilken bouppteckning värdena å egendomen finnas införda, dels ock en den 8 November 1862 påbörjad och den 22 i samma månad afslutad *utredning* angående de fastigheter, frälseräntor samt grufveandelar, hvilka tillhörde det af stiftaren i lifstiden, genom testamente af den 6 Maj 1730, upprättade fideikommiss, hvilket den år 1861 aflidne fideikommissarien senast innehaft. Härvid är dock att märka, det fideikommisstagaren underlåtit att vid förklaringen foga det uti denna utredning omförmälda arfskiftet efter sist aflidne fideikommissarien, som förrättades den 26 Maj 1862, ehuru detta arfskifte är den hufvudhandling, som fullständigast bör lemna upplysning om så väl den egendom, som är af fideikommissnatur, som den egendom, hvilken gått i arf till den aflidnes sterbhusdelegare.

Uti nämnda utredning heter det, att till ledning vid denna skiftesförrättning företeddes dels stiftarens testamente, enligt hvilket all hans fasta egendom skulle blifva fideikommiss, dels bouppteckningarne efter föregående fideikommissinnehafvare; hvarjemte, då hvarken vid fideikommissurkunden varit fogad eller eljest från tiden för fideikommissets stiftelse kunnat återfinnas tillförlitlig uppgift öfver fideikommissets tillhörigheter, helst bouppteckning efter fideikommisstiftaren icke blifvit till hofrätt ingifven eller kunnat återfinnas, till upplysning begagnades jordeböckerna och rusttjenstlängderna för tiden närmast fideikommissets stiftelse, ätvensom tillgängliga åtkomsthandlingar angående fastigheterna, privilegier angående bruken och grufvedelarne, med flera från egendomarne och de offentliga arkiven i hufvudstaden anskaffade handlingar. Med stöd af dessa handlingar hade förberedande utredning, angående i fråga varande förhållanden, blifvit efter uppdrag utarbetad af uppgifven person, samt, å fideikommisstillträdarens vägnar, särskildt granskad af annan, likaledes uppgifven person. Efter inhemtad kännedom af förhållandena samt tagen del af det utaf bemälde två personer afgifna utlåtande angående jordegendomar och räntor, hvilka ansågos tillhöra fideikommisset, dels ock af den redogörelse i afseende å del-

aktigheten i en uppgifven grufva, hvilken bemälde personer gemensamt med förvaltaren derstädes meddelat, så ock efter pröfning så väl af grunderna för de afgifna utlåtandena som af vissa till särskildt bedömande af respektive intressenter hänskjutna frågor, förklarade den aflidne fideikommissinnehafvarens sterbhusdelegare och den tillträdande fideikommissarien sammanstämmande, det de af de företedda handlingarne och upplysta förhållandena funno utredt, att nedan förtecknade bruksegendomar, hemman, räntor och stadsfastigheter tillhört fideikommisstiftaren vid hans frånfälle den 15 September 1730 och således voro af fideikommissegenskap, och att, såsom en följd deraf, de bland samma fastigheter, hvilka sedermera vid byten eller annorledes frångått fideikommisset, borde detsamma genom vederlag i föreskrifven bytesväg utaf den sist aflidne fideikommissinnehafvarens sterbhus godtgöras. Enligt hvad sålunda funnits utredt, tillhörde fideikommisset följande fastigheter:

A) *sådana, hvilka af den aflidne fideikommissinnehafvaren vid hans frånfälle innehades*, hvarunder alla dessa hemman, bruk och lägenheter samt stadsegendomar äro uppräknade utan åsatta värden, och

B) *sådana fastigheter, hvilka frångått fideikommmisset och borde detsamma genom vederlag från den senast aflidne fideikommissinnehafvarens sterbhus godtgöras*, hvarunder, likaledes utan åsatta värden, äro upptagna flera fastigheter. Utredningen afslutas med följande förklaring: "att, på sätt förestående handling innehåller, i allo "blifvit, vid den emellan oss uppgjorda utredning, befunnit och öfverenskommit, varder "härmed af oss förklaradt och erkändt, under det enda förbehåll att, i den mån när"mare upplysning vinnes, i afseende på sådana hemmans öretal och nummer, om hvilka "nu icke visshet kunnat erhållas, sådant varder till iakttagande i handlingen infördt;" hvarefter följa datum och årtal samt underskrifterna af sterbhusdelegarne efter den senast aflidne fideikommissinnehafvaren samt den tillträdande fideikommissarien och de vid förrättningen närvarande gode män.

Uti förut omförmälda påminnelseskrift, som t. f. ombudsmannen år 1870 afgaf, hade han vid specifikation af egendomen följt nyss nämnda utredning samt deruti efter boupptecknigen utfört värdena, hvarigenom uppkommit den summa, 2,519,615 Rdr, för hvilken han yrkat bevillnings erläggande med 5 procent, utgörande 125,980 Rdr 75 öre. Senast den 14 Mars 1864 hade denna bevillningsprocent bort vara till Riksgälds-kontoret inbetald. Som den 8 Februari 1871 derå afbetaldes 33,300 Rdr, utgör det ännu återstående utsökta beloppet 92,680 Rdr 75 öre. Den ränteförlust, som till följd häraf drabbat Riksgälds-kontoret, uppgick den 14 Mars 1874 till icke mindre än 57,828 Rdr 86 öre.

Revisorerne hafva ansett sig om detta i flera hänseenden märkliga tillvägagående att bevaka statens rätt böra meddela Riksdagen kännedom, med hemställan att åtgärder måtte vidtagas, på det att i fråga varande ärende må hastigare bringas till slut, än af hittills använda sätt för dess behandling synes vara att förvänta.

Reservationer anförda:

af Herr *A. M. Lindgren* (Bil. Litt. H.)

af Herrar Grefve *N. Gyldenstolpe*, *P. Sjöbring* och *H. Tamm*. (Bil. Litt. I).

§ 2.

Såsom här förut är omförmäldt, har kommissariatet, vid öfverlemnandet till Statskontoret af de till Riksgälds-kontoret ingifna borgensförbindelser för erläggandet af bevillning för arf, gåfva, testamente och fideikommiss, endast aflemnat borgensförbindelsen för ofvan nämnda fideikommissbevillning, utan att bifoga de för utsökningen af

samma bevillning ingifna och vexlade handlingar, samt å förteckningen öfver sagda borgensförbindelser gjort den vilseledande uppgiften, att utsökningen blifvit begärd år 1871 i stället för år 1867; icke heller har hvarken utdrag af Fullmäktiges protokoll den 4 och 18 December 1873 eller fideikommissinnehafvarens skrifvelse af den 26 i samma månad, hvilka afhandla samma ärende, blifvit vid nämnda tillfälle till Statskontoret aflemnade. Härtill kommer, att de från hofrätterna under år 1873 till Riksgälds-kontoret inlemnade uppgifter samt de af vederbörande uppbördsmän till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ingifna och af dem till detta verk under åren 1872 och 1873 aflemnade förteckningar rörande arfs- och testamentsbevillningen, hvilka handlingar erfordras för den Statskontoret med 1874 års början åliggande kontroll öfver uppbörden och redovisningen af dessa bevillningsmedel, icke blifvit öfverlemnade till Statskontoret. Med anledning häraf hafva Revisorerne anmodat Fullmäktige att låta föranstalta derom, att alla dessa handlingar varda i behörig ordning till Statskontoret aflemnade, samt underrättelse nämnda verk meddelad om den oriktiga anteckningen angående året, då begäran om utsökningen skett.

Äfvenledes och med anledning deraf, att så väl kommissariatets som ombudsmannens infordrade förklaringar öfver 1873 års Statsrevisorers erinringar vid kontrollen, uppbörden och redovisningen af arfs- och testamentsbevillningen till Fullmäktige afgifvits först *efter* den tid, då Riksgälds-kontorets befattning med dessa ärenden upphörde; samt med jemväl fästadt afseende derå att, i strid med gällande Instruktion och Tjenstgöringsordning, jemförd med Fullmäktiges beslut den 23 Februari 1865, sekreteraren icke förr än den 4 December 1873 för Fullmäktige anmält mera nämnde fideikommissaries den 30 förutgångne Oktober ingifna och i diariet under N:o 599½ antecknade skrift, innehållande förslag om en kompromiss för det omtvistade ärendets afgörande, äfvensom helt och hållet underlåtit att för Fullmäktige anmäla samme fideikommissaries skrifvelse af den 26 December 1873, deruti denne förklarat sig icke antaga de vilkor, Fullmäktige uppställt för medgifvandet af kompromissen, hafva Revisorerne härpå fästat Fullmäktiges uppmärksamhet under förväntan för framtiden, att dem underlydande tjenstemän tillhållas att i behörig ordning och tid fullgöra sina åligganden.

Reservationer anförda:

af Herr Grefve *N. Gyldenstolpe.* (Bil. Litt. K).

af Herrar *P. Sjöbring, H. Tamm* och *A. M. Lindgren.* (Bil. Litt. L).

af Herrar *A. Lind af Hageby* och Grefve *G. Wachtmeister.* (Bil. Litt. M).

§ 3.

Enligt hvad närmare uppgifves och styrkes i den berättelse om granskning af statsverket, som Revisorerne samtidigt med denna afgifva, har Kammarrätten icke från Riksgälds-kontoret fått mottaga de handlingar rörande bevillning af testamenten m. m., som till följd af Kongl. kungörelsen den 11 December 1811 skolat till först nämnda embetsverk aflemnats, för att tjena till nödig upplysning vid revision af länens landsböcker för år 1872; hvilket Revisorerne ansett sig böra för Riksdagen anmäla.

Liqviden angående Statsverkets öfverskott och besparingar för år 1872.

Genom nådigt bref af den 7 sistlidne Augusti har Kongl. Maj:t till Fullmäktige öfverlemnat den i Riksbokslutskontoret upprättade, på *1872 års rikshufvudbok* grundade liqvid mellan Statsverket och Riksgälds-kontoret angående *öfverskotten* på statsinkomsterna samt *besparingarne* å och *bristerna* i riksstatens förslagsanslag för samma år; och utgjorde, enligt denna liqvid, de behållna och Riksgälds-kontoret tillgodoförda

öfverskotten	Rdr	9,496,063: 75.
samt besparingarne å förslagsanslagen	„	908,245: 76.
Tillsammans	Rdr	10,404,309: 51.

Deremot hade uti samma liqvid blifvit Riksgälds-kontoret påförda bristerna i förslagsanslagen för år 1872

med	Rdr	2,767,647: 95.		
äfvensom följande af Statskontoret under året förskottsvis bestridda utgifter, hvilka till följd af Riksdagens beslut skola i de årliga liqviderna upptagas till ersättning af Riksgälds-kontoret, nemligen:				
godtgörelse för mistad rätt till forsellön	„	74,102: 42.		
och aftjenad begrafningshjelp till tjenstemäns sterbhus	„	28,040: 65.	„	2,869,791: 02.
och utgjorde sålunda det Riksgälds-kontoret tillkommande saldo			Rdr	7,534,518: 49.

Enligt senaste revisionsberättelse, sid. 69 och 70, hade Riksgälds-kontoret redan under åren 1872 och 1873 i afräkning å de öfverskott, som antogos uppkomma å de vid 1871 års riksdag för år 1872 beräknade statsinkomster, fått från Statskontoret mottaga . . . . . Rdr 8,000,000: —
hvilket belopp öfverstiger ofvan berörda saldo . . . . . „ 7,534,518: 49.
med . . . . . Rdr 465,481: 51.

Och har sist nämnda summa efter liqvidens mottagande blifvit under September månad detta år af Riksgälds-kontoret till Statskontoret återbetald.

Enligt förestående uppgifter hade år 1872 å förslagsanslagen uppstått besparingar å tillsammans . . . . . Rdr 908,245: 76.
samt brister å tillhopa . . . . . „ 2,767,647: 95.

Detaljerad redogörelse för de särskilda poster, som bilda dessa summor, återfinnes i kapitalkonto till rikshufvudboken för nämnda år, som lärer komma att till Riksdagens ledamöter utdelas.

Aflemnade öfverskott å 1873 års statsinkomster.

I afräkning å de *öfverskott*, som antagits uppkomma å de vid 1872 års Riksdag för *år 1873* beräknade statsinkomster, hade, enligt sid. 70 i senast afgifna revisionsberättelse, under Maj månad sist nämnda år till Riksgälds-kontoret från Statskontoret aflemnats . . . . . Rdr 2,000,000: —

Sedermera hafva från Statskontoret ytterligare levererats:

under Oktober 1873	. . . . .	Rdr	1,500,000: —
„ November „	. . . . .	„	500,000: —
„ December „	. . . . .	„	4,000,000: —
„ Januari 1874	. . . . .	„	1,000,000: —
„ Maj „	. . . . .	„	2,700,000: —
		„	9,700,000: —

hvadan Riksgälds-kontoret utaf 1873 års öfverskott redan fått mottaga ett sammanlagdt belopp af . . . . . Rdr 11,700,000: —

Angående öfverskotten å 1874 års statsinkomster.

Efter hvad Revisorerne inhemtat, hafva likaledes i afräkning å de *öfverskott* på statsverkets inkomster, som antagits vara att motse äfven för *innevarande* år, från Statskontoret till Riksgälds-kontoret aflemnats den 12 sistlidne Mars Rdr 1,000,000: —
och den 24 i samma månad . . . . . „ 500,000: —

Rdr 1,500,000: —

På grund af ett vid först berörda belopps aflemnande gjordt förbehåll om dess återbetalning till Statskontoret, derest sådant påfordrades, har, enligt Statskontorets derom framställda begäran, den 28 Maj detta år utanordnats och derefter till Statskontoret återbetalts samma belopp . . . . . „ 1,000,000: —

hvadan alltså den i afräkning å öfverskotten på 1874 års statsinkomster levererade och i Riksgälds-kontoret innestående summa utgör . . . . . Rdr 500,000: —

Återbetalning af lyftade medel å det vid 1867 års riksdag anvisade mindre kreditiv.

Enligt uppgift i senaste revisionsberättelsen, sid. 70, hade, jemlikt Riksdagens meddelade beslut, utaf influtna undsättningsmedel såsom afbetalning å hvad af det vid 1867 års riksdag anvisade *mindre kreditivet* blifvit lyftadt, eller 1,030,000 Rdr, från Statskontoret till Riksgälds-kontoret levererats . . . . . Rdr 895,000: —

Sedermera har Riksgälds-kontoret fått mottaga:

under Oktober 1873	. . . . .	„	45,000: —
och „ Maj 1874	. . . . .	„	90,000: —
		tillsammans Rdr	1,030,000: —

hvadan alltså hela det lyftade beloppet af i fråga varande kreditiv numera blifvit återbetaldt.

Till Riksgälds-kontoret levererade besparingar och behållningar.

Som fortsättning af den uppgift på de till Riksgälds-kontoret *levererade besparingar* å extra statsanslag och *andra uppkomna behållningar*, som finnes intagen i senaste revisionsberättelse, sid. 71, få Revisorerne meddela nedan stående, dels ur räkenskaperna, dels ur Fullmäktiges protokoll hemtade förteckning å levereringar, som förekommit från den tid, hvarmed nämnda uppgift slutar, och till nuvarande revisions början:

under år 1874:

den 8 Januari, från Riksbanken öfverlemnad behållning å den s. k. statslånefondens utestående fordringar		Rdr	2,000: —
den 5 Februari, genom Konungens Hofförvaltning, uppkommen behållning å det vid 1873 års riksdag beviljade anslaget till bekostande af Deras Majestäter Konungens och Drottningens kröning		„	1,500: 70.
den 26 Februari, genom Statskontoret, besparingar å följande extra anslag, nemligen:			
1869 års: till undervisning åt elever vid skeppsbyggeriinstitutet i Karlskrona	Rdr 689: 13.		
„ till arvode och resekostnadsersättning för antiqvitetsintendenten	„ 1,000: —		
„ kreditiv för upprätthållande af arméns pensionskassas egen pensionering	„ 18,743: 84.		
1870 års: till Skogsinstitutet	„ 74: 10.		
„ till löneförbättring åt Sundhetskollegii personal	„ 43: 38.		
„ till arvode och resekostnadsersättning för antiqvitetsintendenten	„ 1,000: —		
„ kreditiv för upprätthållande af arméns pensionskassas egen pensionering	„ 23,528: 14.		
och 1871 års: till Skogsinstitutet	„ 922: 32.		
„ för utgifvande af planschverket "Sverige, aqvarell-litografier och tontryck"	„ 800: —		
„ kreditiv för tillämpning af gällande pensionsstater för arméns befäl och tjenstemän	„ 826: 08.		
„ Dito för upprätthållande af arméns pensionskassas egen pensionering	„ 24,840: 69.		
„ Dito för pensionering af sjöförsvarets embets- och tjenstemän samt betjente	„ 13,200: —		
„ Dito för förbättrad dito af gemenskapen vid sjöförsvaret	„ 3,750: —	„	89,417: 68.
den 4 Mars, besparing å statsanslaget till Myntverkets drift och underhåll		„	200: —
		Transport Rdr	93,118: 38.

Transport Rdr 93,118: 38.

den 31 Mars, genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens län, återstoden af lyftade beloppet utaf det för myrutdikning vid byn Heden inom Neder-Kalix socken af Norrbottens län beviljade anslag . . . . . „ 50: —

den 15 Juli, genom Statskontoret, uppkomna och från Fångvårdsstyrelsen återlevererade behållningar:

a) å extra statsanslaget till uppförande af häradsfängelser . . . . . Rdr 313: 22.

b) å dito till fängelsebyggnader i städerna utom Stockholm . . . . . „ 184: 83.

c) å dito till uppförande af ett nytt straffängelse i Karlskrona . . . . . „ 128: 38.

d) å dito till uppförande af ett kronohäkte i staden Hudiksvall . . . . . „ 3,321: 19.

e) å extra statsanslaget till uppförande af ett kronohäkte i Vestervik . . . . . „ 2,943: 50.

f) å dito till länsfängelser . . . . . „ 4: 78.

g) å bidrag från vissa härader till uppförande af kronohäkten i Norrköping och Norrtelje . . . . . „ 5,271: 86. „ 12,167: 76.

samma dag, genom Statskontoret, besparing å den för sjöförsvaret anvisade och till Förvaltningen af sjöärendena utanordnade andel af det vid 1870 års riksdag beviljade s. k. mindre kreditivet . . . . . „ 89,554: 37.

den 1 Augusti, genom Kommerskollegium, behållning å anslaget till handtverks- och fabriksarbetare för besökande af verldsutställningarne i London och Köpenhamn . . . . . „ 170: —

den 4 Augusti, genom Statskontoret, behållningar å dels f. d. vattenkommunikationsfonden . . . . . Rdr 754: 92.
och dels å anslaget till jernbro öfver Sagån samt dermed förenad vägomläggning . . . . . „ 87: 04. „ 841: 96.

Summa Rdr 195,902: 47.

Besparingar å de af 1871 års Riksdag anvisade medel till lån för befrämjande af utdikningar och vattenaftappningar inom rikets mellersta och södra delar.

Enligt skrifvelse till Fullmäktige af den 12 Januari detta år har Kongl. Maj:t förordnat, att nedan nämnda två *lån*, som beviljats utaf de af 1871 års Riksdag anvisade medel till befrämjande af *utdikningar* och *vattenaftappningar* inom rikets mellersta och södra delar (se 1872 års revisionsberättelse, sid. 69) skola till Riksdagens disposition reserveras, nemligen:

lånet till utdikning af vattensjuk mark vid Tufverud och Drömmeshult i Björkö socken af Östra härad och Jönköpings län å . . . . . Rdr 1,225: —

och lånet för utdikning af Resmo mosse i Resmo socken på Öland å . . . . . „ 500: —

Summa Rdr 1,725: —

Besparingar å 1872 års Riksdags anslag till frostafledande myrutdikningar och vattenaftappningar.

Efter inkomna anmälanden, att vederbörande intressenter afsagt sig begagnandet af de *anslag*, som för nedan nämnda företag blifvit beviljade utaf de till frostafledande *myrutdikningar* och *vattenaftappningar* af 1872 års Riksdag anvisade medel (se sid. 57 i 1873 års revisionsberättelse), har Kongl. Maj:t, enligt till Fullmäktige ankomna nådiga bref, förordnat att samma anslag skulle till Riksdagens disposition reserveras, nemligen:

det för sänkning af sjön *Bårfån* och *Björke* elf för utdikning af sank mark i *Lysviks* socken af Vermlands län beviljade anslag af 6,420 Rdr;

anslaget, 3,000 Rdr, för sänkning af *Slagmors å* på gränsen mellan *Norrala* och *Trönö* socknar af Gefleborgs län; samt

det anslag, 1,400 R:dr, som beviljats för utdikning af sjöarne *Lillviken* och *Sidviken* vid *Svartviks* by i Norrala socken af sist nämnda län.

Sammanlagda beloppet af dessa reserverade medel utgör 10,820 Rdr.

Angående statens fordran hos the Gellivara Company limited för anslaget till rensnings- och kanaliseringsarbeten i Lule elf.

Såsom fortsättning af de i senaste revisionsberättelse, sid. 75, meddelade upplysningar angående statens *fordran* hos *the Gellivara Company limited* för lyftade medel utaf anslaget till rensnings- och kanaliseringsarbeten i Lule elf, få Revisorerne ur ombudsmannens till dem afgifna berättelse anföra, att utdelning af tillgångarne ännu ej kunnat af sysslomännen bestämmas eller verkställas, af den orsak att, sedan bolagets fastigheter blifvit å exsekutiv auktion den 29 November 1869 försålda och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens län den 22 Juli 1871 upprättat liqvid om köpeskillingen för samma fastigheter, men besvär öfver liqviden blifvit hos Svea Hofrätt anförda, Hofrätten först den 16 December 1873 i nämnda mål meddelat utslag och, enär liqviden i flera väsendtliga delar funnits oriktig, visat ärendet åter till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande för föreskrifna rättelsers verkställande.

Angående Höganäs stenkolsverks betalningsskyldighet för erhållet understöd af statsmedel.

Fullmäktige anmälde uti sin till 1874 års Riksdag afgifna berättelse, att de låtit hos Luggude Häradsrätt uttaga stämning å *Höganäs stenkolsverks bolag* med yrkande om dess förpligtande att till Riksgälds-kontoret inbetala dess för tiden intill år 1872 upplupna *skuld* till staten, uppgående, enligt en på bolagets räkenskaper grundad beräkning, till 54,000 Rdr; om hvars tillkomst utförligen redogöres i Statsrevisorernes berättelse åren 1872 och 1873. Uti häröfver den 22 sistlidne Juli meddeladt utslag yttrar Häradsrätten: att genom de företedda handlingarne det vore styrkt, att intressenterne i bolaget den 20 Maj 1829 vid sammanträde inför Fullmäktige antagit de för i fråga varande penningeunderstöds erhållande af Rikets Ständer fastställda vilkor; hvarefter medlen i den ordning, Rikets Ständer vid 1829 års riksdag stadgat, blifvit till bolaget utlemnade, enligt vederbörliga qvittenser af den 23 Maj 1829, den 3 Maj 1830 och den 19 Mars 1833; och ehuru genom företedda ut-

draget af Höganäs stenkolsverks räkenskaper från år 1830 vore utredt, att bolagets vinst under nio år uppgått till åtta procent och under tre år till tolf procent, i följd hvaraf den andel i vinsten, som statsverket sig förbehållit, skulle utgöra omstämda 54,000 Rdr; dock som Kongl. förordningen den 4 Mars 1862 stadgade, att hvar, som hos annan eger fordran, skall den hos gäldenären kräfva eller tillkännagifva inom tio år från den dag, fordringen tillkom, samt, derest fordringen ej vore till betalning förfallen så tidigt, att den inom tio år kräfvas kunde, gäldenären derom erinra, allt vid äfventyr att hafva sin talan mot gäldenären förlorat; men det icke vore visadt, att Riksgälds-kontoret, efter år 1829, då dess i fråga varande fordran ostridigt tillkom, densamma hos bolaget anmält eller eljest sökt göra gällande förr, än genom den till direktionen för stenkolsverket den 24 Oktober 1872 aflåtna skrifvelse, och således ej ens inom tio år efter det åberopade 1862 års Kongl. förordning utfärdades, pröfvade Häradsrätten, med ogillande af stämningspåståendet, rättvist bolaget från Riksgälds-kontorets i fråga varande kraf befria.

Emot berörda utslag har vad blifvit erlagdt och kommer, enligt Fullmäktiges föreskrift, talan deremot att fullföljas till Kongl. Hofrätten öfver Skåne och Blekinge.

Angående Allmänna hypoteksbankens och de bolags ställning, i hvilkas revisioner ombud, utsedde af Fullmäktige i Riksgäldskontoret, deltaga.

Enär Fullmäktige hafva till åliggande att genom ombud, af dem utsedda, deltaga i granskning af Allmänna hypoteksbankens samt Strömsholms nya kanalbolags, Dalslands kanalaktiebolags och Kinda kanalaktiebolags förvaltning och räkenskaper, hafva Revisorerne utaf de under året härom inkomna och till dem öfverlemnade berättelser gjort följande sammandrag öfver nämnda banks och bolags ställning.

Allmänna hypoteksbanken.

Uti granskningen af Allmänna hypoteksbankens räkenskaper för år 1873 och förvaltning från och med den 25 April samma år till och med den 20 April 1874 har, å Riksgälds-kontorets vägnar, Majoren M. Wolffelt deltagit. Enligt den derom afgifna berättelsen hade beloppet af de till hypoteksföreningarne lemnade lånemedel,

som vid 1873 års början utgjorde	Rdr	129,114,285: 80.
under året ökats med	„	8,496,388: 16.
så att de vid samma års slut uppgingo till	Rdr	137,610,673: 96.
Under de tre första månaderna af år 1874 hade ytterligare utgifvits	„	4,091,198: 16.
hvadan summan af de vid sistlidne Mars månads slut hypoteksföreningarne tillhandahållna låneförlag utgjorde	Rdr	141,701,872: 12.
Intill samma tidpunkt hade af hypoteksföreningarne amorterats	„	9,035,454: 30.
och utgjorde alltså deras då återstående kapitalskuld till Hypoteksbanken	Rdr	132,666,417: 82.

Af revisionsberättelsen och dervid fogade utdrag af 1873 års bokslut öfver de från Riksbanken öfvertagna fastighetslån inhemtas, att Hypoteksbankens skuld för dessa lån, som vid årets början var . . . . . Rdr 4,866,267: 54.
under året minskats med . . . . . „ 205,349: 30.

till . . . . . Rdr 4,660,918: 24.
att å dylika vid årets början i landet utestående lån till ett sammanlagdt belopp af . . . . . Rdr 2,634,243: 17.
under året inbetalts . . . . . „ 396,942: 75.

och således vid årets slut deraf utestodo . . . . . Rdr 2,237,300: 42.
samt att Hypoteksbanken utaf de å fastighetslånen återbetalda medel för sin öfriga rörelse användt . . . . . Rdr 2,437,089: 64.

Af Hypoteksbankens tyska 4½ procent obligationer funnos vid 1873 års ingång utelöpande . . . . . Thlr 22,488,100: —
och under början af år 1874 försåldes . . . . . „ 67,000: —

Thlr 22,555,100: —

Deremot inlöstes eller förföllo till inlösen, under år 1873 Thlr 60,200: —
under Februari 1874 . . . . . „ 16,200: — 76,400: —

och utgjorde alltså den 31 Mars 1874 återstående skulden . . Thlr 22,478,700: —
motsvarande i riksmynt . . . . . Rdr 59,943,200: —

Vid 1873 års början utgjorde det försålda beloppet af Hypoteksbankens svenska obligationer . . . . . Rdr 69,514,500: —
och under årets lopp afyttrades:
5 procent obligationer å . . . . . Rdr 4,309,100: —
4 procent obligationer å . . . . . „ 5,710,300: — 10,019,400: —

så att vid årets slut voro försålda . . . . . Rdr 79,533,900: —

Under de tre första månaderna af år 1874 försåldes ytterligare:
5 procent obligationer å . . . . . Rdr 4,812,500: —
4 procent obligationer å . . . . . „ 26,800: — 4,839,300: —

och hade alltså intill den 31 Mars 1874 blifvit försålda svenska obligationer till ett sammanräknadt belopp af . . . . . Rdr 84,373,200: —

Efter afräkning af inlösta eller till inlösen förfallna dels 5, dels 4 procent obligationer å . . . . . „ 1,595,200: —

utgjorde vid nämnda tid den återstående inhemska obligationsskulden . . . . . Rdr 82,778,000: —

Första utlottningen af Hypoteksbankens 5 procent obligationer verkställdes under år 1873. De under samma år i Juli och December verkställda utlottningar för den i Januari och Juli 1874 förestående inlösen omfattade hela den från obligationernas utfärdande tilländalupna tid, eller för 1864 års obligationer 10 år, för 1869 års 5 och för 1871 års obligationer 3 år.

Då den serie af 4 procent obligationer, som år 1872 af Hypoteksbanken utfärdades, särdeles hvad de högsta valörerna, å 10,000 och 5,000 Rdr, beträffade, rönt så stark åtgång, att deraf endast några få återstodo, beslöts den 6 Februari 1874 att en ny serie af 4 procent obligationer skulle utfärdas till sammanlagdt belopp af 40 millioner kronor, hvarå räntan skulle betalas halfårsvis, den 15 April och 15

Tillgångar:

Fordringar hos hypoteksföreningarne efter afdrag af deras tillgodohafvanden	Rdr	128,863,786: 21.
Å giroräkningar innestående	„	327,896: 90.
Lån till enskilda	„	3,337,100: —
Amorteringsfond för 5 procent-lånen	„	2,743,900: —
Inköpta obligationer	„	1,053,838: 47.
Anvisningar å främmande valuta	„	708,000: —
Kassabehållningar	„	60,715: 94.
Från Riksbanken öfvertagna fastighetslån	„	2,237,300: 42.
Förskjutna lånepåkostnader	„	582: 46.
Upplupna, ej förfallna räntor å fastighetslån	„	48,105: 79.
Upplupna, ej förfallna förvaltningsbidrag	„	76,394: 60.
Inventarier	„	8,000: —
Kapitalrabatt, som samtidigt med lånen amorteras:		
å 1861 och 1862 års 4½ procent-lån	„	4,285,366: 93.
å 1872 års 4 procent-lån	„	1,595,357: 05.
Grundfond: 1,000 st. Riksgälds-kontorets obligationer	Rdr	8,000,000: —
	Summa Rdr	145,346,344: 77

Vid jemförelse med föregående år visar sig, att reservfonden för de från Riksbanken öfvertagna fastighetslån under år 1873 ökats med 19,339 Rdr 61 öre och Hypoteksbankens egen reservfond med 103,427 Rdr 64 öre.

Oktober, samt amorteringen verkställas under loppet af 45 år, räknade från den 15 Oktober 1874.

Enligt den vid revisionsberättelsen fogade öfversigt af Hypoteksbankens ställning efter bokslut för år 1873 voro dess

Skulder:

1861 års amorteringslån à 4½ procent	Rdr	31,205,866:	66.
1862 års d:o à 4½ d:o	„	28,601,866:	66.
1864 års lån à 5 procent	„	29,315,500:	—
1869 års d:o à 5 d:o	„	20,000,000:	—
1871 års d:o à 5 d:o	„	16,604,800:	—
1872 års d:o à 4 d:o	„	13,548,900:	—
Amorteringslån af Riksbanken	„	4,660,918:	24.
Å annuitetsräkning med Riksbanken, 1873 års annuitet	„	400,000:	—
Saldo i löpande räkningar	„	5,222:	54.
Qvarstående, här odisponerade annuitetsmedel	„	22,923:	10.
Upplupna, ej förfallna räntor	„	134,557:	66.
Amorteringsfond för kapitalrabatten å 1861 och 1862 årens lån	„	291,946:	—
Reservfond för de från Riksbanken öfvertagna fastighetslån	„	73,130:	94.
D:o för Hypoteksbankens öfriga rörelse	„	480,712:	97.
Summa	Rdr	145,346,344:	77.

Den grundfond af åtta millioner Rdr, Hypoteksbanken innehar uti 4½ procent obligationer, utfärdade af Riksgälds-kontoret, har hittills icke behöft anlitas.

Strömsholms

Granskningen af detta bolags förvaltning och räkenskaper har omfattat åren 1872

Bolagets ställning

Skulder:

Till aktieegarne för inbetalda aktier	323,400: —
D:o innestående aktieutdelning	77,616: —
För amorteringslån	201,300: —
Förfallna, ej inlösta obligationer och kuponer	220: —
Till Handels- och sjöfartsfonden	369,000: —
Tillgång utöfver skuld	2,075,695: 27.
Summa Rdr	3,047,231: 27.

Utgifter år 1872:

Kanalens och slussarnes underhåll, strömrensningar, aflöningar m. m.		59,422: 91.
För Norrtunbo qvarn och såg		28: 74.
Jordersättningar		927: 67.
Fattigförsörjning		688: 08.
Inventarier och materialier		7,834: 29.
Afsättning till reparationsfonden	4,500: —	
Ränta å nämnda fonds behållning	4,641: 79.	
		9,141: 79.
Ränta å amorteringslånet, à 5½ procent		11,071: 50.
Amortering af samma lån		5,310: —
Afbetalning å skulden till Handels- och sjöfartsfonden		9,000: —
Utdelning till aktieegarne		22,500: —
Öfverskott af kanalinkomsterna, aflemnadt till Riksgälds-kontoret		1,139: 47.
Summa Rdr		127,064: 45.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Kontanta behållningar	2,300: —
Fasta husbyggnader	30,565: 50.
Förrådseffekter	54,212: 47.
I Riksgälds-kontoret deponerade medel för kanalens framtida underhåll	80,721: 95.
Kanalombyggnadskostnaden	2,803,528: 56.
Summa Rdr	2,971,328: 48.

nya kanalbolag.

och 1873.

den 31 December 1871.

Tillgångar:

Kontanta behållningar	2,410: —
Fastigheter	37,000: —
Borgås hamn- och lastageplats	27,544: 89.
Borgåssunds bro	28,329: 18.
Fasta husbyggnader	30,565: 50.
Förrådseffekter	46,268: 18.
Räntemedel	4: 80.
I Riksgälds-kontoret deponerade medel för kanalens framtida underhåll	71,580: 16.
Kanalombyggnadskostnaden	2,803,528: 56.
Summa Rdr	3,047,231: 27.

Inkomster år 1872:

Sluss- och kanalinkomster	126,819: 20.
Diverse inkomster	245: 25.
Summa Rdr	127,064: 45.

den 31 December 1872.

Skulder:

Till aktieegarne för 539 inbetalda aktier à 600 Rdr	323,400: —
D:o innestående aktieutdelning för åren 1848—1859 à 2 procent	77,616: —
För amorteringslån, ursprungligen 250,000 Rdr	196,210: —
Till Handels- och sjöfartsfonden	360,000: —
Tillgång utöfver skuld	2,014,102: 48.
Summa Rdr	2,971,328: 48.

Bolagets ställning

Skulder:

Till aktieegarne för inbetalda 539 aktier à 600 Rdr		323,400: —
D:o innestående aktieutdelning för åren 1848—1859 à 2 procent		77,616: —
För amorteringslån, ursprungligen 250,000 Rdr		196,210: —
Till Handels- och sjöfartsfonden		360,000: —
Tillgång utöfver skuld		2,014,102: 48.
	Summa Rdr	2,971,328: 48.

Utgifter år 1873:

Kanalens och slussarnes underhåll, strömrensningar, aflöningar m. m.		72,596: 09.
För Norrtunbo qvarn och såg		109: 42.
Jordersättningar		1,028: 86.
Fattigförsörjning		623: 45.
Inventarier och materialier		6,805: 97.
Afsättning till reparationsfonden	4,500: —	
Ränta å nämnda fonds behållning	4,714: 95.	9,214: 95.
Ränta å amorteringslånet à 5½ procent		10,785: 50.
Amortering af samma lån		7,367: —
Afbetalning å skulden till Handels- och sjöfartsfonden		9,000: —
Utdelning till aktieegarne		22,500: —
Öfverskott af kanalinkomsterna, aflemnadt till Riksgälds-kontoret		2,687: 58.
	Summa Rdr	142,718: 82.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Kontanta behållningar		4,633: —
Fasta husbyggnader		30,565: 50.
Förrådseffekter		58,685: 44.
I Riksgälds-kontoret deponerade medel för kanalens framtida underhåll		89,936: 90.
Kanalombyggnadskostnaden		2,803,528: 56.
	Summa Rdr	2,987,349: 40.

den 1 Januari 1873.

Tillgångar:

Kontanta behållningar	2,300: —
Fasta husbyggnader	30,565: 50.
Förrådseffekter	54,212: 47.
I Riksgälds-kontoret deponerade medel för kanalens framtida underhåll	80,721: 95.
Kanalombyggnadskostnaden	2,803,528: 56.
Summa Rdr	2,971,328: 48.

Inkomster år 1873:

Sluss- och kanalinkomster	142,176: 23.
Diverse inkomster	542: 59.
Summa Rdr	142,718: 82.

den 31 December 1873.

Skulder:

Till aktieegarne för inbetalda 539 aktier à 600 Rdr	323,400: —
D:o innestående aktieutdelning för åren 1848—1859 à 2 procent	77,616: —
För amorteringslån, ursprungligen 250,000 Rdr	188,843: —
Till Handels- och sjöfartsfonden	351,000: —
Tillgång utöfver skuld	2,046,490: 40.
Summa Rdr	2,987,349: 40.

Bolagsrevisorernes berättelse upplyser att, i öfverensstämmelse med direktionens beslut den 26 Oktober 1871, som grundar sig på de bestämmelser i afseende på inkomsternas fördelning, om hvilka aktieegarne redan å bolagsstämma den 14 November 1863 öfverenskommit, hafva de räkenskaper, som angå kanalen och de räkenskaper, hvilka afse utdelning till aktieegarne samt upptaga hvad de anse vara deras enskilda tillhörigheter, blifvit från hvarandra skilda och föras nu i två särskilda böcker, den ena kallad "Hufvudbok vid Strömsholms nya kanalbolag" och den andra benämnd "Aktieegarnes i Strömsholms nya kanalbolag hufvudbok". Enligt sist berörda räkenskap utgjordes aktiegarnes tillgångar den 31 December nedan nämnda år af följande fasta egendomar, fordringar och andra tillhörigheteter:

	1871.	*1872.*	*1873.*
Egendomen Skantzen, boställe åt kamereraren	20,000: —	20,000: —	20,000: —
Dito Norrtunbo, boställe åt mekanikus	15,000: —	15,000: —	15,000: —
Dito Finntorpet	2,000: —	2,000: —	2,000: —
Outtagen aktieutdelning för åren 1848—1859, 2 procent för hvarje år	77,616: —	77,616: —	77,616: —
Hamn- och lastageplatsen vid Borgåssund .	27,544: 89.	30,512: 22.	30,512: 22.
Borgås bro	28,329: 18.	28,329: 18.	28,329: 18.
Räntemedel	4: 80.	— — —	— — —
Summa Rdr	170,494: 87.	173,457: 40.	173,457: 40.

I följd af denna dubbla räkenskapsföring, som enligt hvad i nämnda revisionsberättelse omförmäles, härleder sig från det förhållande, att aktieegarne ansett sig hafva laglig rätt att efter godtfinnande och utan något anspråk från statens sida använda utdelningar af kanalverket, från hvilkas uttagande de för tolf år till en del och för tre år helt och hållet afstått, hafva, jemte den utdelning af 22,500 Rdr, som utgått på grund af 10 § i bolagets privilegium, åtskilliga andra vinster tillfallit aktieegarne, på sätt det s. k. aktieutdelningskonto utvisar. Detta konto upptager sålunda, utom förenämnde 22,500 Rdr, följande belopp:

		1872.	*1873.*
af fastigheterna	Rdr	1,765: 89.	1,645: 27.
af hamn- och lastageplatsen vid Borgås sund	„	— — —	1,549: 76.
af Borgås bro	„	322: 45.	370: 99.
af räntor, dels 5 procent å innestående aktieutdelning, dels å under året tillfälligtvis utlånta medel	„	4,841: 41.	5,101: 94.
af en aktieegarne tillhörig kanaljakt	„	600: —	600: —
af telegrafstationen vid Strömsholm	„	1,249: 86.	1,056: 66.
	Rdr	8,779: 61.	10,324: 62.
afgår det belopp, hvarmed utgifterna öfverstego inkomsterna för hamn- och lastageplatsen vid Borgås sund	„	2,967: 33.	— — —
	Summa Rdr	5,812: 28.	10,324: 62.

Kanalrevisorerne vitsorda, att de under färd genom kanalen och den naturliga farleden funnit så väl sjelfva kanalen som slussarne och öfriga kanalverket tillhöriga byggnader i godt skick, äfvensom de inhemtat, att upprensnings- och sprängnings-

arbetena i den naturliga segelleden, hvilka till betydligt omfång blifvit under de senare åren med stora kostnader verkställda, medfört åsyftadt gagn, så att, oaktadt ganska lågt vatttenstånd, många olägenheter för seglationen, som tillförene förefunnits, syntes vara till stor del undanröjda, om ock ytterligare förbättringar ännu kunde anses vara af nöden. Derjemte upplysa de, att dessa arbeten pågingo under innevarande år på flera ställen och skulle dermed jemväl framgent fortsättas i mån af behof och tillgångar.

Till följd af det beslut, Riksdagen fattat i enlighet med 1872 års Statsrevisorers hemställan. sid. 102 och 103 i deras berättelse. hafva Fullmäktige anmodat den af dem utsedde revisorn att tillse, det i revisionsberättelsen komme att intagas nödiga uppgifter öfver bolagets så väl inkomster som utgifter under de år, revisionen omfattade, som ock tillgångar och skulder vid slutet af hvart och ett af samma år, äfvensom i öfrigt söka anskaffa de upplysningar, som vore nödiga för att bedöma det sätt, hvarpå bolaget fullgjorde sina förbindelser till det allmänna; och borde dervid särskild uppmärksamhet fästas vid det, enligt senaste revisionsberättelse, under rubrik "för innestående aktieutdelning" bland skulderna upptagna belopp af 77,616 Rdr; hvarförutom Fullmäktige uppdragit åt bemälde revisor att, för så vidt ännu för handen varande förhållanden dertill föranledde, taga närmare reda på och meddela kännedom om det i Fullmäktiges protokoll den 15 September 1864 omförmälda förhållande, att fastigheterna Skantzen, Norrtunbo och Finntorp blifvit i räkenskaperna upptagna såsom bolagets särskilda, till kanalverket ej hörande egendomar, och att ränta å den innestående aktieutdelningen beräknats bolaget till godo.

På sätt förestående, ur bolagsrevisorernes berättelse hemtade sammandrag utvisar, hafva de begärda uppgifterna rörande kanalbolagets inkomster och utgifter samt ställning blifvit lemnade äfvensom redogörelse för de inkomster och tillgångar, som äro upptagna uti "aktieegarnes hufvudbok." Derjemte har den af Fullmäktige utsedde revisorn, Brukspatronen Carl von Stockenström, uti en till Fullmäktige särskildt afgifven berättelse lemnat en utförlig redogörelse för hvad som kunnat lända till upplysning i afseende på de i öfrigt anmärkta förhållandena. Af denna redogörelse framgår, att bolaget den 14 November 1863 beslutat, att i räkenskaperna skulle uppläggas ett särskildt "Utdelningskonto", till hvilket skulle vid hvarje års slut öfverföras:

1:o afkastningen af bolagets fasta egendomar Skantzen, Norrtunbo och Finntorp, hvarvid de två först nämnda borde för året upptagas till afkastning, Skantzen till 1,250 R:dr och Norrtunbo till 1,000 Rdr; dock skulle från afkastningssumman afdragas hvad som under året åtgått för underhåll och reparationer;

2:o all inkomst af bron vid Borgåssund samt hamn- och lastageplatsen m. m. derstädes, likaledes efter afräkning af hvad för reparationer derå under året åtgått;

3:o fem procent ränta, 3,880 Rdr 80 öre, å de under åren 1848—1859 å utdelningen innehållna 2 procent å aktiebeloppet, eller tillhopa 77,616 Rdr;

4:o det bolaget i privilegiet såsom utdelning tillerkända belopp, 22,500 Rdr, så framt årets kanalinkomster dertill lemnade tillgång, sedan ej mindre stadgad betalning till Handels- och sjöfartsfonden, till reparationsfonden och för amorteringslånet egt rum samt alla årets öfriga utgifter blifvit guldna, än ock en förlagssumma för det följande året reserverad;

5:o den ränteinkomst, som genom direktionens åtgärd kunde, medelst utlåning af influtna medel under året, bolaget beredas.

Sedan detta beslut från och med år 1864 blifvit tillämpadt, förordnade direktionen den 26 Oktober 1871, att räkenskaperna skulle skiljas i två afdelningar, den ena, upptagande de kanalverkets inkomster och utgifter, enligt hvilka utdelningen till aktieegarne på grund af privilegiet och det öfverskott, som tillkomme statsverket, bestämdes, och den andra innefattande redogörelse för aktieegarnes enskilda tillhörigheter. Först nämnda räkenskap skulle, såsom förut är nämndt, afslutas uti en "Hufvudbok vid Strömsholms nya kanalbolag" och den öfriga redogörelsen inflyta i "Aktieegarnes i Strömsholms nya kanalbolag hufvudbok." Till sist nämnda hufvudbok öfverfördes från och med år 1872 fastigheterna Skantzen, Norrtunbo och Finntorp, Borgåssunds bro, hamn- och lastageplatsen vid Borgåssund, en kanaljakt samt telegrafstationen vid Strömsholm, hvartill kommo räntor dels å här förut omförmälda innestående aktieutdelning dels å under året tillfälligtvis utlånta medel.

Då nu församlade Statsrevisorer, efter tagen kännedom af hit hörande handlingar, gå att bedöma bolagets här ofvan omförmälda beslut och direktionens derpå grundade åtgärder, hafva Revisorerne ansett sig böra vid hvarje särskildt förhållande först anföra de grunder, hvarpå bolaget, enligt hvad berörde särskilda berättelse gifver vid handen, förmenat sig ega rätt till den beslutade och vidtagna åtgärden, samt derefter meddela det yttrande, som Revisorerne anse densamma föranleda.

Angående egendomen Skantzen.

I afseende härå innehåller omförmälde särskilda berättelse:

"Vid bolagsstämma den 12 Februari 1842 gjorde bolaget det uttryckliga för-"behåll att, derest, efter det kanalen vore färdigbyggd enligt den af Kongl. Maj:t fast-"ställda plan, några tillgångar skulle öfverblifva, vare sig i kontanter, fordringar, fastig-"heter eller effekter af hvad namn de månde vara, hvilka icke vidare för kanalens "verkställda ombyggnad erfordrades, bolaget skulle vara berättigadt att öfver sådana "dess tillhörigheter fritt förfoga, antingen genom dessa realiserade tillgångars åter-"betalning till aktieegarne eller på hvad sätt, bolaget i öfrigt ansåge lämpligt. Enligt "uppdrag af bolaget anmälde direktionen, uti skrifvelse den 3 Mars 1842, detta vid "bolagets stiftelse gjorda förbehåll; och hvad bolaget sålunda beslutat intogs derefter i "Kongl. Maj:ts skrifvelse till direktionen af den 28 näst påföljde April. På grund häraf "anse sig aktieegarne ega rätt att fritt förfoga öfver egendomen Skantzen, hvilken "från gamla bolaget öfvergått till det nya och således var deras tillhörighet vid den "tid, då berörda beslut fattades och af Kongl. Maj:t godkändes."

Med anledning af särskilda, utaf direktionen för Strömsholms kanal- och slussverk derom ingifna ansökningar äskade Kongl. Maj:t uti proposition den 10 Mars 1840, att Rikets Ständer måtte anvisa medel för ombyggnad af detta kanal- och slussverk, hvarför kostnaden blifvit beräknad till 1,967,826 Rdr, att utgå med 150,000 Rdr årligen i 14 år; och med remiss af den 16 November samma år öfverlemnade Kongl. Maj:t till Stats-Utskottet en af bemälde direktion aflåten skrifvelse, deruti direktionen dels uppgifvit de vilkor, under hvilka bolaget vore villigt att till staten

öfverlemna eganderätten till kanal- och slussverket, med alla dess tillhörigheter, dels, för den händelse att detta bolagets erbjudande icke skulle antagas, å bolagets vägnar anhållit, att under femton år af allmänna medel undfå ett årligt bidrag af 75,000 Rdr till nybyggnad af Strömsholms kanal- och slussverk jemte åtföljande administrationskostnader. Rikets Ständer medgåfvo, enligt underdånig skrifvelse den 14 Juni 1841, att en summa af 900,000 Rdr fick i Riksgälds-kontoret afsättas, för att under 15 års tid, med deraf upplöpande räntor, användas till utbetalning med 75,000 Rdr årligen för ombyggnad af detta kanal- och slussverk, under vilkor, bland andra, *att* bolaget förband sig att inom 15 år, räknadt från och med det år, då första anslaget af allmänna medel utgick, efter den uppgjorda planen fullborda ombyggnaden samt under tiden så vidmakthålla den gamla kanalen, att farten deraf kunde verkställas, äfvensom att antingen genom intagande af nya delegare eller genom bildandet af ett nytt bolag sammanskjuta det för detta företag, utöfver statsanslaget och kanalens afkastning, erforderliga kapital af minst 300,000 Rdr; *att* bolaget, såsom säkerhet för ofvan nämnda statsbidrag och uppfyllandet af sina åtagna förbindelser, öfverlemnade till statsverket Strömsholms gamla kanal- och slussverk med alla dess tillhörigheter i fast och lös egendom samt, för händelse af ett nytt bolags bildande, tillförband sig, att i allmänt förvar deponera då varande 1,085 aktier, eller för de aktier, som kunde brista, ett kontant belopp, motsvarande den lösningssumma, som för hvarje aktie komme att bestämmas; och *att* bolaget deremot för egen eller det nya bolags räkning, å hvilket bolaget månde sina rättigheter öfverlåta, bibehöll och fick till sig öfverlemnad eganderätten till Strömsholms så väl gamla som nya kanal- och slussverk med alla dess tillhörigheter och åtföljande förmåner emot noggrannt uppfyllande af de vilkor och öfverenskommelser, som nu blifvit eller vederbörligen blefve stadgade. Efter erhållen kännedom om detta Rikets Ständers beslut gick bolaget i författning om aktieteckning till ett nytt bolag. Sedan ett sådant blifvit bildadt och gamla bolaget vid bolagsstämma den 27 Januari 1842 förklarat sig hafva enligt öfverenskomna grunder af nya bolaget fått full förnöjelse för sina aktier och blifvit upplöst, i följd hvaraf nya bolaget från nämnde tidpunkt skulle tillkomma full eganderätt till Strömsholms gamla kanal- och slussverk med allt hvad dertill hörde i fastigheter, byggnader, inventarier och behållningar af hvad slag det vara måtte och i det skick alltsammans den tiden befans, emot det vilkor allenast, å nya bolagets sida, att detsamma iklädde sig ansvarighet för alla de förbindelser och åligganden, af hvad egenskap som helst, hvilka då eller framdeles emot gamla bolaget kunde göras gällande, så åtog sig det nya bolaget, som antagit benämning Strömsholms nya kanalbolag, vid bolagsstämma den 12 derpå följde Februari denna ansvarighet; och som då befans, att i bolaget voro tecknade och till en betydlig del inbetalda aktier å tillhopa 327,000 Rdr, eller 27,000 Rdr utöfver den summa, som enligt Rikets Ständers beslut borde för erhållande af statsanslaget, utom gamla kanalens afkastning, för ombyggnaden sammanskjutas, samt då bolaget äfvenledes derigenom, att det fått alla gamla bolagets tillhörigheter å sig öfverlåtna, egde att till kanalbyggnaden använda åtskilliga tillgångar af kapital och effekter m. m. till ett värde af omkring 45,000 Rdr, gjorde bolaget här förut omförmälda uttryckliga förbehåll i afseende på fri disposition af tillgångar, som, efter det kanalen blifvit färdigbyggd, icke vidare för kanalens verkställda ombyggnad erfordrades. Med anmälan härom äfvensom att dag blifvit offentligen kungjord för inlösen af då ännu utelöpande aktier i gamla bolaget, anhöll den utsedda interimsdirektionen, enligt uppdrag af bolaget, uti skrifvelse den 3 Mars 1842, att Kongl. Maj:t täcktes utfärda privilegium eller oktroj jemte regler för bolaget samt anbefalla Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader att, å Kronans vägnar, med bolaget, genom vederbörlig direktion, afsluta kontrakt angående ombyggna-

den af Strömsholms kanal- och slussverk, i hvilket afseende tillika öfverlemnades af bolaget, för dess del, gillade och godkända förslag till nämnde trenne handlingar. Med hufvudsakligt gillande af dessa förslag fann Kongl. Maj:t för godt att den 18 derpå följde April utfärda privilegium äfvensom regler för bolaget; men med afseende derå att gamla kanal- och slussverket skulle tjena till säkerhet för statsbidraget och uppfyllandet af bolagets förbindelser, fann Kongl. Maj:t icke skäl att i sagda privilegium intaga af bolaget föreslagen oinskränkt rätt till inteckning af kanalverket. Då nämnda privilegium och regler finnas intagna i N:o 11 af Svensk författningssamling år 1842, torde ett upprepande här af det hufvudsakliga deri icke behöfva ske. Endast det torde böra omnämnas, att i dessa handlingar finnas fullständigt intagna alla de vilkor och föreskrifter, Rikets Ständer meddelat för statsbidragets åtnjutande. Den 28 Maj samma år afslutades kontrakt emellan Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, å Kongl. Maj:ts och Kronans vägnar, och den utsedda direktionen, å bolagets vägnar, angående ombyggande af Strömsholms kanal- och slussverk, uti hvilket kontrakt äfven äro intagna förenämnda vilkor och föreskrifter. År 1842 utbetaldes första årsanslaget från Riksgälds-kontoret, och med de föreskrifna utbetalningarne fortsattes årligen till och med år 1856, med hvilket år den utbetalda summan uppgick till 1,125,000 Rdr.

Ofvan omförmälda, af bolaget gjorda förbehåll, på grund hvaraf det förmenar sig hafva rätt att betrakta egendomen Skantzen såsom sin enskilda tillhörighet, finnes omnämndt uti ingressen till nådiga brefvet den 28 April 1842, hvarigenom Kongl. Maj:t underrättat direktionen om utfärdande af privilegiet m. m. Uti denna ingress redogöres för gången af hela ärendet ifrån den dag, Rikets Ständer fattade sitt beslut om statsbidragets beviljande, intill dess interimsstyrelsen inkom till Kongl. Maj:t med anhållan om utfärdande af privilegium och regler. Deremot finnes i Kongl. Maj:ts uti samma bref intagna beslut icke ett ord, som antyder att Kongl. Maj:t gillat och godkänt sagda förbehåll. Men äfven antaget, att omnämnandet deraf på sätt, som skett, skulle innebära att detsamma icke blifvit ogilladt, är dock, enligt Revisorernes åsigt, sjelfva förbehållets beskaffenhet sådan, att derur icke torde kunna sökas något stöd för den af bolaget vidtagna åtgärd med egendomen Skantzen. Bolaget förbehöll sig att derest, efter kanalens fullbordan i enlighet med den fastställda planen, några tillgångar skulle öfverblifva, *hvilka icke vidare för kanalens verkställda ombyggnad erfordrades*, deröfver fritt förfoga. Under ombyggnadsarbetets fortgång visade sig, att den för dess utförande från början beräknade summa icke var tillräcklig, hvadan bolaget år 1851 erhöll, förutom ett anslag utan återbetalningsskyldighet af 225,000 Rdr, ett lån ur Handels- och sjöfartsfonden af 450,000 Rdr, under vilkor och förbehåll, som här nedan komma att närmare angifvas. Här förutom upptog bolaget år 1857 ett lån mot obligationer å 250,000 Rdr att amorteras under 36 år. Vid kanalens fullbordan år 1860 qvarstod hela skulden till Handels- och sjöfartsfonden och största delen af obligationslånet. Bolaget häftade således vid nämnda tid för en skuld af omkring 700,000 Rdr, hvilka medel blifvit använda för den verkställda ombyggnaden. Af denna skuldsumma qvarstod ännu vid 1873 års slut ett oguldet belopp af tillsammans 539,843 Rdr. Bolaget egde följaktligen hvarken vid tiden, då kanalen var färdigbyggd, eller vid den tid, då bolaget fattade sitt här förut omnämnda beslut i afseende på egendomen Skantzen, några tillgångar, som icke erfordrades för den verkställda ombyggnaden.

Härtill kommer, och förnämligast, att, enligt 7 § i så väl privilegiet som det med Kronan afslutade kontraktet, bolaget skulle såsom säkerhet för statsbidraget och för uppfyllandet af sina åtagna förbindelser till statsverket öfverlemna Strömsholms

gamla kanal- och slussverk med alla dess tillhörigheter i fast och lös egendom; och då egendomen Skantzen från gamla bolaget öfvergått till det nya, har den således varit en del af gamla kanal- och slussverkets tillhörighet i fast egendom, och skall såsom sådan utgöra en del af nämnda säkerhet, hvaraf väl också torde vara en följd att afkomsten deraf bör upptagas bland kanalverkets inkomster, för hvilka redovisas till staten.

Angående den innestående aktieutdelningen för åren 1848—1859 à 2 procent och den derå beräknade ränta.

Den särskilda berättelsen lemnar beträffande detta af föregående Statsrevisorer anmärkta förhållande följande upplysning:

"Redan från och med år 1848 fann bolaget nödigt, att till tre procent inskränka utdelningen, hvilken enligt 10 § mom. d i privilegiet fick beräknas till högst fem procent på det insatta aktiekapitalet, så vidt kanalinkomsten för hvarje år dertill lemnade tillgång, sedan af densamma först blifvit afdraget hvad till ombyggnaden tagits i beräkning och hvad som erfordrades för upprätthållande af farten på den gamla kanalen; och i sammanhang med det understöd till arbetets fullbordande, som enligt Kongl. brefvet den 22 December 1851 beviljades från Handels- och sjöfartsfonden, bestämdes att, intill dess Kongl. Maj:t funne skäl annorlunda förordna, den årliga utdelningen å aktierna icke finge öfverstiga nyss nämnda tre procent å aktiekapitalet. Till och med år 1859 fortgick denna utdelning, men under tiden uppfördes i räkenskaperna 2 procent å aktiekapitalet såsom en aktieegarnes fordran, och som nämnda kapital utgör 323,400 Rdr samt 2 procent årlig ränta derå 6,468 Rdr, egde aktieegarne efter de tolf årens förlopp en bokförd fordran af 77,616 Rdr eller det belopp, på hvilket de sedermera beräknat sig till godo 5 procent årlig ränta, ett beräkningssätt, som de vilja såsom lagenligt försvara dermed att, derest aktieegarne icke tillskjutit medlen, ett lån å motsvarande summa ovilkorligen måst upptagas för att kunna fullborda kanalbyggnaden, i hvilken händelse skilnaden endast varit den, att räntan utgått af kanalverkets inkomster till främmande långifvare, i stället för till aktieegarne sjelfva."

Med förmälan, att den undersökning, på grund hvaraf planen för ombyggnaden blifvit fastställd, vid sedermera anställd undersökning befunnits vara i hög grad oriktig och att till följd deraf en brist af mer än 1,100,000 Rdr beräknats uppstå i tillgångarne för arbetets utförande, anhöll direktionen, enligt af aktieegarne å bolagsstämma lemnadt uppdrag, den 12 Oktober 1850 antingen att staten måtte under vissa vilkor öfvertaga kanal- och slussverket, eller ock att bolaget måtte tillförsäkras ytterligare understöd af statsmedel till uppgifvet belopp. Kongl Maj:t, som icke fann sig kunna lemna bifall till någotdera alternativet, gjorde en framställning i ärendet till Rikets år 1850—1851 församlade Ständer, hvilka, enligt skrifvelse den 29 Juli 1851, i öfverensstämmelse dermed medgåfvo, att den för ombyggnadens fullbordan bestämda tid finge utsträckas till 1859 års slut samt 3 § mom. b i privilegiet och 3 § mom. a i kontraktet i enlighet dermed ändras; att den summa, som, efter arbetets fullbordan, skulle hvarje år afsättas till reparationsfonden, finge minskas från 7,500 Rdr till 4,500 Rdr under den tid, som åtginge för amortering af det statsbidrag, som kunde af Kongl. Maj:t förunnas bolaget, men sedermera utgå till fulla beloppet, 7,500 Rdr; hörande 5 § i privilegiet och kontraktet erhålla en härmed öfverensstämmande lydelse;

och att, sedan de vilkor och förbindelser, Kongl. Maj:t kunde finna lämpligt föreskrifva bolaget för statsbidragets tillgodonjutande, blifvit uppfyllda, den i 10 § mom. e intagna bestämmelse i afseende på beloppet af ränta och utdelning å aktierna finge efter Kongl. Maj:ts beprövande förrändras. Uti häröfver infordradt och uti skrifvelse den 25 Oktober 1851 afgifvet utlåtande anhöll direktionen, enligt dertill af bolaget å samma dag hållen extra bolagsstämma erhållet uppdrag, att — mot förpligtelse för bolaget dels att inom 1859 års slut fullända ombyggnaden, dels att, för segelfartens ändamålsenliga bedrifvande och på det ångfartyg jemväl måtte kunna befara kanalleden, inom nyss nämnda byggnadstid förse samtliga öfver kanalerna och slussarne erforderliga vägöfvergångar med rörliga eller s. k. dragbroar af jern, dels ock, att under hela den återstående ombyggnadstiden, lika som dittills från 1848 års början egt rum, åtnöja sig med tre procent i årlig utdelning på gällande aktier — bolaget måtte från Handels- och sjöfartsfonden utbekomma utan återbetalningsskyldighet ett årligt räntefritt anslag af 75,000 Rdr under åren 1851–1859; att mot slutet af år 1857 få till Kongl. Maj:t inkomma med förnyad framställning i ändamål att för bolaget utverka tillstånd att låta hela kanal- och slussverket jemte afkastningen deraf lagligen inteckna till säkerhet för det belopp, som kunde finnas erforderligt att af bolaget anskaffas för betäckande af då beräknad återstående byggnadskostnad; att till ränta å och amortering af den skuld, under en eller annan form, hvarmed kanal- och slussverket sålunda belastades, få af kanalinkomsterna, från och med 1860 års början, använda det belopp, som erfordrades, sedan efter derom gjord anmälan summan blifvit af Kongl. Maj:t bestämd, i följd hvaraf 10 § mom. e i privilegiet och deremot svarande § i kontraktet framdeles borde ändras, i enlighet med då inträdda nya förhållanden; och att 5 § i privilegiet och motsvarande § i kontraktet måtte förändras sålunda, att från och med år 1860 endast 4,500 Rdr behöfde afsättas till reparationsfonden under tiden, till dess skulden för ombyggnaden blifvit betald. Enligt skrifvelse till direktionen af den 22 December 1851 medgaf Kongl. Maj:t förlängning till 1859 års slut i den för kanalverkets ombyggnad bestämda tid samt tillät bolaget att, såsom understöd till arbetets fullbordan, från Handels- och sjöfartsfonden årligen för en tid af högst nio år utbekomma ett belopp af 75,000 Rdr under vilkor, bland andra, att bolaget förpligtades att för segelfartens ändamålsenliga bedrifvande före ombyggnadstidens utgång förse samtliga öfver kanalerna och slussarne erforderliga vägöfvergångar med rörliga eller så kallade dragbroar af jern, att blott en tredjedel, 225,000 Rdr, af understödsbeloppet vore anslag utan återbetalningsskyldighet, men de återstående två tredjedelarne, 450,000 Rdr, deremot utgjorde ett räntefritt förskott, hvilket från och med år 1860 borde med 9,000 Rdr årligen, till dess full liquid skett, till nämnda fond återgäldas; att detta årliga amorteringsanslag, 9,000 Rdr, borde af kanalinkomsterna utgå, innan någon utdelning å aktierna enligt 10 § mom. e i privilegiet och kontraktet finge åtnjutas; hvaremot den summa, som efter ombyggnadsarbetets verkställande skulle, enligt 5 § i privilegiet och kontraktet, årligen afsättas till reparationsfond, fick, jemlikt Rikets Ständers medgifvande, minskas från 7,500 Rdr till 4,500 Rdr under så lång tid, som komme att åtgå för amortering af i fråga varande statsbidrag; att, intill dess Kongl. Maj:t annorlunda förordnade, den årliga utdelningen å aktierna i kanalverket icke finge öfverstiga 3 procent å aktiekapitalet; att de för Strömsholms nya kanalbolag den 28 April 1842 utfärdade privilegium och regler äfvensom det derpå grundade, mellan staten och bolaget afslutade kontrakt skulle, der förändring härigenom icke skett, fortfarande tjena till efterrättelse; och att, såsom en följd häraf, Strömsholms så väl gamla som nya kanal- och slussverk med alla dess tillhörigheter i löst och fast samt verkställda ombyggnadsarbeten skulle tjena statsverket till säkerhet för uppfyllandet af de förpligtelser, bolaget dels redan genom kontraktet med staten ingått, dels ytterligare borde

genom en till Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader afgifven förbindelse i och för understödet från Handels- och sjöfartsfonden sig ikläda. Bolagets framställning rörande rätt att inteckna kanal- och slussverket fann Kongl. Maj:t deremot icke kunna vinna nådigt afseende. På grund af aktieegarnes vid extra bolagsstämma den 28 Februari 1852 lemnade bemyndigande afgaf direktionen, å bolagets vägnar, den 8 derpå följde Mars förbindelse å här förut af Kongl. Maj:t föreskrifna vilkor och bestämmelser.

Enligt 10 § mom. d i privilegiet och motsvarande stadgande i kontraktet egde bolaget att under ombyggnadstiden beräkna aktieutdelning till högst 5 procent på det insatta aktiekapitalet, så vidt kanalinkomsten för hvarje år dertill lemnade tillgång, sedan af densamma först blifvit afdraget hvad till ombyggnaden tagits i beräkning och hvad som erfordrats för upprätthållande af farten på den gamla kanalen. Huruvida den omständigheten, att bolaget under åren 1848—1851 åtnöjt sig med endast 3 procent utdelning, härledt sig deraf att kanalinkomsten efter sagda afdrag icke lemnat tillgång till högre utdelning, eller deraf att bolaget, vid tillgång till 5 procent utdelning, af nödig omtanke för arbetets fortgång endast uttagit 3 procent, kunna Statsrevisorne i saknad af derför erforderliga handlingar icke utreda, och en sådan utredning torde äfven numera vara svår att åstadkomma. Men då bolaget i skrifvelsen till Kongl. Maj:t af den 25 Oktober 1851 förklarat sig hafva från 1848 års början åtnöjt sig med 3 procent utdelning, torde detta förklarande icke kunna förstås annorlunda, än att den utöfver nämnda 3 procent under anförda förutsättningar medgifna utdelning af 2 procent icke på annat sätt, t. ex. genom en bokföringsåtgärd, kommit bolaget till godo. Sedan Kongl. Maj:t, enligt berörda bref af den 22 December 1851, föreskrifvit och bolaget uti här förut omnämnda förbindelse af den 8 Mars 1852 åtagit och förpligtat sig "att, intill dess Kongl. Maj:t derom annorlunda förordnar, den "årliga utdelningen å aktierna i kanalverket icke skall öfverstiga tre procent å aktie-"kapitalet," hade således härigenom den i privilegiets 10 § mom. d. medgifna utdelning af 5 procent å aktiekapitalet förändrats till 3 procent, och då Kongl. Maj:t icke sedermera härutinnan meddelat någon vidare bestämmelse, synes bolaget hafva saknat befogenhet att, på sätt som skett, i räkenskaperna för åren 1848—1859 såsom sin fordran uppdebitera 2 procent utöfver den verkställda utdelningen af 3 procent å aktiekapitalet; hvaraf äfven lärer följa, att bolagets beslut om årlig öfverföring till utdelningskonto af 5 procent ränta med 3,880 Rdr 80 öre å sammanlagda beloppet, 77,616 Rdr, af dessa på sådant sätt uppdebiterade 2 procent likaledes saknar allt berättigande.

Angående fasta egendomarne Norrtunbo och Finntorp äfvensom bron vid Borgåssund samt hamn- och lastageplatsen derstädes m. m.

Härom meddelas i den särskilda berättelsen nedan stående redogörelse:

"Genom nådigt bref den 1 Februari 1861 beviljade Kongl. Maj:t bolaget anstånd med inbetalningen af 9,000 Rdr årligen till Handels- och sjöfartsfonden mot vilkor, att aktieegarne, så länge detta anstånd varade, frånträdde allt anspråk på utdelning. På sådant sätt afstodo aktieegarne under tre år, 1860, 1861 och 1862, från all utdelning, hvilken dock för hvarje år bokfördes såsom en bolagets fordran, till dess balansen, i följd af bolagsstämmobeslut den 14 November 1863, blef ur räkenskaperna afförd. Öfver denna sålunda innehållna utdelning hafva aktieegarne ansett sig ega rätt att för sin enskilda räkning förfoga lika väl genom en bokföringsåtgärd,

som om de först uttagit medlen och sedermera disponerat dem till enahanda ändamål, hvartill desamma nu blifvit använda, i hvilket fall aktieegarne föreställt sig, att anmärkning mot förfarandet icke skulle hafva kunnat förekomma, och vilja de på detta sätt förklara, hvarför de förmena sig såsom enskild egendom områda en del af bolagets tillhörigheter. Så hafva aktieegarne år 1852 inköpt lägenheten Finntorp; genom salubref af den 18 Juni 1855 tillhandlat sig ett mantal frälseskatte Norrtunbo; år 1860 dels inlöst Borgåssunds gamla bro, dels börjat anlägga hamn- och lastageplatsen vid Borgåssund, på hvilken bro och plats betydliga kostnader under de följande åren blifvit nedlagda; vidare förvärfvat sig eganderätt till en kanaljakt och slutligen år 1868 vid Strömsholm anlagt en telegrafstation, som dock upphörde den 1 Januari 1874, då den förändrades till statstelegrafstation; för hvilket allt, efter hvad direktionens ledamöter uppgifvit, omkostnaderna blifvit bestridda genom i fråga varande outtagna utdelning, den der, på grund af privilegiet, beräknats för tre år utgöra 67,500 Rdr.

Finntorp betaldes med	Rdr	1,800: —
Norrtunbo med	„	10,000: —
Borgåssunds bro inlöstes med 5,175 Rdr och är numera, sedan den blifvit ombyggd, upptagen till värde af	„	28,329: 18.
Hamn- och lastageplatsen är bokförd till	„	30,512: 22.
tillsammans	Rdr	70,641: 40.
Afdrages från nämnda summa det belopp, som år 1872, enligt direktionens beslut, utgick från aktieegarnes utdelningskonto till betäckande af skilnaden emellan utgifter och inkomster i räkningen för hamn- och lastageplatsen	„	2,967: 33.
så befinnes återstoden utgöra	Rdr	67,674: 07.

och i det närmaste motsvara den högsta tillåtna utdelning för tre år.

"Kanaljakten och telegrafstationen hafva icke varit till något värde bokförda.

"Egendomen Norrtunbo hade bolaget inköpt egentligen af den anledning, att vattenhöjden vid Skantzen icke kunde vederbörligen regleras, så länge från sjön derstädes driftvatten måste utsläppas till en egaren af Norrtunbo då tillhörig mjölqvarn, men derjemte i ändamål att bereda boställe åt kanalverkets mekanikus.

"Med brobyggnaden och lastageplatsen vid Borgåssund angifvas förhållandet vara följande. I början af 1830-talet hade ett bolag bildat sig, som vid den gamla färjestaden å nämnde plats uppfört en *fast* bro, förbi hvilken fartygen icke kunde komma, utan att vara försedda med fällmaster. Sedan Kongl. Maj:t i bref af den 22 December 1851 förordnat, att *rörliga broar* af jern, der sådana erfordrades, borde anbringas utefter hela kanallinien, och denna för rörelsen högst nyttiga inrättning måste helt och hållet komma att förfela sin verkan och blifva alldeles ändamålslös, om den fasta bron vid Borgåssund fortfarande skulle bibehållas i dess då varande skick, enär trafiken icke kunde fritt röra sig och begagna sig af ångbåtar, utan hållas stängd af Borgåssunds bro, fann kanalbolaget nödvändigt att på något sätt åvägabringa ombyggnad af ofta nämnda bro. I sådan afsigt träffades det aftal med intressenterne i brobolaget, att desse skulle till kanalbolaget mot lösen upplåta bron, hvarefter direktionen hos Kongl. Maj:t anhöll om bidrag af allmänna medel för brons inlösen och ombyggnad. Denna framställning vann icke bifall af Kongl. Maj:t, "enär 3 § i privi-"legiet ålade kanalbolaget att, utan att kunna påräkna ytterligare statsbidrag, full-"borda kanalens ombyggnad, hvartill hörde, att segelleden skulle af bolaget föras ut "i Mälaren", (Kongl. brefvet den 22 Juni 1859) en tolkning, som ej öfverensstämde

med bolagets uppfattning, att bron icke låg inom de för segelleden utstakade gränser, utan sydvest om kanalens utlopp vid Strömsholm. Vid sådan utgång af saken fann direktionen icke någon annan lämplig utväg för denna angelägenhets bringande till verkställighet, än att byggnadsarbetet blefve genom direktionens föranstaltande utfördt, samt att för ändamålet erforderliga medel anskaffades genom uppbärandet under vissa år af särskilda afgifter å åtskilliga af de varuartiklar, som forslades på kanalen; och som direktionen jemväl ansåg nödigt att genom dylika afgifter bereda tillgång för inrättandet af en ändamålsenlig *lastageplats* för trafikerande å kanalen, hvarest de från Mälaren ankommande större fartyg, hvilka icke kunde passera Strömsholms kanal, kunde, skyddade mot storm, antingen direkte lasta eller lossa i och ur kanalfartygen eller ock afhemta effekter från eller lossa sådana vid lastageplatsen, beslöt direktionen att till bergverksidkare i orterna och öfrige trafikerande å kanalen göra framställning, huruvida de vore villige att genom erläggandet af vissa afgifter å åtskilliga varuartiklar, som passerade Strömsholms station, tillskjuta nödiga medel för bestridandet af de för verkställigheten af omförmälda arbeten beräknade kostnader. Förslaget godkändes ock af vederbörande, hvilka förklarade sig villige att, för beredande af ersättning för kanalbolagets kostnader, underkasta sig en afgift för de bergverksprodukter och den spanmål, som för deras räkning passerade Strömsholms station, under det antal år, som erfordrades för betäckande af dessa kostnader, dock med förbehåll och under förutsättning, att Kongl. Maj:t, med godkännande af det sålunda fattade beslutet, förklarade, att i fråga varande arbeten, såsom allmännt nyttiga, borde genom fastställd afgift af alla trafikerande, som passerade Strömsholms station med bergverksprodukter och spanmål, understödjas. Imellertid blef framställningen äfven i denna form af Kongl. Maj:t afslagen, "såsom grundad på det antagande, att kanalbolaget "icke skulle ega förpligtelse att utan ersättning vidtaga förändring af bron öfver "Borgåssund, och enär genom bifall dertill trafiken för öfrigt skulle jemväl belastas "med afgifter för bolagets lastageplats, ehvad den begagnades eller icke"; men i händelse ny lastageplats blefve af bolaget inrättad, förklarades detsamma vara "obetaget "att till nådig pröfning inkomma med förslag till taxa å de särskilda afgifter, som böra "erläggas af dem, hvilka af bolagets lastageplats och dervarande magasiner m. m. sig "betjena (Kongl. brefvet den 10 Augusti 1860). Efter att sålunda förgäfves hafva sökt bidrag af allmänna medel eller understöd från de trafikerandes sida, för att bringa till stånd de för kanalfarten högst nödiga inrättningarne, måste aktieegarne slutligen besluta att med egna medel utföra så väl ombyggnaden af bron som anläggningen af hamn- och lastageplatsen, för hvilka arbetens bekostande, då andra tillgångar icke funnos att anlita, den för de tre åren 1860—1862 afsatta utdelning togs i anspråk."

Jemte det Statsrevisorerne velat erinra derom att, på sätt här förut blifvit visadt, förpligtelsen att före ombyggnadstidens slut förse samtliga öfver kanalerna och slussarne erforderliga öfvergångar med rörliga eller s. k. dragbroar af jern af Kongl. Maj:t ålades bolaget i full öfverensstämmelse med dess eget erbjudande vid dess ansökning om understöd från Handels- och sjöfartsfonden, hafva Revisorerne ansett lämpligt att till upplysning här fullständigt intaga de i Kongl. brefvet den 22 Juni 1859 anförda skäl för afslag å den af direktionen gjorda ansökning om erhållande af statsbidrag antingen för så väl inlösen med 5,175 Rdr af Borgåssunds bro, som uppförande i stället af ny bro och åvägabringande i sammanhang dermed af en erforderlig ansedd fördjupning af segelleden under bron och i sjön Freden, beräknade att kosta 10,500 Rdr, eller ock blott för utförandet af nyss nämnda arbetsföretag. Med uteslutande af reciten är nämnda Kongl. bref så lydande: "Sedan Styrelsen för allmänna

väg- och vattenbyggnader afgifvit underdånigt utlåtande öfver Eder ofvanberörde ansökning, hafve Vi låtit handlingarne i detta mål Oss föredragas; och då Strömsholms nya kanalbolag, enligt 3 § i det för bolaget den 28 April 1842 utfärdade nådiga privilegium, åligger att, utan att kunna påräkna ytterligare statsbidrag, än det i samma privilegium omförmälda, fullborda kanalens ombyggnad i öfverensstämmelse med den af framlidne Öfverstelöjtnanten Edström uppgjorda, den 27 Juli 1841 i nåder gillade byggnadsplan, samt denna plan, hvilken för kanalens fortsättning nedom Skantzen upptager två alternativ, nemligen det ena efter gamla vattendraget genom Ladugårdssjön "till sjön Freden och Mälaren" och det andra i en föreslagen ny sträckning till slutpunkten *A* vid Mälaren nedom Borgåssund, sålunda förutsätter att, i hvilketdera fallet som helst, segelleden skulle af bolaget föras ut i Mälaren, hvilket för öfrigt äfven i afseende å förra alternativet särskildt följer af Vårt nådiga bref den 12 Januari 1855, hvarigenom samma alternativ blifvit gilladt, hafve Vi funnit eder förevarande ansökning, som åsyftar att Vi måtte bevilja bidrag af allmänna medel till inlösen eller ombyggnad af ifrågavarande, redan före den tid, då bolagets privilegium och Vårt omförmälda beslut angående byggnadsplan för kanalen meddelades, anlagda bro vid Borgåssund, icke kunna vinna nådigt bifall."

Till hvad här ofvan blifvit anfördt, rörande förhållandet med hamn- och lastageplatsen vid Borgåssund, få Statsrevisorerne tillägga att, uppå derom af direktionen gjord framställning, Kongl. Maj:t den 24 Juli 1863 fastställde taxa för dess begagnande.

År 1860 afsynades och godkändes ombyggnaden af kanal- och slussverket och kostade då . . . . . Rdr 2,834,000: —
hvartill skulle komma en ytterligare utgift af . . . . . „ 14,000: —

hvarigenom hela ombyggnadskostnaden komme att uppgå till . . . Rdr 2,848,000: —
och som enligt den fastställda planen denna kostnad beräknats till högst . . . . . „ 1,968,000: —

hade densamma öfverskridits med . . . . . Rdr 880,000: —

Till utförande af arbetet hade bolaget haft att disponera:

Aktiekapitalet	Rdr	323,400: —
Anslag från Riksgälds-kontoret	„	1,125,000: —
D:o från Handels- och sjöfartsfonden	„	225,000: —
Lån från dito	„	450,000: —
	Rdr	2,123,400: —

hvartill kom hvad som i kanalinkomster, räntor m. m. under ombyggnadstiden influtit. Då hvad bolaget sålunda haft att använda icke varit tillräckligt för bestridande af utgifterna under samma tid, hade bolaget år 1857 upplånat 250,000 Rdr mot obligationer att amorteras på 36 år. Jemte anmälan härom äfvensom att inkomsterna af kanalen, som under då förflutna senare åren uppgått till emellan 50,000 och 60,000 Rdr, skulle, med beräkning af den stadgade afbetalningen med 9,000 Rdr till Handels- och sjöfartsfonden och afsättningen af 4,500 Rdr till reparationsfond, medtagas till årliga utgifter, utan att likväl aktieegarne erhölle någon ränta och utan att något amorterades på den sväfvande skulden; samt under anförande att, i anseende till denna bolagets ställning, aktieegarne, hvilka redan under sist förflutna 12 år varit i saknad af annan afkastning utaf aktiekapitalet än 3 procent årlig ränta, vid sammanträde den 12 November 1860 beslutat, att all utdelning å aktierna tills vidare skulle inställas, anhöll, enligt erhållet uppdrag, direktionen uti underdånig skrifvelse den 8

December nämnda år om anstånd under 5 år med den föreskrifna årliga afbetalningen till Handels- och sjöfartsfonden. Enligt förut åberopade nådiga bref af den 1 Februari 1861, fann Kongl. Maj:t för godt tillåta, att med denna afbetalning skulle få anstå till 1863 års slut, med vilkor att aktieegarne under samma tid fortfarande frånträdde allt anspråk på utdelning.

Genom denna tillåtelse för bolaget att under åren 1860, 1861 och 1862 få anstånd med afbetalningen till Handels- och sjöfartsfonden blef tiden för fullgörandet af första afbetalningen å skulden till berörda fond från 1860 års slut, då den eljest skolat erläggas, framflyttad till slutet af år 1863. För åtnjutande af denna förmån skulle bolaget fortfarande, d. v. s. i enlighet med dess redan anmälda beslut om inställning tills vidare af all utdelning å aktierna, frånträda *allt anspråk* på utdelning under samma tid, åren 1860, 1861 och 1862. Enligt § 10 mom. e i privilegiet egde bolaget att från och med det år, då nya kanal- och slussverket blifvit fullt färdigt och farbart, såsom ränta och utdelning på aktierna erhålla af kanalinkomsten, så vidt den dertill lemnade tillgång, ett belopp af högst 22,500 Rdr i riksmynt, sedan likväl förut afdragits och godtgjorts alla utgifter för året. Då kanalen under år 1860 fullbordades och godkändes enligt Styrelsens öfver allmänna väg- och vattenbyggnader deröfver meddelade afsyningsbetyg, hade således bolaget haft rätt att, i enlighet med berörda stadgande i privilegiet, samma år samt åren 1861 och 1862 erhålla utdelning å aktierna, derest icke Kongl. Maj:ts föreskrift förefunnits, att bolaget under dessa år icke fick uppbära densamma. Uttrycket "att bolaget skulle frånträda allt anspråk på utdelning under samma tid" torde nemligen efter vanligt språkbruk icke kunna innebära annan mening, än att bolaget under denna tid hvarken egde rätt att kontant uppbära eller på annat sätt sig tillgodoföra utdelning å aktierna. Bolagets här förut omförmälda åtgärd, att för åren 1860, 1861 och 1862 i räkenskaperna såsom en bolagets fordran uppföra utdelning under dessa år och sedermera till gäldande af denna fordran derur afföra samt till sin enskilda räkning öfverföra förenämnda egendomar samt bro och lastageplats, synes följaktligen vara helt och hållet stridande mot Kongl. Maj:ts ofvan berörda beslut och då, på sätt här förut finnes omförmäldt, förvärfvandet af eganderätten till kanaljakten och inrättandet af telegrafstationen uppgifves hafva skett medelst användande af i fråga varanda outtagna utdelning, lärer öfverföringen till aktieegarnes enskilda räkning af nämnda jakt och telegrafstation samt afkomsten af desamma icke heller kunna anses med Kongl. Maj:ts åberopade beslut öfverensstämmande.

Angående räntor och åtskilliga inkomster, som ansetts böra tillkomma aktieegarne.

I afseende å den ränta à 5 procent å de under åren 1848—1859 med tillhopa 77,616 Rdr i räkenskaperna uppdebiterade 2 procent å aktiebeloppet, som bolaget årligen beräknat och fört sig enskildt till godo med 3,880 Rdr 80 öre, hafva Statsrevisorerne här förut meddelat sitt yttrande.

Revisionsberättelsen upplyser, att bland de inkomster, som tillgodoföras utdelningskonto, äfven äro räntor å tillfälligtvis utlånta medel, utan att något stöd för denna åtgärd finnes anförd. Uti 14 § af de utaf Kongl. Maj:t den 27 Mars 1863 förnyade regler för Strömsholms nya kanalbolag föreskrifves, att bolagets penningar skola, i mån som de inflyta och för tillfället ej behöfva användas, insättas på upp- och afskrifnings- eller deposit- eller kreditivräkning uti någon eller några af de banker, för hvilka direktionen hyser förtroende. Af denna föreskrift vill det synas,

som borde den ränteafkomst, hvilken sålunda uppkommer, upptagas bland de inkomster, för hvilka på grund af 6 § i privilegiet redovisning till staten sker. Statsrevisorerne hafva ej heller kunnat finna något stadgande i privilegiet eller reglerna, som häntyder derpå, att bolaget eger rätt att såsom enskild egendom använda dylik inkomst.

Enligt här förut omförmälda ändring i 5 § af privilegiet, skola, under den tid lånet från Handels- och sjöfartsfonden återbetalas, årligen 4,500 Rdr och sedermera 7,500 Rdr af kanalinkomsterna afsättas till samlande af en fond för framtida större reparationer, intill dess denna fond med deråt upplupna och till kapitalet lagda räntor uppgår till 300,000 Rdr, hvarefter räntan kommer att beräknas bland kanalverkets inkomster. Utlåningen af dessa medel samt bevakningen af låne- och säkerhetshandlingarne derför besörjas af bolaget på eget ansvar. Af detta stadgande framgår oförtydbart, att det belopp, 4,500 Rdr eller 7,500 Rdr. som skall årligen afsättas till nämnda fond, får tagas af kanalinkomsterna, men att deremot genom bolagets egen försorg fondens medel skola göras fruktbärande och den på sådant sätt inflytande räntan läggas till kapitalet för dess förökande. Då utaf förestående, ur revisionsberättelsen tagna räkenskapssammanhang inhemtas, att bland utgifterna blifvit såsom räntor å nämnda fonds behållning upptaget år 1872 ett belopp af 4,641 Rdr 79 öre och år 1873 ett belopp af 4,714 Rdr 95 öre, hafva Statsrevisorerne icke kunnat undgå att fästa uppmärksamhet dervid, att bland de för samma år angifna inkomster icke någon post finnes upptagen, som antyder att motsvarande ränteinkomst af fondens utlånade medel förts bolaget till godo. Det synes nemligen icke kunna antagas, att de å reparationsfonden influtna räntemedel blifvit inräknade i de under rubrik: "Sluss- och kanalinkomster" för nämnda två år uppförda summor.

Bolagsrevisorernes berättelse upplyser att, med afseende å de betydliga in-

---

Dalslands

Efter det Fullmäktige i Riksgälds-kontoret erinrat bolagets styrelse om utsättande af verkställd den 7 Augusti detta år, och har deruti deltagit Häradshöfdingen V. A. Sandström, enligt förordnande af Fullmäktige i Riksgälds-kontoret. Den derom afgifna berättelsen lemnar

Enligt primitiva

Skulder vid 1873 års början:

Till aktieegarne för influtna medel å primitiva aktier	Rdr	180,739: 79.	
„ garantiaktieegarne	„	962,275: 29.	
„ vissa garantiaktieegare för ett å 3,810 aktier förskottsvis inbetaldt belopp af 15 Rdr 50 öre per aktie	„	59,055: —	
„ särskilda reservfonden för påbyggnad af öfre dammen vid Håfverud	„	551: 25.	
„ Kronofogden Hedstrand, inbetalda men ej redovisade aktiemedel	„	280: 44.	1,202,901: 77.
		Transport Rdr	1,202,901: 77.

komster, kanalen år 1873 lemnat, utaf obligationerna för amorteringslånet under nämnda år utlottades 2,000 Rdr mera än planen minst bestämmer. Enär genom denna åtgärd det öfverskott af kanalverkets inkomster, som enligt privilegiets 6 § för året skolat tillfalla staten, blifvit minskadt med samma summa, har detta förhållande ådragit sig Statsrevisorernes uppmärksamhet.

Genom privilegiets 6 §, som stadgar att efter byggnadstidens förlopp samt från och med det år, då kanalen blifvit fullt färdig och farbar, skall, sedan af kanalverkets inkomster erforderliga kostnader och utgifter af alla slag, deribland äfven afsättning till reparationsfonden och aktieegarne tillkommande utdelning blifvit godtgjorda och bestridda, all öfrig inkomst tillfalla staten, har staten sökt bereda sig någon godtgörelse för de betydliga bidrag, den till kanalverket förskjutit. I bolagsrevisorernes berättelse lemnas äfven uppgift på de belopp, som i enlighet härmed under de senaste 5 åren kommit staten till godo, nemligen:

år 1869	Rdr	2,022: 67.
„ 1870	„	10: 44.
„ 1871	„	274: 26.
„ 1872	„	1,139: 47.
„ 1873	„	2,687: 58.

Statens i berörda 6 § uttryckta syftemål har i icke ringa grad motverkats af de utaf bolaget vidtagna, här omförmälda åtgärder. Till förekommande af en framtida fortsättning i samma riktning föranlåtas Statsrevisorerne hemställa, det Riksdagen måtte låta vidtaga nödiga åtgärder för åstadkommande af rättelse i här anmärkta förhållanden, äfvensom af hvad i öfrigt kan erfordras, för att staten må komma i åtnjutande af sin rätt.

---

kanalaktiebolag.

tid för granskning af räkenskaper och förvaltning för år 1873, har denna granskning blifvit enligt Kongl. Maj:ts förordnande, och t. f. Bokhållaren i Kongl. Statskontoret P. M. Nilsson, följande uppgifter:

aktieegarnes bok.

Tillgångar vid 1873 års början:

Kanalbyggnaden	Rdr 1,449,265: 30.		
Diverse omkostnader för byggnaden	„ 20,125: 23.	1,469,390: 53.	
Fordran i f. d. Kronolänsmannen C. G. Bergs konkursmassa		1,993: 55.	
Behållning af skiffer		97: 96.	
Kassabehållning		287: 74.	1,471,769: 78.

Transport Rdr 1,471,769: 78.

Transport Rdr 1,202,901: 77.

Utgifter:

Enligt bolagets räkenskaper:
Ränta å förenämnda reservfond . . . . . Rdr 27: 56.

Tillkommer:
Afskrifning af bolagets fordran hos f. d. Kronolänsmannen Berg, enligt styrelsens beslut den 10 Januari 1873 . . . . . „ 1,993: 55. 2,021: 11.

Tillgångar vid 1873 års slut:

Kanalbyggnaden . . . . . 1,449,265: 30.
Diverse omkostnader för dito:
enligt bolagets räkenskaper 20,183: 23.

Tillkommer:
Arvode till vice Kommissionslandtmätaren Laurell för lemnadt biträde, hvilket arvode, som utgått med 300 Rdr kontant och 300 Rdr för till honom öfverflyttade och i registerboken såsom inbetalda antecknade aktier, för hvilka kontant liqvid likväl ej ingått, tillagts skulderna till aktieegarne . . . 600: — 20,783: 23. 1,470,048: 53.
Behållning af skiffer . . . . . 97: 96.
Kassabehållning hos verkställande direktören . . . . . 287: 74. 1,470,434: 23.

Summa Rdr 2,675,357: 11.

Enligt garanti-

Skulder vid 1873 års början:

Till Riksgälds-kontoret:
Lånet till Dalslands kanal . . . . . Rdr 807,408: 35.
Dito till kanalen mellan Östra och Vestra Silen . . . . . „ 50,108: 09. 857,516: 44.
„ Handels- och sjöfartsfonden . . . . . 134,400: —
Transport Rdr 991,916: 44.

Transport Rdr 1,471,769: 78.

Skulder vid 1873 års slut.

Till aktieegarne för inbetalda aktiemedel, enligt bolagets räkenskaper . . . . . Rdr 179,378: 24.			
Afgår: Aktieegarne två gånger godtgjorda försäljningsmedel för skiffer . . . . . „	143: 66.	179,234: 58.	
Tillkommer:			
Aktieegarne orätt påförd afskrifning af bolagets fordran i Kronolänsmannen G. Bergs konkurs . . Rdr	1,993: 55.		
Orätt bokförd afskrifning af värdet å 10 stycken aktier, öfverflyttade från Fanjunkaren M. Hellgren på vice Kommissionslandtmätaren Laurell „	300: —		
Ej bokförd liqvid för samma aktier, hvilka lemnats såsom ersättning för verkställda arbeten . . . „	300: —	2,593: 55.	181,828: 13.
Till garantiaktieegarne			961,844: 95.
„ vissa garentiaktieegare för ett å 3,810 aktier förskottsvis inbetaldt belopp af 15 Rdr 50 öre per aktie			59,055: —
„ särskilda reservfonden för påbyggnaden af öfre dammen vid Håfverud			578: 81.
„ Kronofogden Hedstrand, inbetalda men ej redovisade aktiemedel			280: 44. 1,203,587: 33.
			Summa Rdr 2,675,357: 11.

aktieegarnes bok.

Tillgångar vid 1873 års början:

Fordran af primitiva aktieegarne . . . . . Rdr		962,275: 29.	
Materialier och inventarier samt ved . . . . . „		1,941: 65.	
Hos Skandinaviska kreditaktiebolaget innestående . . „		30,960: —	
Kassabehållning . . . . . „		3,492: 76.	998,669: 70.
		Transport Rdr	998,669: 70.

	Transport Rdr	991,916: 44.	
Till garantiaktieegarne, för inbetalning å tecknade aktier		53,744: 22.	
„ Kronolänsmannen P. Stockman		164: 95.	
„ reservfonden, enligt 17 § i bolagsordningen afsatta medel		1,727: 05.	1,047,552: 66.

Utgifter:

Trafik- och underhållskostnader	Rdr	14,870: 91.	
Rättegångskostnader, indrifningsprovision m. m.	„	527: 59.	
Till reservfonden afsatta medel	„	663: 18.	
Räntor	„	25,122: 57.	
Till aquedukten och slussarne vid Håfverud	„	3,600: —	44,784: 25.

Tillgångar vid 1873 års slut:

Fordran af primitiva aktieegarne	Rdr	961,844: 95.	
Materialier och inventarier samt ved	„	2,413: 66.	
Hos Skandinaviska kreditaktiebolaget innestående	„	545: 01.	
Kassabehållning	„	2,152: 80.	966,956: 42.

Summa Rdr 2,059,293: 33.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Kanalbyggnaden	Rdr	1,449,265: 30.	
Diverse omkostnader	„	20,783: 23.	
Inventarier, materialier och ved	„	2,413: 66.	
Skiffer	„	97: 96.	
Hos Skandinaviska kreditaktiebolaget innestående	„	545: 01.	
	Transport Rdr	1,473,105: 16.	

Transport Rdr 998,669: 70.

Inkomster:

Trafikinkomster	Rdr	43,712: 47.	
Intressemedel	„	1,455: 86.	45,168: 33.

Skulder vid 1873 års slut:

Till Riksgälds-kontoret:			
å lånet till Dalslands kanal, enligt bolagets räkenskaper	Rdr	777,033: 54.	
Afgår: enligt utdrag af Riksgäldskontorets räkenskaper	„	23,414: 97.	
	Rdr	753,618: 57.	
å lånet till kanalen mellan Östra och Vestra Silen	„	45,845: 53.	799,464: 10.
Till Handels- och sjöfartsfonden			138,000: —
„ garantiaktieegarne för inbetalning å tecknade aktier			75,336: 02.
„ Kronolänsmannen P. Stockman			164: 95.
„ D:o K. A. Freudenthal			100: —
„ reservfonden, enligt 17 § i bolagsordningen afsatta medel			2,390: 23. 1,015,455: 30.
		Summa Rdr	2,059,293: 33.

den 31 December 1873.

Skulder:

Till Riksgälds-kontoret:			
Lånet för kanalen mellan Hattefura och Stora Lee	Rdr	753,618: 57.	
Dito för dito mellan Östra och Vestra Silen	„	45,845: 53.	799,464: 10.
		Transport Rdr	799,464: 10.

	Transport Rdr	1,473,105: 16.	
Kassabehållning hos verkställande direktören	Rdr 1,439: 50.		
„ hos kanalens uppbördsman	„ 1,001: 04.	2,440: 54.	1,475,545: 70.
Förlust			50,519: 99.
		Summa Rdr	1,526,065: 69.

Kanalrevisorerne hafva gjort erinringar mot åtskilliga oriktigheter i bokföringen, hvilka blifvit af dem i förestående räkenskapssammandrag rättade, hvarjemte de hemställt om vidtagande af den rättelse i räkenskaperna för nu löpande år, som af omständigheterna påkallas.

Härförutom hafva kanalrevisorerne gjort följande framställningar och erinringar:

att granskning af registerboken och dess jemförande med öfriga räkenskaper, som af dem icke medhunnits, men ansetts nödig så väl för år 1873 som föregående år, måtte uppdragas åt uppgifven person att verkställa före den revision, som inträffar år 1875;

att, då för undersökning af frågan, huru inkasseringarne för tecknade aktier handhafvas och redovisas, nödigt är att revisorerne tillhandahålles en tablå, som lemnar fullständig utredning i detta hänseende, verkställande direktören måtte med det skyndsammaste upprätta och till bemälde person öfverlemna en sådan tablå för dess granskning i sammanhang med registerboken;

och att, enär till betryggande för framtiden af bolagets rätt till mark och vatten, som till detsamma i och för kanalen afträdts, det är nödvändigt att derom upprättade afhandlingar varda behörigen lagfarna, men sådant i allmänhet icke blifvit iakttaget, dessa handlingar måtte skyndsamligen lagfaras.

Med anledning af ett utaf styrelsen till påseende framlagdt förslag till förhöjd frakttaxa, hafva bolagsrevisorerne uttalat den åsigt, att en höjning af den hittills gällande taxan är af tidsförhållandena lika väl påkallad, som kanalbolagets ekonomiska ställning gör en ökad trafikinkomst nödvändig.

Enär Fullmäktige af den i revisionsberättelsen gjorda erinran inhemtat, att bolaget försummat besörja om lagfart å flera af de afhandlingar, genom hvilka mark

	Transport Rdr	799,464: 10.	
Till Handels- och sjöfartsfonden		138,000: —	
„ primitiva aktieegarne: inbetalningar		181,828: 13.	
„ garantiaktieegarne: förskott	Rdr 59,055: —		
inbetalningar	„ 75,336: 02.	134,391: 02.	
Till Kronofogden C. Hedstrand		280: 44.	
„ Kronolänsmannen P. Stockman		164: 95.	
„ D:o K. A. Freudenthal		100: —	
Reservfond för påbyggnad af öfre dammen vid Håfverud		578: 81.	
D:o enligt 17 § bolagsordningen		2,390: 23.	1,257,197: 68.
Statsanslag			249,750: —
Ränteinkomster			17,933: 65.
Skänkta verktyg och materialier			1,184: 36.
		Summa Rdr	1,526,065: 69.

och vatten i och för kanalen till bolaget afträdts, så och då behörigt iakttagande deraf syntes af vigt för staten, hvars säkerhet för det till bolaget lemnade statslåns återbetalande hufvudsakligen består i kanalverket, hvilket, derest betalningsskyldigheten icke fullgöres, skall hemfalla till staten, hafva Fullmäktige under den 20 Augusti detta år uppmanat styrelsen att, der sådant icke redan skett, utan dröjsmål gå i författning om nödig lagfarts erhållande.

Med anledning deraf, att i den afgifna revisionsberättelsen icke meddelats något yttrande om det skick, hvari kanalverket sig befinner, och då dess underhållande i godt stånd är af så mycket mera vigt för staten, som detsamma, enligt hvad ofvan är nämndt, utgör säkerhet för statens fordran hos bolaget, hafva Fullmäktige beslutat anmoda den revisor, som härnäst kommer att af dem utses till deltagande i granskningen af bolagets förvaltning, att noggrannt tillse och meddela upplysning om det skick, hvari kanalverket underhålles.

I afseende på de föreskrifna årliga ränte- och amorteringsliqviderna utvisa Riksgälds-kontorets räkenskaper, att till nämnda verk inbetaldes:

å lånet till Dalslands kanal (för hvilket det årliga inbetalningsbeloppet utgör 40,000 Rdr).

1873 den 21 Januari återstående belopp för år 1871			Rdr 32,000: —
„ under Februari, Juli, Augusti, November och December ränta och amortering för år 1872			„ 40,000: —
„ i December, i afräkning för år 1873	Rdr 4,928: —		
1874 i Juli d:o d:o d:o	„ 10,000: —		
„ i Augusti d:o d:o d:o	„ 5,000: —		„ 19,928: —

å lånet för kanalanläggningen mellan Östra och Vestra Silen (för hvilket skola årligen erläggas 3,072 Rdr)

har för år 1873 belöpande ränte- och amorteringsbeloppet blifvit i föreskrifven ordning inom årets slut inbetaldt.

Sedan Riksgälds-kontorets kommissariat i Februari månad detta år hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Elfsborgs län begärt, att hos styrelsen för Dalslands kanalaktiebolag måtte uttagas det vid 1873 års slut förfallna oguldna beloppet, 35,072 Rdr af inbetalningen för lånet till Dalslands kanal, hvilken begäran förnyats i Juni månad; och sedan bolagets styrelse — jemte förklarande att bolaget, som till gäldande af berörda skuld icke egde andra tillgångar än, utom sjelfva kanalen, trafikinkomsterna samt då icke fullgjorda inbetalningar å garantiaktierna, i den mån sådana inflöte, fortfarande såsom hittills deraf gjorde afbetalningar till Riksgäldskontoret — hemställt, huruvida någon vidare åtgärd uti i fråga varande hänseende kunde anses erforderlig, hafva Fullmäktige, med fästadt afseende derå att under tiden, sedan handräckningen påkallades, å den för år 1873 förfallna annuiteten inbetalts

Kinda

Berättelsen öfver verkställd granskning af bolagets räkenskaper och förvaltning för år nar följande redogörelse:

Utgifter år 1873:

Trafikomkostnader	Rdr 949: 56.	
Tjenstemäns och betjentes aflöning	„ 7,380: 53.	
Skatter och onera	„ 340: 70.	
Administrationen	„ 4,535: 53.	
Kanalens underhåll	„ 1,790: 74.	
Förrådets underhåll	„ 603: 67.	
Diverse utgifter	„ 2,529: 43.	18,130: 16.
Räntor utöfver ingående		11,989: 81.
	Summa Rdr	30,119: 97.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Kanalanläggningen	Rdr	1,307,467: 13.
Behållna förrådseffekter	„	24,980: 68.
Fordran för försålda fastigheter	„	9,000: —
„ af Linköpings stad för farleden Nyqvarn—Roxen	„	6,494: 27.
„ hos Göta kanal, afsedd till amortering af bolagets skuld till Handels- och sjöfartsfonden	„	22,000: —
En Allmänna hypoteksbankens obligation med derå upplupen ränta till årets slut	„	1,040: 42.
Kassabehållning	„	1,780: 66.
	Summa Rdr	1,372,763: 16.

ofvan uppgifna 15,000 Rdr, hvilket syntes ådagalägga bolagets bemödande att, så vidt inflytande tillgångar sådant medgåfve, fullgöra sina förbindelser till staten, under den 20 Augusti tillåtit att den hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande begärda handräckningen fick för det då varande återkallas. Jemte underrättelse härom och med tillkännagifvande, att denna återkallelse hufvudsakligen skett för att sätta styrelsen i tillfälle att bereda utväg till fullgörande af bolagets betalningsskyldighet till Riksgäldskontoret medelst indrifvande, så vidt nödigt vore, af ännu ej inbetalda belopp å de i bolaget tecknade s. k. garantiaktier, hvilka äro afsedda att utgöra säkerhet för återbetalningen af det bolaget beviljade statslån, hafva Fullmäktige, uti samma dag aflåten skrifvelse, uppmanat styrelsen att skyndsamt vidtaga kraftiga åtgärder för infordrande och indrifvande af hvad som ännu å garantiaktierna återstode oguldet.

---

kanalbolag.

1873, uti hvilken granskning Kaptenen C. G. Hierta, å Riksgälds-kontorets vägnar deltagit, lem-

Inkomster år 1873:

Ordinarie trafikinkomster	Rdr	28,363: 43.	
Extra d:o	„	188: 22.	
Diverse inkomster	„	402: 53.	28,954: 18.
Brist.			1,165: 79.
		Summa Rdr	30,119: 97.

den 31 December 1871.

Skulder:

Återstoden af statslånet	Rdr	419,737: 50.	
Aktiekapitalet	„	327,500: —	
Lån från Handels- och sjöfartsfonden	„	22,000: —	
Fonden för Stångebro underhåll	„	392: 20.	
„ för underhåll af farleden Nyqvarn—Roxen	„	1,528: 52.	
Till Östgöta enskilda bank	„	4,000: —	
Reservfonden	„	2,050: —	777,208: 22.
Tillgång utöfver skuld, tillkommen genom statsanslag, anslag af länets landsting, ränteinkomster m. m.			595,554: 94.
		Summa Rdr	1,372,763: 16.

Då af förestående redogörelse visar sig att trafikinkomsterna, ehuru 4,885 Rdr 65 öre större än under föregående året, icke ens varit tillräckliga att bestrida de i och för trafiken och kanalens underhåll uppkomna kostnader jemte räntan å statslånet, och således hvad som erfordrats till de bestämda amorteringarne å skulderna till Riksgälds-kontoret samt Handels- och sjöfartsfonden äfvensom till nybyggnader och afsättning till reservfond måst af andra disponibla medel betäckas, hafva bolagsrevisorerne fästat uppmärksamhet på den inom få år härefter sannolikt inträffande svårigheten att verkställa sådana byggnader, som för kanalverkets utveckling kunna

Redogörelse för de jernvägsaktiebolags ställning, i hvilkas revisioner staten genom ombud deltager.

Revisorerne, som fått mottaga de till Fullmäktige inkomna berättelser om granskning låneunderstöd för jernvägarnes anläggning och uti hvilkas revision staten eger att genom ombud vidt den af revisionsberättelserna inhemtas.

Gefle-Dala

Ur den afgifna berättelsen om granskningen af detta bolags förvaltning och räkenföljande uppgifter:

Bolagets ställning

Skulder:

Återstod af statslånet	Rdr	1,874,797: 68.
Aktiekapitalet	„	2,400,000: —
Fond för jernvägens och materielens ständiga underhåll	„	1,371,777: 31.
Innestående ränta och vinstutdelning å aktiekapitalet	„	474,000: —
Öfriga skulder	„	1,242,345: 71.
Summa	Rdr	7,362,920: 70.

Utgifter år 1873:

För trafiken	Rdr	860,556: 75.
Ett års ränta å obligationer, 1,500,000 Rdr	„	75,000: —
Öfriga ränteutgifter	„	41.317: 42.
Afsatt till pensionsfonden	„	129,000: —
D:o till fonden för jernvägens och materielens ständiga underhåll	„	18,611: 20.
Ränta och utdelning för året, 25 procent å aktiekapitalet, 2,400,000 Rdr	„	600,000: —
Summa	Rdr	1,724,485: 37.

erfordras, och att i stadgad ordning amortera skulderna, derest icke trafikinkomsterna väsendtligen förökas.

Revisionsberättelsen vitsordar, att kanalen med alla dess tillhörigheter underhålles i utmärkt skick, samt upplyser, att vid Vesterby blifvit uppförd ny brovaktarestuga jemte uthus, att den år 1872 påbörjade förändringen af Säby bro i förening med utvidgningen af sjön Rengens utlopp fullbordats och att ett grund i farleden vid Horns lastageplats blifvit bortsprängdt, men att deremot af förut beslutade öfverarbeten fortfarande återstår ombyggnaden af bron öfver kanalen mellan sjöarne Emmern och Åsunden.

---

af förvaltning och räkenskaper för år 1873 hos de jernvägsaktiebolag, hvilka utaf staten erhållit deltaga, få här framlägga en redogörelse för dessa bolags rörelse under året och ställning, så

jernvägsaktiebolag.

skaper för år 1873, deruti Landssekreteraren M. Florman, å statens vägnar, deltagit, framgå

den 1 Januari 1873.

Tillgångar:

Jernvägsanläggningen, upptagen till	Rdr	5,007,276: 26.
Inventarier	„	188,267: 84.
Öfriga tillgångar	„	2,167,376: 60.
Summa	Rdr	7,362,920: 70.

Inkomster år 1873:

Af trafiken	Rdr	1,643,930: 61.
Ränta och utdelning å bolaget tillhöriga aktier	„	7,500: —
Ränta å amorterade, återköpta och osålda obligationer	„	71,409: 56.
Afkastning af Storviks hemman	„	1,645: 20.
Summa	Rdr	1,724,485: 37.

Tillgångar:

Jernvägsanläggningen, upptagen till	Rdr	5,021,156: 72.
Inventarier	„	234,234: 57.
Inlösta aktier	„	30,000: —
Osålda obligationer	„	768,700: —
Rabattobligationer	„	8,390: —
Inköpta obligationer	„	351,400: —
Behållning, innestående i enskilda banker	„	564,333: 22.
Kassabehållning	„	17,338: 44.
Diverse fordringar	„	96,687: 96.
	Summa Rdr	7,092,240: 91.

Utaf bolagsrevisorernes berättelse inhemtas, att år 1873 såsom ränta och utdelning till aktieegarne utbetalts 600,000 Rdr, motsvarande 25 procent af aktiekapitalet, att till reservfonden blifvit afsatta 18,611 Rdr 20 öre och att till pensionsfonden blifvit öfverförda icke mindre än 129,000 Rdr. Sammanläggas dessa tre poster, uppkommer en summa af 747,611 Rdr 20 öre, hvilken utgör den i nämnda berättelse synliga behållningen af bolagets rörelse under året och uppgår till 31,15 procent af aktiekapitalet samt öfverstiger föregående årets enahanda behållning med 1,89 procent.

Nu församlade Statsrevisorer anse sig böra i minnet återkalla:

att Rikets åren 1853—1854 församlade Ständer beviljade till anläggning af jernväg mellan städerna Falun och Gefle ett lån å 2,400,000 Rdr, hvilket fick räntefritt innehafvas under den för arbetets utförande afsedda tid, hvarefter skulle årligen till Riksgälds-kontoret inbetalas 3 procent å hela lånesumman, deraf för hvad af lånet derförinnan icke godtgjorts skulle beräknas 2 procent årlig ränta och resten utgöra kapitalafbetalning; samt

att Kongl. Maj:t, enligt bolagets eget erbjudande, föreskrifvit, år 1868, att den årliga inbetalningen skulle från och med samma år utgöra 4 procent och år 1872, att annuiteten vid näst instundande inbetalning och vidare framgent skulle utgöra 6 procent, allt med räntans beräknande till 2 procent.

Uti 6 § af det mellan Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, å Kongl. Maj:ts och Kronans vägnar, samt bolaget år 1855 afslutade kontrakt om jernvägsanläggningen stadgas att, om behållna inkomsten af jernvägen, efter afdrag af den årliga afbetalningen å det af staten erhållna lån, öfverstiger 8 procent å aktieegarnes tillskott, eger Kongl. Maj:t bestämma, om och med hvad belopp den stadgade amorteringen å sagda lån bör ökas. Alldenstund staten härigenom förbehållit sig rättighet att vid en viss behållen årlig inkomst af jernvägen föreskrifva ökad amortering å statslånet, torde kunna antagas att afsigten dermed varit att, då bolaget kommit i åtnjutande af en större inkomst än 8 procent å sitt aktiekapital, äfven bereda staten möjligheten och fördelen att af det belopp, hvarmed behållna inkomsten

den 31 December 1873.

Skulder:

Återstod af statslånet	Rdr	1,777,107: 92.
Aktiekapitalet	„	2,400,000: —
Icke amorterade obligationer	„	1,180,500: —
Pensionsfonden	„	146,031: 46.
Fond för jernvägens och materielens ständiga underhåll	„	1,075,823: 81.
Innestående ränta och vinstutdelning å aktiekapitalet	„	474,000: —
Diverse skulder	„	38,777: 72.
Summa	Rdr	7,092,240: 91.

öfversteg nämnda procenttal, tidigare än eljest återfå den försträckning, som staten lemnat; hvaraf äfven synes följa, att hvarje år, under hvilket det gynsamma förhållande inträffat med inkomsten af jernvägen, att behållningen deraf öfverstigit 8 procent, bestämmandet öfver användandet af detta öfverskott borde ifrågakomma. Det synes icke heller alldeles osannolikt att, vid ett sådant bestämmande, hänsyn kan tagas dertill, att bolaget å nämnda försträckning erlägger endast 2 procent ränta, under det staten för utförande af egna och understödjande af enskilda jernvägsanläggningar upplånat medel mot vida högre räntefot, äfvensom att dervid kan komma att tagas i betraktande, det andra industriföretag vore lika förtjenta att komma i åtnjutande af statsunderstöd och att medel dertill kunde erhållas genom ett berättigadt ökande af amorteringen å det lån, bolaget innehar, helst bolaget numera icke lärer vara i behof af skilnaden mellan den ränta, som för statslånet erlägges, och den ränta, som är allmänt gångbar, hvilket behof eljest kunnat anföras mot amorteringens ökning.

Enligt tillgängliga offentliga handlingar har bolagets behållna inkomst motsvarat följande procent af aktiekapitalet:

år 1873	31,15	procent,
„ 1872	29,26	„
„ 1871	27,24	„
„ 1870	26,3	„
samt åren 1857—1869 i medeltal	10,48	„

Såsom ränta och utdelning å det af aktieegarne tillskjutna kapital hafva under samma tid utbetalts:

år 1873	25	procent.
„ 1872	25	„
„ 1871	20	„
„ 1870	18	„
samt åren 1857—1869 i medeltal	6,78	„

Om ränta å aktiekapitalet beräknas till 5 procent årligen, hafva således aktieegarne, förutom denna ränta, erhållit på sitt tillskjutna kapital:

år 1873	20	procent.
„ 1872	20	„
„ 1871	15	„
„ 1870	13	„
samt åren 1857—1869 tillsammans	23,14	„
och följaktligen ett sammanlagdt belopp, motsvarande	91,14	procent.

Under ofvan nämnda tid har staten, förutom 2 procent ränta å hvad efter

Borås – Herrljunga

Bolagets ställning

Skulder:

Återstod af statslånet		1,266,828: 37.
Aktieegarnes delaktighetssumma		688,527: 63.
Obetalda jordersättningar och skulder till diverse personer		16,939: 69.
Jernvägspersonalens sjuk- och understödskassa		4,487: 60.
Reservfonden		233,064: 07.
Statslånets amorteringskonto för år 1872		17,480: 41.
Vinstmedel, reserverade från föregående året	Rdr 1,908: 90.	
Vinst af årets rörelse	„ 24,904: 39.	26,813: 29.
Summa	Rdr	2,254,141: 06.

Utgifter år 1873:

Driftkostnad, underhåll af banan, materiel m. m.		83,284: 39.
Diverse utgifter		6,038: 42.
Amortering å statslånet		18,179: 63.
Ränta å dito	Rdr 50,673: 13.	
„ å reservfonden	„ 11,143: 70.	
„ å jernvägspersonalens sjuk- och understödskassa	„ 203: 43.	62,020: 26.
Nybyggnader och inköp af rörlig materiel m. m.		16,559: 12.
Behållning af årets rörelse		23,651: 23.
Summa	Rdr	209,733: 05.

hvarje atbetalning återstått, af lånet återbekommit 631,635 Rdr 66 öre, hvilken summa endast utgör . . . . . 26,32 procent.

Med anledning af här uppgifna förhållanden hafva Revisorerne ansett sig böra hemställa, det Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t ville, på grund af innehållet i förut citerade 6 § af kontraktet mellan staten och bolaget, taga i nådigt öfvervägande, huruvida icke en ytterligare ökad amortering af sagda lån bör föreskrifvas, på det att detsamma så fort som möjligt må varda gäldadt:

Reservation anförd af Herrar *Tamm* och *Lindgren* (Bil. Litt. N).

---

jernvägsaktiebolag.

den 1 Januari 1873.

Tillgångar:

Jernvägsanläggningen			1,602,806: 16.
Rörliga materielen			277,994: 30.
Inventarier och materialier			96,320: 76.
102 aktier i Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernväg			200: —
Innestående på depositions- samt upp- och afskrifnings-räkning	Rdr	119,388: 96.	
Allmänna hypoteksbankens obligationer	„	51,270: 83.	
Fordringar: af Borås stad	„	84,877: 07.	
af andra	„	8,993: 51.	
af stationerna å linien	„	12,156: 76.	276,687: 13.
Kassabehållning			182: 71.
		Summa Rdr	2,254,141: 06.

Inkomster år 1873:

Af trafiken	190,781: 22.
Hyror och arrenden	4,240: 12.
Vinst å främmande arbeten i reparationsverkstaden	610: 42.
Diverse inkomster	317: 85.
Ränta å utlånta medel	13,783: 44.
Summa Rdr	209,733: 05.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Jernvägsanläggningen			1,602.889: 3.
Rörliga materielen			291,624: 30.
Inventarier och materialier			94,682: 20.
102 st. aktier i Uddevalla-Venersborg-Herrljunga jernväg			200: —
Innestående å depositions- samt upp- och afskrifnings-räkningar	Rdr	135,638: 71.	
Allmänna hypoteksbankens obligationer	„	51,270: 83.	
Fordringar: af Borås stad	„	83,048: 99.	
af andra	„	9,274: 04.	
af stationerna å linien	„	22,534: 72.	301,767: 29.
Kassabehållning			1,525: 50.
		Summa Rdr	2,292,688: 32.

Majoren G. W. Bäckström, hvilken såsom statens ombud deltagit i granskningen af bolagets förvaltning och räkenskaper, upplyser att reservfonden, som vid årets början utgjorde 233,064 Rdr 7 öre, vid slutet af detsamma med tillägg af upplupna

Söderhamns

Bolagets ställning

Skulder:

Återstoden af statslånet	Rdr	424,870: 99.
Aktieegarnes tillgodohafvanden	„	390,936: 29.
Återstående lån af Söderhamns stad	„	148,500: —
Diverse skulder	„	28,685: 73.
Undsättningsfonden	„	326: 85.
Reservfonden	„	80,333: 33.
Behållning af trafiken år 1872	„	24,594: 75.
	Summa Rdr	1,098,247: 94.

den 31 December 1873.

Skulder:

Återstoden af statslånet	Rdr	1,248,648: 74.
Aktieegarnes delaktighetssumma		688,527: 63.
Obetalda jordersättningar och skulder till diverse personer		25,538: 33.
Jernvägspersonalens sjuk- och understödskassa		4,862: 17.
Icke lyftade dividender för år 1872		1,488: —
Reservfonden		244,207: 77.
Statslånets amorteringskonto för åren 1872 och 1873		35,660: 04.
Dispositionsfonden	Rdr 3,545: 29.	
Disponibel behållning af årets rörelse	„ 23,651: 23.	27,196: 52.
"Kapitalkonto" (tillgång, ej disponibel för utdelning)		16,559: 12.
	Summa Rdr	2,292,688: 32.

räntor, 11,143 Rdr 70 öre, uppgick till 244,207 Rdr 77 öre, hvilket belopp i utmärkt goda värdepapper företeddes.

jernvägsaktiebolag.

den 1 Januari 1873.

Tillgångar:

Jernvägsanläggningar med rörelsemateriel och inventarier	Rdr	873,706: 66.
Förråd	„	16,067: 98.
Fordringar	„	122,066: 15.
Inlösta aktier	„	1,652: 40.
Undsättningsfonden	„	326: 85.
Reservfonden	„	80,333: 33.
Kassabehållning	„	4,094: 57.
	Summa Rdr	1,098,247 94.

Utgifter år 1873:

Trafik- och underhållskostnad	Rdr	174,000: 90.
Ränta och amortering å statslånet	„	25,000: —
Amortering af lånet af Söderhamns stad	„	4,000: —
Upplupna räntor	„	4,423: 76.
1872 års utdelning till aktieegarne	„	20,253: 12.
Afsatt till reservfonden	„	10,000: —
D:o till undsättningsfonden	„	2,000: —
D:o till pensionsfonden	„	5,000: —
D:o till Söderhamn—Bollnäs undersökningsbidrag	„	1,000: —
Afskrifningar	„	52,595: 29.
Behållning till år 1874	„	20,253: 12.
	Summa Rdr	318,526: 19.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Jernvägsanläggningen med rörelsemateriel och inventarier	Rdr	964,459: 48.
Förråd	„	35,719: 78.
Fordringar	„	16,973: —
Inlösta aktier	„	1,517: 90.
Reservfonden	„	90,333: 33.
Undsättningsfonden	„	2,276: 85.
Pensionsfonden	„	5,000: —
Kassabehållning	„	957: 43.
	Summa Rdr	1,117,237: 77.

Å statens vägnar har Regementsskrifvaren J. W. Ahlström deltagit i granskningen af detta bolags förvaltning och räkenskaper för år 1873. Uti den derom afgifna berättelsen har, på sätt förestående sammandrag visar, den vid 1873 års slut

Inkomster år 1873:

Behållning från år 1872	Rdr	24,594: 75.
Trafikinkomster	„	293,931: 44.
Summa Rdr		318,526: 19.

den 31 December 1873.

Skulder:

Återstoden af statslånet	Rdr	416,865: 83.
Aktieegarnes inbetalningar		289,307: 28.
Aktieegarnes tillgodohafvande genom amortering å statslånet	83,134: 17.	
D:o d:o genom amortering å lånet af Söderhamns stad	30,500: —	113,634: 17.
Återstående lån af Söderhamns stad		144,500: —
Diverse skulder		35,067: 19.
Reservfonden		90,333: 33.
Undsättningsfonden		2,276: 85.
Pensionsfonden		5,000: —
Behållning af trafiken år 1873		20,253: 12.
Summa Rdr		1,117,237: 77.

återstående skulden för statslånet angifvits utgöra 416,865 Rdr 83 öre, hvaremot den i Riksgälds-kontorets räkenskaper finnes vid samma tid upptagen till endast 416,861 Rdr 48 öre.

Bolagets ställning

Skulder:

Återstoden af statslånet	Rdr	308,420: 50.
Inbetalda aktiekapitalet	„	320,000: —
Innestående utdelning till aktieegarne	„	16,000: —
Obligationer	„	100,000: —
Diverse skulder	„	1,290: 39.
Allmänna reservfonden	„	67,787: 97.
Summa	Rdr	813,498: 86.

Utgifter år 1873.

Trafik- och administrationskostnader	Rdr	43,581: 89.
Underhåll af lokomotiv, vagnar och inventarier		7,674: 75.
Banans, stationers och bjelkmagasiners underhåll		11,655: 96.
Amortering å banan, stationer, rörelsematerielen, verkstad, inventarier ångbåt och pråmar		30,633: 45.
Lastning af trävaror i Forssa		16,571: 27.
För trafiken med ångbåten Dellen		15,989: 21.
För reparationsverkstaden		186: 07.
Ränteskilnad		10,853: 98.
Diverse utgifter		500: —
Behållen vinst		20,000: —
hvaraf blifvit afsatta till reservfonden	Rdr 4,000: —	
och till utdelning åt aktiegarne 5 procent å aktiekapitalet	„ 16,000: —	
Summa	Rdr	157,646: 58.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Jernvägen, upptagen till	Rdr	444,900: —
Rörelsemateriel	„	95,000: —
Stationer, materialier, inventarier och byggnader	„	104,451: 32.
Ångbåt och pråmar	„	9,170: 60.
Bolaget tillhöriga aktier	„	2,400: —
Banans utsträckning till Näsviken	„	263,811: 45.
I bankinrättningar deponerade	„	53,698: 54.
Diverse fordringar	„	18,407: 95.
Kassabehållning	„	242: 55.
Summa	Rdr	992,082: 41.

Granskningen af detta bolags förvaltning och räkenskaper år 1873 har, å statens vägnar, verkstälts af Bruksinspektoren D. Silén. Utaf förestående sammandrag, som är hemtadt ur den af bolagsrevisorerne afgifna berättelse, synes att återstående

jernvägsaktiebolag.

den 1 Januari 1873.

Tillgångar:

Jernvägen, upptagen till	Rdr	455,000: —
Rörelsemateriel	„	80,000: —
Stationer, materialier, inventarier och byggnader	„	90,307: 40.
Ångbåt och prålmar	„	10,200: —
Bolaget tillhöriga aktier	„	2,400: —
Ett sidospår vid Åvik samt banans utsträckning till Näsviken	„	15,065: 07.
I bankinrättningar deponerade	„	135,193: 53.
Diverse fordringar	„	20,800: 23.
Kassabehållning	„	4,532: 63.
	Summa Rdr	813,498: 86.

Inkomster år 1873.

Trafikinkomster	Rdr	125,743: 01.
Provisioner	„	3,645: 60.
Af trafiken med ångbåten Dellen	„	28,137: 97.
Utdelning å bolaget tillhöriga aktier	„	120: —
	Summa Rdr	157,646: 58.

den 31 December 1873.

Skulder:

Återstoden af statslånet	Rdr	302,257: 32.
Inbetalda aktiekapitalet	„	320,000: —
Innestående utdelning till aktieägarne	„	16,000: —
Obligationer	„	291,000: —
Diverse skulder	„	10,037: 12.
Allmänna reservfonden	„	52,787: 97.
	Summa Rdr	992,082: 41.

beloppet af skulden för statslånet uppgifvits vid 1873 års slut utgöra 302,257 Rdr 32 öre, under det att Riksgälds-kontorets räkenskaper upptaga detsamma till 302,297 Rdr 80 öre.

Uddevalla—Venersborg—Herr-

Bolagets ställning

Skulder:

Återstoden af statslånet: icke förfallet kapital . . .	Rdr 3,101,196: 37.	
för år 1872 förfallet amorteringsbelopp	„ 36,492: 45.	3,137,688: 82.
Ränta för år 1872 å statslånet		125,507: 55.
Aktiekapitalet		1,620,000: —
Skulder till åtskilliga personer		6,610: 48.
Behållning ("Vinst- och förlustkonto")		116,038: 90.
	Summa Rdr	5,005,845: 75.

Utgifter år 1873:

För trafik, underhåll af jernvägen, materiel m. m.	Rdr	197,604: 94.
Behållning af årets rörelse	„	160,350: 21.
	Summa Rdr	357,955: 15.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Jernvägsanläggningen			Rdr 4,219,143: 25.
Rörliga materielen			576,553: 85.
Materialier och inventarier			82,897: 69.
Öfvertagna aktier			36,500: —
Fordringar: af åtskilliga aktieegare	Rdr	57,767: 02.	
af kommuner	„	170: —	
af åtskilliga personer	„	2,261: 69.	
å giroräkning	„	6,400: —	66,598: 71.
Kontant i kassan			11,752: 59.
		Summa Rdr	4,993,446: 09.

Med afseende å den på "*Vinst- och förlustkonto*" vid 1873 års slut upptagna balans af 45,876 Rdr 28 öre, hvaruti ingå 36,492 Rdr 45 öre, utgörande under året verkställd amortering å statslånet, hafva bolagsrevisorerne hemställt, att sagde 36,492 Rdr 28 öre måtte öfverföras på "*Aktieegarnes delaktighetskonto*" och endast återstoden, 9,383 Rdr 83 öre, såsom fortfarande för trafikens behof disponibel, å vinst- och förlustkonto redovisas.

Majoren Grefve A. Rudenschöld, som å statens vägnar deltagit i granskningen af bolagets förvaltning och räkenskaper för år 1873, anmäler, det han dervid inhemat, att af bolage ts till Riksgälds-kontoret vid nämnda års slut förfallna, men då oguldna skuld, 162,000 Rdr, ett belopp af 110,000 Rdr sedermera under innevarande

ljunga jernvägsaktiebolag.

den 1 Januari 1873.

Tillgångar:

Jernvägsanläggningen		Rdr	4,217,571: 06.
Rörliga materielen			576,553: 85.
Materialier och inventarier			82,437: 57.
Öfvertagna aktier			36,500: —
Fordringar: af åtskilliga aktieegare	Rdr 57,767: 02.		
af kommuner	„ 490: —		
af åtskilliga personer	„ 5,622: 36.		
å giroräkning	„ 23,800: —		87,679: 38.
Kontant i kassan			5,103: 89.
		Summa Rdr	5,005,845: 75.

Inkomster år 1873.

Af trafiken	Rdr	357,955: 15.
	Summa Rdr	357,955: 15.

den 31 December 1873.

Skulder:

Återstoden af statslånet: icke förfallet kapital	Rdr 3,063,244: 22.		
för året förfallet amorteringsbelopp	„ 37,952: 15.		3,101,196: 37.
Räntan för året å statslånet			124,047: 85.
Aktiekapitalet			1,620,000: —
Skulder till åtskilliga personer			14: 41.
Aktieegares delaktighetskonto (utgörande verkställd amortering å statslånet)			102,311: 18.
Behållning (“Vinst- och förlustkonto“)			45,876: 28.
		Summa Rdr	4,993,446: 09.

år redan blifvit inbetaldt, äfvensom att styrelsen ansåg sig ega säker förhoppning att inom kort inbetala återstoden; vid hvilket förhållande och då af räkenskaperna för öfrigt syntes, att inkomsterna, förutom till jernvägens skötsel och underhåll, endast blifvit använda till gäldande af nämnda skuld, han icke funnit skäl till annan anmärkning än här förut omförmälda fördröjda skuldafbetalning till Riksgälds-kontoret.

Statsrevisorerne hafva utaf Riksgälds-kontorets räkenskaper inhemtat, att den för år 1873 resterande kapitalafbetalningen och räntan å statslånet blifvit under loppet af Januari—Juni månader 1874 till fullo liqviderad jemte deraf upplupen öfverränta, 2,471 Rdr 67 öre.

Bolagets ställning

Skulder:

Återstoden af statslånet			2,319,004: 67.
Lån af Skånes enskilda bank			50,000: —
Skuld till statens jernvägstrafik			14,045: 39.
Pensionskassan			2,864: 41.
Diverse skulder			1,230: 81.
Proprie konto:			
aktiekapitalet	Rdr	1,237,794: 21.	
räntor m. m. samt behållning af trafiken under föregående år	„	138,031: 71.	
behållning under år 1873	„	46,794: 04.	1,422,619: 96.
		Summa Rdr	3,809,765: 24.

Utgifter år 1873:

Trafikomkostnader, underhåll af banan m. m.	Rdr	177,422: 93.
Saldo af influtna och utbetalda räntor	„	91,362: 22.
Behållning under året	„	85,738: 56.
	Summa Rdr	354,523: 71.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Färdiga banan	Rdr	3,653,470: 30.
Materialier, inventarier och blanketter	„	143,335: 63.
Påbörjade arbeten i verkstaden	„	3,925: —
Saldo i liqvid med främmande telegraflinier	„	80: 06.
Upplupen ogulden ränta	„	397: 41.
Diverse fordringar	„	3,536: 33.
I bankinrättning innestående	„	3,800: —
Innestående trafikmedel hos stationerna	„	6,899: 04.
Kontant i kassan	„	2,400: 37.
	Summa Rdr	3,817,844: 14.

Detta bolags förvaltning och räkenskaper år 1873 hafva, å statens vägnar, granskats af Akademiräntmästaren C. H. Uggla.

För att tjena till ledning för Statsrevisorerne vid behandling af bolagsrevisorernes afgifna berättelse har styrelsen för bolaget till Fullmäktige öfversändt en särskild redovisning för den i nämnda berättelse upptagna behållning af 85,738 Rdr 56

jernvägsaktiebolag.

den 1 Januari 1873.

Tillgångar:

Färdiga banan	Rdr	3,653,547: 13.
Materialier, inventarier och blanketter	„	143,284: 53.
Påbörjade arbeten i verkstaden	„	832: 19.
Saldo i liqvid med främmande telegraflinier	„	44: 45.
Diverse fordringar	„	4,072: 26.
Upplupen, ogulden ränta	„	308: 97.
Innestående trafikmedel hos stationerna	„	6,730: —
Kontant i kassan	„	945: 71.
Summa	Rdr	3,809,765: 24.

Inkomster år 1873:

Af trafiken	Rdr	346,328: 39.
Diverse inkomster	„	8,195: 32.
Summa	Rdr	354,523: 71.

den 31 December 1873.

Skulder:

Återstoden af statslånet			2,289,264: 86.
Aktiekapitalet			1,237,794: 21.
Skuld till statens jernvägstrafik			15,341: —
Pensionskassan			3,729: 29.
Diverse skulder			1,150: 47.
Proprie konto:			
behållning från föregående år	Rdr	184,825: 75.	
d:o under år 1873	„	85,738: 56.	270,564: 31.
Summa	Rdr		3,817,844: 14.

öre; enligt hvilken redovisning sagda behållning hufvudsakligast uppkommit genom minskning med 77,659 Rdr 66 öre af bolagets skulder. Derjemte har styrelsen meddelat upplysning derom, att bolaget beslutat att det belopp, som af nämnda behållning fans disponibelt, skulle under detta år ställas till styrelsens förfogande, för att, jemte i öfrigt erforderliga medel, användas till inköp af nödig underhållsmateriel.

Landskrona—Eslöfs

Granskningen af detta bolags förvaltning och räkenskaper för år 1873 har, å statens och skulder angifvas i en af bolagets direktion afgifven, med bolagsrevisorernes yttrande försedd detta bolag gemensamt med Helsingborg—Landskrona—Eslöfs jernvägsaktiebolag trafikerar bolastämdt förhållande.

Bolagets ställning

Skulder:

Återstod af statslånet	Rdr	1,133,230: 24.
Aktiekapitalet	„	600,000: —
Outtagen utdelning och ränta	„	1,833: 60.
Reservfonden	„	150,000: —
Särskilda fonden	„	35,062: 58.
Statslånets amorteringsfond	„	66,769: 76.
Till trafikkassan	„	624: 54.
Öfverskott för år 1872	„	41,628: 31.
Summa	Rdr	2,029,149: 03.

Utgifter år 1873:

Amortering å statslånet	Rdr	14,670: 79.
Ränta å dito	„	45,329: 21.
Underhåll af byggnader, broar m. m.	„	6,754: 85.
Diverse utgifter	„	5,727: 28.
Öfverskott å 1873 års trafik	„	49,201: 63.
Summa	Rdr	121,683: 76.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Jernvägsanläggningen			1,273,295: 77.
Andel i rörlig materiel, inventarier, byggnader m. m.			363,039: 42.
Fordran af Landskrona stad	Rdr	287,000: —	
Dito af Skånes enskilda bank	„	96,272: 90.	
Diverse fordringar	„	5,498: 26.	
			388,771: 16.
Reserverade aktier			10,070: —
Aktier i Landskrona ångbåtsbolag			8,000: —
Arbetsredskap			1,195: 57.
Kassabehållning			382: 91.
Summa	Rdr		2,044,754: 83.

ernvägsaktiebolag.

vägnar, förrättats af Häradshöfdingen Aug. Anderberg. Inkomster och utgifter samt tillgångar berättelse, ur hvilken framgå följande uppgifter, vid hvilkas meddelande torde böra erinras, att gens jernvägar, och att behållna inkomsten af trafiken delas mellan bolagen efter förut be-

den 1 Januari 1873.

Tillgångar:

Jernvägsanläggningen	Rdr	1,272,139: 92.
Materiel, inventarier m. m.	„	353,142: 62.
Fordringar	„	384,185: 25.
Aktier	„	18,070: —
Kassabehållning	„	1,611: 24.
Summa	Rdr	2,029,149: 03.

Inkomster år 1873:

Andel i behållna inkomsten af den med Helsingborg—Landskrona—Eslöfs jernvägsaktiebolag gemensamma trafiken för år 1873	Rdr	88,041: 83.
Dito i tillökning af värde å byggnader, anläggningar, materialier och inventarier, tillhörande trafiken	„	11,092: 37.
Utdelning à 6 procent å öfvertagna aktier i Landskrona—Eslöfs jernväg	„	792: —
Influtna räntor	„	20,736: 19.
Diverse inkomster	„	1,021: 37.
Summa	Rdr	121,683: 76.

en 31 December 1873.

Skulder:

Återstod af statslånet	Rdr	1,118,559: 45.
Aktiekapitalet	„	600,000: —
Outtagen utdelning och ränta	„	1,827: 60.
Reservfonden	„	150,000: —
Särskilda fonden	„	40,690: 89.
Statslånets amorteringsfond	„	81,440: 55.
Till trafikkassan	„	3,034: 71.
Öfverskott för år 1873	„	49,201: 63.
Summa	Rdr	2,044,754: 83.

Helsingborg—Landskrona—Eslöfs (Helsingborg—

Granskningen af detta bolags förvaltning och räkenskaper har verkstälts i sammanhang
räkenskaper för år 1873, och har Banko-ombudet T. Lundqvist, å statens vägnar, deruti del-

Bolagets ställning

Skulder:

Återstoden af statslånet			1,038,127: 44.
Aktiekapitalet			462,150: —
Kapitalöfverskott, bestående af:			
Byggnadens besparingsfond	Rdr	100,000: —	
Reservfond	„	24,724: 14.	
Öfriga poster	„	98,148: 35.	222,872: 19.
Diverse skulder			953: 50.
		Summa Rdr	1,724,103: 43.

Utgifter år 1873:

Förvaltningskostnader	Rdr	1,877: 25.
Underhåll af byggnader	„	1,370: 14.
Bidrag till underhåll af ångbåtstrafiken i Sundet	„	585: 27.
Ränteutgifter	„	34,904: 77.
Diverse omkostnader	„	1,544: 22.
Utdelning för år 1872, 4½ procent å aktiekapitalet	„	20,796: 75.
Kapitalöfverskott för år 1873	„	25,555: 04.
	Summa Rdr	86,633: 44.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Jernvägens anläggningskostnad	Rdr	1,271,214: 06.
Materiel och inventarier	„	316,782: 28.
Fordran af staden Helsingborg	„	100,000: —
Öfriga fordringar	„	10,573: 39.
Andel i jernvägen Helsingborg—Hessleholm	„	60,000: —
Kassabehållning	„	237: 04.
	Summa Rdr	1,758,806: 77.

Bolagsrevisorerne upplysa, att trafikinkomsterna under revisionsåret, likasom under föregående år, stigit med icke obetydligt belopp, äfvensom att bolagets förbättrade ställning med omkring 3,500 Rdr öfverstiger det föregående årets; men att deremot den kontanta behållningen med närmare 5,000 Rdr understiger den kontanta behållningen år 1872, alldenstund omkring 11,000 Rdr åtgått för anskaffande af nya godsvagnar.

Derjemte och då bolaget under innevarande år komme att vidkännas stora

Billeberga) jernvägsaktiebolag.

med revisionen af den med Landskrona—Eslöfs-bolaget gemensamma trafikens förvaltning och tagit. Utaf den afgifna berättelsen framgå här nedan meddelade uppgifter:

den 1 Januari 1873.

Tillgångar:

Jernvägens anläggningskostnad	Rdr	1,266,249: 90.
Materiel och inventarier	„	307,134: 54.
Öfriga tillgångar	„	150,718: 99.
Summa	Rdr	1,724,103: 43.

Inkomster år 1873:

Andel i behållna inkomsten af den med Landskrona—Eslöfs jernvägsaktiebolag gemensamma trafiken för år 1873	Rdr	76,436: 72.
Diverse inkomster	„	566: 48.
Ökad andel i materiel och inventarier	„	9,630: 24.
Summa	Rdr	86,633: 44.

den 31 December 1873.

Skulder:

Återstoden af statslånet		1,024,652: 54.
Aktiekapitalet		462,150: —
Innestående utdelning från föregående år		211: 75.
Diverse skulder		23,364: 95.
Kapitalöfverskott		248,427: 53.
bestående af:		
Byggnadens besparingsfond	Rdr	100,000: —
Reservfonden	„	26,978: 34.
Särskilda fonden	„	3,517: 48.
Ökadt värde å jernvägen jemte inventarier och materiel	„	25,846: 34.
Förminskning af skulden för statslånet	„	75,347: 46.
Kontant öfverskott för år 1873	„	16,737: 91.
	Rdr	248,427: 53.
Summa	Rdr	1,758,806: 77.

utgifter dels för utvidgning af bangården vid Ramlösa, dels för anskaffande af nytt lokomotiv och dels för ytterligare utbetalningar för nya godsvagnar, till följd hvaraf åtminstone alla bolagets kontanta tillgångar lära medtagas, i synnerhet som 40,000 Rdr återstode att betala å de i Helsingborg—Hessleholms jernväg tecknade aktier, uttala bolagsrevisorerne den åsigt, att ingen utdelning å aktierna i bolaget bör innevarande år i fråga komma.

Kristianstad—Hessleholms

Berättelsen om granskningen af detta bolags förvaltning och räkenskaper för år 1873, följande redogörelse för bolagets inkomster och utgifter samt ställning vid början och slutet

Bolagets ställning

Skulder:

Återstoden af statslånet		669,371: 76.
Delegarnes aktiekapital		829,300: —
Reservfonden		179,702: 36.
Outtagen utdelning för åren 1869—1871		1,235: —
Trafikliqvid för December 1872		10,230: 28.
Disponibel behållning:		
Besparingsfonden	Rdr 4,704: 51.	
Öfverskott af årets rörelse	„ 32,138: 45.	36,842: 96.
	Summa Rdr	1,726,682: 36.

Utgifter år 1873:

Drift- och underhållskostnad		74,601: 59.
Ränta å statslånet	Rdr 26,774: 87.	
Amortering å d:o	„ 9,225: 13.	36,000: —
Afsättning till reservfonden, motsvarande förnötning och försämring af jernvägen och dess materiel		27,000: —
Förluster		205: 55.
Behållning: för försålda 3:ne vändbord	Rdr 6,191: 80.	
af årets rörelse	„ 46,716: 23.	52,908: 03.
	Summa Rdr	190,715: 07.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Jernvägen med rörlig materiel och inventarier	Rdr 1,498,671: 76.	
efter afdrag af ett belopp, motsvarande 1873 års amortering å statslånet	„ 9,225: 13.	1,489,446: 63.
Materialier		18,009: 55.
Fordringar: hos banker	Rdr 156,884: 10.	
„ K. Poststyrelsen	„ 700: —	
stationernas vexlingskassor	„ 250: —	
oredovisade trafikinkomster	„ 5,354: 80.	163,188: 90.
5½ procent obligationer efter 93 procent inköpspris		83,700: —
Kassabehållning		39: 32.
	Summa Rdr	1,754,384: 40.

jernvägsaktiebolag.

uti hvilken granskning vice Häradshöfdingen A. L. Senell, å statens vägnar, deltagit, lemnar af samma år.

den 1 Januari 1873.

Tillgångar:

Jernvägen med rörlig materiel och inventarier . . . Rdr 1,507,542: 08.		
efter afdrag af ett belopp, motsvarande 1872 års amortering å statslånet . . . . . „ 8,870: 32.		1,498,671: 76
Materialier		17,115: 03
Fordringar: hos banker . . . . . Rdr 120,404: 96.		
„ enskilda . . . . . „ 750: —		
stationernas vexlingskassor . . . . . „ 250: —		
oredovisade trafikinkomster . . . . . „ 3,610: 88.		125,015: 84.
$5^1/_2$ procent obligationer efter 93 procent inköpspris		84,630: —.
Kassabehållning		1,249: 73.
	Summa Rdr	1,726,682: 36.

Inkomster år 1873.

Af trafiken	Rdr	170,594: —
Räntor	„	11,940: 96.
Hyror och arrenden m. m.	„	1,988: 41.
För försålda 3:ne vändbord	„	6,191: 80.
	Summa Rdr	190,715: 17.

den 31 December 1873.

Skulder:

Återstoden af statslånet		660,146: 63.
Delegarnes aktiekapital		829,300: —
Reservfonden		195,727: 75.
Outtagen utdelning för åren 1869—1872		733: —
Trafikliqvid för December 1873		11,898: 03.
Behållning för försålda 3:ne vändbord		6,191: 80.
Disponibel behållning:		
Besparingsfonden . . . . . Rdr 3,670: 96.		
Öfverskott af årets rörelse . . . . . „ 46,716: 23.		50,387: 19.
	Summa Rdr	1,754,384: 40.

Bolagets ställning

Skulder:

Återstoden af statslånet	Rdr	402,978: 17.
Delegarnes aktiekapital	„	289,300: —
Diverse skulder	„	16,272: 90.
Reparations- eller reservfonden	„	70,088: 75.
Behållning	„	61,133: 71.
Summa	Rdr	839,773: 53.

Utgifter år 1873.

Afgift för begagnande af statens rörliga materiel och underhåll af egen materiel m. m.	Rdr	22,561: 13.	
Jernvägens underhåll, aflöningar m. m.	„	23,736: 61.	46,297: 74.
Ränta och amortering å statslånet			21,700: —
Öfverskott för år 1873			48,547: 58.
Summa	Rdr		116,545: 32.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Jernvägsbyggnaden	Rdr	743,624: 21.	
Inventarier, efter skedd afskrifning	„	10,418: 47.	754,042: 68.
Materialier, tillhörande reservfonden			9,702: 50.
Värdet af en tomt			312: 25.
Fordringar			122,088: 51.
Kassabehållning			159: 94.
Summa	Rdr		886,305: 88.

I granskningen af detta bolags förvaltning och räkenskaper år 1873 har Majoren M. von Krusenstjerna, å statens vägnar, deltagit.

Uti förestående, ur bolagsrevisorernes berättelse hemtade räkenskapssammandrag uppgifves, att till ränta och amortering å statslånet under år 1873 utgifvits 21,700 Rdr, och bland skulderna vid samma års slut angifves återstående skulden för statslånet utgöra 397,397 Rdr 30 öre. Enligt Riksgälds-kontorets räkenskaper utgjorde bolagets skuld för statslånet vid 1873 års slut:

för år 1873 förfallet kapital	Rdr	5,580: 87.	
förfallen ränta	„	16,119: 13.	21,700: —
Transport			21,700: —

jernvägsaktiebolag.

den 1 Januari 1873.

Tillgångar:

Jernvägsbyggnaden och inventarier	Rdr	753,002: 72.
Fordringar	„	66,580: 83.
Materialier m. m.	„	12,383: 83.
Kassabehållning	„	7,806: 15.
Summa	Rdr	839,773: 53.

Inkomster år 1873:

Af trafiken	Rdr	110,794: 71.
Räntor	„	4,619: 38.
Diverse inkomster	„	1,131: 23.
Summa	Rdr	116,545: 32.

den 31 December 1873.

Skulder:

Återstoden af statslånet			Rdr 397,397: 30.
Delegarnes aktiekapital			289,300: —
Till Styrelsen för statens jernvägstrafik			20,226: 53.
Reparations- eller reservfonden: i materialier	Rdr	9,702: 50.	
i fordringar	„	92,772: 28.	102,474: 78.
Bolagets tillgodohafvande utöfver aktiekapitalet och skulder			76,907: 27.
Summa			Rdr 886,305: 88.
Transport			21,700: —
icke förfallet kapital			397,397: 30.
Summa			Rdr 419,097: 30.

Denna skiljaktighet mellan bolagets och Riksgälds-kontorets räkenskaper härleder sig derifrån, att den i bolagets räkenskaper för år 1873 upptagna utbetalning till ränta och amortering å statslånet icke blifvit verkställd förr än den 24 Februari 1874 och således bort först i sist nämnda års räkenskaper uppföras; till följd hvaraf skulden för statslånet vid 1873 års slut äfven bort i bolagets räkenskaper upptagas på samma sätt, som i Riksgälds-kontorets räkenskaper skett; hvarom Statsrevisorerne ansett sig böra erinra.

Köping—Uttersbergs

Enligt af Kongl. Maj:t erhållet uppdrag, har Ryttmästaren H. Tham deltagit i granskberättelse följande uppgifter:

Bolagets ställning

Skulder:

Återstoden af statslånet	Rdr	392,891: 14.	
Aktiekapitalet	„	250,000: —	
Extra tillskott af aktieegarne	„	80,000: —	
Till enskilda	„	23,172: 28.	746,063: 42.
Tillgång utöfver skuld			86,421: 10.
		Summa Rdr	832,484: 52.

Utgifter år 1873:

Trafikomkostnader, underhåll af jernvägen, materiel m. m.	Rdr		52,108: 76.
Räntor	„		16,519: 90.
Behållning, hvaraf beräknas för slitning af banans öfverbyggnad	Rdr	15,000: —	
Vinst	„	13,411: 41.	28,411: 41.
		Summa Rdr	97,040: 07.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Jernvägens anläggningskostnad	Rdr	808,565: 97.
Inventarier	„	33,061: 57.
Fordringar	„	1,931: 17.
Summa Rdr		843,558: 71.

jernvägsaktiebolag.

ning af detta bolags förvaltning och räkenskaper för år 1873; och lemnar den derom afgifna

den 1 Januari 1873.

Tillgångar:

Jernvägens anläggningskostnad	Rdr	795,821: 39.
Inventarier	„	34,399: 83.
Fordringar	„	2,263: 30.
Summa	Rdr	832,484: 52.

Inkomster år 1873:

Af trafiken	Rdr	97,040: 07.
Summa	Rdr	97,040: 07.

den 31 December 1873.

Skulder:

Återstoden af statslånet	Rdr	373,606: 79.	
Aktiekapitalet	„	250,000: —	
Extra tillskott af aktieegarne	„	80,000: —	
Till enskilda	„	25,119: 41.	728,726: 20.
Tillgång utöfver skuld			114,832: 51.
Summa	Rdr		843,558: 71.

I granskning af bolagets förvaltning och räkenskaper för år 1873 har Sjömilitie-

Bolagets ställning

Skulder:

Statslån			Rdr 866,666: 66.
Beloppet af gjorda afbetalningar för de bland tillgångarne upptagna, ännu icke utlemnade obligationer, jemte ränta			„ 2,842: 43.
Kapitalkonto:			
Delegarnes aktiekapital för 6,625 stycken aktier serien A.	Rdr	662,500: —	
D:o d:o för 1,389 d:o serien B.	„	138,900: —	
Statsanslag.	„	1,100,000: —	
Statsersättning för brobyggnaden vid Hvita Krog	„	30,000: —	
Karlskrona stads bidrag	„	500,000: —	
Räntevinst	„	25,256: 22.	2,456,656: 22.
		Summa Rdr	3,326,165: 31.

Utgifter år 1873:

Verkställda arbeten och förvaltningskostnader	Rdr	2,281,109: 28.
Räntor	„	27,255: 10.
Summa Rdr		2,308,364: 38.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Jernvägsarbeten, materiel, redskap m. m.	Rdr	3,654,250: 51.
Återstående ½ af statsanslaget	„	366,666: 66.
Obetaldt belopp för tecknade aktier samt restantier	„	403,934: 84.
Innestående uti bankinrättning	„	53,107: 99.
Förskott och fordringar	„	79,269: 71.
Kassabehållning	„	13,618: 94.
Summa Rdr		4,570,848: 65.

jernvägsaktiebolag.

kommissarien I. A. Th. Bergman, å statens vägnar, deltagit.

den 1 Januari 1873.

Tillgångar:

Jernvägsarbeten, materiel, redskap m. m.	Rdr	1,373,141: 23.
Återstående ⅔ af statsanslaget	„	733,333: 33.
Obetaldt belopp för tecknade aktier samt restantier af Serien A	„	460,085: —
Teckningsbelopp för aktier af serien B	„	138,900: —
I bankinrättning innestående	„	576,814: 35.
Förskott och fordringar	„	6,579: 04.
Inneliggande, försålda men ej uttagna Karlskrona stads obligationer	„	15,000: —
Kassabehållning	„	22,312: 36.
Summa	Rdr	3,326,165: 31.

Inkomster år 1873:

Andel af statsanslaget	Rdr	366,666: 67.
Dito af statslånet	„	866,666: 67.
Af aktiecgarne inbetalda	„	195,150: 16.
Genom försäljning af Karlskrona stads obligationer, återstoden	„	12,210: —
Upptagna tillfälliga lån	„	372,666: 67.
Af trafiken	„	10,309: 95.
Räntor	„	24,985: 15.
Sgr	Rdr	1,848,655: 27.
Utgifter utöfver inkomster	„	459,709: 11.
Summa	Rdr	2,308,364: 38.

den 31 December 1873.

Skulder:

Statslån		Rdr	1,733,333: 33.
Upptagna tillfälliga lån		„	376,104: 17.
Delegarnes aktiekapital		„	801,500: —
Bolagets tillgodohafvande utöfver aktiekapital och skulder:			
Statsanslag	Rdr 1,100,000: —		
Statsersättning för brobyggnaden vid Hvita Krog	„ 30,000: —		
Karlskrona stads bidrag	„ 500,000: —		
Räntevinst	„ 19,601: 20.		
Af trafiken	„ 10,309: 95.	„	1,659,911: 15.
Summa		Rdr	4,570,848: 65.

Krylbo—Norbergs

Uti granskningen af detta bolags förvaltning och räkenskaper år 1873 har Öfverstefölande uppgifter:

Bolagets ställning

Skulder:

Första andelen af statslånet, 406,000 Rdr	Rdr	150,000: —
Inbetalning å tecknade 4,040 stycken aktier	„	135,345: —
Räntor	„	1,289: 74.
Summa	Rdr	286,634: 74.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Byggnadsarbeten			Rdr 480,427: 07.
Förskott till dito			„ 310,582: 49.
Fordringar:			
innestående uti bankinrättning	Rdr	8,885: 63.	
hos enskilda	„	12,333: —	21,218: 63.
Kassabehållning			121: 83.
Summa			Rdr 812,350: 02.

Sundsvalls

Landskamereraren A. Anderberg har såsom statens ombud deltagit i granskningen af räkning:

Inkomster år 1873:

Lyftad andel af statslånet	Rdr	747,000: —
Inbetalning å aktier	„	386,200: —
Af bankinrättningar meddelade lån	„	486,600: —
Inbetaldt å diverse räkningar från år 1872	„	168,851: 94.
Räntor	„	4,793: 86.
Af trafiken	„	1,483: 33.
Diverse inkomster	„	1,622: 73.
Saldo af räkningen till år 1874	„	9,209: 24.
Summa	Rdr	1,805,761: 10.

jernvägsaktiebolag.

löjtnanten Vilhelm Virgin, å statens vägnar, deltagit. Af den derom afgifna berättelsen framgå

den 1 Januari 1873.

Tillgångar:

Byggnadsarbeten	Rdr	12,314: 64.
Förskott till dito	„	117,700: 16.
Innestående uti bankinrättning	„	156,589: 74.
Kassabehållning	„	30: 20.
Summa	Rdr	286,634: 74.

den 31 December 1873.

Skulder:

Statslån	Rdr	406,000: —
Aktiekapital	„	404,000: —
Till enskilda	„	2,350: 02.
Summa	Rdr	812,350: 02.

---

jernvägsaktiebolag.

bolagets förvaltning och räkenskaper för år 1873. Revisionsberättelsen innehåller följande kassa-

Utgifter år 1873:

Byggnadsarbeten, materiel och inventarier	Rdr	1,555,878: 44.
Undersökningskostnader	„	3,317: 20.
Expropriationsersättningar	„	88,843: 39.
Aflöningar	„	38 946: 75.
För trafiken	„	1,073: 38.
Räntor	„	14,870: 51.
Diverse utgifter	„	12,299: 47.
Saldo af räkningen	„	90,531: 96.
Summa	Rdr	1,805,761: 10.

Upsala—Margretehills

Enligt erhållet nådigt förordnande har Regementsskrifvaren G. H. Gyllensvärd, å den derom afgifna berättelse framgå följande uppgifter:

Bolagets ställning

Skulder:

Af aktieegarne inbetalda	Rdr	234,310: —
Utfärdade obligationer	„	1,400,000: —
Räntekuponer	„	1,550: —
Diverse skulder	„	11,932: 90.
Summa	Rdr	1,647,792: 90.

Utgifter år 1873:

Utförda arbeten och byggnader	Rdr	2,319,490: 48.
Inventarier, materiel och förråd	„	589,410: 70.
Aflöningar m. fl. omkostnader	„	387,040: 28.
Kapitalrabatt å utgifna obligationer	„	77,500: —
I bankinrättning insatta	„	474: 39.
Fordran hos åtskilliga personer	„	7,815: 79.
Räntor	„	49,012: 15.
Summa	Rdr	3,430,743: 79.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Utförda arbeten och byggnader	Rdr	2,675,692: 99.
Aflöningar m. fl. omkostnader	„	486,329: 04.
Inventarier, materiel och förråd	„	678,590: 02.
Förskott å leveranser	„	40,330: 16.
Kapitalrabatt å utgifna obligationer	„	142,500: —
I bankinrättningar insatta	„	13,496: 70.
Fordran hos åtskilliga personer	„	112,321: 76.
Räntefordringar	„	56,444: —
Kassabehållning	„	264: 89.
Summa	Rdr	4,205,969: 56.

jernvägsaktiebolag.

statens vägnar, deltagit i granskningen af bolagets förvaltning och räkenskaper år 1873. Ur

den 1 Januari 1873.

Tillgångar:

Utförda arbeten och byggnader m. m.	Rdr	356,202: 51.
Diverse omkostnader	„	99,288: 76.
Inventarier, materialier och andra förråd	„	89,980: 81.
Förskott	„	61,000: —
Kapitalrabatt å utgifna obligationer	„	65,000: —
I bankinrättningar insatta	„	849,953: 17.
Fordran hos åtskilliga personer	„	110,991: 03.
Räntefordringar	„	8,681: 85.
Kassabehållning	„	6,694: 77.
	Summa Rdr	1,647,792: 90.

Inkomster år 1873:

Lyftadt statslån	Rdr	500,000: —
Inbetalning å aktier	„	383,240: —
Utfärdade obligationer	„	1,550,000: —
Af enskilda personer meddelade lån	„	128,273: 46.
Inbetalning å hos bankinrättningar m. fl. utestående fordringar	„	838,180: 86.
Minskade förskott å leveranser	„	20,669: 84.
Minskade balanser i förråden	„	2,267: 81.
Behållning å inköpta skogsskiften	„	1,681: 94.
Utgifter utöfver inkomster	„	6,429: 88.
	Summa Rdr	3,430,743: 79.

den 31 December 1873.

Skulder:

Statslån	Rdr	500,000: —
Af aktieegarne inbetalda	„	617,550: —
Utfärdade obligationer	„	2,950,000: —
Räntekuponer	„	300: —
Till åtskilliga personer	„	134,971: 30.
Behållning å inköpta skogsskiften	„	1,681: 94.
Balans i förråd (skuld utöfver tillgång)	„	1,466: 32.
	Summa Rdr	4,205,969: 56.

Bergslagernas

Såsom statens ombud har Kaptenen Pontus Virgin deltagit i granskningen af detta

Bolagets ställning

Skulder:

Inbetalning å tecknade aktier:		
af serien A (10,086 st. tecknade)	Rdr 617,820: —	
„ serien B (17,315 st. d:o)	„ 1,045,660: —	1,663,480: —
Räntor		9,604: 97.
För förrådet inköpta, obetalda effekter		3,391: 43.
	Summa Rdr	1,676,476: 40.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Utförda byggnadsarbeten		3,032,710: 89.
Förrådet		1,652,106: 96.
Undersökningskostnader		164,069: 01.
Kontorsutgifter, aflöningar och resor		369,515: 34.
Expropriationskostnader		12,696: 83.
Kostnader för obligationslånet		120,000: —
Diverse omkostnader		35,037: 95.
Räntor		70,303: 69.
Statsobligationer	Rdr 201,000: —	
Innestående hos bankinrättningar m. fl.	„ 249,360: 38.	
Dito hos distriktingeniörer	„ 184,697: 90.	635,058: 28.
	Summa Rdr	6,091,498: 95.

jernvägsaktiebolag.

bolags förvaltning och räkenskaper för år 1873.

den 1 Januari 1873.

Tillgångar:

Utförda byggnadsarbeten		176,209: 64.
Förrådet		344,264: 38.
Undersökningskostnader		131,552: 54.
Kontorsutgifter, aflöningar och resor		93,136: 69.
Expropriationskostnader		572: 63.
Diverse omkostnader		11,323: 20.
Statsobligationer	Rdr 201,000: —	
Innestående uti bankinrättningar	„ 670,279: 69.	
D:o hos distriktingeniörer m. fl.	„ 42,367: 17.	
Kontant i kassan	„ 5,770: 46.	919,417: 32.
	Summa Rdr	1,676,476: 40.

den 31 December 1873.

Skulder:

Inbetalning å tecknade aktier:		
å 26,214 st. af serien A.	Rdr 2,177,070: —	
„ 43,709 st. af serien B.	„ 2,573,120: —	4,750,190: —
Till bankinrättningar m. fl.		1,340,030: 72.
För förrådet inköpta, obetalda effekter		1,278: 23.
	Summa Rdr	6,091,498: 95.

Mariestad—Moholms

Ur berättelsen om granskning af detta bolags förvaltning och räkenskaper under tiden Grafström, å statens vägnar, deltagit, framgå följande uppgifter:

Utgifter:

Byggnadsarbeten, materialier m. m.	Rdr	273,987: 71.
Lokomotiv, vagnar m. m.	„	63,835: 50.
Inventarier m. m.	„	5,581: 24.
Aflöningar och reseersättningar	„	8,412: 07.
15 procent kapitalrabatt å upptaget lån	„	30,000: —
Räntor	„	12,401: 11.
Fraktkostnader	„	5,705: 34.
Diverse omkostnader och förskott	„	2,748: 10.
Inkomster utöfver utgifter	„	6,210: 77.
Summa	Rdr	408,881: 84.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Jernvägsanläggningen			313,307: 20.
Rörliga materielen, materialier och inventarier			62,198: 65.
Fordringar:			
diverse aktieegares konto	Rdr	4,150: —	
af kommuner	„	28,800: —	
af åtskilliga personer	„	22,133: 38.	55,083: 38.
I bankinrättning innestående			6,200: —
Kontant i kassan			10: 77.
Summa	Rdr		436,800: —

jernvägsaktiebolag.

från jernvägsanläggningens början till 1873 års slut, uti hvilken granskning Kamereraren E. W.

Inkomster:

Statslån	Rdr	20,000: —
Aktieegarnes inbetalningar	„	183,650: —
Lån	„	200,000: —
Räntor	„	4,964: 34.
Förskjutna medel	„	200: —
Diverse inkomster	„	67: 50.
Summa	Rdr	408,881: 84.

den 31 December 1873.

Skulder:

Statslån	Rdr	20,000: —
Aktiekapitalet	„	216,600: —
Lån	„	200,000: —
Till enskild person	„	200: —
Summa	Rdr	436,800: —

Angående uppställningen af revisionsberättelserna rörande de med statslån understödda jernvägsaktiebolag.

De *berättelser*, som till Kongl. Maj:t ingifvas om verkställd *granskning* af förvaltning och räkenskaper hos förestående *jernvägsaktiebolag* och af hvilka ett exemplar aflemnas till Riksgälds-kontoret för att tillhandahållas Statsrevisorerne, äro uppställda på flera från hvarandra högst afvikande sätt. Uti några förekomma uppgifter så väl om bolagens ställning vid årets början och slut som inkomster och utgifter under detsamma; uti andra förefinnes mer och mindre tydlig uppgift om inkomster och utgifter samt ställningen vid årets slut, hvaremot uti några berättelser dessa uppgifter äro meddelade på ett sådant sätt, att uppfattningen och öfversigten af de angifna förhållandena, om icke rent af omöjliggöras, dock i hög grad försvåras. Statsrevisorerne kunna derför icke underlåta att framhålla önskvärdheten deraf, att de ombud, som erhålla uppdrag att å statens vägnar deltaga i sådan granskning, anmodas att i sina till Kongl. Maj:t afgifvande berättelser upptaga bolagens ställning vid revisionsårets början och slut samt inkomster och utgifter under samma år, och få Revisorerne i enlighet dermed hemställa, att Riksdagen måtte ingå till Kongl. Maj:t med underdånig anhållan i detta hänseende.

Hjelmare kanals och slussverks samt Strömsholms kanals reparationsfond.

Till upplysning om beloppet och beskaffenheten af den till *Hjelmare kanals* och *slussverks* framtida *underhåll* afsatta *fond* äfvensom af *fonden* för framtida större reparationer vid *Strömsholms kanal*, hvilka fonders säkerhetshandlingar skola aflemnas till Riksgälds-kontoret för att derstädes förvaras, och hvarå förteckningar äro kontorets hufvudbok bilagde, få Revisorerne, som vid inventering af dessa handlingar funnit dem med förteckningarne öfverensstämmande, meddela följande uppgift:

Hjelmare kanals och slussverks fond, som ursprungligen bestått af en i kanalbolagets fastigheter Stora Vallby och Oppeby intecknad skuldförbindelse af den 23 Januari 1839 å. . . . . Rdr 22,500: —
förökas genom upplupna räntor à 5 procent på nämnda förbindelse och på de fonden vid hvarje års början godtgjorda räntor.

De säkerhetshandlingar, hvilka kanalbolagets direktion, såsom valuta för dessa hittills upplupna räntemedel, aflemnat till Riksgäldskontoret, utgöras af Mälareprovinsernas hypoteksförenings och Allmänna hypoteksbankens 5 procent obligationer å tillsammans . . . . „ 97,500: —

så att reparationsfondens i fråga varande tillgångar nu uppgå till . Rdr 120,000: —

För Strömsholms kanalverks reparationsfond, som skall bildas genom afsättande årligen utaf kanalinkomsterna af 4,500 Rdr, intill dess det från Handels- och sjöfartsfonden erhållna räntefria förskott, stort 450,000 Rdr, blifvit amorteradt, och derefter af 7,500 Rdr, till dess fonden uppnått en summa af 300,000 Rdr, har bolaget till Riksgälds-kontoret aflemnat följande säkerhetshandlingar, nemligen:

obligationer med 5½ procent ränta . . . . . Rdr 2,000: —
d:o „ 5 „ „ . . . . . „ 71,400: —
och d:o „ 4 „ „ . . . . . „ 14,200: —

Rdr 87,600: —

Transport Rdr 87,600: —

	Transport Rdr	87,600: —
hvartill komma obligationer å ett sammanlagdt belopp af	„	2,200: —
hvilka blifvit, såsom till inlösen förfallna, af kanalbolaget för inköp af andra motsvarande säkerhetshandlingar mot qvitto och med Fullmäktiges begifvande uttagna; hvadan fonden nu således i sin helhet utgör . . . . . Rdr		89,800: —

Riksgälds-kontorets kreditiv å Riksbanken.

I afseeende på det *kreditiv* af 1,500,000 Rdr, som blifvit å *Riksbanken* anvisadt för bestridande af Riksgälds-kontoret åliggande utbetalningar, få Revisorerne meddela att, förutom de under Maj, Juni och Augusti månader 1873 lyftade belopp af tillsammans 1,700,000 Rdr, hvilka före midten af September månad samma år blifvit å kreditivet åter insatta, har någon uttagning af dessa kreditivmedel icke i fråga kommit.

Räntan à 4 procent, som för nämnda lyftade belopp upplupit och blifvit af Riksgälds-kontoret erlagd, utgjorde 2,466 Rdr 65 öre.

Förräntandet af Riksgälds-kontorets kontanta behållning.

Enligt stadgande, som varit infördt i Riksgälds-kontorets vid senaste riksdagar utfärdade reglementen, hafva Fullmäktige, i den mån de till Riksgälds-kontoret *influtna medel* icke varit för dess utgifter erforderliga, sökt göra desamma *räntebärande*, dels genom utlåning mot antaglig säkerhet, dels genom uppköp af obligationer. Sålunda hafva från 1873 års början till den 1 Oktober innevarande år nedan stående belopp blifvit dels utlånade och dels återbetalda:

Vid 1873 års början utestående lån . . . . Rdr 9,720,000: —

	Utlemnade lån.	Kapital-återbetalningar.		
Under 1:a qvartalet år 1873	2,550,000: —	2,720,000: —		
„ 2:a d:o „ „	1,300,000: —	1,857,000: —		
„ 3:e d:o „ „	——— —	5,189,000: —		
„ 4:e d:o „ „	1,066,666: 67.	1,750,000: —	4,916,666: 67.	11,516,000: —
„ 1:a qvartalet år 1874	3,460,000: —	2,056,666: 67.		
„ 2:a d:o „ „	1,785,000: —	1,500,000: —		
„ 3:e d:o „ „	3,644,000: —	1,374,000: —	8,889,000: —	4,930,666: 67.
Vid sist nämnda qvartals slut utestående lån				7,079,000: —
		Summa Rdr	23,525,666: 67.	23,525,666: 67.

Den ränta, hvaremot lån blifvit under år 1873 från Riksgälds-kontoret utlemnade, har till största delen utgjort 4 procent, hvilken ränta dock i slutet af Oktober månad samma år höjdes till 5 procent. Under innevarande år hafva lån utlemnats dels mot 4½ dels 5 procent ränta. De för lånen utfärdade skuldförbindelser och depositionsbevis hafva i allmänhet varit ställda att återbetalas viss tid efter uppsägning från och med 8 dagar till och med 1 månad.

Genom inköp af obligationer å ett sammanlagdt nominelt belopp af 42,200 Rdr har dessutom förräntats ett för dessa inköp utbetaldt belopp af 41,122 Rdr 50 öre. Till upplysning om de tider, hvarunder, och den kurs, hvaremot förenämnda obligationer blifvit inköpta, få Revisorerne meddela följande närmare redogörelse:

Dagen, då obligations-uppköpet af Fullmäktige beslöts.			Obligationernas beskaffenhet.	Obligationernas nominela belopp i Riksmynt.		Pris. i Proc.
1873	Januari	23	Riksgälds-kontorets, af år 1861, med 4½ procent ränta	2,500	—	97
„	Februari	13	D:o d:o	2,000	—	97
1874	Augusti	13	D:o d:o	37,700	—	97½
			Summa Rdr	42,200	—	—

Vid den af Revisorerne den 1 dennes verkställda inventering af de låne- och säkerhetshandlingar, som af Riksgälds-kontoret innehafvas, utgjorde sammanlagda beloppet af tills vidare förräntade medel 9,696.844 Rdr 52 öre, deraf 7,079,000 Rdr voro utlånade mot skuldförbindelser eller enskilda penningeverks depositionsbevis och det öfriga nedlagdt i obligationer, nemligen:

Det verk eller inrättning, som utfärdat obligationerna.	Räntefot.	Obligationernas nominela belopp i Riksmynt.	Obligationernas nominela belopp i Thlr Pr. Cour.	Obligationernas nominela belopp i Pund Sterling.	Obligationernas Bokföringsvärde i Riksmynt.
Riksgälds-kontoret för 1855 års jernvägslån	4 %	53,000	— —	— —	47,759 53
Dito för 1858 års dito	4½ „	— —	153,100	— —	393,617 93
Dito „ 1860 års dito	4½ „	— —	112,200	— —	288,927 39
Dito „ 1861 års dito	4½ „	545,200	— —	— —	517,390 30
Dito „ 1864 års dito	4½ „	— —	— —	47,200	789,117 45
Dito „ 1868 års dito	5 „	— —	— —	1,700	30,128 25
Dito „ 1869 års statslån . .	5 „	17,000	— —	— —	16,600 —
Göta kanalbolag	4½ „	800	— —	— —	800 —
Sveriges Allmänna hypoteksbank	5 „	18,600	— —	— —	17,675 —
Mälareprovinsernas hypoteksförening	4 „	66,900	— —	— —	60,961 02
Vermlands dito	4 „	124,000	— —	— —	111,840 —
Östgöta dito	4 „	177,500	— —	— —	161,127 65
Smålands dito	4 „	190,000	— —	— —	172,900 —
Jernkontoret	5 „	9,000	— —	— —	9,000 —
	Summa	1,202,000	265,300	48,900	2,617,844 52

Den inkomst, som under år 1873 uppkommit genom upplupna räntor samt kapitalvinster å obligationer, tillhöriga de förräntade medlen, utgjorde 422,111 Rdr 6 öre, deraf 340,288 Rdr 38 öre tillgodoförts Riksgälds-kontorets allmänna kassa och 81,822 Rdr 68 öre de fonderade lånens liqvidations- och amorteringsfonder.

Angående öfverflyttning till Riksbanken af Riksgälds-kontorets nu åliggande lånerörelse.

Uti 37 § af senast utfärdade reglemente för Riksgälds-kontoret finnes intaget ett i föregående reglementen förekommande stadgande, att de till detta verk influtna *uppbördsmedel* eller aflemnade *behållningar* äfvensom de för jernvägsbyggnaderna upplånta medel samt verkets öfriga kontanta *tillgångar* skola, så vidt och så länge de icke behöfva användas för samma verk åliggande utbetalningar, hållas allmänna rörelsen tillhanda och göras *räntebärande* genom deras utlåning mot de i samma paragraf omförmälda vilkor och säkerheter. I enlighet härmed har Riksgälds-kontoret äfven bedrifvit en lånerörelse, som under vissa tider varit ganska omfattande. Förslag hafva tid efter annan varit framställda, att denna lånerörelse måtte upphöra och Riksgälds-kontoret i stället berättigas att mot ränta i Riksbanken insätta sådana medel. Hufvudskälet i dessa förslag har varit att, då Riksbanken, som har det vigtiga åliggandet att upprätthålla myntvärdet i landet, för uppfyllandet af denna sin förnämsta bestämmelse måste, när metalliska kassan nedgår till sitt minimum, minska sin sedelansvarighet genom indragning efter hand af den lånerörelse, som densamma bedrifver, så skall Riksgälds-kontoret, till följd af ofvan nämnda skyldighet att utlåna sina kassabehållningar, endast söka att bereda sig räntevinst utan afseende på Riksbankens bemödande att minska den sedelansvarighet, som trycker på metalliska kassan, och således genom sin utlåning sätta sedlar i omlopp, hvilka motverka det ändamål, hvartill Riksbanken nödgas sträfva, eller minskad påtryckning på metalliska kassan.

Nu församlade Revisorer, som till fullo erkänna vigten af detta skäl och inse de stora olägenheter, som till följd af nämnda förhållanden kunna uppkomma, hafva ansett det nu vara lämpligt att åter upptaga nämnda förslag, desto hellre som dess genomförande i sin mån torde underlättande inverka på den förestående omregleringen af Riksgälds-kontoret. Men äfven ur andra synpunkter torde tiden vara inne att ånyo taga frågan om öfverflyttning till Riksbanken af den lånerörelse, som hittills ålegat Riksgälds-kontoret, i öfvervägande.

Så länge Riksgälds-kontoret hade att bestrida alla utgifterna för extra statsregleringen, kunde mot insättning i Riksbanken af dess disponibla medel icke utan skäl anföras svårigheten att beräkna de tider, på hvilka större eller mindre summor erfordrades för fullgörande af inkommande reqvisitioner. Sedan likväl hela extra statsregleringen numera blifvit öfverflyttad till Statskontoret, synes denna svårighet hafva, om icke helt och hållet upphört, dock blifvit i högst väsendtlig grad förminskad; och hvad deraf ännu qvarstår torde genom lämpliga åtgärder kunna undanrödjas. De utgifter, som Riksgälds-kontoret enligt nu gällande reglemente har att bestrida, äro

årliga anslaget till Hans Maj:t Konungen,
annuitets- och ränteliqviderna för upptagna lån,
riksdags- och revisionskostnader,
från Riksgälds-kontoret omedelbart utgående arvoden, aflöningar och pensioner,

återstoden af de vid 1871 års riksdag beviljade låneunderstöd till enskilda jernvägsanläggningar,

de enligt reglementets 5 § af senaste Riksdag anvisade bidrag till Statskontorets utgifter för jernvägsbyggnaderna och för bestridande af extra statsutgifter för innevarande år samt lån för inköp af byggnad åt seminariet för bildande af lärarinnor,

enligt 6 § bidrag till fyllande af statsverkets vid statsregleringen beräknade behof,

enligt 7 § den brist i statsverkets inkomster, som för något år kan uppkomma, äfvensom förskott till bestridande af statsverkets utgifter under löpande året, då dess inkomster visa sig dertill otillräckliga,

enligt 15 § möjligen erforderligt förskott till Telegrafverkets oförutsedda utgifter,

samt enligt 77 och 78 §§ i 1869 års reglemente postassuransfonden samt lots- och fyrinrättningens reservfond.

Härtill komma kostnader för reparationer å Riksdagens och Riksgälds-kontorets hus, kontorsexpenser, utgifter för Riksdagens hus och bibliotek, expensmedel vid justitie-ombudsmannens expedition, gratifikationer m. m., hvilka alla utgifter, såsom utgörande jemförelsevis små belopp, vid denna frågas bedömande icke torde behöfva tagas med i beräkning.

Hvad nu först beträffar årliga anslaget till Hans Maj:t Konungen samt annuitets- och ränteliqviderna, så återkomma desamma på sina i förbindelserna och lånekontrakten angifna tider och utgå med på förhand bestämda belopp, hvadan intet hinder lärer möta att, när Riksgälds-kontorets tillgångar sådant medgifva, hos Riksbanken insätta de för dessa liqvider erforderliga medel till återbetalning på de tider, då de behöfvas; och då Riksgälds-kontoret under flera år af Riksbanken inköpt de valutor, som erfordrats för de utländska annuitetsliqviderna, samt ett sådant förfaringssätt sannolikt äfven framgent kommer att fortfara, hvarigenom Riksbanken kan återlemna för dessa liqvider insatta medel i form af vexlar eller anvisningar, synes en dylik insättning lända båda verken till fördel.

Vidkommande derefter riksdags- och revisionskostnaderna samt de från Riksgälds-kontoret omedelbart utgående arvoden, aflöningar och pensioner, äro så väl tiderna för deras utbetalning förut bestämda som beloppen, hvartill största delen af dem uppgå, på förhand kända, och således lärer icke någon svårighet uppkomma för beräkning af hvad som på särskilda tider behöfver af insatta medel återfordras för dessa utgifters verkställande, i synnerhet om hädanefter, såsom hittills egt rum, ett mindre förskott finnes inom Riksgälds-kontoret att tillgå för bestridandet af de på obestämda tider förekommande smärre riksdagskostnader.

I afseende på utbetalningen af återstoden utaf de till enskilda jernvägsbyggnader beviljade medel, så har Kongl. Maj:t uti derom till Fullmäktige aflåtna bref redan föreskrifvit så väl de belopp, hvarmed, som de tider, hvarunder sådan utbetalning skall ske.

Hvad angår de uti nu gällande reglementes 5 och 6 §§ Riksgälds-kontoret åliggande utbetalningar till Statskontoret, hvilka tillsammans uppgå till ej mindre än 10,532,907 Rdr 60 öre, föreställa sig Revisorerne, att någon synnerlig svårighet icke lärer kunna förefinnas för Statskontoret att i god tid hos Riksgälds-kontoret anmäla behöfliga reqvisitioner å dessa medel, så att Riksgälds-kontoret kan sättas i tillfälle genom uppsägning hos Riksbanken bereda sig utväg till de reqvirerade medlens utbetalande. Hvad beträffar fullgörandet af det i reglementets 7 § intagna stadgande

att, i händelse statsverkets inkomster för något år icke skulle uppgå till det sammanlagda belopp, hvartill dessa inkomster i riksstaten beräknats, Statskontoret eger att af Riksgälds-kontoret erhålla godtgörelse för den enligt rikshufvudboken uppkomna brist, så lärer Statskontoret äfven kunna meddela Riksgälds-kontoret underrättelse om tillvaron af samma brist långt före tiden, då dess ersättande i fråga kommer. Sist nämnda paragraf innehåller äfven föreskrift derom att, derest under löpande året Statskontorets inkomster visa sig vara otillräckliga för bestridande af dess utgifter, Riksgälds-kontoret skall förskjuta dertill erforderligt belopp. Härvid är dock att märka att, enligt den i Riksgälds-kontoret vunna erfarenhet, de för extra statsregleringen beviljade medel endast till en del uttagas under det år, de i riksstaten äro beräknade att utgå, och den öfriga delen successive lyftes under följande år i mån af behof och enligt derom särskildt meddelade bestämmelser, hvaraf följden blifver, att Statskontorets disponibla tillgångar i samma mån ökas.

Slutligen beträffande förskotten till Telegrafverkets oförutsedda utgifter samt utbetalningar af de för postassuransfonden äfvensom lots- och fyrinrättningens reservfond i Riksgälds-kontoret insatta medel, så skall Kongl. Maj:t förut bestämma de erforderliga beloppen, som deraf skola utbetalas, hvadan utväg att om dessa utbetalningar i tid underrätta Riksgälds-kontoret nog torde kunna beredas.

För den händelse åter att Statskontoret skulle finna sig nödsakadt att, utan derom på förhand lemnad underrättelse, från Riksgälds-kontoret reqvirera medel, eller andra utbetalningar påfordrades så hastigt, att rådrum icke vore sist nämnda verk förunnadt att till deras bestridande använda hos Riksbanken insatta, till återbetalning uppsagda summor, eger Riksgälds-kontoret sitt kreditiv å Riksbanken att tillgå, hvarå skedda uttag kunna betäckas i samma mån de insatta medlen förfalla till betalning.

Genom den utlåning, Riksgälds-kontoret hittills bedrifvit, hafva icke obetydliga ränteinkomster tillfallit samma verk; och det är ganska troligt att, om kontoret får skyldighet att hos Riksbanken insätta sina behållningar, denna ränteinkomst blir mindre än den under förut varande förhållande kunnat blifva. Men härvid anse sig Revisorerne böra erinra derom att, äfven om Riksgälds-kontoret för de i Riksbanken insatta medel icke erhåller någon ränta, staten dock genom en förökad bankovinst återfår åtminstone en betydlig del af Riksgälds-kontorets förlust.

I afseende på möjligheten för Riksgälds-kontoret att hafva penningar utlemnade på deposition under längre bestämd tid kunna Revisorerne icke underlåta framhålla, hurusom Riksgälds-kontoret under så väl åren 1871, 1872 och 1873 som innevarande år utlemnat ganska betydliga summor mot enskilda penningeanstalters depositionsbevis, af hvilka summor en icke ringa del varit utestående längre tid än 2 år.

Såsom skäl mot förut framställdt förslag om öfverflyttning till Riksbanken af Riksgälds-kontoret nu åliggande lånerörelse anfördes af Stats-Utskottet vid 1872 års riksdag (utlåtandet N:o 37) att de större försträckningar, som de i spridda landsorter bildade låneanstalterna från Riksgälds-kontoret erhållit, och hvarigenom just dessa inrättningar blifvit satta i tillfälle att oafbrutet underhålla och fortsätta sin rörelse, varit i flera afseenden för näringarnes bedrifvande och den industriela verksamheten vida mera gagnande än de jemförelsevis mindre betydliga lån, som kunnat af enskilda personer direkte utbekommas utur Riksbanken; och att den omvexling i Riksbankens rörelse samt de förändringar i dess lånetillgångars belopp, som begagnandet af Riksgälds-kontorets medel till en tillfällig förstärkning af Riksbankens lånerörelse komme att förorsaka, skulle sannolikt väcka allmän missbelåtenhet och ingalunda motsvara anspråken på en allmän låneinrättnings ändamålsenliga verksamhet.

Jemte erinran att, för den händelse Riksdagen komme att fästa afseende å Revisorernes framställning i detta ämne, det torde tillkomma Banko-Utskottet att föreslå de ändringar i eller tillägg till bankoreglementet, som i anledning deraf kunna finnas behöfliga och lämpliga, hafva Revisorerne, till upplysning om Riksgälds-kontorets låneröreIse under åren 1871—1873, låtit upprätta härvid fogade tabell, af hvilken inhemtas, att under år 1871 utlemnades lån till 6 i hufvudstaden befintliga penningeanstalter å ett sammanlagdt belopp af nära 5 millioner Rdr, under det att endast 4 af de i landsorterna varande låneanstalterna begagnade lån å tillhopa nära 2 millioner Rdr, samt att 10 stycken enskilde undfingo lån å tillsammans något öfverstigande 4 millioner Rdr, deraf till en person voro i 17 särskilda lån utlemnade 1,885,000 Rdr och till en annan 629,000 Rdr i 12 särskilda lån samt till en tredje 624,000 Rdr i 5 särskilda lån. Under år 1872 utlemnades till 6 penningeanstalter

Lån, utestående	kortare tid än 1 månad.	från 1 till och med 3 månader.	från 3 till och med 6 månader.
Utlemnade år 1871:			
till 6 st. penningeanstalter i Stockholm	—— —	1,950,000 —	500,000 —
„ 4 st. dito i landsorten	—— —	500,000 —	200,000 —
„ 10 st. enskilde	450,000 —	1,001,500 —	800,000 —
Sgr	450,000 —	3,451,500 —	1,500,000 —
Utlemnade år 1872:			
till 6 st. penningeanstalter i Stockholm	300,000 —	3,900,000 —	1,350,000 —
„ 6 st. dito i landsorten	— —	—— —	300,000 —
„ 8 st. enskilde	—— —	1,245,000 —	195,000 —
Sgr	300,000 —	5,145,000 —	1,845,000 —
Utlemnade år 1873:			
till 2 st. penningeanstalter i Stockholm	500,000 —	500,000 —	500,000 —
„ 4 st. dito i landsorten	—— —	—— —	400,000 —
„ 4 st. enskilde	—— —	616,666 67	—— —
Sgr	500,000 —	1,116,666 67	900,000 —
Summa Rmt	1,250,000 —	9,713,166 67	4,245,000 —

inom hufvudstaden lån å tillhopa nära 6½ millioner Rdr, till 6 dylika anstalter i landsorterna nära 2½ millioner Rdr och till 8 enskilde något mera än 2½ millioner Rdr. År 1873 erhöllo 2 penningeanstalter i hufvudstaden lån å tillhopa 2½ millioner Rdr, 4 låneanstalter i landsorterna lån å tillsammans icke långt ifrån 1½ million Rdr och 4 enskilde lån å sammanlagdt belopp af något mera än 1 million Rdr. Af samma tabell framgår äfven, att af de år 1871 utlemnade lån icke mindre än 3,728,000 Rdr, af de år 1872 utlemnade lån en summa af 2,878,000 Rdr och af de år 1873 utlemnade lån ett belopp af 1,000,000 Rdr varit utestående längre än ett år.

På grund af förestående anse sig Revisorerne hafva skäl föreslå, att Riksgäldskontoret må befrias från åliggandet att till allmänheten utlåna egande kassabehållningar, hvilka i stället böra mot eller utan ränta insättas i Riksbanken.

från 6 till och med 9 månader.	från 9 månader till och med 1 år.	från 1 till och med 1½ år.	från 1½ till och med 2 år.	från 2 till och med 2½ år.	längre tid än 2½ år.	Summa.
—— —	450,000 —	—— —	450,000 —	1,100,000 —	500,000 —	4,950,000 —
300,000 —	600,000 —	200,000 —	—— —	100,000 —	—— —	1,900,000 —
450,000 —	182,000 —	531,000 —	365,000 —	432,000 —	50,000 —	4,261,500 —
750,000 —	1,232,000 —	731,000 —	815,000 —	1,632,000 —	550,000 —	11,111,500
350,000 —	—— —	500,000 —	—— —	—— —	—— —	6,400,000 —
150,000 —	50,000 —	1,100,000 —	600,000 —	—— —	200,000 —	2,400,000 —
578,000 —	150,000 —	364,000 —	—— —	114,000 —	—— —	2,646,000 —
1,078,000 —	200,000 —	1,964,000 —	600,000 —	114,000 —	200,000 —	11,446,000 —
500,000 —	300,000 —	—— —	200,000 —	—— —	—— —	2,500,000 —
350,000 —	100,000 —	500,000 —	—— —	—— —	—— —	1,350,000 —
150,000 —	—— —	300,000 —	—— —	—— —	—— —	1,066,666 67
1,000,000 —	400,000 —	800,000 —	200,000 —	—— —	—— —	4,916,666 67
2,828,000 —	1,832,000 —	3,495,000 —	1,615,000 —	1,746,000 —	750,000 —	27,474,166 67

Anställda inventeringar.

Revisorerne, som anställt den vanliga *inventeringen* i Riksgälds-kontoret, hafva dervid funnit förseglingen orubbad å det under Fullmäktiges egen vård förvarade konvolut, innehållande Riksdagens anordning å den, på sätt i Regeringsformens 63 § stadgas, till lyftning vid infallande krig å Riksgälds-kontoret anvisade kreditivsumma.

Jemväl hafva Revisorerne vid samma tillfälle genomgått låne- och säkerhetshandlingarne för tills vidare förräntade medel och funnit samma handlingar väl förvarade samt till antal och beskaffenhet öfverensstämmande med deröfver upprättade förteckningar. Likaledes hafva Revisorerne inventerat de skuld- och borgensförbindelser, som till Riksgälds-kontoret utfärdats för beviljade och utbetalda lån för jernvägsanläggningar samt för byggnads-, tomtreglerings- m. fl. andra dylika understöd.

Som vid nämnda inventering den erinran förekommit, att två afgifna förbindelser, den ena af Södertelje kanalbolag angående kanalens underhåll och den andra af Göta kanaldirektion rörande räntan å och inlösen af två förkomna Göta kanalbolags obligationer icke blifvit förnyade, så hafva Revisorerne härpå fästat Fullmäktiges uppmärksamhet.

Riksgälds-kontorets rättegångs- och utsöknings-ärenden.

Så vidt af den till Revisorerne af ombudsmannen i Riksgälds-kontoret afgifna *berättelse* om detta verks *rättegångs-* och *utsökningsärenden* kan inhemtas, synes Riksgälds-kontorets rätt och talan i afseende på der omförmälda mål och ärenden hafva behörigen iakttagits.

Under åberopande af hvad här finnes omförmäldt, få Revisorerne, i enlighet med 5 § i den för dem utfärdade instruktion, för Riksdagen anmäla, att vid Riksgälds-kontorets förvaltning i öfrigt icke varit något att erinra.

Berättelsens tryckning.

Jemlikt föreskriften i 5 § af instruktionen för Revisorerne, kommer denna *berättelse* att tillställas Fullmäktige i Riksgälds-kontoret för att till *tryckning* befordras och sedermera enligt gällande föreskrifter utdelas.

För alla i denna berättelse förekommande *sifferuppgifter* ansvarar den sekreterare, som under granskningen af Riksgälds-kontorets förvaltning och räkenskaper varit hos Revisorerne anställd. *Sifferuppgifterna.*

De mot åtskilliga delar af denna berättelse afgifna *reservationer* finnas densamma bifogade. *Reservationer.*

Stockholm den 14 Oktober 1874.

A. ADLERSPARRE.	NILS GYLDENSTOLPE.	AXEL LIND AF HAGEBY.
P. SJÖBRING.	HUGO TAMM.	A. M. LINDGREN.
GOTTH. WACHTMEISTER.	C. A. LARSSON.	SVEN NILSSON.
J. MANKELL.	A. P. DANIELSSON.	L. J. FAHLANDER.

D. M. Sandahl.

Bilaga Litt. A. till 1874 års revisionsberättelse angående Riksgälds-kontoret.

Sammandrag ur Riksgälds-kontorets räken-kassa-inkomster och kassa-

Inkomster:

Allmän bevillning . . . . . Rdr	3,556,662: 28.	
Dito dito af vapenskatt för år 1867 . . . „	18: 35.	
Tilläggsbevillning för år 1871 . . . . . „	4,851: 53.	
Folkskoleafgift för år 1871 . . . . . „	4,149: 71.	
Stämpelafgifter för spelkort . . . . . „	114,794: 12.	
Dito för tidningar . . . . . „	14,965: 04.	
Observationsmedel . . . . . „	627: 65.	3,696,068: 68.
Skatteköpeskillingar	5,341: 37.	
Ekeskogsmedel	948: 61.	6,289: 98.
Öfverskott å Strömsholms nya kanalbolags inkomster		1,139: 47.
Kapitalafbetalningar å de för vissa bestämda föremål beviljade låne-understöd	621,818: 57.	
Räntor å dessa lån	672,713: 77.	1,294,532: 34.
Återlevering af extra statsanslag:		
beviljade vid 1862—1863 årens riksdag	210: —	
„ „ 1865—1866 årens dito	1,817: 16.	
„ „ 1867 års dito	500: —	
„ „ 1868 års dito	50: —	2,577: 16.
Besparing å riksstatens 5:te hufvudtitels anslag till gemenskapens vid sjöförsvaret naturaunderhåll		9,519: 11.
Behållning å riksstatens 7:de hufvudtitels anslag för Mynt- och Kontrollverken		34,900: —
Återbetalning å det till undsättande af de genom 1868 års missväxt nödlidande länen anvisade lånebelopp, 210,400 Rdr		65,466: 66.
Återbetaldt förskott till kostnader för justitie-ombudsmannens embetsresor		135: 53.
Försäljningsmedel för kronan tillhöriga hus i städerna		13,456: 93.
Köpeskilling för sålda kronolägenheten Hushagen i Kopparbergs län .		100,000: —
Behållna försäljningsbeloppet för sålda byggnadsmaterialier efter de nedrifna åbyggnaderna till f. d. Geyerska egendomen å Riddarholmen		2,724: 05.
Ersättning för exproprierad, staten tillhörig jord		210: 20.
Öfverskott å statsverkets inkomster samt behållna besparingar å förslagsanslagen under riksstatens hufvudtitlar		10,492,351: 22.
Transport Rdr		15,719,371: 33.

skaper för år 1873, utvisande detta verks utgifter under nämnda år.

Utgifter:

Årliga anslaget till Hans Maj:t Konungen		300,000: —
Under 1856—1858 årens riksdag beviljade extra statsanslag:		
Under 7:e hufvudtiteln	Rdr 200: —	
„ 8:e „	„ 50: —	250: —
Under 1862—1863 årens riksdag beviljade extra statsanslag:		
Under 6:e hufvudtiteln	Rdr 403: 70.	
„ 8:e dito	„ 11,000: —	11,403: 70.
Under 1865—1866 årens riksdag beviljade extra statsanslag:		
Under 6:e hufvudtiteln	Rdr 1,500: —	
„ 8:e dito	„ 10,000: —	11,500: —
Under 1865—1866 årens riksdag beviljadt låneunderstöd:		
För utvidgande af läroverksbyggnaden i Kristianstad		10,000: —
Under 1867 års riksdag beviljade extra statsanslag:		
Under 6:e hufvudtiteln	Rdr 7,392: —	
„ 8:e dito	„ 650: —	8,042: —
Under 1868 års riksdag beviljade extra statsanslag:		
Under 6:e hufvudtiteln		9,097: —
Under 1869 års riksdag beviljade extra statsanslag:		
Under 6:e hufvudtiteln		7,010: —
Under 1870 års riksdag beviljade extra statsanslag:		
Under 6:e hufvudtiteln		25,925: —
	Transport Rdr	383,227: 70.

	Transport Rdr	15,719,371: 33.
Äldre depositionsmedel		660: 98.
Återbetalning å vid 1867 års riksdag anvisadt kreditiv för rikets försvar eller andra högst vigtiga och angelägna ändamål		475,000: —
Influtna medel å 1872 års fonderade jernvägslån		638,811: 13.
Kapitalinbetalningar å tills vidare förräntade medel Rdr 11,747,887: 75.		
Räntor derå „ 385,937: 37.		12,133,825: 12.
Ersättning från de fonderade jernvägslånens liqvidations- och amorteringsfonder för öfvertagandet af utaf Riksgälds-kontoret uppköpta vexlar och invisningar		541,676: 98.
Å Riksgälds-kontorets kreditiv i Riksbanken lyftade medel		1,800,000: —
Försåldt riksdagstryck		619: 72.
Inbetald fordran hos liqvidations- och amorteringsfonderna för preskriberade räntekuponer		378: —
Från liqvidations- och amorteringsfonderna erhållen försträckning		540,000: —
Återbetaldt förskott till inlösen af obligationer och räntekuponer		19,632: 50.
		31,869,975: 76.

Transport Rdr 31,869,975: 76.

		Transport Rdr	383,227: 70.
Under 1871 års riksdag beviljade extra statsanslag:			
Under 6:e hufvudtiteln	Rdr	54,125: —	
till jernvägs anläggande mellan Vexiö och Karlskrona	„	366,666: 67.	420,791: 67.
Under 1871 års riksdag beviljade låneunderstöd:			
till jernvägs anläggande mellan Vexiö och Karlskrona	Rdr	866,666: 67.	
till dito mellan Krylbo och Norbergs bergslag	„	256,000: —	
„ dito „ Sundsvall och Torpshammar	„	747,000: —	
„ dito „ Upsala och Gefle	„	500,000: —	2,369,666: 67.
Under 1872 års riksdag beviljade extra statsanslag:			
Under 6:e hufvudtiteln	Rdr	163,028: 36.	
„ 7:e dito	„	60,000: —	
„ 8:e dito	„	700: —	223,728: 36.
Under 1872 års riksdag beviljadt låneunderstöd:			
För utdikning och aftappning af sanka trakter och sjöar till beredande af odlingsföretag inom rikets mellersta och södra län			11,600: —
Under 1873 års riksdag beviljade extra statsanslag:			
Under 1:a hufvudtiteln	Rdr	70,000: —	
„ 6:e dito	„	220,000: —	
„ 8:e dito	„	40,000: —	
till ersättande af förskottsvis bestridda utgifter	„	28,017: 08.	358,017: 08.
1873 års anslag till ränta och amortering af de fonderade jernvägslånen:			
för 1855 års lån	Rdr	13,655: —	
„ 1858 års d:o	„	1,166,666: 67.	
„ 1860 års d:o	„	380,232: 84.	
„ 1861 års d:o	„	165,000: —	
„ 1864 års d:o	„	487,867: 50.	
„ 1866 års d:o	„	1,380,000: —	
„ 1868 års d:o	„	1,086,750: —	
„ 1870 års d:o	„	808,500: —	
„ 1872 års d:o	„	154,458: —	5,643,130: 01.
Omkostnader för 1870 års jernvägslån	„	68: 82.	
D:o för 1872 års d:o	„	120: 52.	
D:o för 1867 års d:o	„	40: 25.	229: 59.
Kapitalafbetalningar å 1867 års inhemska jernvägslån	„	15,300: —	
Räntebetalningar å dito	„	4,250: —	19,550: —
		Transport Rdr	9,429,941: 08.

Transport Rdr 31,869,975: 76.

Transport Rdr 31,869,975: 76.

		Transport Rdr	9,429,941: 08.
Räntebetalningar å 1869 års inhemska jernvägslån			215,795: —
Återbetalning till liqvidations- och amorteringsfonderna af från dem erhållen försträckning; kapital	Rdr 400,000: —		
ränta	„ 888: 89.		400,888: 89.
Kapitalafbetalningar å Riksgälds-kontorets öfriga låneskulder	„ 1,784,000: —		
Räntebetalningar å dito	„ 83,392: 21.		1,867,392: 21.
För inlösen af riksgäldssedlar			58: 33.
Tills vidare förräntade medel; kapital	Rdr 4,921,031: 67.		
ränta å uppköpta obligationer	„ 72: 56.		4,921,104: 23.
Uppköpta vexlar och invisningar			1,344,914: 61.
Återbetalning å lyftade belopp å Riksgälds-kontorets kassakreditiv i Riksbanken	Rdr 2,300,000: —		
Ränta å dito	„ 1,544: 44.		2,301,544: 44.
Statsfyllnadssumman för år 1873			8,970,855: 48.

Riksdags- och revisionskostnader:

för 1872 års riksdag	Rdr 2,247: 39.		
„ 1873 års dito	„ 2,506: 12.		
förskott till riksdagskostnader	„ 441,000: —	445,753: 51.	
kostnader för Riksdagens hus		13,760: 50.	
dito för 1872 års Statsrevision		1,346: 26.	
dito för 1873 års dito		14,085: 84.	474,946: 11.
Aflöning, resekostnader och expenser för justitie-ombudsmannen och hans expedition		16,737: —	
Inrednings- m. fl. kostnader för densammes lokal uti Riksdagens hus		2,011: 31.	18,748: 31.

Förvaltnings- och uppbördskostnader m. m.:

löner, arvoden, pensioner och expenser vid Riksgälds-kontoret		85,760: 21.	
kostnader för Riksgälds-kontorets hus		2,565: 35.	
restitution af allmän bevillning för år 1872		1,800: —	
för uttaxering inom Stockholms stad och Kristianstads, Hallands och Vester-Norrlands län af allmän bevillning		28,703: 37.	
omkostnader vid kortstämplingen		4,233: 95.	
fromma stiftelsers andelar i kortstämpelafgiften		31,779: 06.	
restitution af afgift för stämpling af tidningar		9: 50.	
omkostnader vid tidningsstämplingen		292: 32.	
observations- och indrifningsarvoden åt tjenstemän i Kongl. Kammarrätten		153: 58.	155,297: 34.
		Transport Rdr	30,101,486: 03.

Transport Rdr 31,869,975: 76.

Summa Rmt Rdr 31,869,975: 76.

Transport Rdr	30,101,486: 03.
Kostnader för tryckning af Bondeståndets protokoll och Konstitutions-Utskottets handlingar vid 1809—1810 årens riksdag	150: —
Dito för utredning af frågan om Helgeandsholmens ordnande och uppförande derstädes af ett riksdagshus m. m.	139: 35.
Dito för 1873 års Kyrkomöte	34,206: 31.
= 30,135,981: 69 =	
Inkomster utöfver utgifter år 1873 å Riksgälds-kontorets bankoräkning N:o 1	1,733,994: 07.
Summa Rmt Rdr	31,869,975: 76.

Bilaga Litt. B. till 1874 års revisionsberättelse angående Riksgälds-kontoret.

Beräkning öfver de till statens och enskilda jernvägsanläggningar inkomster för verkställande af dessa utbetalningar till

Inkomster genom	Räntefot.	Obligationernas ursprungliga belopp. R:mt.	För obligationerna erhållen valuta. R:mt.	Summa. R:mt.
1855 års inhemska lån	3½ o. 4 %	281,900: —	267,688: 94.	
1858 års lån . . . . . Thlr 8,190,500.	4½ %	21,841,333: 33.	19,703,472: 60.	
1860 års lån . . . . . „ 8,000,000.	4½ „			
D:o mot premieobligationer å tillhopa 2,400,000 Thlr, bokförda till endast $\frac{5}{6}$ af nominela beloppet . . „ 2,000,000.		26,666,666: 67.	25,615,074: 70.	
1861 års inhemska lån	4½ „	3,000,000: —	2,760,650: —	
1864 års lån . . . . . P. Stg. 555,700.	4½ „	9,891,460: —	8,790,836: 55.	
1866 års lån . . . . . Thlr 9,932,300.	5 „	26,486,133: 33.	23,539,389: 62.	
1868 års lån . . . . P. Stg 1,150,000.	5 „	20,700,000: —	17,871,301: 44.	
1869 års inhemska lån	5 „	4,000,000: —	3,927,073: 09.	
1870 års d:o d:o	5 „	16,170,000: —	15,778,011: 50.	
1872 års d:o d:o	4 „	14,900,000: —	13,281,750: —	131,535,248: 44.
		Sgr 143,937,493: 33.		
Räntevinst å *statslånefonden*, till Riksgälds-kontoret levererad åren 1863—1865				370,000: —
Behållning å inkomsterna genom *trafiken* å statens jernvägar, enligt 1862—1863 årens Riksdags beslut				700,000: —

Transport Rdr 132,605,248: 44.

*) Häruti äro dock icke inräknade de summor, som utaf trafikinkomsterna blifvit, utöfver här omförmälda meddelad uppgift vid 1873 års slut uppgingo till 10,062,672 Rdr 54 öre.

utbetalda belopp*) samt de medel, som genom upptagna statslån m. fl. Riksgälds-kontoret influtit intill den 1 Oktober 1874.

Utbetaldt för:	Utbetalnings-år.	Anslag.	Lån.	Summa. R:mt.
Statens jernvägsbyggnader:				
från Riksgälds-kontoret . . .	1855.	1,800,000: —		
„ d:o . . .	1856.	4,125,000: —		
„ d:o . . .	1857.	5,945,000: —		
„ d:o . . .	1858.	7,810,000: —		
„ d:o . . .	1859.	6,620,000: —		
„ d:o . . .	1860.	7,550,000: —		
„ d:o . . .	1861.	6,750,000: —		
„ d:o . . .	1862.	6,750,000: —		
„ d:o . . .	1863.	9,315,000: —		
„ d:o . . .	1864.	9,112,000: —		
„ d:o . . .	1865.	8,812,000: —		
„ d:o . . .	1866.	6,576,538: —		
„ d:o . . .	1867.	2,150,000: —		
„ d:o . . .	1868.	2,450,000: —		
„ d:o . . .	1869.	500,462: —		
„ d:o . . .	1870.	1,600,000: —		
„ Statskontoret . . .	1869.	3,090,000: —		
„ d:o . . .	1870.	3,340,000: —		
„ d:o . . .	1871.	3,160,000: —		
„ d:o . . .	1872.	3,900,000: —		
„ d:o . . .	1873.	8,000,000: —		
„ d:o . . .	1874.	7,850,000: —		117,206,000: —
Komplettering af trafikmaterielen:				
från Riksgälds-kontoret . . .	1866.	1,400,000: —		
„ d:o . . .	1867.	600,000: —		
„ d:o . . .	1871.	1,000,000: —		
„ d:o . . .	1872.	600,000: —		
„ Statskontoret . . .	1872.	600,000: —		
„ d:o . . .	1873.	600,000: —		
„ d:o . . .	1874.	2,400,000: —		7,200,000: —
Undersökningskostnader:				
från Riksgälds-kontoret . . .	1855.	60,000: —		
„ d:o . . .	1856.	30,000: —		
„ d:o . . .	1857.	19,425: 95.		
„ d:o . . .	1858.	100,000: —		
„ d:o . . .	1859.	50,000: —		
	Transport	259,425: 95.	— — — —	124,406,000: —

700,000 Rdr, använda till nya byggnader och anläggningar samt ny materiel å statens jernvägar, och hvilka enligt

Transport 132,605,248: 44.

Förskottsvis af för handen varande tillgångar verkställda utbetalningar . . . . . 15,444,645: 87.

Summa Rdr 148,049,894: 31.

	Utbetalningsår.	Anslag.	Lån.	Summa Rmt.
Transport		259,425: 95.	— — —	124,406,000: —
från Riksgälds-kontoret . . .	1863.	2,862: 59.		
„ d:o . . .	1869.	2,500: —		
„ d:o (efter afdrag af år 1872 återbetalda 3,714 Rdr 21 öre) . . .	1870.	6,605: 77.		
„ Statskontoret	1874.	25,000: —		296,394: 31.
Enskilda jernvägsanläggningar:				
från Riksgälds-kontoret:				
Kristinehamn—Sjöändan	1849.	— — —	100,000: —	
Nora—Ervalla	1854.	75,000: —	150,000: —	
	1855.	22,500: —	— — —	
	1862.	15,000: —	— — —	
Dito	1858.	— — —	75,000: —	
Norbergs jernväg	1855, 1856.	— — —	150,000: —	
Dito	1858.	— — —	150,000: —	
Norra Barken—Vessman	1856, 1857.	— — —	200,000: —	
Dito	1858.	— — —	200,000: —	
Gefle—Falun	1855—1859.	— — —	2,400,000: —	
Dito	1858, 1859.	— — —	600,000: —	
Hudiksvall—Dellen	1858, 1859.	— — —	370,000: —	
Söderhamn—Bergviken	1858—1860.	— — —	500,000: —	
Borås—Herrljunga	1862—1863.	— — —	1,436,000: —	
Ystad—Eslöf	1864—1866.	— — —	2,450,000: —	
Landskrona—Eslöf	1864—1866.	— — —	1,200,000: —	
Helsingborg—Årup	1864, 1865.	— — —	1,100,000: —	
Kristianstad—Hessleholm	1864, 1865.	— — —	720,000: —	
Vexiö—Alfvesta	1864.	— — —	434,000: —	
Köping—Uttersberg	1864, 1865.	— — —	500,000: —	
Uddevalla—Venersborg—Herrljunga	1865—1867.	— — —	3,240,000: —	
Arboga—Köping	1866.	160,000: —	— — —	
Karlskrona—Vexiö	1872—1874.	1,100,000: —	2,600,000: —	
Krylbo—Norberg	1872, 1873.	— — —	406,000: —	
Sundsvall—Torpshammar	1872—1874.	— — —	1,494,000: —	
Upsala—Margretehill	1873.	— — —	500,000: —	
Ludvika—Kil	1874.	— — —	1,000,000: —	
		Sgr 1,372,500: —	21,975,000: —	23,347,500: —
			Summa Rdr	148,049,894: 31

Tabell, utvisande den vid slutet af Juni månad 1874 återstående kapitalskulden för de fonderade statslånen äfvensom de intill nämnda tid å desamma verkställda afbetalningar.

		Verkställd amortering.	Kapital-återstod vid slutet af Juni månad år 1874.
1855 års lån	Rdr	96,000: —	185,900: —
1858 „ d:o	„	4,801,866: 66.	17,039,466: 67.
1860 „ d:o	„	5,998,400: 01.	20,668,266: 66.
1861 „ d:o	„	514,700: —	2,485,300: —
1864 „ d:o	„	610,540: —	9,280,920: —
1866 „ d:o	„	581,066: 67.	25,905,066: 67.
1868 „ d:o	„	352,800: —	20,347,200: —
1870 „ d:o	„	—— —	16,170,000: —
1872 „ d:o	„	91,300: —	7,558,700: —
	Summa Rmt Rdr	13,046,673: 34.	119,640,820: —

Tabell, utvisande kapitalåterstoden vid 1873 års slut af de till enskilda jernvägsanläggningar anvisade låneunderstöd samt beloppet af de till samma tidpunkt verkställda återbetalningar.

		Ifrån början verkställda kapital-afbetalningar.	Den 31 December 1873 återstående kapitalbelopp.
Kristinehamn—Sjöändan	Rdr	77,898: 81.	22,101: 19.
Nora—Ervalla	„	83,021: 90.	66,978: 10.
Dito	„	75,000: —	—— —
Norbergs jernväg	„	29,921: 53.	120,078: 47.
Dito	„	30,394: 58.	119,605: 42.
Norra Barken—Vessman	„	74,071: 12.	125,928: 88.
Dito	„	79,380: 80.	120,619: 20.
Geffle—Falun	„	631,635: 66.	1,768,364: 34.
Dito	„	600,000: —	—— —
Hudiksvall—Dellen	„	67,702: 20.	302,297: 80.
Söderhamn—Bergviken	„	83,138: 52.	416,861: 48.
Borås—Herrljunga	„	187,351: 26.	1,248,648: 74.
Ystad—Eslöf	„	160,735: 14.	2,289,264: 86.
Landskrona—Eslöf	„	81,440: 55.	1,118,559: 45.
Helsingborg—Årup	„	75,347: 46.	1,024,652: 54.
	Transport	2,337,039: 53.	8,743,960: 47.

	Ifrån början verkställda kapital-afbetalningar.	Den 31 December 1871 återstående kapitalbelopp.
Transport	2,337,039: 53.	8,743,960: 47.
Kristianstad—Hessleholm	59,853: 37.	660,146: 63.
Vexiö—Alfvesta	31,021: 83.	402,978: 17.
Köping—Uttersberg	126,393: 21.	373,606: 79.
Uddevalla—Venersborg—Herrljunga	138,803: 63.	3,101,196: 37.
Karlskrona—Vexiö	—— —	1,733,333: 33.
Krylbo—Norberg	—— —	406,000: —
Sundsvall—Torpshammar	—— —	996,000: —
Upsala—Margretehill	—— —	500,000: —
Summa Rmt Rdr	2,693,111: 57.	16,917,221: 76.

Reservationer:

1:o. **Vid berättelsen angående förteckningen öfver inventarierna i Riksdagens hus** (sid. 53);

Litt. C.

af Herr *Sven Nilsson:*

"Då vid granskningen af den förteckning öfver inventarierna i Riksdagens hus, som Riksgäldsfullmäktige, till följd af senaste Riksdags beslut, låtit genom vederbörande upprätta, det befunnits, att denna förteckning icke blifvit upprättad i enlighet med de af Riksdagen gifna föreskrifter, i det att dels åtskilliga persedlar äro hvarken till antal eller myckenhet specificerade, dels å andra inventarier något värde icke finnes utsatt, dels ock att förteckningen är så uppgjord, att då en persedel blifvit kasserad, den icke kan deri afföras, eller ännu mindre det belopp, som genom dess försäljning influtit, kan deri antecknas, har jag ansett att Revisorerne bort härom lemna Riksdagen kännedom."

2:o. **Vid berättelsen angående försäljning af 1872 års 4 procent obligationer** (sid. 55);

Litt. D.

af Herrar *Sven Nilsson*, *J. Mankell* och *A. P. Danielsson*, hvilka yrkat, att under denna berättelse borde hafva intagits ett så lydande yttrande:

"Revisorerne, som icke haft något att erinra vid denna låneaffär, hafva härom velat meddela Riksdagen kännedom, dock under uttryckande af den åsigten, att det vore önskligt, om för framtiden lån för statens räkning kunde upptagas inom landet."

Litt. E.

af Herr *C. A. Larsson*, som — enär ett af minoriteten inom riksgäldsafdelningen gilladt förslag till tillägg i förenämnda berättelse icke blifvit af revisionens majoritet godkändt, och då detta tillägg innehåller högst upplysande fakta för bedömande af behöfligheten utaf den af Fullmäktige vidtagna åtgärd att till utländsk bankir försälja obligationer å tolf millioner Rdr, äfvensom uttrycker minoritetens åsigt i detta hänseende, samt då den af Revisorerne godkända relationen saknar allt slutomdöme — ansåg sig böra såsom reservation upptaga *dels* nämnda minoritets förslag, så lydande:

"Vid bedömandet af förenämnda försäljning till utländsk bankir af obligationer å 12 millioner Rdr anse sig Revisorerne böra erinra derom, att alla af Riksgäldskontoret från och med år 1858 för jernvägsanläggningar upptagna lån blifvit, med

undantag af 1861 års lån å 3 millioner Rdr, afslutade med utländska bankirer och bankinrättningar och i utländskt mynt, ända till dess 1870 års Riksdag ansåg kapitalbildningen inom landet vara så stor, att ett försök kunde göras med upptagande af lån i svenskt mynt. Detta försök utföll ock så gynsamt, att Riksdagen år 1872 fann sig kunna vid fortsatt upplåning nedsätta räntefoten från 5 till 4 procent. Det jemförelsevis mindre belopp obligationer, löpande med 4 procent ränta, som utsläpptes sist nämnda år, försåldes under något mera än en dag i Mars 1872, efter hvilken tid Riksgälds-kontoret icke försålt några obligationer förr än under förlidna års höst, då, såsom här förut är omnämndt, till utländsk bankir afyttrades obligationer å 2 millioner Rdr. Någon fråga om tillhandahållande af dylika obligationer åt den svenska allmänheten synes icke hafva förekommit, oaktadt kapitalbildningen inom landet varit i stark tillväxt, hvilket, utom af andra förhållanden, framgår af bankernas uppgifter öfver de hos dem insatta medel. Så t. ex. uppgingo de hos Riksbanken och enskilda penningeanstalter insatta medel vid nedan nämnda års slut till följande summor i jemna tusental:

	hos Riksbanken.	hos enskilda penningeinrättningar.
1869 års slut . . . . . Rdr	5,890,000: —	61,628,000: —
1870 „ „ . . . . . „	6,600,000: —	74,421,000: —
1871 „ „ . . . . . „	7,117,000: —	89,671,000: —
1872 „ „ . . . . . „	5,595,000: —	127,786,000: —
1873 „ „ . . . . . „	17,450,000: —	150,770,000: —

Äfven under innevarande år har ökningen fortgått, så att vid Juni månads slut sammanlagda beloppet af insatta medel uppgick till närmare 198 millioner Rdr. Genom denna under nämnda tid så betydligt ökade kapitaltillgång har det varit möjligt, att de många och stora industriela eller för industrien och samfärdseln afsedda företag, som äro dels redan fullbordade dels under arbete, kunnat i fråga komma. Ehuru en riklig tillgång på penningar bidrager till landets lyftning och en fortsatt kapitalbildning, ligger dock faran af en öfverflödig tillgång nära, hvarigenom en onaturlig prisstegring uppkommer, och de skadliga verkningarne af en till följd deraf inträffande kris kännas så mycket svårare. Det har derföre i allmänhet varit ansedt såsom välbetänkt att från utlandet indraga penningar endast i det fall, att sådana icke kunnat, utan att skada inhemska näringar, inom landet erhållas.

Då afsigten med uppläggandet af ett lån i svenskt mynt synes hafva varit att afsätta detsamma inom landet och derigenom bereda tillfälle att härtill använda en del af den ökade kapitaltillgången, hvarifrån den som egt mindre kapital icke heller varit utesluten, då obligationer finnas å så låg valör, som 100 Rdr, så, ehuru Revisorerne anse sig icke ega fog att klandra den utaf Fullmäktige vidtagna åtgärd att till utländsk man försälja obligationer, hafva Revisorerne icke kunnat undertrycka sin åsigt, att det varit önskligt att försäljningen inom landet kunnat fortsättas.

Litt. F.

dels ock följande af honom inom afdelningen afgifna förslag till slutomdöme:

"Då Riksdagen uti 35 § af senast utfärdade reglementet för Riksgälds-kontoret, dateradt den 22 Maj innevarande år, föreskref vissa omständigheter "i ändamål att för inhemska obligationsinnehafvare bereda lättadt tillfälle att erhålla kännedom om numren å utlottade dylika obligationer"; så skedde detta bokstafligen: "för befräm-

jande af svenska statsobligationers spridning inom landet". Det är under sådana förhållanden ganska betydelsefullt att Fullmäktige, utan något föregående tillkännagifvande om en betydligare obligationsförsäljning, fyra dagar efter reglementets utfärdande, den 26 Maj innevarande år, afsluta kontrakt med en utländsk bankir om öfvertagande af 1872 års fyra procent obligationer till ett nominelt belopp af tolf millioner, efter en kurs af åttationio procent, med rättighet att, efter egen beqvämlighet, inom Januari månad nästa år inlösa större eller mindre antal obligationer, dock så att minst en tredjedel uttogs inom Augusti och Oktober månader innevarande år; hvarförutan långifvaren betingade sig optionsrätt till återstående obligationsbeloppet af samma lån i fall detta utbjödes inom den 1 April 1875. Upprinnelsen till denna storartade lånetransaktion utgöres af ett telegram till en af Fullmäktige, hvaruti en utländsk bankir begär att få köpa i fråga varande slags obligationer till en myckenhet af nominelt 1,200,000 Rdr efter ett pris af nittio procent. På detta anbud svarade Fullmäktige, att obligationerna icke kunde säljas partielt under nittioen procent, men om nämnde bankir ville köpa hela partiet, skulle det stå honom öppet intill den 26 Mars. Redan den 16 i samma månad inkom telegram från samme bankir, att han ville öfvertaga hela lånet. Den 20 Mars ingaf bankiren sitt anbud, hvarpå Fullmäktige meddelade honom ett motförslag, hvaruti priset bestämdes till nittio procent för ett belopp nominelt 12,000,000 Rdr. Häröfver personligen hörd, förklarade bankiren Fullmäktiges anbud oantagliga, men betingade sig rätt att för ett pris af nittio procent netto inköpa obligationer i partier af minst 100,000 Rdr för hvarje gång. På dessa vilkor såldes, under olika tider, intill den 13 Maj obligationer till nominelt belopp 1,320,000 Rdr. Bankiren gjorde sedermera förnyadt anbud, som till den 26 Mars af Fullmäktige afslogs, hvarefter lånefrågan synes hafva hvilat till den 21 Maj, då en af Fullmäktige anmälde, att en generalkonsul här i staden för Fullmäktige förmält, det samme bankir i Köpenhamn vore villig att inköpa ett större parti 4 procent obligationer efter en kurs af åttationio procent, men med rätt att få betala med guldplants. Detta anbud togo Fullmäktige i öfvervägande, enligt deras protokoll öfver låneärenden, och som penningetillgången inom landet sedan Mars månad syntes hafva förminskats och en allmän stegring i räntefoten inträffat, så att så väl Riksbanken som de flesta enskilda banker med en half till en procent förhöjt sina räntesatser och vid sådant förhållande den effektiva ränta af 4,83 procent, som den ifrågasatta kursen af åttationio procent medförde, syntes så låg som man rimligen kunde hoppas ernå; ansågo Fullmäktige betänkligt att längre uppskjuta försäljningen af någon betydligare del af lånet, hvadan Fullmäktige funno skäligt förklara sig villige att till den danske bankiren försälja ett större parti 1872 års obligationer till en kurs af åttationio procent netto, derest uppgörelse härom träffades inom den 28 Maj. Kontraktet afslöts sedermera, på sätt ofvan är nämndt, den 26 Maj, hvaruti bland annat bestämdes, att liqviden finge ske med guldplants till en kurs af 2,480 kronor per kilogram fint guld, efter svenska myntets prof. Under tiden från den 6 Juni intill den 22 sistlidne Augusti hade utlemnats obligationer för nominelt 7,654,900 Rdr, hvarför influtit 6,904,326 Rdr 86 öre.

För att bedöma nödvändigheten af obligationernas försäljning till utlandet, hafva Revisorerne tagit kännedom om de månadsrapporter, rörande Riksbankens och de enskilda penningeinrättningarnes ställning under tiden närmast före och efter lånets afslutande. Af dessa, till Kongl. Finansdepartementet afgifna rapporter visar sig, att den 31 sistlidne Maj innestodo:

på depositionsräkning i Riksbanken	Rdr	18,820,420: 55.
„ dito i de enskilda penningeinrättningarne	„	177,281,696: 19.
Summa	Rdr	196,102,196: 74.

Vid tiden för lånets indragning synes Riksgälds-kontoret hafva haft till sin disposition omkring 6,000,000 Rdr utestående lån på 14 dagars uppsägning, 3,000,000 Rdr inköpta obligationer af lätt realisabel egenskap, 3,000,000 Rdr innestående på bankoräkningarne samt 1,500,000 Rdr oanvändt kreditiv i Riksbanken eller sammanlagdt omkring 13,500,000 Rdr Rmt. Vid tiden *efter* lånets indragning funnos deremot innestående:

på depositionsräkning i Riksbanken	Rdr	16,792,438: 38.
„ dito hos enskilda penningeinrättningar . .	„	190,473,347: 47.
Summa	Rdr	207,265,785: 85.

För att bedöma rörelsens behof af ytterligare förlag hafva Revisorerne tagit hänsyn till Riksbankens förmåga att ett sådant behof fylla. Dervid har Revisionen inhemtat: att Riksbankens obegagnade sedelutgifningsrätt utgjorde den 31 Maj nio millioner sex hundra fyratusen tvåhundra nittiofyra Rdr 79 öre och den 31 Augusti elfva millioner sjuhundrafemtiotusen aderton Rdr 39 öre riksmynt samt att, af beviljade tio millioner för lån med omsättningsrätt, innestodo räntelösa under år 1872 4,110,697 Rdr 93 öre och under år 1873 4,488,988 Rdr 55 öre. Upp- och utlåningsräntan utgjorde hos Riksbanken:

Under första qvartalet innevarande år:

På upp- och afskrifningsräkning 1 à 1½ procent, på deposition 3 à 4 procent, För lån 5½ procent och för vexeldiskontering 5½ à 6 procent;

Under andra qvartalet:

På upp- och afskrifningsräkning 1 à 1½ procent, på deposition 2½ à 4 procent, För lån 4½ à 5 procent och för vexeldiskontering 4½ à 5 procent.

Dessa uppgifter stå i någon motsägelse till de af Fullmäktige anförda motiv för låneoperationen med den utländske lånöfvertagaren. Det vill, på grund häraf, synas Revisorerne, som hade Herrar Fullmäktige icke saknat anledning att först utbjuda lånet här inom landet, innan detsamma till utländsk långifvare öfverläts till ett pris, som med en à två procent understeg de pris, han förut erlagt.

Vid en låneoperation af så omfattande vidd, som den nu i fråga varande, lära Fullmäktige icke kunna förbise den verkan, en sådan åtgärd utöfvar på industri och näringar inom eget land. Indragningen af utländska valutor, genom konstlade medel, bidrager högst väsendtligt till en onaturlig prisstegring samt medverkar till allför svåra prisfall, då missgynnande konjunkturer inträffa, hvadan åtgärden borde endast undantagsvis begagnas till uppehållande af det normala rörelsekapitalet, då ett sådant behof inträffar. Att i oträngdt mål anlita statens kredit i främmande land, har alltid betraktats såsom mindre välbetänkt och kan icke, efter Revisorernes uppfattning, rättfärdigas ens med en något billigare räntefot, som dock icke här synes konstaterad, enär obligationerna aldrig varit utbjudna inom landet. Det torde icke heller hafva varit omöjligt att om detta lån sluta aftal med svensk penningeanstalt; ty, enligt hvad af låneprotokollet inhemtas, hade svenskt aktiebolag, samma dag lånet afslutades med dansk bankir, anmält sig att få öfvertaga lånet med begäran att få veta, inom hvilken tid anbud derå borde vara inlemnadt. Häröfver resolverade Fullmäktige, att berörda framställning ej föranledde någon åtgärd. Ehuru Revisorerne sålunda anse

det varit önskvärdt, om lånet kunnat aftalas med svensk penningeanstalt och obligationerna kunnat spridas inom landet, så och då Fullmäktige,

enligt reglementet haft fria händer att upptaga lånet inom eller utom landet, hafva Revisorerne ansett sig endast böra härom meddela Riksdagen den kännedom som sakens vigt kräfver."

3:o. **Vid berättelsen angående sekreterarebefattningen i Riksgäldskontoret** (sid. 62);

Litt. G.

af Herr *P. Sjöbring:*

"Då de för tjenstemännen i Riksgälds-kontoret gällande reglementen icke innehålla något förbud för dem att mottaga enskilda uppdrag,

då det vilkor, som vid nuvarande sekreterarens antagande bestämdes, att han icke finge i annat penningeverk innehafva tjenstebefattning, icke nödvändigtvis innebär, att han icke ens egde i enskildt penningeverk vara direktör, om ett sådant förtroende honom erbjöds,

då slutligen, om man i allmänhet anser det vara olämpligt, att tjensteman i Riksgälds-kontoret har någon hvilken som helst befattning i annat penningeverk, och önskar framkalla en bestämmelse i detta hänseende, frågan derom icke lärer böra bringas till vederbörligt afgörande på det sätt och i den ordning, som pluraliteten här valt, har jag icke funnit skäl att i den framställda anmärkningen deltaga."

4:o. **Vid berättelsen angående arfs- och testamentsbevillningen** (sid. 64);

Litt. H.

af Herr *A. M. Lindgren:*

"att han ansett sig icke böra deltaga i Revisorernes under första paragrafen af denna berättelse gjorda framställning".

Litt. I.

af Herrar Grefve *N. Gyldenstolpe, P. Sjöbring* och *H. Tamm:*

"Ehuru vi biträdt beslutet om här gjorda anmärkning, hafva vi likväl icke till alla delar kunnat gilla den form, hvari den blifvit affattad, huvudsakligen af det skäl, att vi ansett att, vid framställningen om i fråga varande ärendes nog långsamma behandling, man bort afhålla sig från allt eget bedömande af de tvistefrågor, som derunder sig yppat."

Litt. K.

af Herr Grefve *N. Gyldenstolpe:*

"Ehuru jag biträdt beslutet om en skrifvelses aflåtande till Herrar Fullmäktige i Riksgälds-kontoret, har jag dock ingalunda kunnat godkänna den aflåtna skrifvelsens innehåll, lika litet som jag gillar lydelsen utaf den härom gjorda anmälan till

Riksdagen. Frågan har för öfrigt, enligt min åsigt, blifvit formvidrigt behandlad, enär den i fråga varande skrifvelsen bort hafva blifvit uppsatt och godkänd, innan beslutet om anmälan derom till Riksdagen fattats. En omvänd ordning synes varit så mycket angelägnare, som nu denna anmälan innehåller uttryck, hvilka i den aflåtna skrifvelsen icke återfinnas."

Litt. L.

af Herrar *P. Sjöbring, H. Tamm* och *A. M. Lindgren:*

"Enär de flesta af de förhållanden, om hvilka man i här beslutade skrifvelse vill till Herrar Fullmäktige i Riksgälds-kontoret frambära en erinran, redan genom innehållet af näst föregående § 1 lära komma till deras kännedom och det öfriga, som i samma skrifvelse kommer att ingå, dels icke synes oss vara af beskaffenhet att skäligen påkalla nu vidtagna åtgärd, dels, åtminstone hvad ordställningen angår, så vidt denna må anses genom nu gillade § 2 vara bestämd, synes oss vara mindre lämpligt att andraga, hafva vi icke kunnat i beslutet om i fråga varande skrifvelses aflåtande deltaga."

Litt. M.

af Herr *A. Lind af Hageby*, med hvilken Grefve *G. Wachtmeister* instämt:

"Mot denna paragraf får jag nedlägga min reservation, då jag ej anser den vara riktig till sin form och anser att de sista raderna uti denna paragraf, som börja med: — "under förväntan" — borde utgå."

5:o. **Vid berättelsen angående Gefle—Dala jernvägsaktiebolag** (sid. 106)

Litt. N.

af Herrar *H. Tamm* och *A. M. Lindgren:*

"Med anledning af den utgång, som den äfven af föregående års revisorer väckta frågan om ytterligare förhöjning uti den af Kongl. Maj:t, senast den 6 September 1872, bestämda årliga amorteringen utaf Gefle—Dala jernvägsaktiebolags skuld till statsverket vid sistlidne riksdag rönt, finna vi för vår del icke skäl hafva förekommit att nu ånyo framställa yrkande i berörda hänseende."

Fullmäktiges i Riksgälds-kontoret utlåtande i anledning af senast församlade Revisorers berättelse om granskningen af Riksgälds-kontorets förvaltning och räkenskaper.

Till 1875 års Riksdag.

Fullmäktige i Riksgälds-kontoret, hvilka det enligt § 5 af instruktionen för Riksdagens Revisorer vid granskningen af Riksgälds-kontorets tillstånd och förvaltning den 22 Maj 1868 åligger att beledsaga Revisorernes berättelse med de upplysningar, som af deruti anmärkta förhållanden möjligtvis kunna påkallas, få, till iakttagande af berörda föreskrift, härmed anföra och meddela följande.

Riksgälds-kontorets på sid. 20 och 21 af revisionsberättelsen omförmälda fordran för lån till *Jemtlands kommunikations-aktiebolag* har, på sätt Fullmäktige i sin berättelse till Revisorerne upplyst, enligt 1874 års Riksdags beslut blifvit ur kontorets räkenskaper afskrifven.

Den ursprungligen af samma lån föranledda, likaledes å sid. 20 och 21 omförmälda fordran, kontoret haft hos *Doktor K. A. Hagberg*, såsom egare till ett af honom från nämnde kommunikationsaktiebolag inköpt hemman, har den 11 sistlidne November blifvit slutbetald.

Revisorerne hafva, efter en uppgift öfver 1873 års riksdagskostnader, å sid. 61 anmärkt, att en del ledamöter af Riksdagens Andra Kammare uti ingifna *reseräkningar* upptagit kostnaden för transport af effekter till och från ångfartyg eller jernvägsstation; och då uti Riksdagens rörande detta ämne fattade beslut någon rätt till ersättning för dylika utgifter icke funnes omnämnd, hafva Revisorerne om förhållandet meddelat Riksdagen kännedom för den åtgärd, som kunde pröfvas nödig.

Hit hörande stadganden innefattas i Stats-Utskottets vid 1867 års riksdag af Riksdagen bifallna memorial n:o 3 samt Stats-Utskottets vid 1868 års riksdag memorial n:o 9, som jemväl blifvit af Riksdagen gilladt, endast med en förändring i afseende på begagnandet af hyttplats, då resan sker på ångbåt. Enligt dessa stadganden, som hänförts till resereglementet af den 10 November 1865, har det blifvit af Riksdagen bestämdt, att i afseende å ersättningen för resekostnad till och från Riksdag, riks-

dagsman, då resan sker på ångfartyg eller jernväg, eger såsom godtgörelse beräkna, i förra fallet afgiften för enkel hyttplats eller, när hytt ej förekommer, salongsplats och i senare fallet afgiften för plats i första klassens vagn.

Den i § 8 af resereglementet resande tillagda rätt till godtgörelse för den utgift, som transporten af hans effekter till och från fartyget eller jernvägen kan medföra, har således ej blifvit af Riksdagen riksdagsman frånkänd, och då ifrågavarande transportkostnad blifvit i räkningen upptagen såsom en verkligen hafd utgift för resan samt, enligt § 23 af Riksdagsordningen, hvarje ledamot af Andra Kammaren eger åtnjuta ersättning för resekostnad till och från Riksdagen, har vid reseräkningarnes granskning i Riksgälds-kontoret anmärkning ej ansetts böra göras och detta, för 1873 års riksdag, så mycket mindre, som enahanda debitering af transportkostnad vid de föregående årens riksdagar förekommit, utan att Riksdagens Revisorer dervid gjort erinran.

Till förekommande af allt tvifvel vore det emellertid önskvärdt, att Riksdagen meddelade föreskrift derom, huru i ifrågavarande afseende rätteligen bör förfaras.

På sid. 61 hafva Revisorerne omförmält, att *kostnaderna för annonsering* angående prenumeration å och försäljning af 1874 års Riksdags protokoll och dertill hörande bihang uppgått till 590 rdr 43 öre, och då denna summa vore alltför stor i jemförelse med de obetydliga belopp, som genom försäljning af riksdagstryck hittills årligen influtit, har någon besparing beträffande ifrågavarande annonsering synts Revisorerne med skäl kunna ifrågasättas.

Ehuruväl de beslut, som äro meddelade i afseende på försäljningen af riksdagstryck och den dertill hörande annonsering, otvifvelaktigt icke äro afsedde att på berörda försäljning bereda staten någon vinst, utan hafva till syfte att bland allmänheten sprida kännedomen om Riksdagens förhandlingar, och kostnaden för annonseringen således icke torde böra endast eller ens hufvudsakligen bedömas ur synpunkten af förhållandet till det genom försäljningen influtna belopp, är det likväl synnerligast i början af ifrågavarande försäljning som tillfället att för ett ovanligt billigt pris erhålla riksdagshandlingarne bort genom en tätare och utförligare annonsering bringas till allmänhetens kunskap. Nu mera torde denna annonsering kunna i någon mån inskränkas, i afseende hvarå Fullmäktige ock i fråga om nästkommande Riksdags genom tryck offentliggjorda handlingar dels förkortat kungörelsen om vilkoren för dessas försäljning och dels beslutat dess införande i tidningarne mindre ofta än hittills egt rum, hvarigenom en i förhållande till annonseringskostnadens belopp icke oväsentlig besparing kommer att ernås.

För öfrigt få Fullmäktige i sammanhang härmed upplysa, att det belopp, som genom försäljning af innevarande års Riksdags protokoll med bihang till Riksgäldskontoret influtit, utgör omkring 1,800 Rdr, hvartill komma omkring 250 Rdr influtna medel för i samma annons till försäljning kungjordt äldre riksdagstryck.

Revisorerne hafva (sid. 62) anfört, att Fullmäktiges sekreterare, i hvilkens å tjensten utfärdade konstitutorial intagits det förbehåll, att, så länge tjensten af honom innehades, han icke finge innehafva tjenstebefattning hos annat penningeverk, i Mars månad innevarande år erhållit och mottagit befattning att vara ledamot i styrelsen för en i Stockholm befintlig enskild bankinrättning samt att, ehuru detta förhållande, som icke kunde vara Fullmäktige obekant, syntes stå i strid mot berörde förbehåll, Fullmäktige likväl underlåtit att med anledning deraf vidtaga någon åtgärd. Då denna underlåtenhet synts Revisorerne anmärkningsvärd, hafva de funnit sig böra på densamma fästa Riksdagens uppmärksamhet.

Ifrågavarande förbehåll, som ej har sin grund i något stadgande i Riksgäldskontorets reglemente, intogs i konstitutorialet till följd af ett Fullmäktiges särskilda beslut. Efter Fullmäktiges uppfattning har icke detta deras beslut lagt hinder i vägen för innehafvandet af nu ifrågavarande uppdrag. Med en tjenstebefattning är förenadt ett visst beroende; och ledamöterna i en bankinrättnings styrelse kunna, efter Fullmäktiges åsigt, svårligen anses innehafva tjenstebefattning hos samma bankinrättning. Fullmäktige hade således, ehuru förhållandet icke varit föremål för deras pröfning, icke haft skäl att med anledning af detta förhållande, hvarom Fullmäktige för öfrigt egde full kännedom, vidtaga någon åtgärd, och detta så mycket mindre som det ifrågavarande ledamotskapet endast var ett tillfälligt uppdrag, som upphört redan under sistlidne Maj månad genom sekreterarens utträdande ur omförmälda styrelse.

Fullmäktige få på grund häraf hemställa, att Revisorernes berörda anmärkning ej må till någon vidare åtgärd föranleda.

Då befattningen med det i § 1 af revisionsberättelsen (sid. 64 och följ.) nämnda ärende rörande bevillning af fideikommiss, hvars redan af 1873 års Revisorer omförmälda handläggning faller utom den tid, sednast församlade Revisorers granskning enligt ofvan åberopade instruktion omfattar, sedan 1874 års början ej tillhör Riksgäldskontoret, lärer Revisorernes i nämnde § gjorda hemställan om åtgärders vidtagande för samma ärendes bringande till slut icke påkalla något Fullmäktiges yttrande.

Med anledning åter af Revisorernes i § 2 (sid. 69 och 70) gjorda framställning, hvaröfver Fullmäktige infordrat Kommissariatets och ombudsmannens yttranden, få Fullmäktige anföra följande.

Till en början har anmärkts, att, vid öfverlemnande till Kongl. Statskontoret af de till Riksgälds-kontoret ingifna borgensförbindelser för arf, gåfva, testamente och fideikommiss, Kommissariatet endast aflemnat borgensförbindelsen för ofvannämnde fideikommissbevillning, utan att bifoga de för utsökningen af samma bevillning ingifna och vexlade handlingar, samt att ej eller utdrag af Fullmäktiges protokoll för den 4 och 18 December 1873 eller fideikomissinnehafvarens skrifvelse af den 26 i samma månad blifvit vid nämnda tillfälle till Kongl. Statskontoret aflemnade.

I detta afseende få Fullmäktige först hänvisa till det bifogade yttrande, ombudsmannen, på hvilkens åtgärd ifrågavarande ärende varit beroende, till Fullmäktige afgifvit (Bil. Litt. A) och hvaraf framgår, att berörda handlingar den 7 sistlidne Juli af ombudsmannen öfverlemnats till t. f. advokatfiskalen i Kongl. Statskontoret, till hvilken ombudsmannen ock samtidigt med de öfriga bevillningshandlingarnes öfverlemnande

till Kongl. Statskontoret erbjudit sig att aflemna dem, när helst t. f. advokatfiskalen sådant önskade, samt att ombudsmannen utöfver denna tid behållit handlingarne endast för att öfver ifrågavarande särdeles vidlyftiga ärende uppsätta en promemoria, som ofvannämnda dag jemte handlingarne till t. f. advokatfiskalen aflemnades. Samma handlingar hafva ock, på sätt Revisorerne å sid. 66 upplysa, af t. f. advokatfiskalen i Kongl. Statskontoret hållits Revisorerne tillhanda. Vid sådant förhållande hafva, ehuru det visserligen varit riktigast, att ifrågavarande handlingar på samma gång som den borgensförbindelse, till hvilken de hörde, till Kongl. Statskontoret öfverlemnats, Fullmäktige, med afseende å hvad ombudsmannen, som endast i afsigt att underlätta det invecklade målets handläggning behållit handlingarne, i omförmälde yttrande anfört och då handlingarne i allt fall blifvit till Kongl. Statskontoret aflemnade, funnit det anmärkta förhållandet ej föranleda till någon deras vidare åtgärd.

Vidare hafva Revisorerne anmärkt, att de från Hofrätterna under år 1873 till Riksgälds-kontoret inlemnade uppgifter samt de af vederbörande uppbördsmän till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ingifna och af dem till detta verk under åren 1872 och 1873 aflemnade förteckningar rörande arfs- och testamentsbevillningen icke blifvit till Kongl. Statskontoret öfverlemnade.

Dessa uppgifter och förteckningar hafva likväl icke, på sätt Revisorerne anfört, rätteligen bort till Kongl. Statskontoret öfverlemnas. Den del af dessa handlingar, som inkommit år 1873, afser nemligen 1872 års bevillning och de, hvilka inkommit 1872, afse 1871 års bevillning; och då det af 1873 års Riksdag fattade beslut i afseende på bevillningens öfverflyttning till Kongl. Statskontoret endast innehåller, att ifrågavarande bevillningsmedel från och med 1874 års början skola ingå till Kongl. Statskontoret att af detta embetsverk i likhet med statsmedlen i allmänhet förvaltas och redovisas, torde af samma beslut ej följa någon skyldighet för Kongl. Statskontoret att taga befattning med bevillningen för de förflutna åren, hvilken ifrågavarande handlingar afse. Den enda föreskrift, som i förevarande hänseende blifvit meddelad, innefattas i Kongl. cirkuläret den 5 December 1873, som ock innehåller, att sedan Riksdagen för sin del beslutat, att de särskilda bevillningsafgifter, som finnas upptagna under tredje artikeln i då gällande bevillningsstadga, från och med 1874 års början skulle ingå till Kongl. Statskontoret samt Kongl. Maj:t detta beslut godkänt, och då i följd deraf den tillsyn öfver bevillning af gåfva, testamente, fideikommiss och arf, som dittills ålegat Riksgälds-kontoret, borde *från nämnde tidpunkt* af Kongl. Statskontoret utöfvas, förordnade Kongl. Maj:t, att de handlingar, hvilka enligt §§ 8 och 10 af Kongl. kungörelsen den 11 December 1811 bort af Hofrätterna och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande tillställas Fullmäktige i Riksgälds-kontoret, dädanefter (d. v. s. efter cirkulärets datum den 5 December 1873) skulle till Kongl. Statskontoret insändas. Om Kongl. Statskontoret för handläggningen af något testamentsbevillningsärende har behof af flera eller färre hos Riksgälds-kontoret förvarade äldre handlingar, lärer lika litet Kongl. Statskontoret underlåta att reqvirera dem som Riksgälds-kontoret att dem utlemna, men något sådant behof har åtminstone hittills ej inträffat.

De handlingar, om hvilkas öfverlemnande till Kongl. Statskontoret Revisorerne gjort hemställan, äro således dels redan till nämnda kontor aflemnade och dels af beskaffenhet att ej böra till Kongl. Statskontoret aflemnas.

Revisorerne anmärka vidare, att Kommissariatet skulle å förteckningen öfver de till Kongl. Statskontoret aflemnade borgensförbindelser hafva gjort den vilseledande uppgiften, att utsökning för ofvan omförmälda fideikomissbevillnings utbekommande blifvit begärd år 1871 i stället för år 1867. En sådan uppgift förekommer likväl icke i ofvan omförmälda förteckning. Denna förteckning utgör egentligen ett reversal,

afsedt att derå erhålla Kongl. Statskontorets qvitto å de deri upptagna handlingar, uti hvilket reversal tillika finnes korteligen angifvet, huruvida de borgensförbindelser, som voro mera än tio år gamla, ännu egde gällande kraft. Reversalet har följande ingress: »Till Kongl. Statskontoret aflemnas härjemte nedannämnde, för bevillning af testamenten ingångna, till Riksgäldskontoret inlemnade borgensförbindelser, hvilkas innehåll och beskaffenhet finnas närmare angifna uti ett härjemte jemväl bifogadt, af åtskilliga dertill hörande handlingar åtföljdt diarium.» Derefter upptagas i särskilda kolumner borgensförbindelsernas nummer, löftesmännens namn, borgensförbindelsernas utgifningsdag och *deras sista förnyelsedag*. I afseende på ifrågavarande borgensförbindelse innehåller förteckningen icke, att utsökning blifvit begärd år 1871, utan der förekommer blott i sista kolumnen, *som har till rubrik: »sista förnyelsedag»*, följande anteckning: $\frac{\text{»Lagsökta}}{1871\text{»}}$, hvarmed blifvit antydt, dels att löftesmännen lagsökts och dels att, till följd af deras år 1871 afgifna förklaring, förbindelsen enligt lag vore att anse såsom nämnde år förnyad. Då Kongl. Statskontoret innehar lagsökningshandlingarne, kan i allt fall anteckningen ej vara för nämnda kontor vilseledande, och Revisorernes anmodan till Fullmäktige att meddela Kongl. Statskontoret underrättelse om den förment oriktiga anteckningen har, på grund af hvad ofvan blifvit anfördt, ej synts Fullmäktige kunna föranleda någon åtgärd.

Beträffande Revisorernes yttrande derom, att Kommissariets och ombudsmannens infordrade förklaringar öfver 1873 års Statsrevisorers erinringar vid kontrollen, uppbörden och redovisningen af arfs- och testamentsbevillningen till Fullmäktige afgifvits först efter den tid då Riksgälds-kontorets befattning med dessa ärenden upphörde, torde Fullmäktige endast böra upplysa, att någon viss tid för förklaringarnes afgifvande ej var af Fullmäktige föreskrifven; samt att förklaringarne inkommo icke allenast före den tid, då testamentsbevillningshandlingarne till Kongl. Statskontoret öfverlemnades, utan äfven före den inventering å samma handlingar, som af Fullmäktige verkställdes och i sammanhang hvarmed förklaringarne lämpligast kunde och borde pröfvas.

Den af Revisorerne vidare omnämnda, utaf ofvan omförmälde fideikommissarie den 30 Oktober ingifna, till Fullmäktige ställda skrifvelse, innehållande förslag om en kompromiss, blef genast efter dess ingifvande anmäld för Fullmäktiges Ordförande. Anledningen, hvarför den, med Ordförandens begifvande, ej förr än den 4 December föredrogs för Fullmäktige in pleno, upplyses i ombudsmannens bifogade yttrande.

Beträffande slutligen samme fideikommissaries skrifvelse af den 26 December 1873, med afslag å kompromissen på de af Fullmäktige föreskrifna vilkor, hafva Revisorerne (sid. 70) uppgifvit, att sekreteraren helt och hållet underlåtit att för Fullmäktige anmäla densamma. Denna skrifvelse anmäldes af sekreteraren för Fullmäktige vid deras sammankomst den 30 December, då Fullmäktige af densamma togo del, ehuru berörde handling, som ej var något annat än ett till sekreteraren ställdt bref och ej kunde föranleda någon Fullmäktiges åtgärd, ej i protokollet intogs.

---

1 § 3 af revisionsberättelsen (sid. 70) hafva Revisorerne för Riksdagen anmält, att samma bevillningshandlingar, om hvilkas aflemnande till Kongl. Statskontoret de

enligt § 2 anmodat Fullmäktige att föranstalta, icke blifvit från Riksgälds-kontoret till Kongl. Kammarrätten öfverlemnade.

Enahanda fråga förevar, efter af 1870 års Revisorer gjord anmärkning, vid 1871 års riksdag (Stats-Utskottets utlåtande N:o 21 mom. 4), och få Fullmäktige nu åberopa hvad de år 1870 i samma ämne anfört eller att den af Revisorerne åberopade föreskrift, på grund hvaraf åren 1841 och 1848 fråga af Kongl. Kammarrätten väcktes om samtliga bevillningshandlingarnes för några föregående år aflemnande från Riksgälds-kontoret till Kongl. Kammarrätten på en gång, såväl då som allt sedermera ansetts icke kunnat tillämpas på annat sätt än att särskilda delar af ifrågavarande handlingar, när de behöft af vederbörande i Kongl. Kammarrätten begagnas, blifvit från Riksgälds-kontoret utlemnade samt efter deras begagnande återställda. Genom Fullmäktiges skrifvelser till Kongl. Kammarrätten den 26 Februari 1841 och den 3 Februari 1848 har ock tillkännagifvits, att meranämnda handlingar, då de vid kronoräkenskapernas granskning behöfde vara att tillgå, komme likasom förut att hållas vederbörande tillhanda, hvilket förfaringssätt, af Kongl. Kammarrätten sjelf lemnadt utan anmärkning, framgent, och jemväl under innevarande år, tillämpats, så att, på Kongl. Kammarrättens hos Fullmäktige gjorda reqvisition, handlingar af ifrågavarande beskaffenhet till Kongl. Kammarrätten öfverlemnats.

Då likväl berörda sålunda alltjemt iakttagna praxis varit föranledd af Riksgäldskontorets behof att för kontrollen och det fortsatta fullföljandet af åtgärder för ifrågavarande bevillnings uppbörd och redovisning fortfarande ega tillgång till de samma bevillning rörande handlingar och detta behof numera, sedan Riksgälds-kontorets befattning med bevillningsärendena upphört, ej för Riksgälds-kontoret förefinnes, äro Fullmäktige beredde att, om Kongl. Kammarrätten så önskar, till Kongl. Kammarrätten aflemna samtliga ifrågavarande handlingar.

Revisorernes framställningar beträffande *Strömsholms Nya Kanalbolag* (sid. 80), *Gefle—Dala Jernvägsaktiebolag* (sid. 106), *Söderhamns Jernvägsaktiebolag* (sid. 112), *Hudiksvalls Jernvägsaktiebolag* (sid. 116) och *Vexiö—Alfvestads Jernvägsaktiebolag* (sid. 128) hafva Fullmäktige delgifvit nämnda bolags styrelser, hvar i hvad den rörde, och hafva de till Fullmäktige inkommit med de förklaringar, som finnas detta utlåtande bifogade.

Då det skulle betydligt underlätta öfversigten af de med statslån understödda jernvägsaktiebolagens ställning, om de öfver dessas förvaltning afgifna revisionsberättelser vore på ett likartadt sätt uppställda, få Fullmäktige för sin del instämma i Revisorernes å sid. 142 gjorda hemställan angående upptagande i samtliga berättelserna af bolagets ställning vid revisionsårets början och slut samt inkomster och utgifter under samma år.

På sid. 145—149 af revisionsberättelsen hafva Revisorerne förnyat ett i några föregående revisionsberättelser och sednast år 1871 framställdt, men städse af Riksdagen utan afseende lemnadt förslag, att Riksgälds-kontoret må befrias från *åliggandet att till allmänheten utlåna egande kassabehållningar*, hvilka i stället borde mot eller utan ränta insättas i Riksbanken.

Skyldigheten att, så vidt ske kunde, förränta sina behållningar ålades Riksgäldskontoret först af 1840—41 årens Riksdag; och sedan Kongl. Maj:t, enligt Kongl. brefvet den 18 Oktober 1844, anbefallt Kongl. Statskontoret att, så snart under handläggningen af hvarje års riksbokslutsarbete möjligen ske kunde, uppgöra en approximativ beräkning af de till samma bokslut hörande öfverskott, besparingar och brister och, derest denna skulle utfalla med saldo till Riksgälds-kontorets förmån, genast på grund deraf till Riksgälds-kontoret leverera lämpliga förskottssummor, förnyades föreskriften om ifrågavarande förräntning af 1844—45 års och alla följande Riksdagar samt innefattas för närvarande i § 37 af det vid 1874 års riksdag för Riksgälds-kontoret utfärdade reglemente, som stadgar, att "de till Riksgälds-kontoret influtna uppbördsmedel eller aflemnade behållningar, äfvensom de för jernvägsbyggnaderna upplåtna medel samt detta verks öfriga kontanta tillgångar skola, såvidt och så länge de icke behöfva användas för samma verk åliggande utbetalningar, *hållas allmänna rörelsen tillhanda* och *göras räntebärande*" genom utlåning eller uppköp af obligationer på föreskrifvet sätt.

Ändamålet med berörda föreskrift är således tvåfaldigt, dels att medlen skola hållas allmänna rörelsen tillhanda och dels att de skola göras räntebärande, och Revisorerne hafva ej uppgifvit, att samma ändamål icke blifvit uppnådt eller att ifrågavarande förräntning förorsakat det allmänna någon olägenhet; tvärtom upplyses å sid. 145, omedelbart före ifrågavarande framställning, att den inkomst, som derigenom blifvit staten beredd, för år 1873 uppgått till ej mindre än 422,111 rdr 6 öre.

Deremot anföres såsom skäl för förslaget, att, "då Riksbanken, som har det vigtiga åliggandet att upprätthålla myntvärdet i landet, för uppfyllandet af denna sin förnämsta bestämmelse måste, när metalliska kassan nedgår till sitt minimum, minska sin sedelansvarighet genom indragning efter hand af den lånerörelse, som densamma bedrifver, så skall Riksgälds-kontoret, till följd af ofvan nämnda skyldighet att utlåna sina kassabehållningar, endast söka att bereda sig räntevinst utan afseende på Riksbankens bemödande att minska den sedelansvarighet, som trycker på metalliska kassan, och således genom sin utlåning sätta sedlar i omlopp, hvilka motverka det ändamål, hvartill Riksbanken nödgas sträfva, eller minskad påtryckning på metalliska kassan".

Fullmäktige få härvid till en början anmärka, att det måste förekomma ganska tvifvelaktigt, huruvida den synpunkt, hvarur Revisorerne bedömt Riksgälds-kontorets lånerörelse, kan vara den rätta. Redan 1850—51 års Riksdags Banko-Utskott yttrade, i sin berättelse n:o 10, beträffande enahanda förhållande, att de vidt åtskilda och olikartade föremålen för Bankens och Riksgälds-kontorets verksamhet ådagalade tillfyllest angelägenheten deraf att dessa båda verk förvaltas fullkomligt oberoende af hvarandra, så att, å ena sidan, Banken må utan inblandning af Riksgälds-kontorets styrelse ega att för uppfyllande af sitt åliggande att upprätthålla myntets värde ensam vidtaga alla de åtgärder med afseende å sedelstockens reglering och öfriga för handen varande finansiela förhållanden, som af omständigheterna påkallas, liksom, å den andra, styrelsen öfver Riksgälds-kontoret vara från Bankens sida oförhindrad att enligt de af Rikets Ständer utstakade grunder verka för det ändamål, som med Riksgälds-kontorets stiftelse öfverensstämmer, vid hvilket förhållande Utskottet ansåge Banken böra

i afseende å skyldigheten att infria sina förbindelser iakttaga enahanda förfarande, ehvad dessa förbindelser innehades af enskilda personer eller af Riksgälds-kontoret eller annat publikt verk, och sådant, hvad Riksgälds-kontoret anginge, så mycket heldre, som det vore af största vigt att hvarje sammanblandning af statsverkets och Bankens åligganden omsorgsfullt undvekes, helst Bankens tillförene vid flera tillfällen inträffade obestånd städse härledt sig från dess förbindelser med statsverket.

Dessa åsigter, som af Riksdagen godkändes, hafva fortfarande sin fulla giltighet. Då Revisorerne anmärka, att Riksgälds-kontoret skulle kunna genom sin utlåning sätta sedlar i omlopp, hvilka motverka Riksbankens sträfvande att genom indragning af sin lånerörelse minska påtryckningen på metalliska kassan, så är härvid att märka, att Riksgälds-kontoret ej kan sätta några andra riksbankssedlar i omlopp än de *redan af Riksbanken utgifna*, hvilka representera en Bankens verkliga skuld och väl ej, endast derför att de tillhöra Riksgälds-kontoret, torde böra betraktas på något annat sätt än öfriga af Riksbanken utgifna sedlar, äfvensom att den i § 14 mom. 2 af sednast utfärdade bankoreglemente Fullmäktige i Riksbanken gifna anvisning att minska sedelstocken genom indragning å lånerörelsen ej lärer kunna afse annat än en minskning i emissionen af Riksbankens sedlar. Till Riksbankens utelöpande sedelstock stå således Riksgälds-kontorets behållningar ej i något annat förhållande än alla öfriga Riksbankens förbindelser.

Om Riksbanken ålades förränta dessa behållningar, men de fortfarande, såsom hittills, vore betalbara vid anfordran, så inginge de i sedelstocken och vore den af Revisorerne föreslagna förändring således utan all betydelse för det ändamål, hvarför den skulle vara afsedd. Om åter Riksgälds-kontoret betoges rättigheten att disponera sina behållningar annorledes än å viss tid eller efter uppsägning, så skulle, på sätt nedan kommer att visas, detta i hög grad försvåra Riksgälds-kontorets förvaltning, under det, å andra sidan, Riksbanken svårligen skulle kunna af dem draga någon egentlig vinst.

Revisorerne hafva i sammanhang härmed omförmält, att Riksgälds-kontoret stundom haft ganska betydliga summor utestående längre tid än två år. Detta förhållande, som i afseende å lån på kort uppsägningstid icke lärer vara ovanligt i andra, äfven de största, penningeverk, och i allt fall, då ränta behörigen erlagts, ej varit förenadt med någon olägenhet, har dock varit beroende på gynnsamma penningförhållanden i landet, under hvilka innehafvandet af Riksgälds-kontorets behållningar säkerligen skulle för Riksbanken medfört en högst ringa fördel; hvaremot det med visshet torde kunna förutses, att under tider, då Riksbankens ställning kan vara mer eller mindre brydsam, Riksgälds-kontoret ingalunda är i tillfälle att längre tid undvara sina tillgångar.

I alla fall är det klart, att, om Riksbanken vid ett eller annat tillfälle behöfver anlita Riksgälds-kontorets behållningar, och Riksgälds-kontoret kan undvara dem, Riksbanken, utan någon särskild föreskrift derom, eger företrädesrätt framför hvarje annan låntagare, likasom å andra sidan på sätt Revisorerne omförmält, Riksgäldskontoret under flera år, till fördel för bägge verken, uteslutande af Riksbanken inköpt valutor till de utländska liqviderna. Men att *förbinda* Riksgälds-kontoret att aflemna och Riksbanken att till förräntning mottaga Riksgälds-kontorets behållningar, synes Fullmäktige föga öfverensstämma med det förhållande, att Riksbanken mer än en gång, säkerligen på ur Bankens synpunkt fullgoda skäl, afböjt förslag att af Riksgälds-kontoret mot ränta mottaga depositioner.

Den af Revisorerne å sid. 148 och 149 framlagda tabell utvisar ock, att det belopp, som, på sätt ofvan omförmälts, varit utestående längre tid än två år, utgjort endast nio procent af den i tabellen upptagna summan, hvaremot det belopp, som mäst efter tre månader och ännu kortare tid indragas, uppgått till fyratio procent af

samma summa. Häraf, likasom af bifogade, ur Riksgälds-kontorets räkenskaper sammandragna två särskilda uppgifter, (Bil. Litt. B och C) som utvisa till hvilka olika belopp dessa förräntade behållningar å olika tider uppgått, från 1,021,500 Rdr till 12,527,308 Rdr 17 öre, kan slutas, huruvida de egna sig till begagnande i Riksbankens jemna lånerörelse eller om icke snarare, på sätt 1872 års Riksdags Stats-Utskott uti sitt i denna del af Riksdagen godkända memorial n:o 37 mom. 17, med anledning af en likartad framställning anfört, den omvexling i Riksbankens rörelse samt de förändringar i dess lånetillgångars belopp, som dessa medels begagnande till en tillfällig förstärkning af Riksbankens lånefonder komme att förorsaka, föga skulle motsvara anspråken på en allmän låneinrättnings fortfarande och ändamålsenliga verksamhet.

På sätt Fullmäktige i ett år 1860 i samma ämne till Riksdagen afgifvet utlåtande, som Fullmäktige nu jemväl åberopa, anfört, få Fullmäktige härjemte erinra, att Riksgälds-kontorets egenskap af ett Riksdagens verk och den omständigheten att Riksdagen derjemte har ett annat, men för helt olika ändamål inrättadt verk, väl icke kan utgöra någon giltig anledning till inskränkning i Riksgälds-kontorets dispositionsrätt öfver dess tillgångar. Likasom nästan alla andra offentliga verk och inrättningar har Riksgälds-kontoret sin kassa deponerad i Riksbanken, men att i afseende å förfogandet öfver denna kassa föreskrifva vilkor, allt efter som Riksbanken förmodas hafva fördel eller olägenhet af medlens qvarstående eller utlemnande, strider mot naturen af dylika depositioner och öfverensstämmer ej eller med den vid flera tillfällen af Riksdagen uttalade grundsats, att statens och Bankens kreditförhållanden skola vara fullkomligt afskilda.

Såsom skäl för framläggandet af ifrågavarande förslag hafva Revisorerne jemväl anfört, att dess genomförande torde i sin mån inverka underlättande på den förestående omregleringen af Riksgälds-kontoret. På denna kan dock enligt Fullmäktiges åsigt förslaget ej utöfva något inflytande. Den vinst, som af ifrågavarande tillfälliga lånerörelse Riksgälds-kontoret beredes, är visserligen betydlig, oftast uppgående till många gånger kontorets hela förvaltningskostnad, men det besvär, bokföringen och förvaltningen af dessa till antalet få och alltid mot de bästa säkerheter utlemnade lån medföra, är så ringa att det ej vid omregleringen kan tagas i nämnvärdt betraktande, så mycket mindre som Riksgälds-kontoret i allt fall ej kan helt och hållet befrias från medelförräntning. Förutom några i kontoret innestående fonder, å hvilka kontoret är skyldigt erlägga ränta, åligger det nemligen Riksgälds-kontoret, enligt Riksdagens fattade samt af Kongl. Maj:t fastställda och till efterrättelse allmänt kungjorda beslut, att städse på säkert och ändamålsenligt sätt göra de till amortissementsfonderna för statslånen anslagna medel fruktbärande, hvilket äfven är förutsatt vid bestämmandet af det årliga ränte- och amorteringsanslagets belopp. De kungörelser, som innefatta bägge statsmakternas sålunda meddelade beslut, angående de under Fullmäktiges i Riksgälds-kontoret förvaltning ställda amortissementsfonder, äro också uttryckligen åberopade i de om nämnda lån afslutade kontrakt; hvadan bestämmelserna i sagda hänseende icke lära kunna utan kontrahenternas ömsesidiga begifvande förändras, än mindre upphäfvas.

Vidare hafva Revisorerne förmält, att så länge Riksgälds-kontoret hade att bestrida utgifterna för extra statsregleringen, kunde mot insättning i Riksbanken af dess disponibla medel icke utan skäl anföras svårigheten att beräkna de tider, på hvilka större eller mindre summor erfordrades för fullgörande af inkommande reqvisitioner, men att, sedan extra statsregleringen numera öfverflyttats till Kongl. Statskontoret, denna svårighet syntes hafva, om icke helt och hållet upphört, dock i högst väsentlig

grad förminskats. Förhållandet är dock, att genom öfverflyttningen till Kongl. Statskontoret af extra statsregleringen denna svårighet för Riksgälds-kontoret icke minskats, utan snarare ökats.

Före den i sådant hänseende vidtagna förändring kommo nemligen dessa reqvisitioner temligen jemnt fördelade i mindre belopp, som ej synnerligen inverkade på kontorets kassaställning. Nu, då de komma från Kongl. Statskontoret, som på grund af 5 och 6 §§ i det sednast för Riksgälds-kontoret utfärdade reglemente för innevarande år haft att från Riksgälds-kontoret uttaga 10,548,109 Rdr 40 öre, lyda de å betydliga belopp, vanligen millioner, och ehuru samband mellan Stats- och Riksgäldskontoren under de sednare åren ingalunda saknats, har det visat sig omöjligt att till tiden beräkna dessa reqvisitioner, af den anledning att Kongl. Stats-kontoret sjelft, hvars behof i sin ordning bero af Arméförvaltningen, Förvaltningen af sjöärendena, Jernvägsstyrelserna med flera myndigheter, är urståndsatt att med någon visshet meddela upplysningar om dessa behof förr än de yppa sig och reqvisition ingår. Härjemte böra i betraktande tagas Riksgälds-kontorets såväl till belopp som tid helt och hållet obestämda förbindelser dels till Kongl. Statskontoret på grund af 7:de o. fl. §§ i reglementet och dels till följd af de på Riksgälds-kontoret anvisade kreditiv med mera.

I fråga åter om de till tiden bestämda utgifterna anföra visserligen Revisorerne, att intet hinder lärer möta att, när Riksgälds-kontorets tillgångar sådant medgifva, hos Riksbanken insätta de för dessa liqvider erforderliga medel till återbetalning på de tider, då de behöfvas. Det torde i detta afseende vara tillräckligt att endast antyda den stora svårigheten och olämpligheten att i en så betydlig penningeförvaltning som Riksgäldskontorets och med den mängd olika utgifter, kontoret har att med på olika och obestämda tider inflytande inkomster bestrida, på förhand afsätta och afhända sig dispositionsrätten öfver ett visst särskildt belopp till hvarje särskild utgift.

Revisorerne hänvisa visserligen i detta hänseende på kreditivet i Riksbanken å högst 1,500,000 Rdr, men dels är detta belopp alldeles otillräckligt för en sådan användning deraf, som blefve erforderlig om Revisorernes förslag vunne Riksdagens godkännande, och dels synes det Fullmäktige knappast öfverensstämma med en väl ordnad hushållning att medelst bindande af ett penningeverks egna tillgångar tvinga detsamma att ofta mot ränta begagna ett kreditiv, hvars anlitande under de sednare åren ytterst sällan ifrågakommit och sorgfälligt undvikits å de tider, då det kunnat för Riksbanken medföra olägenhet. Det är för öfrigt tydligt, att ett uttagande å kreditivet i afseende å Riksbankens sedelstock medför enahanda verkan, som den Revisorerne med sitt förslag afsett att undvika, enär i detta fall, likaväl som då deponerade belopp uttagas, Riksbanken måste utsläppa sedlar.

Allt sedan ifrågavarande lånerörelse år 1841 började, har densamma ej för Riksgälds-kontoret medfört någon den ringaste förlust eller i minsta mån förorsakat några särskilda omkostnader, men den vinst, som deraf beredts kontoret, har, såsom bifogade uppgifter utvisa, från samma tid till och med år 1873 uppgått till sammanlagdt 6,746,491 Rdr 13 öre. Otvifvelaktigt är, att, såsom Revisorerne ock medgifva, om kontoret får skyldighet att hos Riksbanken insätta sina behållningar, denna ränteinkomst blir betydligt mindre än den under förut varande förhållanden kunnat blifva; hvilket tydligt framgår, om man tager i betraktande det vanliga beloppet af Riksbankens obegagnade sedelutgifningsrätt, den redan nu stundom yppade svårigheten för Riksbanken att mot ränta mottaga depositioner, hvilken naturligtvis skulle än ytterligare ökas, om Riksbanken finge sig ålagdt att förränta Riksgälds-kontorets behållningar, samt den omständigheten, att dessa behållningar hittills till aldra största

delen utlånats åt eller deponerats hos enskilda bankinrättningar, hvilka Riksbanken icke i lika grad skulle vilja eller kunna hafva till sina låntagare, enär en sammanblandning af dessa olika kreditanstalters verksamhet på goda skäl ej ansetts önskvärd.

Beträffande Revisorernes alternativt framställda förslag, att medlen skulle till Riksbanken öfverlemnas *utan* ränta, få Fullmäktige endast anföra, att den betydliga förlust, som häraf skulle för Riksgälds-kontoret uppkomma, säkerligen, af orsaker som ofvan omnämnts, skulle endast i ringa grad motsvaras af en ökad bankovinst.

Allmänheten skulle af förslagets antagande i dubbel mån komma att röna olägenhet dels derigenom att möjligheten för Riksbanken att till förräntning mottaga dess besparingar betydligt minskades, dels och isynnerhet derigenom att Riksgäldskontorets behållningar då antagligen komme att, såsom 1872 års Stats-Utskott erinrat, till betydlig del undandragas allmänna rörelsen och förblifva hos Riksbanken innestående utan att kunna användas, i hvilket afseende redan 1856—58 års Riksdags Stats-Utskott påpekat, att, i den mån skattebidragens årliga belopp ökas och deras utgörande medtager en större andel än förut af landets rörelsekapital, det måste vara allt vigtigare att tillse, att de medel, som indragas uti statens kassor, så fort lämpligen ske kan, åter utsläppas i allmänna rörelsen.

I Revisorernes framställning förekommer ock en utredning derom, till hvilka belopp lån från Riksgälds-kontoret utlemnats till penninganstalter i Stockholm eller i landsorten eller till enskilde. Fullmäktige föranlåtas häraf erinra, dels att förhållandet härmed är temligen likgiltigt, då medlen i allt fall kommit allmänna rörelsen till godo, dels och än mer att, med den utveckling landets kreditväsende numera tagit, det är omöjligt att beräkna, huruvida ett till penninganstalt i Stockholm utlemnadt lån i verkligheten kommit nämnda stads penninginrättningar eller landsorten till godo.

Då vården om Riksbankens sedelansvarighet synes kunna med full trygghet anförtros åt Bankofullmäktige, likasom vården om Riksgälds-kontorets utbetalningar och förräntandet af dess tillgångar åt Riksgäldsfullmäktige; *då* bifall till Revisorernes framställning skulle betydligt försvåra förvaltningen af Riksgälds-kontoret, hvars tillgångar ej synas stå i något samband med Riksbankens sedelansvarighet; samt *då* det gagnande inflytande på penningeställningen inom landet, som Riksgälds-kontorets lånerörelse utöfvat, blifvit vid flera tillfällen i Stats-Utskottets af Riksdagen godkända utlåtanden vitsordad och det föreslagna upphörandet dermed antagligen skulle förorsaka på en gång förlust för staten och olägenheter för allmänna rörelsen, måste Fullmäktige afstyrka bifall till Revisorernes ifrågavarande framställning.

Slutligen hafva Revisorerne (sid. 150) erinrat, att två afgifna förbindelser, den ena af *Södertelje Kanalbolag* angående kanalens underhåll och den andra af *Göta Kanaldirektion* rörande räntan å och inlösen af två förkomna Göta Kanalbolags obligationer, icke skulle blifvit förnyade.

Den förra handlingen utgöres af ett utdrag af protokollet, hållet å allmän bolagsstämma med intressenterna i Södertelje kanal- och slussverk den 14 Augusti 1830, af innehåll att, sedan Riksdagen beviljat ett anslag af 30,000 Rdr banko till Södertelje Kanalbolag, under vilkor att denna summa skulle afsättas såsom fond för kanalens underhåll och förblifva i Riksgälds-kontoret innestående emot fem procent årlig

Uppgift å de belopp, som utaf Riksgälds-kontorets disponibla kontanta behållning, genom uppköpta obligationer eller utgifna lån, tills vidare blifvit förräntade och hållits allmänna rörelsen tillhanda, äfvensom å den, enligt Riksgälds-kontorets räkenskaper, härigenom uppkomna räntevinst till den **1 Juli 1860**.

	Från Riksgälds-kontoret utbetalda medel.			Å dessa medel uppkommen räntevinst.	Vid årets eller halfårets slut tills vidare förräntade medel.				
	För uppköpta obligationer.	För belånade obligationer eller andra skuldförbindelser.	Summa.		emot 6 %.	emot 5 %.	emot 4 ½ %.	emot 4 %.	Summa.
År 1841 (sednare halfåret)	1,237,800 —	— — —	1,237,800 —	19,247 94	— — —	— — —	337,800 —	900,000 —	1,237,800 —
» 1842	1,479,533 33	1,798,725 —	3,278,258 33	99,584 61	— — —	928,125 —	303,000 —	3,080,666 67	4,311,791 67
» 1843	1,178,925 —	821,925 —	2,000,850 —	219,713 57	— — —	874,125 —	1,153,875 —	3,390,883 33	5,418,883 33
» 1844	— — —	— — —	— — —	214,585 87	— —	869,625 —	1,153,875 —	2,861,883 33	4,885,383 33
» 1845	319,800 —	63,000 —	382,800 —	192,425 25	— — —	166,500 —	1,281,375 —	2,128,850 —	3,576,725 —
» 1846	310,350 —	8,550 —	318,900 —	122,339 48	— — —	95,850 —	1,566,375 —	884,000 —	2,546,225 —
» 1847	— — —	— — —	— — —	87,740 58	— — —	39,000 —	1,320,375 —	— — —	1,359,375 —
» 1848	— — —	— — —	— — —	59,113 44	— — —	9,000 —	1,012,500 —	— — —	1,021,500 —
» 1849	955,500 —	419,100 —	1,374,600 —	75,746 45	— — —	287,400 —	1,452,000 —	— — —	1,739,400 —
» 1850	567,825 —	3,750 —	571,575 —	88,853 25	— — —	297,000 —	1,767,825 —	— — —	2,064,825 —
» 1851	1,369,500 —	16,200 —	1,385,700 —	123,013 99	— — —	139,500 —	3,032,325 —	— — —	3,171,825 —
» 1852	1,918,875 —	8,250 —	1,927,125 —	199,625 73	— — —	133,500 —	4,251,075 —	— — —	4,384,575 —
» 1853	651,900 —	138,150 —	790,050 —	218,536 73	— — —	123,000 —	4,706,475 —	— — —	4,829,475 —
» 1854	— — —	— — —	— — —	164,247 62	— — —	115,500 —	2,640,300 —	— — —	2,755,800 —
» 1855	— — —	— — —	— — —	114,280 61	— — —	— — —	1,831,125 —	— — —	1,831,125 —
» 1856	2,916,536 —	664,050 —	3,580,586 —	132,781 25	— — —	495,000 —	2,584,575 —	2,153,105 50	5,232,680 50
» 1857	3,600 —	3,968,800 —	3,972,400 —	159,324 58	— —	3,368,800 —	95,100 —	455 —	3,464,355 —
» 1858	786,438 20	7,875,800 —	8,662,238 20	320,647 54	2,826,500 —	2,175,148 37	*) 796,902 53	28,990 67	5,827,541 57
» 1859	— — —	5,341,000 —	5,341,000 —	229,092 47	2,612,400 —	702,748 37	28,990 67	795,141 9	4,139,280 13
» 1860 (förra halfåret)	— — —	3,444,000 —	3,444,000 —	120,380 —	2,837,400 —	2,614,048 37	792,624 75	528,990 67	6,773,063 79
Summa	13,696,582 53	24,571,300 —	38,267,882 53	2,961,280 96	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —

*) Efter afdrag af kapitalrabatten, 5 ½ procent, vid inköpandet af 1858 års jernvägs-obligationer å 300,000 Thaler, utgör årliga räntan för den dertill använda summa, 754,902 Rdr 53 öre, rätteligen 4,762 eller något mer än 4 ¾ procent.

Stockholm af Riksgälds-kontorets Boksluts-kontor den 20 November 1860.

G. C. Norling.

Bil. Litt. C.

Uppgift å de belopp, som utaf Riksgälds-kontorets disponibla kontanta behållning genom uppköpta obligationer eller utgifna lån tills vidare blifvit förräntade och hållits allmänna rörelsen tillhanda, äfvensom å den, enligt Riksgälds-kontorets räkenskaper, härigenom uppkomna räntevinst under tiden från den **30 Juni 1860** till och med den **30 December 1873**.

	Från Rikgälds-kontoret utbetalda medel.			Å dessa medel uppkommen räntevinst.	Vid årets slut tills vidare förräntade medel.						
	För uppköpta obligationer.	För belånade obligationer eller andra skuldförbindelser.	Summa.		mot 6 %.	mot 5 ½ %.	mot 5 %.	mot 4 ½ %.	mot 4 %.	mot 3 ½ %	Summa.
Sednare halfåret 1860	— — —	5,004,700 —	5,004,700 —	190,603 98	1,400,000 —	— — —	5,074,900 —	785,327 36	28,990 67	— — —	7,289,218 3
År 1861	277,500 —	3,516,000 —	3,793,500 —	453,710 5	972,500 —	— — —	8,976,200 —	1,053,768 53	25,099 44	— — —	11,027,567 97
» 1862	— — —	7,233,200 —	7,233,200 —	465,704 55	642,500 —	— — —	7,807,700 —	1,016,708 6	25,099 44	— — —	9,492,007 50
» 1863	68,528 44	5,842,600 —	5,911,128 44	378,570 65	600,000 —	— — —	3,536,000 —	940,722 88	50,402 36	— — —	5,127,125 24
» 1864	290,081 36	3,810,112 50	4,100,193 86	278,997 42	3,072,508 33	— — —	133,000 —	1,188,121 87	50,402 36	700 —	4,444,732 56
» 1865	2,116 —	6,893,100 —	6,895,216 —	258,895 5	624,500 —	— — —	— — —	1,162,537 10	50,402 36	700 —	1,838,139 46
» 1866	27,000 —	2,054,112 50	2,081,112 50	142,155 91	360,000 —	— — —	— — —	1,147,438 58	50,402 36	700 —	1,558,540 94
» 1867	7,200 —	1,950,000 —	1,957,200 —	101,768 79	50,000 —	465,000 —	— — —	1,103,689 38	56,305 28	700 —	1,675,694 66
» 1868	— — —	5,365,000 —	5,365,000 —	147,093 58	— — —	1,700,000 —	801,500 —	1,065,260 60	428,555 28	700 —	3,996,015 88
» 1869	37,280 —	300,000 —	337,280 —	158,152 74	— — —	350,000 —	51,500 —	1,035,204 5	377,625 34	— — —	1,814,329 39
» 1870	384,543 14	1,220,000 —	1,604,543 14	98,847 57	— — —	— — —	393,023 14	1,156,100 62	410,090 14	— — —	1,959,213 90
» 1871	441,549 67	11,111,500 —	11,553,049 67	246,312 54	— — —	— — —	254,761 50	1,720,208 37	7,659,105 56	— — —	9,634,075 43
» 1872	1,292,608 65	11,446,000 —	12,738,608 65	442,286 28	— — —	— — —	91,025 —	2,186,218 39	10,250,064 78	— — —	12,527,308 17
» 1873	512,852 75	5,456,666 67	5,969,519 42	422,111 6	— — —	— — —	2,968,403 25	2,404,132 95	556,494 50	— — —	5,929,030 70
Summa	3,341,260 1	71,202,991 67	74,544,251 68	3,785,210 17							

Stockholm af Riksgälds-kontoret den 29 December 1874.

A. L. Stuart.

ränta, intilldess behof af dess användande uppstode, samt att bolaget derjemte förbunde sig att kanalen allt framgent underhålla och de för kanalfarten nödiga inventarier oförskingrade bibehålla, kanalbolaget antoge berörda vilkor och iklädde sig nämnde förbindelse samt befullmäktigade sin direktion att ej allenast, å bolagets vägnar, reqvirera och uttaga den å ofvanberörde anslag belöpande årliga ränta än ock, i händelse användande af anslagsumman blefve för kanalens underhåll erforderligt, då jemväl uppbära och qvittera hvad nödigt pröfvas kunde.

Riksgälds-kontoret, hos hvilket nämnda fond ännu är innestående och som derå årligen till bolaget betalat den utfästa räntan, är i förhållande till bolaget snarare gäldenär än borgenär, och bolagets förbindelse att underhålla kanalen lärer dels ej vara en sådan »fordran hos annan», som Kongl. preskriptionsförordningen afser och som är preskription underkastad och dels i sjelfva verket vara förnyad ej mindre genom kanalens, som bekant, fortsatta underhållande af bolaget än ock genom bolagets årliga uttagande af räntan å anslagssumman.

Den sednare förbindelsen åter utgöres af ett utdrag af protokollet, hållet hos Göta Kanaldirektion i Motala den 25 Maj 1861, af innehåll, att, efter det två Göta kanalbolags obligationer å tillhopa 800 Rdr Rmt vid en poststöld tillgripits och derefter antagligen uppbränts, direktionen förklarade Kongl. Postverket, som godtgjort afsändaren obligationernas fulla värde, berättigadt att, mot förbindelse till ersättning i händelse obligationerna mot all sannolikhet framdeles till inlösen företeddes, uppbära årliga räntan å de förlorade obligationerna och, efter deras utlottning, kapitalet, allt mot qvittenser, som för hvarje gång borde till vederbörande afgifvas; hvilken Kongl. Postverkets rätt för tiden från den 1 Januari 1869 transporterats på Riksgäldskontoret.

Räntan för år 1869 betaltes härefter den 12 Januari 1870 till Riksgäldskontoret, efter företeende af omförmälda protokollsutdrag, utaf bolagets ombud "å Göta kanalbolags vägnar", såsom orden i reversalet lyda; och har derefter räntan för hvarje år af samma ombud, mot qvitto af Riksgälds-kontorets Kommissariat, till Riksgälds-kontoret inbetalts; hvarigenom ock bolagets ifrågavarande medgifvande om räntans och kapitalets uppbärande enligt § 3 af Kongl. preskriptionsförordningen blifvit behörigen förnyadt.

Fullmäktige hafva således ej funnit skäl att med anledning af Revisorernes berörda erinran vidtaga någon åtgärd.

Stockholm den 17 December 1874.

F. F. CARLSON.

C. v. STOCKENSTRÖM. C. G. HIERTA. SAM. WARBURG.

HJ. HOLMGREN. PER SAMZELIUS. GUSTAF HÆGGSTRÖM.

Herman Wikblad.

Bil. Litt. A.

Ödmjukt Memorial.

Herrar Fullmäktige hafva den 15 dennes behagat infordra mitt yttrande öfver en från Riksdagens Herrar Revisorer samma dag ankommen skrifvelse, angående några vid granskningen af Riksgälds-kontorets förvaltning förekomna erinringar; och jag får, till iakttagande häraf, ödmjukligen, i hvad skrifvelsen påkallar mitt yttrande, anföra följande.

Till en början anmärkes i berörda skrifvelse, att bland de handlingar rörande bevillning för arf, gåfva, testamente och fideikommiss, som i början af innevarande år till Kongl. Statskontoret aflemnats, saknats ingifne och vexlade handlingar rörande utsökning af bevillning för ett fideikommiss, äfvensom utdrag af Herrar Fullmäktiges protokoll den 4 och 18 December 1873 samt fideikommissariens skrifvelse den 26 i samma månad till sekreteraren i Riksgälds-kontoret, hvilka afhandla samma ärende; och hafva, med anledning häraf, Herrar Revisorer anmodat Herrar Fullmäktige att låta föranstalta derom att berörda handlingar varda, jemte andra uppgifna, i behörig ordning till Kongl. Statskontoret aflemnade.

Berörde handlingar hafva den 7 Juli innevarande år af mig öfverlemnats till t. f. advokatfiskalen i Kongl. Statskontoret, till hvilken jag ock samtidigt med öfriga testamentsbevillningshandlingars öfverlemnande till Kongl. Statskontoret hade erbjudit mig att aflemna dem, när han sådant önskade. Jag behöll akten endast i den för t. f. advokatfiskalen tillkännagifna afsigt att deröfver upprätta en promemoria, hvilken jag i anseende till ärendets vidlyftighet trodde kunna blifva honom till något gagn, och så snart jag af t. f. advokatfiskalen erfor, att handlingarne voro för honom behöfliga, tillställde jag honom dem ofvannämnde dag på hans embetsrum i Kongl. Statskontoret, utan att då af honom gjordes ringaste invändning att handlingarne borde på annat sätt än som skedde till Kongl. Statskontoret öfverlemnas. Att han skulle vara behörig att mottaga dem, betviflade ingen af oss, och jag har först långt efter det handlingarne blifvit på detta sätt öfverlemnade erfarit, att, till följd af föreskrifter i Kongl. Statskontorets instruktion, de ej rätteligen bort till advokatfiskalen direkte öfverlemnas, men härom saknade jag vid handlingarnes öfverlemnande all kännedom.

Ifrågavarande lagsökningsakt blef således visserligen ej på samma gång som öfriga bevillningshandlingar till Kongl. Statskontoret öfverlemnad, men *då* sjelfva borgensförbindelsen för ifrågavande bevillnings erläggande jemte de öfriga handlingarne aflemnades, *då* jag i allt fall ställde akten till den tjenstemans disposition, som jag ansåg behörig att å tjenstens vägnar akten mottaga, *då* jag endast i afsigt att bidraga till ärendets utredning tills vidare behöll den och *då* jag saknade all kännedom derom att det sätt, hvarpå handlingarne af mig faktiskt öfverlemnades, ej var det fullt formenliga, vågar jag hoppas, att Herrar Fullmäktige skola finna detta lända till min ursäkt.

Beträffande särskildt de omnämnda protokollen och brefvet tror jag desamma ej eller hafva behöft till Kongl. Statskontoret öfverlemnas, emedan all verkställighet af Herrar Fullmäktiges deri omförmälda beslut om en kompromiss förföll genom fi-

deikommissinnehafvarens vägran att på kompromissen ingå och samma beslut i allt fall, efter ärendets öfverflyttning till Kongl. Statskontoret, ej kunde vara för Kongl. Statskontoret bindande.

Vidare anmärka Herrar Revisorer, att infordrad förklaring öfver 1873 års Statsrevisorers erinringar vid kontrollen, uppbörden och redovisningen af arfs- och testamentsbevillningen af ombudsmannen, äfvensom Kommissariatet, ingifvits till Herrar Fullmäktige först efter den tid, då Riksgälds-kontorets befattning med dessa ärenden upphörde. Ombudsmannens förklaring afgafs den 12 Januari innevarande år, således innan testamentsbevillningshandlingarne från Riksgälds-kontoret aflemnats, för att anmälas vid den inventering å just dessa handlingar, som af Herrar Fullmäktige blifvit utsatt att samma dag hållas. Förr än till nämnde dag fick jag i anseende till de mot slutet af året betydligt ökade göromålen ej tid att afgifva förklaringen och ansåg jemväl, att den lämpligaste tiden för dess afgifvande var den, då Herrar Fullmäktige ämnade granska de till ifrågavarande ärenden hörande handlingar. Förklaringen blef ock i sammanhang med omförmälda inventering för Herrar Fullmäktige föredragen.

Vidare erinra Herrar Revisorer, att jag skulle underlåtit att förr än den 4 December 1873 för Herrar Fullmäktige anmäla ofvanbemälde fideikommissaries skrifvelse den 30 Oktober angående en föreslagen kompromiss i omförmälde fideikommissbevillningsmål.

Förhållandet härmed är följande. Då jag kommit till den öfvertygelse att en kompromiss vore lämpligaste om ej enda sättet att lösa ifrågavarande bevillningstvist, öppnade jag härom underhandlingar med fideikommissariens ombud i Stockholm, som ock, efter att förgäfves hafva försökt flera andra sätt för frågans lösning, önskade med en framställning om kompromiss till Herrar Fullmäktige inkomma. Men då ofvanberörda skrifvelse derom till mig aflemnats, fann jag, att den just i afseende på sjelfva utgångspunkten för den ifrågasatta kompromissens beräkningar innehöll ett vilkor, hvilket jag ansåg ej vara med lag öfverensstämmande och fördenskull ej kunde hos Herrar Fullmäktige förorda. Jag sökte derföre, ehuru förgäfves, få skrifvelsen ändrad i denna del, och endast detta var orsaken till dröjsmålet med skrifvelsens föredragning för Herrar Fullmäktige in pleno. Det var dock så långt ifrån att jag på något sätt undanhållit den, att jag genast anmälde densamma för Herrar Fullmäktiges ordförande, som ock tog noga del deraf.

Slutligen anmärkes, att fideikommissariens skrifvelse den 26 December 1873, innehållande afslag å kompromissen på de af Herrar Fullmäktige föreskrifna vilkor, ej blifvit för Herrar Fullmäktige anmäld. Denna skrifvelse, som ej var något annat än ett bref till mig, kom mig tillhanda till Herrar Fullmäktiges sammankomst den 30 December och öfverlemnades af mig genast till ordföranden vid sammankomstens början. Huruvida vid denna särdeles långa och vigtiga sammankomst brefvet blef för Herrar Fullmäktige uppläst, minnes jag ej; det kunde i alla fall ej föranleda någon Herrar Fullmäktiges åtgärd eller beslut.

Stockholm den 29 Oktober 1874.

Herman Wikblad.

Styrelsens för Strömsholms nya kanalbolag

förklaring.

Till Herrar Fullmäktige i Riksgälds-kontoret.

Efter erhållen del af Riksdagens innevarande år församlade Revisorers i sin afgifna berättelse framställda anmärkningar rörande Strömsholms nya kanalbolag, har direktionen, efter dertill af kanalbolaget lemnadt uppdrag, trott sig böra meddela åtskilliga upplysningar till förklaring och utredande af de utaf Herrar Revisorer anmärkta förhållanden.

Till en början torde böra erinras, på sätt Herrar Revisorer ock uppgifvit, att bolagets rättigheter och skyldigheter i förhållande till staten äro bestämda genom det af Kongl. Maj:t den 28 April 1842 utfärdade privilegium, men deremot att bolagsreglorna endast afse förhållandet aktieegarne emellan samt sättet och ordningen för handhafvandet af bolagets förvaltning. Till följd häraf tillkommer det bolaget ensamt att antaga dessa reglor, hvilket ock framgår deraf, att Kongl. Maj:t uti det nådiga brefvet den 28 April 1842 förklarat sig vilja meddela "stadfästelse å de reglor *bolaget* antagit," i hvilken ordning äfven nu gällande reglor af den 27 Mars 1863 tillkommit.

Under åberopande deraf, att, enligt 7 § i så väl privilegiet som det med kronan afslutade kontrakt, "bolaget skulle såsom säkerhet för statsbidraget och för uppfyllandet af sina åtagna förbindelser till statsverket öfverlemna Strömsholms gamla kanal- och slussverk med alla dess tillhörigheter i fast och lös egendom", hafva Herrar Revisorer anmärkt, att då egendomen Skantzen från gamla bolaget öfvergått till det nya och måste såsom sådan utgöra en del af nämnda säkerhet, Herrar Revisorer ansågo häraf följa, att afkomsten af densamma borde upptagas bland kanalverkets inkomster, för hvilka redovisas till staten.

Herrar Revisorers åsigt derom, att egendomen Skantzen likasom annan bolagets egendom fortfarande skulle utgöra säkerhet till staten, torde hvila på någon missuppfattning af privilegiets bestämmelser; enär 7 § icke talar om annat än de förbindelser, hvilka på den tiden ålågo bolaget *i och för kanal- och slussverkets ombyggnad.*

Enligt privilegium är staten endast förbehållet hvad af behållna *kanalinkomsten* för året öfverstiger 15,000 Rdr banko; men deremot har eganderätten till kanalen och slussverket samt all öfrig egendom blifvit för everldeliga tider *bolaget* tillförsäkrad. Häraf måste vara uppenbart, att, med ofvan nämnda undantag, all den inkomst, som kan hemtas af denna egendom, tillhör aktieegarne.

Sedan Herrar Statsrevisorer lemnat redogörelse för anledningen till den under åren 1848—1859 inskränkta aktieutdelningen yttras: att då kanalbolaget i skrifvelse till Kongl. Maj:t förklarat sig hafva från 1848 års början åtnöjt sig med 3 procent årlig utdelning, torde detta förklarande icke kunna förstås annorlunda, än att den utöfver nämnda 3 procent under anförda förutsättningar medgifna utdelning af 2 procent icke på annat sätt, t. ex. genom en bokföringsåtgärd, kommit bolaget till godo, att genom kanalbolagets erbjudande och Kongl. Maj:ts beslut, i bref den 22 December 1851, att under tiden i fråga ej utdela mera än 3 procent den i privilegiets 10 § mom. d medgifna utdelning af 5 procent å aktiekapitalet förändrats till 3 procent, och att, "då Kongl. Maj:t icke sedermera härutinnan meddelat någon vidare bestämmelse, synes bolaget hafva saknat befogenhet att, på sätt som skett, i räkenskaperna för åren 1848—1859 såsom sin fordran uppdebitera 2 procent utöfver den verkställda utdelningen af 3 procent å aktiekapitalet."

Vid förhandlingarne i denna fråga vid 1848 års ordinarie bolagsstämma har direktionen, i hvilken staten då hade ombud att tillgodose och bevaka sin rätt, yttrat i dess till stämman afgifna berättelse, bland annat, följande:

"På det att likväl den betydliga uppoffring, aktieegarne sålunda *för någon tid* skulle komma att göra, måtte, under lyckligare förhållanden och sedan kanal- och slussverket nått sin fullbordan, kunna godtgöras, hemställer direktionen i sammanhang härmed: att i bolagets räkenskaper från och med det år, då aktieutdelningen kommer att inskränkas till 3 procent om året, bör uppföras ett särskildt konto, hvarå aktieegarne gemensamt såsom fordran, utan ränta, hos bolaget tillgodoföres en årlig summa af 4,312 riksdaler banko, hvilken fordran, sedan ombyggnaden verkstälts, kan komma aktieegarne tillgodo, i händelse kanalinkomsterna efter denna tid, jemlikt 10 § mom. e uti bolagets privilegium, skulle lemna tillgångar äfven till successiv inlösen af denna bolagets skuld."

Denna framställning bifölls af bolaget.

Från det år då utdelningen begränsades till 3 procent och allt sedermera hafva, i enlighet med berörda beslut, de 2 procenten bokförts såsom en aktieegarnes fordran.

Omförmälda beslut, hvilket ej blott bolaget utan ock staten genom sitt ombud fattat och låtit till verkställighet bringa, synes för Herrar Revisorer icke varit att tillgå eller för dem bekant. Det af Herrar Revisorer i denna punkt anmärkta förhållande utgör icke annat än en tillämpning af berörda *i laga ordning* tillkomna beslut.

Den omständigheten, att aktieegarne i stället för uppdebiterade kapitalet uttagit endast ränta derå, torde ej kunna anses innebära ett öfverskridande af beslutet.

Herrar Revisorer hafva ansett afkastningen af hemmanen Norr-Tunbo och Finntorp äfvensom bron vid Borgås sund samt hamn- och lasttageplatsen derstädes ej tillkomma aktieegarne och enligt räkenskapen beräknat denna egendoms värde till 67,674 Rdr 7 öre eller i det närmaste samma belopp, som den tillåtna utdelningen för åren 1860—1862, som utgjorde 67,500 Rdr.

I förbigående må, i anledning af Herrar Revisorers uppskattning af den ifrågavarande egendomen, upplysas, att afkomsten af Norr-Tunbo såg och qvarn icke kom-

mit aktieegarne enskildt tillgodo utan ingått i kanalverkets inkomster, för hvilka redovisas till staten; hvadan från nämnda egendomars sammanlagda, ofvan upptagna värde, 67,674 Rdr 7 öre, bör afräknas värdet af förenämnde såg och qvarn, utgörande sågens taxeringsvärde 1,500 Rdr, hvaremot qvarnen, för hvilken bevillning icke utgår, ej är åsatt taxeringsvärde; och understiger värdet å egendomen alltså ej obetydligt Herrar Revisorers uppskattning af densamma.

När år 1860 kanal- och slussverket var färdigt, så att kanalen kunde för trafiken öppnas, hade bolaget ej blott en sväfvande skuld af 57,000 Rdr, utan ock åtskilliga för kanalen oundgängliga arbeten att verkställa, såsom anläggning af hamn vid Borgås sund och uppförande af jernbro derstädes, hvilket blifvit bolaget genom Kongl. Maj:ts särskilda beslut ålagdt. Härtill saknades alla medel och äfven kredit, enär kanalverkets dåvarande inkomster icke voro tillräckliga till de bolaget förut åliggande utgifter af flerfaldiga slag. Bland de flera förslag, som ifrågasattes för att förhjelpa bolaget utur denna sin förlägenhet, blef *det* antaget, att aktieegarne sjelfva genom afstående af all utdelning för vissa år beredde tillgång till större delen af de tillfälliga utbetalningarne. Med beloppet af den sålunda innehållna utdelningen under tre år, 67,500 Rdr, betaltes, enligt hvad Herrar Revisorers berättelse utvisar, bron och hamnen samt skulder, motsvarande värdet af Norr-Tunbo och Finntorp, till belopp af i rundt tal 66,000 Rdr.

I detta förhållande synes icke ligga skäl för den nu framställda åsigten, att afkastningen af nämnda egendom ej borde tillkomma aktieegarne utan staten och således öka statsverkets behållning af kanalen utöfver hvad eljest skulle vara fallet.

Privilegiet, hvilket utgör den lag, som bestämmer förhållandet emellan staten och bolaget och som i 10 § mom. e tillerkänner bolaget såsom ränta och utdelning på aktierna ett belopp af 15,000 Rdr banko årligen, synes således hafva uppdragit en tydlig gräns emellan den inkomst, hvilken skall emellan staten och bolaget fördelas, och aktieegarnes öfriga tillgångar.

I öfrigt, betraktadt från aktieegarnes ståndpunkt, skulle det varit mer än rimligt uppoffrande, om de mot tre års anstånd med början af de årliga afbetalningarne till handels- och sjöfartsfonden skulle hafva för all framtid afstått de tre årens utdelning. För att nemligen erhålla uppskof med tre års afbetalningar å skulden till handels- och sjöfartsfonden, tillsammans 27,000 Rdr, hvarå räntan à 5 procent för år utgör 1,350 Rdr, skulle bolaget i så fall för all framtid afsagt sig ett kapital å 67,500 Rdr, hvarå räntan årligen utgör 3,375 Rdr, och staten skulle deraf i alla tider njutit frukten.

Från statens sida åter torde kunna anses, att en fördel, motsvarande värdet af tre års uppskof med årliga inbetalningen af de 9,000 Rdr, vunnits derigenom, att det stora hufvudändamålet med kanalen, nemligen trafikens underlättande och obehindrade gång, blifvit uppnådt tidigare än som eljest skulle inträffat.

Hvad beträffar Herrar Revisorers framställning derom, att räntan å kanalinkomster, som under sommar- och höstmånaderna inflyta och å bankräkning insättas, borde upptagas bland de kanalverkets inkomster, för hvilka redovisas till staten, torde få erinras: att privilegium icke innehåller någon föreskrift i sådant hänseende.

Aktieegarne hafva nemligen enskildt beslutat, att inflytande och för tillfället ej behöfliga medel skola insättas på upp- och afskrifnings- eller deposit- eller kreditivräkning i bankinrättning. Detta beslut tillkom hufvudsakligen för att i kassaförvaltningen införa sådan ordning, som numera iakttages af andra korporationer, hvilka tidtals hafva medel odisponerade. Den obetydliga inkomst, som kan uppkomma genom en sådan, på direktionens och aktieegarnes äfventyr vidtagen förvaltningsåtgärd, synes icke vara hänförlig till inkomst af *kanal- och slussverket*. Den omständighet, att bolaget, i sammanhang med andra beslutade ändringar i sina reglor, i de nya reglorna intagit föreskrift om sättet för inflytande medels förvarande samt att Kongl. Maj:t å bolagets nya reglor meddelat nådig fastställelse, lärer icke förändra beskaffenheten af en sådan förvaltningsåtgärd.

Herrar Statsrevisorer säga sig hafva inhemtat, att bland kanalbolagets utgifter skulle blifvit såsom räntor å reparationsfondens behållning upptaget, år 1872 ett belopp af 1,691 Rdr 79 öre och år 1873 ett belopp af 4,714 Rdr 95 öre och af sådan anledning icke kunnat undgå fästa uppmärksamheten dervid, att bland de för samma år angifna inkomster icke någon post finnes upptagen, som antyder att motsvarande räntеinkomst af fondens utlånade medel förts bolaget till godo.

I anledning af denna Herrar Statsrevisorers anmärkning får direktionen, med öfverlemnande af utdrag utur ifrågavarande reviderade räkenskaper för åren 1872 och 1873, upplysa, att de uppgifna räntеutgifterna å reparationsfondens behållning icke förekomma eller äro upptagna i räkenskaperna och således icke heller afgått från kanalverkets inkomster.

Öfver den hos Riksgälds-kontoret förvarade reparationsfonden föres särskild räkning, som upptager å ena sidan, bland annat, omförmälda räntebelopp och å den andra de valutor, uti hvilka fondens inkomster blifvit nedlagda.

Med anledning af Herrar Revisorers anmälan derom, att på bolagets obligationslån blifv.t år 1873 amorteradt 2,000 Rdr mera än planen *minst* bestämmer, torde böra medelas, att denna åtgärd varit föranledd af det dubbla skäl, dels att kanalens inkomster för året varit ovanligt höga och grundad anledning förefans, att dessa under en kommande tid skulle nedgå, och dels att, då obligationslånet måste af *kanalverkets* inkomster återgäldas, det ansetts såsom en fördel just för staten att detta lån, som bär 5½ procent ränta, så tidigt som möjligt blefve slutbetaldt, och således de utgifter, som skola af kanalverkets inkomster utgå innan behållning för staten uppstår, tidigare minskas.

Då slutligen framhålles, huru ringa belopp staten fått åter för sina, i och för kanalens ombyggnad lemnade bidrag, torde det tillåtas direktionen, om ock under erkännande att frågan ej deraf är beroende, erinra: *att* det väsendtliga för staten här, som i så många andra fall då stora belopp offras, är den allmänna nyttan; *att* Strömsholms kanal varit och fortfarande är till stort gagn; *att* aktieegarne af densamma ej ega annan förmån än den kontanta utdelningen, under det att staten genom ett utveckladt näringslif på annat håll vinner åter hvad den i det ena uppoffrar; *att*, äfven om aktieegarne oafbrutet under kanalbyggnaden njutit 5 procent ränta å sitt inbetalda aktiekapital, deras ställning, med en begränsad utdelning af kanalinkomsterna efter byggnadstidens slut af 22,500 Rdr Rmt, ej varit synnerligen afundsvärd, då afkastningen sålunda i lyckligaste fall ej för något år kunde uppgå till fulla 7 procent, men i ogynsamma sjunka huru lågt som helst; *att* emellertid aktieegarne under lång tid fått uppbära en mindre och under tre år ingen utdelning, samt att, om denna minskning i inkomst synnerligen med beräkning af ränta på ränta lades till aktiekapitalet, det visar sig, att den utdelning, som de senare åren egt rum, men hvilken visserligen

Bilaga.

1872 års inkomster och utgifter vid

Inkomster.			Riksmynt.	
Årets sluss- och kanalinkomster			126,819	20
» diverse inkomster			245	25
Summa Rdr			127,064	45

icke det närvarande och under en följd kommande år är att påräkna, ingalunda står i något högt procentförhållande till det sålunda bestämda kapitalet.

Ändtligen torde icke böra utan uppmärksamhet lemnas, att bolagsmännens uppfattning i nu anmärkta frågor varit delad icke allenast af de olika statens ombud, hvilka intill kanalombyggnadens slut varit ledamöter af bolagets direktion, utan jemväl af alla revisorer, hvilka å statens vägnar granskat räkenskaperna.

Af hvad direktionen sålunda varit i tillfälle meddela, torde vid granskning af förhållandena framgå, att bolaget icke vidtagit andra åtgärder än som grundats på i laga ordning tillkomna, af statens ombud godkända beslut och att bolaget i sitt förhållande till staten hvarken öfverskridit sina genom privilegium tillerkända rättigheter eller sökt undandraga sig åliggande skyldigheter. Stockholm den 28 November 1874.

W. F. TERSMEDEN.

G. FR. ALMQUIST. J. MATTHIESEN.

W. A. Masreliez.

Strömsholms kanal, enligt bok.

Utgifter.			Riksmynt.	
Aktieutdelning af sluss- och kanalinkomsterna			22,500	—
Strömrensningar och förbättringar i segelleden	13,021	63		
Kanalens och slussarnes underhåll med hvad dertill hörer	23,661	75		
Aflöningar och tillökningar för slussvaktare	17,924	50		
Diverse utgifter	4,077	13		
För nötta och kasserade förrådseffekter	737	90		
Utgifter för Norr-Tunbo qvarn och såg	28	74		
Jordersättningar	927	67		
Pensioner och fattigförsörjning	688	08		
Årets ränta å amorteringslånet	11,071	50		
Upphandlade inventarie- och materialpersedlar, utöfver de använda materialierna	4,451	54		
Afbetalningar å fonderna m. m.	26,834	54	103,424	98
Till Statsverket eller Riksgälds-kontoret lemnadt öfverskott af			1,139	47
Summa Rdr			127,064	45

Rätteligen utdraget ur de af Revisorerne granskade räkenskaper betygar:
Skantzen i Kamerarekontoret d. 1 November 1874.

L. P. Hellström.

Bilaga.

1873 års inkomster och utgifter vid

	Riksmynt.	
Inkomster.		
Årets sluss- och kanalinkomster	142,176	23
„ diverse inkomster	542	59
Summa Rdr	142,718	82

Strömsholms kanal, enligt bok.

Utgifter.				Riksmynt.	
Aktieutdelning af sluss- och kanalinkomsterna				22,500	
Strömrensningar och förbättringar å segelleden		16,909	02		
Kanalens och slussarnes underhåll med hvad dertill hörer		27,943	23		
Aflöningar och tillökningar för slussvaktare		20,249	17		
Diverse utgifter		6,391	34		
För nötta och kasserade förrådseffekter		1,103	33		
Utgifter för Norr-Tunbo qvarn och såg		109	42		
Jordersättningar		1,028	86		
Pensioner och fattigförsörjning		623	45		
Årets ränta å amorteringslånet		10,785	50		
Upphandlade inventarie- och materialpersedlar m. m.		11,387	92		
Afbetalningar å kanalverkets skulder nemligen:					
af amorteringslånet	7,500: —				
„ handels- och sjöfartsfonden	9,000: —				
„ reparationsfonden	4,500: —	21,000		117,531	24
Till Statsverket eller Riksgälds-kontoret lemnadt öfverskott af				2,687	58
	Summa Rdr			142,718	82

Rätteligen utdraget ur de af Revisorerne granskade räkenskaper betygar:
Skantzen i Kamererarekontoret den 1 November 1874.

L. P. Hellström.

Styrelsens för Gefle—Dala jernvägs-aktiebolag
förklaring.

Till Riksdagens Herrar Fullmäktige i Riksgälds-kontoret.

Efter erhållen del af Riksdagens senast församlade Revisorers framställning, angående Gefle—Dala jernvägsaktiebolag, får detta bolags direktion härmed vördsamt afgifva det yttrande, hvartill nämnda framställning synts böra föranleda.

Det är med verkliga förhållandet öfverensstämmande och har tvifvelsutan blifvit af Herrar Statsrevisorer med tillfredsställelse bemärkt, att ifrågavarande jernväg jemväl under år 1873 lemnat ett särdeles gynsamt resultat, och att bolaget, under tacksamt erkännande af sina förbindelser till de många vid jernvägen anställda tjenstemän och betjente, hvilka genom nit och redlighet bidragit till denna framgång, af sin behållning anslagit ett ganska betydligt belopp till den pensionsinrättning, som är afsedd att bereda en sorgfri ålderdom åt dem, hvilka offra sina krafter åt bolagets tjenst — ett, efter direktionens tanke, efterföljansvärdt föredöme. Hvad deremot icke blifvit af Herrar Statsrevisorer anmärkt, men hvilket jemväl torde hafva förtjent att komma till Riksdagens kännedom, är den omsorg, hvarmed bolaget fortfarande vårdat sig om jernvägsrörelsens framtida bestånd och utveckling, då bolaget endast under nämnda år af sina tillgångar användt icke mindre än 314,564 riksdaler 70 öre till förstärkt och förnyad rörelsemateriel. Äfven härutinnan torde röja sig en uppfattning, som förtjenar efterföljd och som vittnar derom, att bolagsmännen ingalunda sträckt anspråken på hög utdelning för stunden längre, än som funnits förenligt med en betryggad framtida verksamhet.

Något bestämdt klander öfver utdelningens belopp lärer väl icke heller i sådant syfte framgå af Herrar Statsrevisorers framställning, utan förmenas snarare utdelningen till aktieegarne stå i anmärkningsvärdt missförhållande till den ringa amorteringen af det bolaget beviljade statslån. Och tacksamt erkännes att bolaget äfven härutinnan befinner sig i en särdeles lycklig ställning. Ett sådant erkännande har icke heller från bolagets sida hittills uteblifvit, då, såsom Herrar Statsrevisorer jemväl medgifvit, bolaget förnyade gånger sjelfmant erbjudit förökad amortering från ursprungligen *en* till numera *fyra* procent årligen, oberäknadt fastställd ränta å kapitalskulden. Att statslånet, oaktadt den sålunda fyradubblade amorteringsprocenten, ändock icke hinner återbetalas på samma tid, som de ursprungliga aktieegarne återfå sitt i företaget nedlagda kapital, kan väl svårligen ens ur billighetens synpunkt läggas till grund för en sådan åtgärd, som med Herrar Statsrevisorers framställning åsyftas. Aktieegarne vedervågade sitt kapital på ett företag, som vid tiden för jernvägens anläggning ansågs synnerligen vanskligt; hvarföre också kapitalet endast med stora svårigheter kunde sammanbringas. Att företaget betraktades såsom en patriotisk handling, väl värd allmän uppmuntran, bevisas bäst af de billiga vilkor, som fästades vid statslånet. Mot den icke osannolika förlusten af aktiekapitalet ställdes den ovissa förhoppningen på framtida vinst. Staten deremot nöjde sig med en låg men säker räntebetalning och långsam amortering samt betingade sig till säkerhet allt hvad

aktieegarne i företaget nedlade. Om företaget i värsta fall misslyckats, hade staten dock mot en jemförelsevis ringa uppoffring förvärfvat landet en dyrbar väganläggning. För att rätt bedöma hvar billigheten i de ömsesidiga anspråken ligger, är det således, enligt direktionens tanke, ingalunda nog att, såsom Herrar Statsrevisorer nu och flera gånger tillförene i denna fråga förfarit, uppställa jemförelser emellan förhållandena, sådana de nu gestalta sig; man måste gå tillbaka till de förhållanden, under hvilka aftalet slöts. Men vill man nödvändigt förbise dessa och taga det närvarande till grund för omdömet, så bör åtminstone icke lemnas ur sigte, att kanske största antalet nuvarande aktieegare, hvilka på god tro betalt sina aktier med ända till 400 riksdaler och deröfver stycket, i utdelning deraf icke uppbära mera än staten i årlig annuitet å sitt lån nu mera åtnjuter.

Frågan är dock icke af beskaffenhet att böra eller kunna lösas på mer eller mindre antagliga billighetsskäl. Den är en ren kontraktsfråga och det förekommer direktionen sällsamt, att Herrar Statsrevisorer, som, lika med Riksdagarne, eljest med så mycket skäl strängt ställa sig på rättens grund i afseende å ingångna aftals upprätthållande, här synas lägga särdeles vigt vid de mer eller mindre lyckliga resultat, hvartill ett träffadt aftal i sina följder ledt för den ene eller andre kontrahenten.

Enligt direktionens uppfattning är det ifrågavarande kontraktet alldeles oförtydbart deruti, att Kongl. Maj:t i det fall, att jernvägens behållna inkomst, efter afdrag af annuiteten å statslånet, öfversteg 8 procent å aktieegarnes tillskott, egde att *en gång för alla* bestämma om och med hvad belopp den stadgade amorteringen å statslånet borde ökas; likasom det synes direktionen uppenbart, att, sedan Kongl. Maj:t år 1872 stadgat, att annuiteten samma år "*och vidare framgent*" skall utgöra 6 procent, detta beslut icke lemnar rum för ringaste tvekan derom att denna annuitet och ingen annan, hvarken högre eller lägre, skall tills statslånet blifvit slutbetaldt utgå. Varande det emellertid direktionen ingalunda emot, om Riksdagen må finna anledning att genom bifall till Herrar Statsrevisorers förnyade framställning bereda sig samma, på Kongl. Maj:ts beslut tryggade visshet, som direktionen i de citerade oförtydbara orden redan anser sig ega. Gefle den 23 November 1874.

På Gefle—Dala jernvägsaktiebolags vägnar:

Dess Direktion:

J. W. PETRE.

C. HYCKERT. CASIMIR PETRE.

Styrelsens för Söderhamns jern-vägsaktiebolag förklaring.

Till Rikets Ständers Riksgälds-kontor Stockholm.

Vi hafva emottagit skrifvelsen af d. 6 p:to och sökt utreda skiljaktigheten uti vår och Riksgälds-kontorets bokföring, men då detta icke kunnat utredas, hafva vi per den 31 Oktober 1874 likstämmigt noterat vår skuld till Riksgälds-kontoret med Rmt Rdr 408,535: 94 öre.

Söderhamn den 12 December 1874.

Söderhamns jernvägsaktiebolags direktion

genom

JOHN GUST. BROLIN.

P. Leufvenius.

Styrelsens för Hudiksvalls jern-vägsaktiebolag förklaring.

Herrar Fullmäktige i Riksgälds-kontoret Stockholm.

Med anledning af Herrar Fullmäktiges skrifvelse af den 6 dennes rörande den skiljaktighet af Rdr 40: 48 Rmt, som eger rum uti Hudiksvalls jernvägsbolags den 31 December 1873 afslutade räkenskaper, rörande statslånet, jemfördt med Riksgälds-kontorets räkenskaper, får jernvägsdirektionen härmed meddela, att denna genom orätt beräkning uppkomna skilnad vid innevarande års slut skall rättas.

Hudiksvall den 22 November 1874.

Å Jernvägsdirektionens vägnar

P. AHRBOM.

Styrelsens för Vexiö—Alfvestads jernvägsaktiebolag förklaring.

Till Herrar Fullmäktige i Riksgälds-kontoret.

I öfverensstämmelse med Herrar Fullmäktiges uti den 6 dennes till direktionen för Vexiö—Alfvestads jernvägsaktiebolag aflåtna skrifvelse framställda begäran, har den afbetalning, som bolaget å sin skuld till Riksgälds-kontoret bort inbetala den 31 December 1873, men först verkställt den 24 sistlidne Februari, uti bolagsstyrelsens räkenskaper för innevarande år blifvit antecknad, på sätt Herrar Fullmäktiges berörda skrifvelse bilagda intyg från Riksgälds-kontorets Bokslutskontor utvisar.

Försummelsen föranleddes af undertecknads vistelse på resor i December 1873, och att inbetalningen noterades på sätt som bolagets räkenskaper utvisa, trodde man icke kunna till någon anmärkning föranleda, alldenstund på enahanda sätt årligen oanmärkt förfarits med trafikliqviden för November månad emellan Kongl. Styrelsen för statens jernvägstrafik och bolaget, hvilken liqvid i vanligaste fall först inkommer i Februari månad, men likväl i föregående årets räkenskaper, såsom redan verkställd, upptages. Vexiö den 19 November 1874.

Joh:s Svahn,
Bolagets verkställande direktör.

Register.

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
A.			
Ackord för åtskilliga landshöfdingebeställningar; lån för inlösen af	Sid.	24.	
Akademi, Upsala; lån för biblioteksbyggnad vid	„	16.	
Aktiebolag, i hvilkas revisioner ombud utses af Fullmäktige i Riksgäldskontoret; redogörelse för deras ställning	„	76—141.	
Alfvestads station—Vexiö; lån för jernväg mellan	„	24.	
Allmänna hypoteksbankens grundfondsobligationer	„	11, 48.	
„ „ angående dess ställning	„	76—79.	
Alnarps landtbruksinstitut, anslag och lån till	„	20.	
Amortissementsfonder för de fonderade statslånen	„	46, 50, 51.	
Annonskostnader; angående af Riksgälds-kontoret bestridda	„	61.	173.
Anslagssummor, innestående	„	6—9.	
Arboga ås upprensning; lån till	„	22.	
B.			
Barken, Norra—Vessman; lån till anläggning af jernväg mellan	„	24.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
Barnhus, Stockholms allmänna; lån till	Sid.	20.	
Behållningen, kontanta	„	46, 49.	
„ „ förräntandet af	„	143—145.	
Bergslagernas jernvägsaktiebolag; redogörelse för dess ställning	„	138, 139.	
Beskattningsväsendets förenkling; anslag till	„	6.	
Besparingar, till Riksgälds-kontoret influtna	„	71, 73—75.	
Bevillningen, allmänna	„	42, 62, 63.	
„ för testamenten m. m.	„	64—70.	174.
„ „ stämplade kortlekar	„	63.	
Borås—Herrljunga jernvägsaktiebolag, angående	„	110—113.	
„ lånet för jernvägsanläggning mellan	„	24.	
Boställsskogars indelning till regelbunden hushållning; fonden för	„	42, 49.	
Brobyggnader, anslag och lån för	„	8, 9, 20—22.	
Byggnadslån	„	16.	
„ liggarne öfver	„	53.	

C.

Cimbrishamns stads hamnbyggnadslån	„	9, 20.	

D.

Dalelfven; lån till anläggande af flottbroar öfver	„	22.	
Dalslands kanalaktiebolag; redogörelse för dess ställning	„	96—105.	
Dellen—Hudiksvall; lån till anläggning af jernväg mellan	„	24.	
Diplomatarium, svenskt; utgifning af	„	6.	
Döfstumma barn; auslag till mindre uppfostringsanstalter för	„	8.	

E.

Eksjö stads byggnadslån	„	18.	
„ „ tomtregleringslån	„	18.	
Ervalla—Nora jernväg; lån för anläggning af	„	22.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
Eslöf—Ystad; lån till jernvägsanläggning mellan	Sid.	24.	

F.

Falkenbergs hamnbyggnad; lån till . .	„	20.	
Falun; lån för uppförande af ett nytt läroverkshus i	„	16.	
„ —*Gefle,* lån till jernväg mellan .	„	24.	
Farleder, upprensning af	„	8, 9, 20.	
Farmaceutiska institutet; lån till ny byggnad åt	„	16.	
Folkskoleafgiften för år 1873	„	42, 49.	
Fonderade statslånen; kapitalskulden för	„	14.	
„ „ behållningar, tillhörande	„	49.	
„ „ utbetalda ränte- och amorteringsanslag för . . .	„	52.	
Fordringar, Riksgälds-kontorets	„	16—49.	
„ sammandrag af	„	48, 49.	
„ för byggnadslån	„	16—18.	
„ „ lån till hamn- och brobyggnader samt årensningar . .	„	8, 9, 20—22.	
„ „ „ „ jernvägsanläggningar	„	22—24.	
„ „ „ „ kanal- och slussanläggningar		22.	
„ „ „ „ tomtregleringar	„	18.	
„ „ „ „ vattenaftappningar och odlingsföretag	„	24—42.	
„ „ oredovisade förskott .	„	44.	
„ „ tillsvidare förräntade medel	„	44.	
Forshaga; slussanläggning vid	„	22.	
Fosforförande lager; anslag till befrämjande af tillgodogörandet utaf	„	8.	
Fullmäktige i Riksgälds-kontoret . . .	„	—	172.
Förskott, oredovisade; fordringar för .	„	44, 49.	
Förvaltningskostnader m. m.	„	61.	

G.

Gefle—Falun, lån till jernväg mellan .	„	24.	
„ —*Dala jernvägs-aktiebolag;* angående dess ställning	„	106—111, 117.	194.

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
Gellivara Company limited; angående statens fordran hos	Sid.	75.	
Grenna, hamnbyggnad vid	„	20.	
Göta kanaldirektion, angående	„	150.	182.
Göta kanals underhållande; fond för .	„	4.	

H.

Hagberg, K. A., doktor; lån till	„	20.	
Halmstads elementarläroverk; lån till ny byggnad för	„	16.	
Hamnbyggnader; lån och anslag för .	„	8, 9, 20—22, 56.	
Hattefura—Stora Lee; anslag och lån för segelleds öppnande mellan . .	„	22.	
Hebbe, S. B.; för dess fideikommiss-innehafvares räkning insatt kapital	„	12.	
Helge å; lån till brobyggnad öfver . .	„	22.	
Helsingborg—Billeberga station; lån för jernväg mellan	„	24.	
„ *—Landskrona—Eslövs jernvägs-aktiebolag;* redogörelse för dess ställning	„	124, 125.	
Helsingborgs hamnbyggnadslån	„	20.	
Hernesta kanals fullbordande; anslag till	„	20.	
Herrljunga—Venersborg—Uddevalla; lån för jernvägsanläggning mellan		24.	
Hjelmare kanals och slussverks reparationsfond	„	142.	
Hudiksvall—sjöarne Dellen; lån till jernvägsanläggning mellan	„	24.	
Hudiksvalls jernvägs-aktiebolag; angående	„	116, 117.	177, 196.
Hufvudbok, Riksgälds-kontorets	„	3, 53.	
Hypoteksbanken; angående dess ställning	„	76—79.	
Hypoteksbankens grundfondsobligationer	„	11, 47.	
Hästefjorden; lån för aftappning af . .	„	36.	
Höganäs stenkolsverk; angående	„	75, 76.	

I.

Ifösjön; lån för sänkning af	„	34.	
Inkomster, Riksgälds-kontorets	„	152, 154.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
Inventarierna i Riksdagens hus; angående förteckningen öfver	Sid.	53.	
Inventeringar, anställda	„	150.	

J.

Jemförelse mellan Riksgälds-kontorets skulder samt tillgångar och fordringar	„	49, 50.	
Jemtlands kommunikations-aktiebolag; angående lånet till	„	20.	172.
Jernvägsanläggningar, enskilda; fordringar för meddelade lån till	„	22—24.	
„ räntor och kapitalafbetalningar å lån till	„	52.	
Jernvägsbyggnader; influtna eller utbetalda medel till	„	53, 58.	
Bilagan litt. B.	„	160—163.	
Jordeböcker, nya; anslag till	„	6.	
Jönköpings stads byggnadslån	„	18.	
„ „ tomtregleringslån . .	„	18.	
„ elementarläroverk; lån till ny byggnad för	„	16.	

K.

Kalmar elementarläroverk; lån till ny byggnad vid	„	16.	
Kameralväsendet rörande samlingar; anslag för vårdande och förökande af	„	6.	
Kanalanläggningar, lån för	„	22.	
Kapitalskulden för de fonderade statslånen	„	14—15.	
Karlskrona stads pastorat; lån till . .	„	20.	
„ —*Vexiö;* anslag för jernväg mellan	„	24.	
„ „ *jernvägsaktiebolag;* redogörelse för dess ställning . . .	„	132, 133.	
Karlstads domkyrka; lån till reparation af	„	16.	
„ hamnbyggnadslån	„	22.	
„ tomtregleringslån	„	18.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
Karlstads elementarläroverk; lån till ny byggnad för	Sid.	16.	
Kassabehållningar; angående utbalanserande af	„	145.	178.
Kassainkomster och *kassautgifter* under år 1873	„	51.	
Bil. litt. A	„	152—159.	
Kinda båtleds utsträckning; anslag och lån för	„	22.	
„ *kanal-aktiebolag;* redogörelse för dess ställning	„	104—107.	
Knäreds församlings kyrkas byggnadslån	„	16.	
Konradsfors bruk; lån till uppförande af byggnader vid	„	18.	
Konstsamlingar, Konung Carl XV:s till staten testamenterade; anslag till ordnande af	„	9.	
Kortstämpelbevillningen, angående . . .	„	63.	
Kortstämplingen; kostnader vid	„	44.	
Kreditiv för försvarsverkets ordnande; lyftade oredovisade medel af	„	48, 49.	
„ mindre; återbetalning af lyftade medel å det vid 1867 års riksdag anvisade	„	72.	
„ å Riksbanken	„	143.	
Kreditivfordran hos statsverket	„	44.	
Kristianstad; anslag till utvidgande af läroverksbyggnaden i	„	16.	
„ —*Hessleholms station;* lån till jernväg mellan	„	24.	
„ —*Hessleholms jernvägs-aktiebolag;* redogörelse för dess ställning . . .	„	126, 127.	
„ byggnadslån	„	18.	
„ lån för hamnbyggnad vid Åhus	„	20.	
Kristianstads byggnadslån	„	18.	
„ tomtregleringslån	„	18.	
Kristinehamns hamnbyggnadslån . . .	„	20.	
„ kyrkobyggnadslån . . .	„	16.	
Kristinehamn—Sjöändan; lån till jernväg mellan	„	22.	
Krylbo—Norberg; lån för jernvägsanläggning mellan	„	24.	
Krylbo—Norbergs jernvägs-aktiebolag; redogörelse för dess ställning . . .	„	134, 135.	

	Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
Köping—Uttersberg; lån till jernväg mellan	Sid.	24.
Köping—Uttersbergs jernvägs-aktiebolag; redogörelse för dess ställning	„	129, 130.
Köpings ås upprensning; lån för . . .	„	22.

L.

Landskrona—Eslöfs station; lån till jernväg mellan .	„	24.
„ „ *jernvägs-aktiebolag;* redogörelse för dess ställning .	„	122, 123.
Landtbruks-institut, Alnarps; anslag och lån till	„	20.
Lappmarks ecklesiastikverks fond . . .	„	11.
Lida-ån, sänkning af	„	36.
Lidköpings stads byggnadslån	„	18.
„ „ tomtregleringslån . .	„	18.
Liggare, särskildt förda	„	53.
Linköpings domkyrka; lån till reparation af	„	16.
Liqvidations- och amortissementsfonder för jernvägslånen	„	46, 50, 51.
Liqviden angående statsverkets öfverskott och besparingar år 1872 . .	„	71.
Lots- och *fyrinrättningens* reservfond	„	10, 13.
Lule elf; angående rensnings- och kanaliseringsarbetena i	„	75.
Lycksele—Vilhelmina; anslag till anläggning af väg mellan	„	9.
Lån, beviljade till utgående af Riksgälds-kontoret.	„	
„ *fonderade jernvägs-: 1855 års*	„	14.
1858 „	„	
1860 „	„	
1861 „	„	
1864 „	„	
1866 „	„	15.
1868 „	„	
1870 „	„	
1872 „	„	
Lånerörelse, Riksgälds-kontorets; angående öfverflyttning till Riksbanken af	„	145—149.

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
Låneunderstöd, innestående	Sid.	9—10.	
Långhalsen m. fl. sjöar i Södermanland; lån för sänkning af	„	28.	

M.

Malmö stads lån till stall- och kasernbyggnader	„	18.	
Mariestad—Moholms jernvägs-aktiebolag; redogörelse för dess ställning	„	140, 141.	
Markaryds församlings kyrkobyggnadslån	„	16.	
Missväxter; undsättningar vid	„	10, 13, 42, 49.	
Myrutdikningar och vattenaftappningar; anslag eller lån för	„	6, 7, 8, 9, 24—42, 44, 49.	
„ ändring i fördelningen af 1872 års Riksdags anslag till . . .	„	57—58.	

N.

Nora—Ervalla jernväg; lån för anläggande af	„	22.	
Norberg—Ämämningen; lån för anläggning af jernväg mellan . .	„	22, 24.	
„ *—Krylbo*; lån för anläggning af jernväg mellan	„	24.	
Norra Barken—Vessman; lån för anläggning af jernväg mellan	„	24.	

O.

Obligationer, Allmänna Hypoteksbankens grundfonds	„		
„ utfärdade till jernvägsanläggningars bekostande eller understödjande	„	11, 48.	
„ för beredande af tillgång dels för statsskuldens förvandling, dels för bekostande af större allmänna produktiva företag	„	4.	
„ inlösen af förfallna . . .	„	4. 44.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
Obligationsförsäljning, angående	Sid.	55—57.	
Odlingsföretag och vattenaftappningar; lån eller anslag för	„	24—42.	
Olands-ån; lån för sänkning af	„	26.	
Ombudsmannens berättelse	„	3.	
„ memorial	„	—	184.

P.

Papper för Riksdagens behof; angående kungörelse om auktion å . .	„	54.	
Piteå; lån för uppmuddring af segelleden till	„	22.	
Protokoll, Fullmäktiges	„	3.	

R.

Reseräkningar; angående en del ledamöters af Andra Kammaren . . .	„	61, 172.	
Reservationer	„	151, 166—171.	
Revisionens omfattning	„	3.	
Revisionsberättelserna rörande de med statslån understödda jernvägsaktiebolag; angående uppställningen af	„	142.	
Rengen, Stora och *Lilla* m. fl. sjöar i Södermanland; lån för sänkning af	„	28.	
Ridderstolpeska (f. d.) *huset;* inteckning i	„	4.	
Riksdagens hus; kostnader för	„	10, 13, 44, 48.	
„ *bibliotek* inom; anslag till bildande af	„	10, 13.	
Riksdagskostnader, 1872 års	„	59.	
„ 1873 „	„	44, 59, 60.	
Riksgälds-kontorets förvaltningskostnader	„	61.	
„ hus; bokförda värdet af	„	44.	
„ kontorsexpenser .	„	10, 13, 44.	
Riksregistraturets utskrifning	„	6.	
Rottne-åns upprensning; lån till . . .	„	22.	
Ränte- och amorterings-anslag för de fonderade statslånen; totalbeloppet af de till 1872 års slut utbetalda	„	52.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
Räntefoten i de af Riksgälds-kontoret upptagna lån	Sid.	5.	
Räntor, upplupna och obetalda	„	10, 13.	
Rättegångsärenden, Riksgälds-kontorets	„	150.	

S.

Sala; lån för uppförande af nytt läroverkshus i	„	16.	
Samlingar, Kamreraren C. Sandbergs; anslag för vårdande och förökande af	„	6.	
Sammandrag öfver Riksgälds-kontorets skulder	„	12, 13.	
„ „ Riksgälds-kontorets fordringar	„	48, 49.	
Sandberg, C., Kamrerare; anslag för vårdande och förökande af dess samlingar	„	6.	
Sekreterarebefattningen i Riksgäldskontoret: angående	„	62.	174.
Silen, östra och *vestra*; lån till kanalanläggning mellan	„	22.	
Sjösänkningar; anslag eller lån för	„	8, 9, 24—42, 44, 49.	
Sjöändan—Kristinehamn; lån till jernvägsanläggning mellan	„	22.	
Skara domkyrka; lån till reparation af	„	16.	
„ elementarläroverk; lån till byggnad vid	„	16.	
Skeppare-societeten i Stockholm; skuld till		4.	
Skogsplanteringskassans behållning vid 1869 års slut	„	42, 49.	
Skulder, Riksgälds-kontorets	„	4—15.	
„ sammandrag af	„	12—13.	
„ fonderade	„	4, 14—15.	
„ icke fonderade	„	4, 5.	
„ för lån till statens jernvägsbyggnader	„	4.	
„ inom linien upptagna	„	11, 51.	
„ räntebärande	„	4, 5, 12.	
„ räntefria	„	6—10.	
„ diverse	„	10.	
Slussanläggningar; lån och anslag för	„	22.	
Solgen och *Ass-sjön*; lån för sänkning af sjöarne	„	32.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
Stadspedagogier; löneförbättring vid vissa	Sid.	6.	
Statsfyllnadssumma, ifrån Riksgäldskontoret anvisad	„	58.	
Statslånen, fonderade; kapitalskulden för de	„	14.	
Statsutgifter, extra; anslaget för bestridande af de å Statskontoret anvisade	„	58.	
Stockholms borgerskaps enkhus; skuld till	„	4.	
Stora Lee—Hattefura; anslag och lån för segelleds öppnande mellan	„	22.	
Storåns upprensning	„	28.	
Strengnäs tomtregleringslån	„	18.	
Strömsholms kanalreparations fond	„	142, 143.	186.
„ *nya kanalbolag;* angående dess ställning	„	80—97.	177.
Strömstad; hamnanläggning vid	„	20.	
Städernas byggnadslån	„	16—18.	
„ *tomtregleringslån*	„	18.	
Sundsvall—Torpshammar; lån för anläggning af jernväg mellan	„	24.	
Sundsvalls jernvägs-aktiebolag; redogörelse för dess ställning	„	134, 135.	
Svartån; lån för brobyggnad öfver	„	22.	
Svenskt diplomatarium; anslag till	„	6.	
Sveriges historia; anslag till utgifning af äldre skrifter och handlingar rörande	„	6.	
Söderhamns jernvägs-aktiebolag; redogörelse för dess ställning	„	112—115.	177, 196.
Söderhamn—Bergviken; lån till jernvägsanläggning mellan	„	24.	
Södertelje kanalbolag, angående	„	150.	182.
„ *kanals underhållande;* afsatt fond för	„	4.	
„ stads kyrka, skuld till	„	4.	

T.

Testamentsbevillningen, angående	„	64—70.	
Tillgångar, Riksgälds-kontorets	„	16—49.	
„ inom linien bokförda	„	48, 51.	
„ sammandrag af	„	48—49.	
Tills vidare förräntade medel	„	44.	

	Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
Tilläggsbevillningen för år 1871	Sid.	42.
Tjurken m. fl. sjöar; lån för utdikning af	„	32.
Tomtregleringslån	„	18.
Trafikinkomsten från statens jernvägar; behållning af	„	52.
Trollhätte slussverks lottsedlar, oinlösta		11.
Tysslingen och *Svartån*; lån till sänkning af	„	38.

U.

Uddevalla—Venersborg—Herrljunga; jernvägsanläggning mellan	„	24.
Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernvägs-aktiebolag; redogörelse för dess ställning	„	118, 119.
Ume elf; lån till brobyggnad öfver . .	„	22.
Umeå läroverk; lån till nybyggnad vid	„	16.
Undsättningar vid missväxter	„	10, 13, 42.
Upprensning af åar och farleder . . .	„	8, 9, 20.
Upsala akademi; lån till biblioteksbyggnad för	„	16.
„ *elementarläroverk*; lån till byggnad för	„	16.
„ *—Gefle*; lån till jernväg mellan	„	24.
„ *—Margretehills jernvägs-aktiebolag*; redogörelse för dess ställning	„	136, 137.
Utdikningar af sanka trakter och sjöar; anslag eller lån för	„	6, 8, 9, 10, 24—42, 44.
Utgifter, Riksgälds-kontorets	„	153, 155, 157, 159.
Utsökningsärenden, Riksgälds-kontorets	„	150.

V.

Vadstena; anslag till hamnbyggnaden vid	„	20.
Vallentuna församlings kyrkobyggnadslån	„	16.
Varberg, hamnanläggning vid	„	20.
Vattenaftappningar och odlingsföretag; anslag eller lån för	„	6, 8, 9, 10, 24—42, 44.
Venersborgs stads byggnadslån	„	18.

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
Venersborgs elementarläroverk; lån för ny byggnad åt	„	16.	
Vesans aftappning	„	30.	
Vessman—Norra Barken; anläggning af jernväg mellan	„	24.	
Vesslångens sänkning	„	34.	
Vesterås hamns utvidgning; lån för . .	„	20.	
Vesterviks elementarläroverk; lån för ny byggnad åt	„	16.	
Vexiö—Alfvestads station; lån till jernväg mellan . . .	„	24.	
„ „ jernvägs-aktiebolag; redogörelse för dess ställning . .	„	128, 129.	177, 197.
„ domkyrka; lån till reparation af	„	16.	
„ *—Karlskrona;* lån till jernvägsanläggning mellan	„	24.	
„ *städs* byggnadslån	„	18.	
Vi- och *Gölsjöarne;* lån för sänkning af	„	32.	
Väganläggningar och vägförbättringar; anslag till	„	8, 9, 55.	

Y.

Ystad—Eslövs station; lån till jernväg mellan	„	24.	
„ „ *jernvägs-aktiebolag;* redogörelse för dess ställning	„	120, 121.	
Ystads hamnbyggnad, anslag och lån till	„	20.	

Å.

Åhus, hamnbyggnad vid	„	20.	
Åmåls byggnadslån	„	18.	
„ hamnbyggnadslån	„	20.	
Ämänningen—Norberg; lån till jernvägsanläggning mellan	„	22, 24.	
Åtgärder, lån och anslag för . . .	„	8, 9, 20.	

Ä.

Äldre historiska skrifter och handlingar; utgifning af	„	6.	

Ö.

Öfverflyttning till Riksbanken af Riksgälds-kontoret nu åliggande låne-rörelse; angående . . . . . „ 145—149.
Öfverskott, statsverkets, Riksgälds-kontoret tillgodoförda . . . . . „ 71, 72.
Örebro stads byggnadslån . . . . . „ 18.
„ „ tomtregleringslån . . . . . „ 18.